

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Pandectae Veteris Et Novi Testamenti Historicae

Draud, Georg

Francofurti ad Moenum, 1613

[urn:nbn:de:bsz:31-162406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-162406)

36748

PANDECTÆ
VETERIS ET
NOVI TESTA-
MENTI HISTORICÆ,
(INSERTIS SVO LOCO ATQ;
ordine duodecim Patriarcharum Te-
stamentis) collectæ simul &

Lib recollectæ *Leovidentid*

A M. GEORGIO DRAVDIO.

Schol *Liarum*
Inserta est Prefationi CONFSSIONIS piæ
atq; orthodoxæ formula brevis ac
perspicua.

PROSTANT

In Bibliopoleio PORSIANO, quod est
Francofurti ad-Mœnum.

Anno 1613.

REVERENDO ET

ERVEDITO VIRO M. HENRICO

DRAVDIO, ECCLESIAE DAVERNHEL-

mensis Pastori fideli atque industrio, fratri (ab

utroque parente) frater compatri (vin-
culo reciproco) compater,

M. GEORGIUS DRAVDIVS.

De, frater ac compater ami-
cissime, redeo, non quòd ne-
mini possim hasce obtrudere
Pandectas, sed quia nemini
magis volo. Et si verò hanc Præfationis te-
lam altius exordiri ac pertexere animus
erat, mutata tamen sententia, vsque dum
omnia & singula probè maturescât, pru-
dens substi, quippe, quod viri prudentis
sit, non ea solum quæ ante oculos, sed et-
iam, quæ futura sunt, prospicere: sed & ta-
bescentis huius sæculi perplexitas, quam
dudum viderunt, exindeque passurus ali-
quando Germaniæ superioris deliquium
præsagierût ij, quos vaticinij spiritu Deus
repleuit, manum de tabula cuiq; etiam

):(2 corda-

cordatissimo facile retrahit. Vidit hanc perplexitatem inter alios etiam piæ ac sanctæ recordationis parens noster Philippus Draudius, Ecclesiæ Dauernheimensis per totos quadraginta annos Pastor vigilantissimus, eamque ingemendo, suspiriis, lingua ac manu multoties expressit, in oratione cum primis, quam 8. Iulij, Anno 1578. iussu ac voluntate Reuerendi clarissimi ac doctissimi viri Dn. Iohannis Pistorij, Superintendentis &c. habuit coram veneranda Synodo Niddana, in qua de peruersis & corruptis huius seculi moribus, tristissimoque Ecclesiæ statu ac miserrima eiusdem facie, potissimum agens, grauissimam diui Lutheri comensationem seu verius Prophetiam inter cætera allegat, qui, *Nolite, inquit, vobis metuerè à Papa, qui in nostris mortuus est Ecclesiis, sed ab iis qui in nostris sedeant concionibus & lectionibus, easq; pennis excipiunt;* atq; ex hac D. Lutheri sententia, sumpta occasione, omnes pietatis ac religionis purioris Doctores atque Pastores per supremam conscientiam ipsorum gratitudinem, quam præter Deum sanctissimo Megalandro Luthero acceptam ferat, in isthac oratione parens noster

DEDICATORIA.

noster grauitè hortatur, vt quum doctrinæ Euangelicæ instaurorem melior suspiciat ac veneretur Germania, adeoque non mortuus sit, sed uiuat adhuc, cum Luthero Lutherus, proinde vt Lutheri doctrinæq; Lutheranæ existimationem puram conseruent, inque nothis & adulterinis dogmatibus abdicandis, veraq; ac saluari Euangelij doctrina fouenda, propaganda, conseruanda, eam adhibeant diligentiam ac feruorem indefessum, vt si deliquium aliquando sint passuræ hæ superioris Germaniæ Ecclesiæ, quod futurum esse verbi diuini contemptus satis luculenter arguat, his tamè ad minimum oris uiuat & nota sit confessionis huius sinceritas apud eos, quos Euangelicæ puritatis confessores ventura fortasse habebit posteritas. Probè nimirum agnouit parens noster fermentum, vt verba Hieronymi vsurpem, hanc habere vim, vt si farinæ mixtum fuerit quod paruum videbatur, crescat in maius, & ad saporem suum, vniuersam trahat consersionem. Proinde ad euitadã hæretici dogmatis prauitatem, inspectionem, simul & circumspicionem, ex mandato Christi Matt. 16. exigit, cum

);(3 primis

primis verò cautionem adhibendam monet, ne ea quæ semel deprehenderit corrupta atq; improba, ad suos ipsorum animos vel ipsi admittant, vel suis siue opertè siue apertè infundi vlllo modo patiantur. Hæc ex parentis nostri p. m. oratione aliquantò prolixius; sed hanc prolixitatem non tam parentis quam ipsius etiam religionis verus expressit amor; illius linguam ac manum huius puritatem vtrobiq; cum gaudio & congratulatione exosculor. Ad cuius etiam aliorumq; ipsi coætaneorum ac piorum Ecclesiæ Pastorum exemplum hodie cum primis elaborādum est, vt pretiosum illud & sacrosanctum D. Lutheri depositum sollicitè asseruetur, his præsertim temporibus, in quibus tot infensissimos hostes vtrobiq; habemus, qui nihil non tentant, quo in nassam suam nos pertrahant, concreditum hunc Thesaurum nobis eripiant, & rācidam suam nobis obtrudant cramben.

Quo sine isthæc à me dicantur, probè nosti, & multi etiam viri cordati norunt ac deprædicant. Nullam ego hic allego, de qua querar, calumniam, quippe quæ etsi audientiū aliquantis per primitus cōfir-

firmavit opinionē, progressū tñ temporis nihil ipsa factū est imbecillius : cumq; calumniatores malè dicendi potestatem habeant, ego è conuerso nō malè audiendi; quamobrē etiā *ἐκ ἀξια ὄντα φόρυ δακθύλων*, ne crepitu quidē digiti digna calumpniatum probra iudicās, siquidē id citra honoris ac famæ meæ dispēdiū fieri potest, nulla alia re, præterquam silētio illos punio, omnino iuxta D. Chrystostomi cōsiliū, qui, *si*, inquit, *vindicare vis, sile, & funestam ei dedisti alapam*. Tandem enim multorū improbitate depressa veritas emergit, & innocentiae defensio interclusa iucūde respirat.

Sedenim, sæpenumero aduersus calumniam, gliscente cumprimis inuidia, nihil prodest vera dicere, omnisque defensio superuacanea est apud eos qui præiudiciis inescati, ex vita benè trāsacta accusati innocentiam non agnoscunt, apud quos etiam vel accusare saltem, sufficit, ad eoque apud eos nemo est innocens. Atq; hoc quidem casu, consilio non impetu opus est, cumq; prodesse quis loquens nequit, tacens despici quàm loquendo irritare mauolet, nihil enim æquè prodest, quàm quiescere, & minimum cum aliis
):(4 loqui,

loqui, & plurimum secum, sicq; viuendū, vt inter prauos benè & inter malignantes innocentiae retineatur candor ac morum lenitas; officiorum interim assiduitate colendi sunt, qui sinistrum aliquid animo conceperunt, hac nimirum via, cuius euentus est incertus, is vt aliquando procedat, tentandus est.

Hæc non tam aliis quàm mihi ipsi suadeo atq; inculco. Cum enim mare quoddam ante plusculos annos, felicibus equidem auspiciis ac fidis quinetiam fociis subingressus sim, minax verò hæctenus tempestas, & immissi à latente Æolo flatus me sæpenumero concusserint, adeoq; modò propiore, modò longinquiore interuallo, ingredientibus sese subinde inopinatò remoris portum ægrè sæpenumero prospiciam, & tantum non attingam, in silentio tamen interim & spe, velis ac remis neuiquam contractis, mi nu sq; prora dispersa, hæctenus moror, nec tamè immorior. Et quia, dicente Seneca, qui constans est, imperturbatus est, sine tristitia est; ego constans animo, semper mihi similis, eodem vultu, æqualiter me in omnibus gero, (non equidem, quemadmodum sæpenumero

DEDICATORIA. 9

mero magni duces faciunt rebus afflictis,
 vt hilaritatem de indultia simulēt, & ad-
 umbrata lætitia res aduersas abscondant,
 necessitatiq; adeo obsequantur,) verè ex-
 ultans in bona mea conscientia & cau-
 sa, & in patiētia possidens animam meam;
 crescitque mihi magis ac magis πληροφωρία
 fidei; quum simul etiam sic sim munitus
 ab iniuria, vt innocentiam vbiuis habeam
 comitem, adeoque accusatorem exterius
 non pertimescam; *Consciuis in culpa non sce-
 lus esse mea.* Proinde semper mihi *Mens sta-
 bilis, tenor idem animo, moresque modesti.* Et si
 verò diuturnitatis ac moræ aliqua inter-
 dum afficior mœstitia, dictorum tamen
 nulla pœnitentia detineor: *Nec tædia cœ-
 pti Villa mei capiam, dum spiritus iste manebit.*
 Nec me breuis molestiæ pœnitet, neque
 piget tædij aliquantum deuorasse; diutur-
 nitatisque adeo impedimentis minimè
 dimotus, omnemque sibilantis fortunæ
 excipiens impetum, *Perfero & obduro,* sciēs
 quod *dolor hic mihi proderit olim.* Cumque
 dicente Bernhardo, „turpe sit cedere oneri
 & luētari cū officio quod semel suscepi-
 sti. Itaque ego perstiti: ne, quod Cypri-
 anus grauitè arguit, animus dubius & in-
):(5 certus

certus variis opinionibus, velut quibusdā ventorum incurfantium flatibus agitur à proposito suo, ac quadam lenitatis deprehensione, mutetur: confidens in hoc ipsum, quod qui cœpit in me opus bonū perficiet vsq; in diem Iesu Christi, &c.

Habes rei summam, quæ tibi cæterisq; intelligentibus sufficit, planius eandem, quam omnes intelligant & tantum non palpent, dicturus in alio Tractatu. Ad extremum interim confessionem fidei, breuem illam quidem, (quum mea, quam hætenus edidi, pro causa ac negotij exigentia sit satis benè proluxa,) euidentem tamen atq; perspicuam quam in penu mea libraria, non me autore equidē, assertore tamen, exaratam nuper videbas, legebas, comprobabas, eiusdemque tibi à me cōmunicationem fieri efflagitabas, typis habeto publicis. Sic namque tædioso scriptiois onere me subleuo.

*FORMVLA CHRISTIANAE
& orthodoxæ Confessionis.*

AVreum est & imis sensibus reponendum hoc Apostolicum Præceptum,
1. Pet.

DEDICATORIA. II

I. Pet. 13. vers. 15. Dominū autem sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea que in vobis est, spe vel fide &c. Quod cum non tantum omnibus in vniuersum Christianis, sed vel maximè iis dictum sit, qui ad Ecclesiæ clauum sedere aliquando debent, quibus non tantum, vt Augustinus monet veritas credenda, sed & loquenda est intrepide, quo facilius à Pseudodoctoribus discerni & Ecclesiæ Christi præfici vtilius possint, in primis in hac exulcerata ac planè cōclamata mundi senecta, vbi multi ἀμφιδέξιοι reperiūtur, qui cum nec frigidi verè nec feruidi quoque sed intermedij sint, cum omnib⁹ colludunt, & diuersissimas etiam credendi formulas, eodem prorsus loco habent: Alij quouis vel Protheo, vel Chameleonte mutabiliores, instar arundinis, persecutionum vento se flectunt, & pro re nata, modò his modò illis se aggregant. Complures verò sub vestimentis ouium Ecclesiam Domini inuadunt, destruunt, diruūt, ὁμοια μὲν λαλῶντες, ἀνόμοια δὲ φρονῶντες, vt de suo hoc mihi Irenæus largiatur.

Quapropter cū & ego nō ita pridē in
vincam

vineam Domini vocatus, fidei meæ confessionē ac pleniorē exponere iussus sim, apertē & candidē profiteor, me cum primis sacrosanctū Dei verbum seu λόγος illū ἐγγραφον à Prophetis & Apostolis immediato Spiritus sancti afflatu perscriptū pro norma vnica & regula fidei doctrinæque agnoscere, cum quo omnis nostra fides ita Adamantino vinculo coherere debet, vt eodem illo sublato fidem omnem prorsus corruere necesse sit. Apostoli enim Euangelium tunc præconizauerunt, postea verò, vt Irenæus refert, per Dei voluntatē in scripturis nobis tradiderūt, fundamentū & columnā fidei nostræ futurū.

At verò cum & hæretici nullo non tēpore mirificè de Dei verbo gloriati sint, & de illo tantūm non triūphos egerint (Nullæ enim vnquam, vt Tertullianus ait, sine scripturis hæreses esse possunt) idcirco vt mentē meam funditus aperiā, omnemque prorsus dnbitationis materiam præcidam: En tesseram confessionis meæ *σὺν θεῷ* perpetuam, cui non corde & calamo solūm, sed & vita ipsa, & sanguine, si opus sit, subscribere non dubitabo.

Symbolum Apostolicum Nicænum &
Athana-

Athanasianum modis omnibus approbo: subscribo confessioni Augustanæ *γινώσκω* ita dictæ, & cum libro Concordiæ facio. Detestor autem, & ex animo detestor omnes fanaticas opiniones malefactorū hominum, quales sunt potissimum hoc nostro seculo Calviniani vel clancularij, vel manifesti, Pontificij item ac Iesuitarū turba turbulēta, quorum illi Philosophiæ principiis & rationi humanæ plus iusto indulgent: hi verò toti ab Idolo suo Romanensi dependentes, omnia eius placita, etiam absurdissima, & *δὲ δὲ ἀπαρῶν* dissentientia non secus ac ipsa Dei oracula excipiūt, pro quibus etiam velut pro aris & focis ad mortem vsq; gnauiter dimicāt.

Porro abhorreo etiam & totus alienus sum à M.Flaccij Illyrici errore, & omnib⁹ eius asseclis & propugnatoribus, commiseratione potius quàm refutatione dignissimis. Nec Huberi dogma sector, quod vt nouum planè & inauditum, sic & ab antiquissima diuina verbi veritate alienissimum esse comperio. Arianos verò, Anabaptistas, Adiaphoristas, Suenckfeldianos, & si qui sunt id genus alij, eos omnes quotquot sunt, cum delirijs suis & blasphemijs

phemiis execrādos, diris omnibus deu-
uendos, improbandos, damnandos, & ad
orcum vsque relegandos arbitror: Et vt
rem verbo complectar, Lutheranum, me
esse fateor, cuius viri me hercle nō pudet,
vtpote qui & sacrā scripturam dextrē ex-
plicauit, & ἱερὰ πρῶσι sanorum verborum
per omnia seruauit, & quod caput est, fan-
nam religionis orthodoxe doctrinam sin-
gulari & immenso Dei beneficio ex supe-
riorum seculorum tenebris plus quam
Cimmeriis & Ægyptiacis in clarissimam
lucē produxit, & modis omnibus instau-
rauit. Post Lutherum verò Nobilissimum
illud Germaniæ lumen, grauissimum il-
lum Theologum Chemnitiū amplector;
adstipulor Brentio, Hunnium admiror,
& tantū nō in oculis fero Mentzerum, il-
lum Theologiæ Professore acutissimū,
Præceptorem meum omni obseruantia
genere prosequendum, &c.

Non autem viros istos (quos viros, hoc
est, homines fuisse non ignoro) eo animo
in medium produco, quasi fidem meam
ipsis non Christo dederim, quod absit; sed
quia video scripta illorū orthodoxa, quæ
à veritate Canonica, ne latum quidem,
quod

quod aiūt, pilum discedunt, iam antè cognita satis perspectaq; esse, adeoq; in omnium manibus teri quotidie; idcirco breuitatis gratiâ lectorem beneuolum eò remitto, planè mihi persuasum habens, fore vt ex illis omnes colligere possint, quid de mea doctrina deinceps fideique formula habendum credendumve sit.

Quod superest, Deū ter Opt. Max. indefessis precibus rogo, vt Spiritu S. suo clementer mihi adesse velit, qui me deinceps in hoc veritatis tramite conseruet, & contra omnes interorum portas corroboret, per Iesum Christum Dominum nostrum Amen.

Atque hæc ad te breuibus. Sed nec breuius quisquam locutus est, quam qui tacuit. Et hoc fortassis debeam. At enim, quum silendi patientia nimia non proffit, loquendiq; oportunitas haud negligenda sit; *dixi aliquid: sed nunc sufficit. Nihil ulterius.*
 Datae Megacarbæ in Musæo Ecclesiastico 1. Augusti, Anno 1613.

SANCTO-

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

IN VENTURA

SANCTORVM PATRIARCHARVM.

DE RVBEN, IACOBI PRIMOGENITO & primo duodecim patriarcharum:

RVBEN primogenitus Iacobi patriarchæ, natus Anno mundi 2193. matrem habuit Lyam, filiam Labanis. Primogenituræ prærogatiuam amisit, cum post annos pubertatis concubinam patris Balam in lotionem Balnei, satis impudice intueretur vitiaisset. Factum id est circiter annos mundi 2215. Latuit scelus minime parentem: tulit autem ut patrem decuit indulgentem liberis. Porro quanquam horrendum scelus patraisset, nihilominus in numerum electorum patriarcharum inscriptus est, cuius nomen sine dubio signatum in libro viuentium.

Ceterum impune dictum flagitium his terris non tulit, ablatum enim est ab eo, (quod illi fuisset datum) sacerdotium. Fratrum reliquorum

A rum

rum de perdendo Iosepho, atque diuendendo facinus vehementer improbanit, ac in se, quantum fuit, prohibuit. Genuit filios quatuor, Enoch, Phallu, Esrom, & Charmi, profectus in Aegyptum cum patre cano, & reliquo grege fratrum, ibi commoratus aliquandiu, cessit è viuis. Prius benedictione ante patris obitum accepta, se & suo facinore dignæ. Fuit autem hæc: *Effusus es sicut aqua, Non crescas, quia ascendisti cubile patris tui, & contaminasti statum eius.* Moyfes pariter moriturus nõ aliam etiam propemodum reliquit benedictionem, his verbis: *Non morietur Ruben, sed viuet, attamen paruus conspicietur in numero.* Proinde pœnam incestus cum Bilba commissi, luit in tota posteritate. Nam tribus illa numero semper exigua & viribus minus potens ceteris fuit. Ob id ad nullum fastigium dignitatis euectus est, nec ipse, nec posteritas eius. Sacerdotium enim translatum est ad Leui, & regnum ad Iudam ac Ephraim ex fratre nepotem. Nati sunt ex hac tribu Propheta Ioel, & vidua Iuditha, victrix Holofernis.

Cæterum cum duodecim patriarcharum Testamenta hodie circumferantur, quæ ob euidentiſſimas, quæ in illis continentur, de Christo prophetias, diu Iudæorum inuidia, ut fertur suppressa; anno demum Christi 1242. à Roberto II. cognomento Grosseteste, Episcopo Lincolnensi, coadiutore M. Nicolao Gre-

co, Rectore Ecclesie de Dachet, ex Hebræo in Latinum translata produntur. Proinde placuit singula singulorum historiis annectere.

TESTAMENTVM RVBEN DE
luxuria & fornicatione.

TRanscriptum testamenti Ruben, quæcūque mandauit filiis suis, priusquam moreretur, in 125. anno vitæ ipsius. Post annos duos mortis Ioseph, ad ægrotantem congregati sunt vt visitarent eum filii & filii filiorum eius, & dixit eis: Filioli mei, ego morior, & vado viam patrum meorum. Et videns illic Iudam, Gad & Aser fratres suos, dixit eis: Erigite me fratres, vt dicam fratribus meis & filiis meis, quæcunque habeo in corde meo abscondita: Deficiens enim ego sum amodo. Et stans osculatus est eos, & plorans dixit: Audite fratres mei, auribus percipite verba Ruben patris vestri, quæcunque mando vobis: Ecce, testificor vobis Deum cæli hodie, vt non ambuletis in ignorantia iuuentutis & fornicatione, in qua effusus sum ego, & inquinavi lectū patris mei Iacob: Dico enim vobis, quoniam percussit me Dominus plaga magna in illis meis per menses septem, & nisi Iacob pater meus orasset pro me ad Dominum, quoniam voluit occidere me, periissem. Eram enim annorum triginta, quando feci hoc malum coram Domino, & septem mensibus infirmatus sum vsque

A 2 ad

ad mortem, & in electione animæ meę septem annis pœnitui coram Domino. Vinum & ficeram non bibi, & caro nō intrauit os meum, & omnem panem desiderii non gustavi, lugēs pro peccato meo, magnum enim erat, & non fiet in Israel ita. Et nunc audite me filii, vt manifestem vobis, quæ vidi de septem spiritibus erroris, in pœnitentia mea. Septem spiritus dati sunt aduersus hominem à Beliar, & ipsi sunt caput operum iuuentutis, & septem spiritus dati sunt ei in creatione, vt sit in eis omne opus hominis. Primus spiritus est vitæ, cum qua cōsistētia creatur. Secundus spiritus est visus, cum quo fit desiderium. Tertius spiritus est auditus, cum quo fit doctrina. Quartus spiritus est olfactus, cum quo est gustus datus in attractione aeris & spirationis. Quintus spiritus est locutionis, cum qua fit cognitio. Sextus spiritus est gustus, cum quo fit cibatio comestibilium & potibilium, & fortitudo in ipsis creatur, quoniā in cibis substantia est fortitudinis. Septimus spiritus est seminis & coitus, cum quo coingreditur per concupiscentiam voluptatis peccatum. Propter hoc vltimus est creationis, & primus iuuentutis, quoniam ignorātia plenus est, & ipsa iuniore ducit, vt cecū in foueam, & vt iumentum in præsepium. In omnibus his octauus spiritus somni est, cum quo creata est extasis naturæ, & imago mortis. His spiritibus commiscetur spiritus erroris. Primus fornicationis,

tionis, in natura & sensibus iniacet. Secundus spiritus, insatiabilitas in ventre. Tertius spiritus, pugna, in epate, & colera. Quartus spiritus, placentiæ & machinationis, vt per superfluitatem decorus appareat. Quintus spiritus, superbiæ, vt moueatur & magna sapiat. Sextus spiritus mendacii, in prædicatione & zelo fingendi sermones eius, de genere & familiaribus. Septimus spiritus, iniustitiæ, cum qua fiunt & commotiones, vt faciat concupiscentiam voluptatis cordis sui. Iniustitia enim cooperatur reliquis spiritibus per doli assumptionem. In omnibus his spiritus somni, Octauus spiritus, copulatur errore & phantasia, & ita perit animus iuniorum, obtenebrans mentem à veritate, & non intelligens legem Domini, neque obediens doctrinæ patrum suorum, quemadmodum & ego passus sum in iuuentute mea. Et nunc filii veritatem diligite, & ipsa custodiet vos. Audite Ruben patrem vestrum, non attendatis in visione mulieris. neque singulariter fitis cum scemina, quæ est sub viro, neque circumscrutemini operationem mulierum. Nisi enim vidissem Ballam balneantem in coperto loco, non incidissem in iniquitatem magnam. Concipiens enim mens mea muliebrem nuditatem, nõ sicut me dormire, vsquequo operatus sum abominationem. Absente enim Iacob patre meo apud Isaac patrem suum, existentibus nobis in Gader, proximo Ephra-

ta domus Bethleem, Balla erat ebria, & dormiens reuelata iacebat in cubiculo, & ego ingrediens, & videns nuditatem ipsius, operatus impietatem, & derelinquens eam dormientem, egressus sum, confestim Angelus Dei reuelauit patri meo Iacob de impietate mea, & veniens iugebat super me, non amplius tangens eam. Non ergo attēdatis pulchritudini mulierum, neque cogitetis operationes earum. Sed ambulate in simplicitate cordis in timore domini, & laborantes in operibus, & exercitantes in literis & in gregibus vestris, donec dominus det vobis coniugem quam ipse vult, vt non patiamini sicut & ego. Vsq̄ue ad mortem patris nostri, non habebam fiduciam aspiciendi in faciem Iacob, vel loquendi alicui fratrum propter opprobria, & vsq̄; nunc conscientia mea cruciat me de peccato meo, & consolatus est me pater meus, quoniā orauit pro me ad Dominū, vt transeat à me ira Domini, sicut ostendit mihi Dominus. Ex tunc igitur custoditus sum & non peccaui. Propter hoc filii mei, custodite omnia quacunque narro vobis, & non peccabitis. Perditio enim animæ est fornicatio, diuidens à Deo, & adproximare faciens ad idola, quoniam ipsa in errorem ducit intellectum & mentem, & deducit iuuenes in infernum ante tempora ipsorum. Nam multos perdidit fornicatio. Quoniam et si sit aliquis senex, vel nobilis, opprobrium ipsum facit, & deri-

derisionem apud Beliar & filios hominũ. Quia enim custodiuit se Ioseph ab omni muliere, & cogitationes purgauit ab omni fornicatione, inuenit gratiam coram Domino & hominib. Etenim multa fecit ei Ægyptia, quę Magos aduocauit, & phar-maca ei obrulit, & non suscepit consiliũ animę eius, desideriam perniciosum. Propter hoc Deus patrum meorum eruit eum ab omni visibili & abscondita morte. Si enim non præualeat fornicatio menti, neque Beliar præualebit vobis. Pernitiosę enim sunt mulieres, filii mei, quoniam cum non habent potestatem vel virtutem in hominem, dolose agunt in formis, quibus eum ad ipsas attrahãt, & quem per fortitudinem non possunt vincere, hunc per deceptionem vincunt. Nam & de eis dixit mihi angelus Dei, qui docuit me, quoniam mulieres vincuntur à spiritu fornicationis super hominem, & in corde machinantur aduersus homines, & per ornatum errare faciunt, primo eorum mentes, & per visum, venenum inferunt, & tunc opere captiuant: Non enim potest mulier hominem cogere. Fugite ergo fornicationem filii mei, præcipite mulieribus vestris & filiabus, vt non ornent se in caputibus, & visus earum castigent, quoniam omnis mulier dolose agens in his, in punitione seculi reseruata est. Ira enim seduxerunt vigilantes ante diluuium, & illi cõtinuo videntes eas, affecti sunt desiderio adinuicem, & conceperunt

DVODENARIVS I.

runt mente operationem, & transfigurati sunt in homines, & in coitu virorum suorum apparuerunt eis, & illæ desiderantes mente imaginationes eorum, pepererunt gigantes: Apparuerunt enim eis vigiles vsq; ad cœlum attingentes. Custodimini ergo à fornicatione, & si vultis purgari mente, custodite sensus vestros ab omni fœmina, sed & illis præcipite nō communicate cum hominibus, vt & ipsæ purgentur mente. Continuæ enim contingentia, & si non operatum sunt impium, tamen ipsis sunt ægritudo insanabilis, nobis vero opprobrium Beliar sempiternum, quoniam fornicatio neque intellectum neque pietatem habet in seipsa, & omnis zelus habitat in desiderio eius, propter hoc zelabitis filios Leui: & quæretis exaltari super eos, sed non poteritis. Deus enim faciet vindictam eorum, & moriemini morte pernitiōsa: Leui enim dedit Dominus principatum & Iudæ, cum his & mihi, Dan & Ioseph, vt essemus principes. Propter hoc mado vobis, adite Leui, quoniam ipse noscet legem Domini, & diuidet iudicia, & sacrificia pro omni Israel, vsque ad consummationem temporum principis sacerdotum Christi, quoniam dixit Dominus: Adiuro vos per Deum cœli, vt faciatis veritatem vnusquisque proximo suo, & ad Leui appropinquate in humilitate cordis, vt recipiatis benedictionem ex ore ipsius. Ipse enim benedicet Israel & Iudæ, quoniam

niam

SANCTORVM PATRIARCH. 9

nam eum elegit Deus regem super omnes populos, & adorare semen ipsius, quoniam pro vobis morietur in bellis visibilibus & invisibilibus, & erit in vobis rex seculorum. Et mortuus est Ruben præcipiens filiis suis prædicta, & benedicens, & posuerunt eum in thecam. usquequo referentes eum ex Ægypto, sepelie ut in Hebron in spelunca duplici, vbi patres eius dormierunt.

DE RUBENO,

EPIGRAMMA.

Æditus est inter fratres Ruben duodenos.

Primus, & is matris sarcina prima fuit.

Vxorem patris vitians despectus habetur.

Iras expertus numinis ille graues.

Nullos est inter germanos nactus honores

Infima sed patrie gloria facta domus.

DE SIMEONE II. PATRI-
archa.

Natus est Simeon, secundus ex Iacobo Patriarcha & Lya coniuge prima, Anno mundi 2194. acerrimus vltor flagitiorum. Quam enim soror Dina à regis filio Sichemitarum stuprata esset, tulit eam iniuriam ægerime cum fratre Leui. Proinde coniuncta manu post ictum fœdus patre non modo non auctore, sed neq; consilio cum illo collato, prima
A 5 noctis

noctis vigilia, dolore vulnerym circumcisi præpatii, cum sopire pressam ciuitatem Sichemitarum inuasit, ibi fœdam cædem sine vlllo sexus & ætatis discrimine peregit, sororem desponsatam, regis filio, & rege enecto, exemplo memorabilis vindictæ, receptam ad patrem retraxit, is Sichemitarum audita strage vehementer indoluit, natorumque temeritatem & rupta fœdera detestatus, auctores cædis, vt impios, auersari cœpit. Simonem contra tali clade facinus istud vlciscendum asserit. In Ægyptum profectus diuendito Iosepho fratre, vt adferret alimentâ, loco obsidis detentus est, nec liberatus, nisi dum reliqua multitudo fratrum & pater in Ægypto habitarent. Filios sex habuit, quorum nomina, Iamuel, Iamin, Ahod, Iachin, Sahar, & Saul, filius Chananitidis. Plures autem recitantur in libris Paralipomenon, & alio modo, scilicet Iamuel, Iamin, Iarib, Zara, Saul, Sellum, Mabsan, Masma, Moriturus pater conuocatis reliquis liberis, Sichemitarum stragem grauius vlcisci non potuit, quam benedictione relicta, ne gloria illius aut posteritatis eius cresceret, quod ipse & Leui vasa iniquitatis facta furorem cædis patrassent, & muros hospitales euertissent. Quapropter optauit vt diuideretur in Iacob, & dispergeretur in Israel, hoc est, incertis habitaret sedibus, & nihil possideret proprii. Nâ longe inferior, & infirmior facta est tribus Simon.

meon reliquis. Neque quicquam fere accepit nisi à tribu Iuda, neque multiplicatus locum habere potuit quem possideret: vnde in desertum ad montem Seir, vt aliquid proprii obtineret, proficisci coactus est. Et tribu Simeonis censentur Propheta Zephonias & Ozias dux Bethulienfium: aiunt quoque nonnulli ex huius posteritate Iudam proditorem Seruatoris descendisse.

TESTAMENTVM SIMEON,

de Inuidia.

TRanscriptum verborum Simeon, quæ locutus est filiis suis antequam moreretur ceterisimo vicesimo anno vitæ suæ, in quo mortuus est Ioseph. Venerunt enim visitare ipsum ægrotantem, & erectus sedēs osculatus est eos, & dixit eis: Audite filii, audite Simeonem patrem vestrum quæcunq; habeo in corde meo. Ego genitus sum ex patre meo filius secundus, & Lya mater mea vocauit me Simeonem, quoniam audiuit Dominus orationem ipsius. Potens effectus sum valde, non formidavi operationem, neque timui ab omni re. Cornu meum erat durum, epata mea immobilia, & viscera mea non compatiencia, quoniam & fortitudo ab altissimo datur hominibus in animabus & corporibus. In tempore illo inuidi Ioseph, quoniam dilexit eum pater noster, firmani super eum epata mea ad occidendum eum,

eum, quoniam princeps erroris, mittens spiritum inuidiæ, excecavit mentem meam, vt nō attenderem, non parcens Iacob patri meo. Sed Deus eius, & patrum eius, mittens angelum suum, eruit eum ex manibus meis. Vt enim ego ieram in Sichimis afferre vnguentum gregibus. & Ruben in Dotaim vbi erant necessaria nobis & omnia reposita, Iudas frater noster vendidit eum Ismaelitis, & veniens Ruben tristatus est, voluit enim ipsum saluum reducere ad patrem. Ego vero iratus eram aduersus Iudam, quoniam viuentem ipsum dimisit, & sui mensis quinque iratus ei impediuit autem me Deus, & prohibuit à me operationem manuum, quoniam manus mea dextera semisicca erat per dies 7. Et cognoui filium, quod propter Ioseph hoc mihi accidit, & pœnitens fleui & orauit Dominum, vt restitueret manum meam & abstinere ab omni inquinamento, inuidia & insipientia. Cognoui enim, quoniam pernitiosam rem cogitaueram coram Domino & Iacob patre nostro, propter Ioseph fratrem meum, cui inuidebam. Et nunc filii custodimini à spiritibus erroris & inuidiæ, etenim inuidia dominatur omni menti hominis, quæ non patitur eum neq; comedere neque bibere, neque facere aliquid boni, semper suggerens occidere eum cui inuidetur, cum is omnino floreat, inuidens vero marcescit. Per duos annos panui in timore Domini & in ieiunio animam meam,

meam, & cognoui, quoniam liberatio inuidie per timorem Dei efficitur. Si quis ad Dominum refugiat, aufugit perniciosus spiritus ab ipso, & efficitur mens leuis, & iam compatitur inuidioso, & non reprehendit diligentes ipsum, & ita quiescit ab inuidia. Et interrogabat pater de me, quoniam vidit me tristem, & dicebat mentiens: Epata mea doleo. Tristabar enim super omnes, quoniam ego eram causa venditionis Ioseph, & quando descendimus in Aegyptum, & ligauit me velut exploratorem, cognoui, quoniam iuste patiebar, & non sum contristatus. Ioseph vero erat vir bonus, & habens spiritum Dei in seipso, miserator & misericors, non recordatus est facere malum mihi, sed & dilexit me vt alios fratres. Custodimini ergo filii mei ab omni zelo & inuidia, & ambulate in simplicitate animæ, & in bono corde cogitantes fratrem patris vestri, vt det vobis Deus gratiam, gloriam & benedictionem super capita vestra, sicut videtis in ipso. Omnibus diebus non improperauit nobis de verbo hoc, sed dilexit nos vt animam suam, & super filios suos, & glorificauit nos, & diuitias pecora & fructus omnibus nobis largitus est. Et vos ergo filii mei dilecti, diligite vnusquisque fratrem suum in bono corde, & amouete à vobis spiritum inuidiæ, quoniam ipse syluestrem facit animam, & corrumpit corpus, iram & bellum tribuit eius consiliis, & in sanguinem exacuit, & in

in extasim ducit mentem, & non finit intellectum in hominibus operari. Sed & somnum aufert, & tribulationem tribuit animæ, & tremorem corpori, quoniam & in somno aliquis zelus malitiæ imaginatæ ipsum corrodit, & spiritibus pernitiolis conturbat animam ipsius, & expauescere corpus facit, & conturbatione excitari mentem, & sicut spiritum pernitosum & venenum fundentem habens, ita apparet hominibus. Propterea Ioseph erat pulchra facie & decorus aspectu, quoniam non habitauit in ipso quicquam pernitosum. A turbatione enim spiritus faciem puram habuit. Et nunc filii mei benigna facite corda vestra coram Domino, & dirigite vias vestras coram hominibus, & inuenietis gratiam coram Deo & hominibus, & custodimini ne fornicemini, quoniam fornicatio mater est omnium malorum, diuidens à Deo, & appropinquare faciens ad Beliar. Vidi enim in caractere scripturæ Enoch, quoniam filii vestri vobiscum in fornicatione corrumpentur, & Leui iniustitiam facient in gladio. Sed non præualebunt ad Leui, quoniam bellum Domini bellabit, & vincet omne castrum vestrum, & erunt paucissimi diuisi in Leui & Iuda, & erit vobis dux, quemadmodum pater meus Iacob prophetauit in benedictionibus. Ecce prædixi vobis omnia vt iustificer à peccato animarum vestrarum. Si autem auferatis à vobis inuidiam, & omnem

mnam duram ceruicem, vt rosa, florebut om-
 nia ossa mea in Israel, & vt lilium, caro mea
 in Iacob, & erit odor meus sicut odor Libani,
 & multiplicabuntur vt cedri sancti ex me vs-
 que in seculum, & rami eorum vsque in lon-
 gitudinem dierum. Tunc peribit semen Cha-
 naan, & residuum non erit Amalech, & peri-
 bunt omnes Cappadoces, & omnes Cethæi
 perdentur: Tunc deficiet terra Cham, & omnis
 populus peribit. Tunc requiescet omnis terra
 à tribulatione, & omnis qui sub cælo est à bel-
 lo. Tunc Sem glorificabitur, quando Domi-
 nus Deus magnus Israel, apparebit in terra vt
 homo, & saluabit in ipso Adam. Tunc dabun-
 tur omnes spiritus erroris in conculcationem,
 & homines regnabunt super perniciosos spi-
 ritus. Tunc resurgam in latitia, & benedicam
 altissimum in mirabilibus ipsius, quoniam
 Deus corpus assumens, & comedens cum ho-
 minibus, saluabit homines. Et nunc filioli mei,
 obedite Leui, & in Iuda liberabimini, & non
 efferemini super duas tribus has, quoniam ex
 ipsis orietur nobis salutare Dei. Suscitabit e-
 nim Dominus ex Leui principem sacerdotum,
 & ex Iuda regem, Deum & hominem. Ita sal-
 uabit omnes gentes & genus Israel. Propter
 hæc omnia mando vobis, vt vos mandetis filiis
 vestris, vt custodiant hæc in generationes eo-
 rum. Et Simeon finiuit sermones hos, mandas
 filiis suis, & dormiuit eū patribus suis, eū esset
 centum

centum & viginti annorum. Et posuerunt eum in thecam lignorum, quæ non putrescunt, vt reducerent ossa eius in Hebron, & redixerunt ea clam in bello Ægyptiorum. Ossa enim Ioseph custodiebant Ægypti in ærariis regum. Dicebant enim eis incantatores, quod si deportentur ossa Ioseph, forent in omni Ægypto tenebræ, & caligo & plaga magna valde Ægyptiis, vt cum lucerna quoque non cognoscat vnusquisque fratrem suum. Et fleuerunt filii Simeon patrem suum secundum legem tristitiæ, & erant in Ægypto vsque ad dies exitus eorum ab Ægypto in manu Moysi.

DE SIMEONE,
EPIGRAMMA.

*Crudelis scelerum presulsi Simeon ultor.
Indomitas iras pectore sanus alens.
Horrenda stuprum violatum clade sororis
Est vltus regis prole, patrem latuit.
Exodus enumerat natos sex, sed memoratur
Ex aliis, plures hunc habuisse, libris.*

DE LEVINO, III. PATRIARCHA.

Subsequutus est Leuinus in natiuitate Simeonem. Anno mundi natus 2195. Filius similiter Lyæ, quæ precibus eum impetrauit apud Deum,

Deum, ne à marito velut sterilis in contemptu
 viueret, & nato illo dixit: *Iam addetur mihi Ia-*
acob, qui additus est Rachael: Fuit autem Leui-
 nus eiusdem peae vitæ & morum quorum &
 Simeon. Scelerum vindex acerrimus, quod è
 coniuratione, patre nescio, facta liquet, in eru-
 delissima strage Schemitarum, cuius & ille au-
 thor. Maiorem vero dignitatem & honorem
 affectus fratre Simeone. Ex ipsius enim po-
 steritate sacerdotum ordo descendit. Acriter
 quidem parens Iacobus reprehendit furorem
 erga Schemitas patratum. Sed Moyses ad mō-
 tem Nebø, vltima & feliciore benedictione
 condecorauit, ac sacerdotii administrationem
 concessit. Sed Genitoris maledictio, de iniu-
 stissima scederis violatione tantum inualuit, vt
 nunquam certam sedem haberent eius poste-
 ri, nec vllam propriam bonorum possessionē.
 Sorsque Leuini ad fratris Iosephi filium Ma-
 nasse translata fuit. Post hos vero, quos dixi,
 nempe, Ruben, Simeonem & Leuinum, Iaco-
 bus pater nulli amplius imprecatus est, quia
 misericordia Dei præponderat iudicio. Cæte-
 rum è tribu hac Leui celebrantur Prophetæ
 Moyses, Samuel, Ieremias, Nahumus, Ezechi-
 el, Zacharias, Iohannes Baptista. Certum au-
 tem est, vt inclyti viri progeniti sunt ex eo, ita
 vicissim nequissimi carnifices & tyranni. Tur-
 ba namque sacerdotum, qui Christum cruci-
 figi mandauit, originem ex Leuitica tribu

B sum-

sumpserunt. Moritur in Ægypto, Anno mundi 2332. annum agens centesimum tricesimum septimum.

TESTAMENTVM LEVI DE
Sacerdotio & Superbia.

TRanscriptum verborum Levi, quæcunque disposuit filiis suis, scilicet, omnia, quæ facient, & quæcunque contingent eis vsque ad diem iudicii. Sanus erat quando vocauit eos ad seipsum, præsciebat enim quâdo moriturus erat. Cum autem congregati erant, dixit eis: Ego Levi in Carram conceptus sum, & natus illic, & post hæc veni cum patre in Sichima. Erram vero iunior, quasi annorum viginti, quâdo feci cum Simone vindictam sororis nostræ Dinæ & Emmer. Vt autem pauimus greges in Abelmaul, spiritus intellectus Domini venit super me, & videbam omnes homines exterminantes viam suam, & quoniam muros ædificauit sibi ipsi iniustitia, & super tures iniquitas sedit. Et tristatus sum de genere hominum, & orauit Dominum vt saluaret. Tunc cecidit super me somnus, & contemplatus sum montem excelsum: Hic est mons aspidis in Abelmaul: & ecce, aperti sunt cœli, & angelus Dei dixit ad me: Levi ingredere, & ingrediebar de primo cœlo in secundum. Et vidi illic aquam suspensam in medio huius & illius. Et vidi tertium cœlum multo lucidius quam duos. Etciam

nim altitudo erat in ipso infinita. Et dicebam
 Angelo: Propter quid istud? Et dixit Angelus
 ad me: Non mireris in his, alios enim quatuor
 cœlos videbis clariores & incomparabiles cū
 ascenderis illic. Quoniam prope Dominum
 stabis, & minister ipseus eris, & mysteria eius
 annunciaris hominibus, & de venturo libera-
 tore Israel prædicabis. Et per te & Iudam appa-
 rebit Dominus hominibus, saluans in ipsis o-
 mne genus hominum, & ex parte Domini erit
 vita tua, ex ipso erit tibi, ager, vinea, fructus, au-
 rum & argentum. Audi ergo de septem cœlis.
 Quod inferius propterea tristius est, quia istud
 iuxta omnes iniustitias hominū est. Secundum
 habet ignem, niuē, glaciem, parata in diē præ-
 cepti Domini in iusto iudicio Dei. In ipso sunt
 omnes spiritus retributionū ad vindictam ini-
 quorum. In tertio sunt virtutes castrorum or-
 dinatæ in diem iudicii, ad faciendum vindictā
 in spiritus erroris & Beliar. In quarto autē su-
 perius his sancti sunt, quoniam in superiorib.
 locis habitat magna gloria in sancto sanctorū
 supra omnem sanctitatē. In eo, quod post hoc
 Angeli sunt faciei Dei ministrantes, & propi-
 tiantes ad Dominū in omnibus ignorātiis iu-
 storum. Offerunt vero Domino odorem fau-
 uitatis rationabilem, & sine sanguine oblatio-
 nem. In eo autem, quod subitus est, sunt Angeli
 qui ferunt responsiones Angelis faciei Dei. In
 eo vero, quod post hoc est, sunt Throni, potestates,

in quo hymni semper Deo offeruntur. Quando ergo respexerit Dominus super nos, omnes nos commouebimur, cœli, terra & abyssi, à facie magnitudinis eius commouebantur. Filii autem hominum in his existentes insensibiles, peccabunt & irritabunt altissimum. Nunc ergo cognoscite, quoniam faciet Dominus iudicium super filios hominum: quâdo petris scissis, sole extincto, aquis siccatis, igne tremente, & omni creatura turbata, inuisibilibus spiritibus liquefactis, inferno spoliato, in passione altissimi, homines increduli permanebunt & in iniustitia, propter hoc in pœnam iudicabuntur. Audiuit igitur altissimus orationem tuam, ad separandum te ab iniustitia. Et vt efficiaris ei filius & famulus, & minister faciei eius, lumē cognitionis, illuminâdo illuminabis in Iacob, & vt sol eris inter semen Israel, tibi que dabitur benedictio ac semini tuo, vsque quo visitet Deus omnes gentes, in visceribus misericordiz filii eius vsque in seculum. Verumtamen filii tui imponent manus in ipsum ad crucifigendum ipsum, & propter hoc datum est tibi consilium & intellectus, vt notum facias filiis tuis de ipso, quoniam benedicens ipsi, benedictus erit: maledicentes coram eo, peribunt. Et aperuit mihi angelus portas cœli, & vidi templum sanctum, & in throno gloriæ, altissimū. Et dixit mihi: Leui. tibi dedi benedictiones sacerdotii, vsque quo veniens, habitabo in medio

dio

dio Israel. Tunc duxit me angelus in terram, &
 dedit mihi scutum & gladium, & dixit: Fac vin-
 dictam in Sichen pro Dina, & ego ero tecum,
 quoniam Deus misit me: Et occidi in tempore
 illo filios Emmor, sicut scriptum est in tabulis
 cœlorum. Dicebam autem ei: Oro te Domi-
 ne, d'c mihi nomē tuum, vt inuocem te in die
 tribulationis. Et dixit: Ego sum angelus, excu-
 sans genus Israel, vt non percutiatur in finem,
 quoniam omnis spiritus pernitiosus ei insidia-
 tur. Postea velut ex somno excitatus, benedixi
 altissimum & angelum excusantem genus Is-
 rael & omnes iustos. Vbi vero veni ad patrem
 meum; inueni aspidem æneum, vnde etiam
 nomen monti est aspidis, quoniam prope Ge-
 bat est à dextris Abil. Et conseruabam sermo-
 nes hos in corde meo. Ego consului patri meo
 & Ruben fratri meo, vt dicerent filiis Emmor
 vt circumciderentur, quoniam zelauī propter
 abominationem quam fecerant propter Is-
 rael. Ego enim interfeci Sichen imprimis, &
 Simeon Emmor. Posteaque venerunt fratres,
 qui percusserunt ciuitatem in ore gladii. Vt
 audiuit pater, iratus est, quoniam susceperant
 circumcisionem, & post hoc mortui sunt, & in
 benedictionib. aliter facit. Peccauimus enim,
 quoniam præter consilium eius hoc fecimus,
 & infirmatus est in die illa. Sed ego noui, quo-
 niam sententia Dei erat mala in Sichimam,
 quoniam voluerunt Saræ facere quemadmo-

dum fecerunt Dinæ sorori vestre. Verum Deus prohibuit. Persecuti autem sunt Abraham patrem nostrum, peregrinū existentem, & conculcauerunt armenta eius, præterea quoque leblae, in domo ipsius genitū, valde verberauerunt. Ita faciebant in omnes peregrinos, vi rapientes vxores eorum, & in exilium impellentes eos. Venit autē ira Domini super ipsos in finē. Et dicebā patri: Ne irascaris Domine, quoniam in te ad nihilū rediget Deus Chanaanos, & dabit terram ipsorum tibi, & sancto tuo post te. Erit enim ab hoc die Sichimi dicta ciuitas stultorum: Quoniam vt quis deridet fatuum, ita derisimus eos. Nam insipientiam operati sunt in Israel, dum auferiebant vt inquinarent sororem nostram. Venimus autem in Bethel, & ibi rursus videbam rem quē admodum prius, postquam sacrificauī dies septuaginta. Et vidi septem homines in veste alba, dicentes mihi: Exurge, indue stolam sacerdotii & coronam iustitiæ, & rationale intellectus, & pederem veritatis, & pecalum fidei, & mirram signi, & ephat prophetiæ, & vnusquisque ipsorum vnumquodque portantes, imposuerunt mihi, & dixerunt: Amodo esto sacerdos domini tu & semen tuum vsque in seculum. Et primus vnxit me oleo sancto, & dedit mihi virgā iudicii. Secundus lauit me aqua munda, & cibauit dans panem & vinum, scilicet, sancta sanctorum, & circumdedit me stola sancta & gloriosa.

riosa. Tertius byssina me induit simili ephar.
 Quartus zonam mihi circumposuit similem
 purpurā. Quintus ramum oliuæ mihi dedit
 pinguedinis. Sextus diadema sacerdotii, capitū
 meo imposuit, & impluerūt manus meas thy-
 mi amata, vt sacerdotio fungerer Domino.
 Dixit autem ad me Leui: In tria principia Dei
 detur semen tuum, in signum gloriæ Domini
 superuenientis, & qui crediderit, primus erit.
 Sors magna super ipsum non fiet. Secundus e-
 rit in sacerdotio. Tertius cui vocabitur nomē
 nouum, quoniam rex ex Iuda exurget, & faciet
 sacerdotium meum nouum secundum typum
 gentium in omnes gentes. Aduentus autem ip-
 sius ineffabilis. vt propheta altissimi ex seme-
 ne Abraham patris nostri. Omne desiderabile
 in Israel tibi erit & semini tuo, & comedetis om-
 ne pulchrum visu, & mensam domini distri-
 buet semen tuum, & ex ipsis erunt principes
 sacerdotum & iudices & scribe, quoniam in ore
 eorum custodietur sanctum. Et expergefatus,
 intellexi, quoniam hoc simile illius est, abs-
 condi vero hoc in corde meo, & non annun-
 ciaui hoc omni homini in terra. Primis duob.
 diebus ascendimus ego & Iudas ad Isaac patrem
 nostrum, & benedixit me pater patris mei se-
 cundū omnes sermones visionum mearū quas
 videram, & non voluit ire nobiscum in Bethel.
 Vt autem venimus in Bethel, vidit pater meus
 Iacob in visione de me, quod futurus essem eis

B 4 sacer-

sacerdos coram Domino. Et exurgens mane,
 decimauit omnia Domino per me. Et veni-
 mus in Hebron ad habitandum, & Isaac voca-
 uit me continuo, ad exponendam legem Do-
 mini, secundum quod monstrauit mihi ange-
 lus Dei, & docuit me legem sacerdotum, sacrifi-
 ciorum, holocaustatum, primitiarum, vo-
 luntariorum & salutarium, singulis diebus do-
 cuit me intelligere, & perseverabat in me co-
 ram Domino, & dixit: Non attende fili spiritui
 fornicationis, hic enim permanebit, & per se-
 men tuum inquinabit sancta. Accipe ergo tibi
 vxorem in iuuentute tua, non habentem ma-
 culam, neque inquinatam, neque de genere
 Allophilorum vel gentium. Et antequam in-
 trabis sancta, lauato, similiter sacrificando. Et
 complens sacrificium, rursus laua. Duodecim
 arborum, perpetuo virentium, fructus offer
 Domino, vt etiam me Abraham docuit, & om-
 nis animalis mundi, & volatilis mundi offer
 sacrificium Domino. Similiter omnis primi
 germinis & vini offer primitias, & omne sacri-
 ficium sale conspergas. Nunc igitur custodite
 quæcunque mando vobis filii, quoniam quæ-
 cunq; audiui à patribus meis, annunciaui vo-
 bis. Innocens sum ab omni impietate vestra &
 transgressione, quam facietis in consummati-
 one seculorum. In saluatorem mundi impie
 facientes, seducentes Israel, & suscitâtes ei ma-
 la magna à Domino, & inique facietis cum Is-
 racl,

rael, vt non subsistat Hierusalem à facie malitiæ vestræ. Et scindetur velum templi, vt non velar deformitatem vestram, & dispergemini capiuu in gentibus, & eritis opprobrium, maledictio & conculcatio. Domus tamen quam eliget Dominus, Hierusalem vocabitur, quæ admodum continet liber Enoch iusti. Quando igitur accepi vxorem, eram annorum viginti octo, cui nomen erat Melcha, & concipiens, peperit filium, & vocauit nomen eius Gersam, quando in terra nostrâ aduenæ eramus. Gersam enim exilium significat, Sciebam autem de ipso, quoniam non erit in primo ordine: Secundo Kaat genitus est in tricesimo quinto anno. Ad orientem solis autê videbã in visione, quoniã medi⁹ in excelsis stabat omnis congregatio, propter hoc vocauit nomẽ ipsius Kaat, q̄ est principiũ magnitudinis & instructionis. Tertio peperit mihi Merari quinquagesimo quinto anno vitæ meæ, & quia difficile peperit mater eius, vocauit eum Merari, quod est amaritudo mea, quoniam & ipse mortuus est. Iochabed vero sexagesimo quarto anno, nata est in Ægypto (gloriosus ergo eram tunc in medio fratrum meorum) & accepit Gersam in maritum, & peperit ei Lomny & Semei, & filii Kaat, Ambram, Isaar, Chebron & Oziel, Et filii Merari, Mooly & Omnisi. Et in nonagesimo quarto anno meo, accepit Abram Iochabed filiam meam sibi in vxorem, quoniam

in

in vna die nati sunt ipse & filia mea. Octo annorum eram, quando ingressus sum terram Chanaã. Decem & octo annorum, cum sacerdotio functus sum. Et vigesimo octavo anno, accepi uxorem. Et quadagesimo anno, ingressus sum in Ægyptum. Et ecce filii mei estis filii mei tertia generatione. Ioseph centesimo & decimo octavo anno mortuus est. Et nunc filii mei mando vobis, vt timeatis Dominũ Deum vestrum ex toto corde, & ambuletis in simplicitate secundum omnem legem ipsius. Doceat autem & filios vestros literas, vt habeant intellectum in omni vita eorum legentes in desinenter legem Dei. Quoniam omnis qui cognoscit legem Dei, honorabitur, & non erit peregrinus quocunq; vadat. Plures quoq; amicos suis genitoribus habebit, & desiderabũt multi hominum seruire ei, atque audire legem ex ore ipsius. Facite iustitiam filii mei in terra, vt inueniatis in cœlis, & seminate in animabus vestris bona, vt inueniatis ea vitæ vestræ. Si enim seminaueritis mala, omnem turbationem inuenietis ac meteteris. Sapiẽtiam possidete in timore Dei, quoniam si fiat captiuitas, & ciuitates disperdantur, & regiones, aurum & argentum, & omnis possessio pereat, sapientis sapiẽtiam nullus potest auferre, nisi cœcitas impietatis & peccati, quoniam efficiẽt ei hæc apud hostes clam, & in terra aliena patria, & in medio inimicorum inuenietur amicus. Si doceat hæc & faciat,

faciat, se debet cum rege, sicut & Ioseph frater
 noster. Et nunc filii cognoui ex scriptura E-
 noch, quoniam in fine impie ageti, in Domi-
 num manus imponentes in omni malitia, &
 confundentur in vobis fratres vestri, & omni-
 bus gentibus fiet illusio. Etenim pater noster
 Israel mundus erit ab impietate principum sa-
 cerdotum, qui imponent manus iu saluatorē
 mundi. Cœlum super terram mundus est, &
 vos estis luminaria cœli vt sol & luna. Quid fa-
 cient omnes gentes, si vos obtenebescatis in
 impietate, & inducatis maledictionem super
 genus vestrum, pro quibus lumen mundi datū
 est in vobis ad illuminationem omnis homi-
 nis. Hunc volentes occidere contraria man-
 data docentes Dei iustificationibus. Oblatio-
 nes Domini latrocinabimini, & de partibus i-
 psius furabimini, & antequā sacrificabitis Do-
 mino assumetis electa & contemptim come-
 dentes cum meretricibus, in auaritia mandata
 docebitis. Eas quæ sub viris sunt coinquina-
 bitis, & virgines in Hierusalē violabitis. Et me-
 retricibus & adulteris copulabimini, filias Gē-
 tium accipietis in vxores, purificantes eas pu-
 rificatione iniqua, & efficietur mixtio vestra
 Sodoma & Gomorrha, & in impietate infla-
 bimini in sacerdotio, non solum autem aduer-
 sus homines elati, sed & aduersus mandata
 Dei inflati illudetis sancta in contemptu de-
 sidentes. Propter hoc templum, quod vtique
 etc.

elegit Dominus, desolabitur in immunditia, &
 vos capti ueritis omnibus gentibus, & eritis
 abhominatio inter eos, & accipietis opprobri-
 um & confusionem sempiternam à iusto iudi-
 cio Dei. Et omnes qui contemplabuntur vos
 fugient à vobis. Et nisi propter Abraham, Isa-
 ac & Iacob patres nostros hoc fieret vnus ex se-
 mine meo non, relinqueretur in terra. Et nunc
 cognoui in libro Enoch, quoniam septuaginta
 hebdomadas errabitis, & sacerdotium in-
 quinabitis, & sacrificia polluetis, & legem ex-
 terminabitis, & sermones Prophetarum con-
 temnetis, in peruersitate persequemini viros
 iustos, & pios odio habebitis. veracium sermo-
 nes abhominabimini, & virum renouantem
 legem in virtute altissimi, erroneum appella-
 bitis. Et in fine, vt æstimabitis, occidatis eum,
 nescientes ipsius resurrectionem. Inno-ẽ em
 sanguinem in malitia super capita vestra deser-
 pturi, propter ipsum erunt sancta vestra deser-
 ta vsque per iuramentum prophanata, & non
 erit locus vester mundus, sed in gentibus eritis
 maledictio, atque desperatio anget vos, donec
 ipse rursus visitabit, & miserens recipiet vos in
 fide & aqua. Et quoniam audistis de septua-
 ginta hebdomadis, audite de sacerdotio. Secũ-
 dum vnumquemque enim iubileum erit sa-
 cerdotium. In primo iubileo, primus vnctus in
 sacerdotium magnus erit, & loquetur Deo vt
 patri, & sacerdotium ipsius plenum erit cum
 timo-

timore Domini, & in die gaudii ipsius in salutem mundi ipse resurget. In secundo Iubileo vnctus, in tristitia dilectorum concipietur, & erit sacerdotium ipsius honorabile, & apud omnes glorificabitur. Tertius vero sacerdos, in tristitia assumetur. Et quartus in dolore erit, quoniam apponet super ipsam iniustitiam in multitudine, & in omni Israel odio habebit vnusquisque proximum suum. Quintus in tenebris comprehendetur. Similiter sextus & septimus. In septimo vero erit abominatio, quam non possum dicere coram Domino & hominibus, quoniam ipsi cognoscentur qui facient ea. Propter hoc in captiuitate & in corruptione erunt & terra & substantia eorum exterminabitur, & in quinta hebdomada reuertentur in terram desolationis ipsorum, & renouabunt domum Domini. In septima vero hebdomada venient sacerdotes. Idololatrantes, bellatores auari, scribae iniqui, impudici puerorum corruptores & pecorum. Et postquam facta fuerit vindicta ipsorum à Domino in sacerdotio, tunc suscitabit Deus sacerdotem nouum, cui omnes sermones Domini reuelabuntur, & ipse faciet iudicium veritatis in terra in multitudine dierum, & orietur astum ipsius in caelo, sicut rex illuminans lumen cognitionis in sole diei, & magnificabitur in orbe terrarum, vsque ad susceptionem ipsius, ipse resplendet sicut sol in terra, & tollet

let omnes tenebras sub cœlo, & erit pax in omni terra. Cœli exultabunt in diebus ipsius, & terra gaudebit, & nubes exultabuntur, & cognitio Domini fundetur in terra. vr aqua maritum, & Angeli gloriæ faciei Domini gaudebunt in eo. Cœli aperientur, & ex templo gloriæ veniet super illum sanctificatio cum voce paterna, sicut ab Abraham patre Isaac, & gloria altissimi super ipsum dicitur, & spiritus intellectus & sanctificationis requiescet super ipsum, de qua ipse dabit magnificentiam domini filiis suis in veritate in seculum, & non erit successio ipsi in generationes & generationes vsque in seculum, & in sacerdotio ipsius deficiet omne peccatum, & iniqui requiescent à malis, iusti vero requiescent in ipso, & ipse aperiet portas paradyfi, statuetq; minantem gladium aduersus Adā, & pascet sanctos de ligno vitæ, & spiritus sanctificationis erit in eis. Beliar autē ligabitur ab ipso, & dabit potestatem filiis suis ad calcandum super perniciosos spiritus, & lætabitur Dominus in filiis suis. Et acceptabit eum Deus in dilectum vsque in secula. Tunc exultabit Abraham, Isaac & Iacob, & ego gaudebo & omnes sancti. Et nunc filii mei omnia audistis. Eligite igitur vobismetipsis, vel tenebras, vel lucem, vel legem Domini, vel opera Beliar, & respondimus nos patri, dicentes: Coram Domino ambulabimus secundam legem ipsius, & dixit pater noster: Testis est Dominus,

SANCTORVM PATRIARCH. 51

nus, testes Angeli eius, & testis ego, & testes vos de sermone oris vestri, & cum diximus: Testes erimus, requieuit Leui hæc mandans filiis suis. Et extendit pedes suos, & appositus est ad patres suos cum vixisset centum & triginta septem annos, & posuerunt eum in thecam, & postea sepelierunt eum in Hebron iuxta Abraham, Isaac & Iacob.

DE LEVINO,

EPIGRAMMA.

*Hic vindex scelerum disrupto fœdere, cinis
Sichemitas mactat, flagitiumq; parat.
Turba sacerdotum tauris altaria sacrans
Et huius venit posteritate viri.*

DE IVDÆA, III. PATRIARCHA.

IVDÆA filius Iacobi & vxoris Lyæ, nascitur anno mundi 2196. omnium Patriarcharum illusterrimus factus est. Ex huius enim posteritate Christus Seruator vnigenitus filius Dei prognatus est. Nomen indidit mater, à confidendo, pro laude, & gratiarum actione, quod ipsa quartum peperisset filium, & Rachel soror nullum. Exiit misericors erga fratrem Iosephum, quem cum omnes iugulare fratres statuerent, solus ille profusionem sanguinis

sanguinis innocentissimi adolescentis dissuasit, ac potius, vt Ismaelitibus mercatoribus praterantibus diuenderent, hortatus est. Et hoc pacto fratri vitam conseruauit. Duxit vxorem cuiusdam Chananxi filiam, ex qua suscepit primogenitum Her, deinde Onam & Selam, post vxor parere cessauit. Her autem primogenito dedit vxorem Thamar, quem Deus confestim propter impietatem enecauit. Desponsauit autem secundum filium nurui, ex consuetudine tum habita ad fratris posteritatem excitandam; cum vero & is impie uiueret, similiter occisus est. Minimus natus filius adhuc immatura aetatis ducere relictam fratrum vxorem viduam nequiuit, vnde Iudas aliquandiu pubertatis annos expectare iussit, & viduo reseruato habitu ad patrias aedes reuerti, ac tum se curaturum, vt filius adultis annis nurui coniunx fieret. Gessit morem nurus, verum Iuda ultra promissum nuptias filii differens ac post obitum vxoris, cum & ipse viduo cubili uiueret, forte cum opilione Hira Odolomita Thammam ad tonsuram ouium profectus est. Quo comperto nurus Thamar deposito viduali habitu, sumpsit hilarem vestitum, ac sedit in itineris biuio, quod Thammam versus ducit, praecipua huius doli causa extitit, quod Iudas socr nurui filium Selam iam pubescentem non maritum dederat. Praeteriens igitur Iudas, suspicatus eam meretricem, vt habitus praeseferbat,

febat, quippe quæ vultum etiam operuerat, ne
 agnosceretur, compellauit eam de stupro, pe-
 nitus ignorans, nurum ibi sedere; facile per-
 missuram se respondit, ea vero conditione vt
 daret hædum ex grege. Placuit stipulatio Iu-
 da, vtque beneuolam haberet, ipsi petenti pi-
 gnoris loco, donec mitteretur hædus, largitus
 est annulum, quem manu tenuit, Armillam &
 baculum quæ similiter secum gerebat. Con-
 cepit Thamar, semel tantum admissio Iuda,
 depositaque meretricæ veste, vidualem rece-
 pit. Iudas ad recipiendum pignus misit per mi-
 nistrum Odollamitem, hædum. Qua non in-
 uenta citato loco, rediit ad herum, meretricæ
 de qua antea locutus, non amplius adesse affir-
 mans, hædum retulit. Noluit Iudas latius in-
 quirere, quæ fuisset fœmina, sed contentus, ne
 mendacis stipulationis argueretur, in domum
 suam reuersus est. Post tres menses rumore
 perlatum ad Iudam, nurum grauidum esse. Sta-
 tim ille vt comburatur produci iussit, ratus e-
 nim in viduali vita scortatam esse. Raptilla
 ad supplicium deprompsit pignora à Iuda tra-
 dita, eumque imprægnationis authorem asse-
 rit. Agnito pignore Iudas æquiores esse se di-
 xit, & à pœna absoluit, illa prætexente, fidem
 ab eo non esse præstitam in filio promisso ma-
 rito; peperit igitur gemellos Pharez & Zará.
 Ex Pharez posteritate Christus descendit.
 Nunc enim Matthæus in Geneologia Christi

C recen-

retenset. Reuolutis deinde aliquot annis, vbi
 cœpisset annonę caritas in Cananæ orū regio-
 ne fieri, in Ægypto vero frumenta venderētur
 satis abunde, voluit pater vt Iudas cū vndecim
 fratribus proficisceretur frumētatum in Ægy-
 ptum. Verum omnibus recusantib. (nisi Ben-
 iaminus minimus natu frater comitaretur, vt
 præfecto annonę polliciti erant) nō perrexere
 in instituta profectiōe, veritus Iacob, ne con-
 simili modo, vt Iosephus, periret filius sibi di-
 lectissimus. Hic Iudas ceu filius prudētissimus
 & patri obedientissimus iusiurandum, q̄ præ-
 fecto annonæ fecerāt, proposuit, neq; vllō pa-
 cto fieri posse, quin redeant, nisi sequatur Ben-
 iamin in Ægyptū & vt facilius parentis incli-
 naret ad profectiōē animū, suis, orauit, res-
 posceret manibus Beniamin; se facturū, vt
 sospes & integer rediret, modo concederet i-
 ter ineundū, ne paruuli & familia fame, quę
 ingentissima erat tabescerent. Motus indulgē-
 tissimus pater verbis Iudæ, & fame, quę plus
 quam cuncta perurgebat, dimisit Beniamin
 frumentatum. Præfectus igitur in Ægyptū cū
 Beniamino & aliis, in maximam incidit anxie-
 tatem. Iudas autem non animū despondit,
 sed vt repēte inuoluerat se angustia, ita prom-
 ptissima sua facundia facile se explicabat. Nam
 Iosephus in Ægypto præfecto annonæ, vt an-
 daretur minimum natu secum vterinum fra-
 trem retinendi, mandauerat, abituris fratri-
 bus,

bus, occulte scyphum argenteum sarcinae Beniamini inferri; & equites regios insequi ceu fures, & alienae rei contrectatores. Mirantibus primo fratribus equitum insectantium fremitum, & ubi in se impetum fieri animaduertunt, nouitate rei perculsi suppliciter rogant, ne prius inuadantur, quam verbis demonstraretur quid designassent. Regii Equites clamare perfidos hospites, hospitalisque mensae spoliatores, qui nuper pecuniam, tum demum argentum ex conuiuio, cui adhibiti essent, furto subtraxissent. Simulque Camelorum disiectas sarcinas perscrutantur. Ibi calice apud Beniaminum reperto, caeteris metu, & pudore stupentibus cum velut ad supplicium, & proprium mancipium ad aulam Pharaonis pertrahunt. Sequuntur & reliqui cum mœnore & flebili silentio. Qui ubi ad Iosephi conspectum uenere & cum lacrymis ad eius pedes procumberent, solus Iudas, ut erat uehementi ad dicendum ingenio, pro fratribus locutus est, illorum & suam purgaturus innocentiam. Talia nullo modo à suis patrata fratribus, aut si facta, quod vix credibile (tantam enim suis semper fuisse immaculatam famam, ut coram omnibus syncerissimi iudicarentur) simplicitati rudis, & imperiti pueri imputandum. Attamen, quia sic natura & consuetudine comparatum inter homines, ut nemo tam ferox, quin deprecantibus culpam humaniter ignoscat, se quoque

confidere ipsum locum deprecationis admitturum. Verum quidem esse, deprehensum facinus, an autem culpa puerilis, parum, aut nihil constare. Nam flagitii authorem, etiam si verum comprobetur, ea adhuc esse ætate, ut quid rectum, quid honestum, haud omnino intelligat. Omnia tam diuina, quam humana ignoscunt iis iura, qui cum à lege & æquitate aberrauerint, nesciant tamen se peccare, aut si sciant, non intelligat, quale sit etiam delictum, quod iam commissum. Exules igitur ignoti, examinati metu iniuriæ, inopes procul ex domo, liberis, familia, bonorum possessione, ab omnibus ferme relictis mortalibus, egestate pressi, per quidquid numinis in cælis est, quidquid pietatis in terris, per regium potentissimi Pharaonis nomen, per genium tuum piensimum omnes vnanimes flagitamus, flebiliterque obtestamur, ut hanc culpam (si qua tamen culpa in puero comperietur) miseratus, patri, senio, ætati, condones. Vel si stat sententia puerum loco mancipii retinere, aut ad supplicium pertrahere, me & reliquos omnes cum eo, quoniam ita mori commodius, quam ad exilium, ærumnas atque perpetuos cruciatus patri nostro ciendos retineri, ad vnum tollito. Cæterum si quando pietatem, clementiam penitus Tuæ Maiestatis introspicio, non possum non cogitare lacrymas has & flebiles preces coram te pondus habituras, ut nostram petitione-

tionem non recuses. Quum hæc Iudas in me-
 dium protulisset, omnes cæteri fratres lamen-
 tati sunt. Commotus tandem ipse Iosephus
 frater, qui licet alioquin fuerat præsentibus il-
 lis admodum austeri vultus, attamen lacrymis,
 flebilique oratione victus se fratrem manife-
 stauit, & ordine quæ res suæ administrarentur
 exposuit. Quapropter reuersus Iudas non so-
 lum à maxima liberatus angustia. Verum etiã
 reliqui fratres omnes ad parentem hilarissimi,
 cernentes eum fratrem, quem olim periisse
 mallet, tanta potètia, dignitate, & regio pol-
 lere splendore, redierunt. Enumerat Moyses,
 filios, Her, Onam, & Sela, Phares & Zaram.
 Sed Paralipomena Phares, Esrom & Charmi,
 & Hur, & Sobat. Meruit hic Patriarcha largis-
 simam benedictionem præ omnibus suis fra-
 tribus. Prædixit enim parens illum à fratribus
 adorandum, quod citra controuersiam in po-
 steritate tua de Christo repræsentatum est. Et
 cui honos super omnes datus est. Data est huic
 etiam Regia potestas, quæ fuerat primogeniui
 Ruben. Idque patuit tempore Davidis & Sa-
 lomonis, qui reges primi fuerunt Hebræorû,
 præter Saulum. Et ibi regnum discissum. In
 tantum valuit Iudas, vt sola eius posteritas Re-
 gem foueret. Venit quidem ad Ephraimum
 Iosephi filium minorem natu, maxima pars
 Imperii, sed in hoc superior fuit Iudas, quod in
 eo remansit regnum ad Messiam vsque: ad mi-

nimum enim duces habuere, quādo reges habere non licebat. Quare parens moriturus prædixit Sceptrum à Iudæ femore non transferendum, donec veniret, qui mittendus esset, & hunc fore expectationem gentium. Hoc verum esse, euentus rei docuit. Porro ab eius (Iudæ) nomine populus vniuersus Iudæ: pars Palæstinæ nobilissima, Iudæa est appellata: & tribus Iudaicæ regnum vsque ad tempus Christi venturi durauit. Ex hac tribu sunt Iacobus & Iohannes Apostoli, & Iacobus frater Domini dictus à Luca, & eiusdem fratres, Iudas Lebbæus & Simon Cananæus.

*TESTAMENTVM IVDÆ DE
Fortitudine, Auaritia, & Fornicatione.*

TRanscriptum sermonum Iudæ, quæcunque locutus est filiis suis antequam moreretur. Congregati, venerunt ad ipsum, & dixit eis: Quartus filius effectus sum patri meo, & mater mea vocauit me Iudam, dicens: Confiteor Domino, quoniam dedit mihi & quartum filium, velox eram, & studiosus in iuuentute mea, & obediens patri meo secundum omne verbum, & benedicebam matri meæ & sorori matris meæ. Et factum est, quod effectus sum vir, & pater meus Iacob orauit super me, dicens. Rex eris & prosperatus in omnibus. Ecce dedit mihi Deus gratiam in omnibus

b us

bus operibus meis in agro & in domo, vt videbam, quod concurrebam ceruæ. & apprehendens ipsam, feci cibum patri meo, & capreas superabam per cursum, & omne quod erat in campis capiebam, & equum agrestem apprehendens mansuefeci, & eripiebam hœdum ex ore eius. Vrsum capiens pede præcipitabam, & omnem feram reuersam ad me dilacerabam eam vt canis. Porco syluestri concurrebam, & præoccupans in currendo dilaceraui eum. Pardalis in Hebron insiluit super canem, & apprehendens eam, statim cauda abiiciebam eam, & dirupta est in terminis Gare. Bouem syluestrem in regione pastum tenui cornibus, & in circulum voluebam, & cum in tenebris iacerem occidi. Quando veniebant duo reges Chananeorum loricati super greges, & multus populus cum ipsis, & ego solus currens super gregem, Sur regem continui, & in tibias percutiens prostravi, & ita occidi eum. Alium regem Thaphem sedentem in equo occidi, atque ita omnem populum dispersi. Achor regem virum gigantem sagittantem ante & retro, in equo apprehendens, lapidem sexaginta librarum vibrans proieci in equum, ipsum vero interfeci. Et expugnans Achor horis duabus occidi, difsecans clypeum eius conscidi pedes eius. In exuendo autem eius thoracem, ecce octo viri amici eius incœperunt pugnare aduersum

me. Inuoluens ergo manum meam lapidibus, funda percutiens ipsos, quatuor eorum occidi. Alii autem fugierunt. Et Iacob pater noster occidit Beelisa regem omnium regum gigantem, fortitudine cubitorum duodecim. Et cecidit super ipsos timor, & quiescerunt pugnare contra nos. Propter hoc sollicitus erat pater meus quādo in præliis erā cum fratribus meis. Vidit in visione de me, quoniam Angelus virtutis sequebatur me in omnibus, vt non vincerer. Et secundum auspiciū factum est nobis prælium maius, quam quod in Sichimis, & fortiter prælians cum fratribus meis, persecutus sum mille viros, & occidi ex eis ducentos viros & quatuor reges, & ascendi super ipsos super murum, & alios duos reges occidi, & ita liberauimus Hebron, & abduximus omnes captiuos. Postero die abiimus in Arcam ciuitatem potentem muratam, & inaccessibleē minantem nobis mortem. Ego igitur & Gad aduenimus ab oriente ciuitatis, Ruben verō & Leui ab occidēte & austro, & putabāt qui super muros erant, quod nos soli essemus ac irati inuasere nos, & ita latentes fratres ex vtraque parte, scalis ascenderunt murum, & intrauerunt ciuitatem ignorantibus ipsis, & cepimus eam in ore gladii, & refugientes in turrim, incendentes eam cum ipsis cepimus. Et cum recederemus viri Tassi insidiabantur prædæ nostræ, & acceperunt eam cum filiis nostris. Nos

vero deprehendimus eos ad Taffum, atque occi-
 cidimus, & ciuitatem incendimus, omnia quæ
 in ipsa erant spoliâtes, & vt eram in aquis Gu-
 reba, hic qui à Iobel veniebant aduersus nos in
 prælium, contigimus eos, simul eos qui à Selon
 compugnatores ipsorum erant spoliauimus &
 occidimus. Et non dedimus eis egressum ve-
 niendi ad nos. Et à Machir venerunt quinto
 die, vt captiuos abducerent, ad quos in perse-
 ueranti pugna venimus, quoniam erat multi-
 tudo potens in eis, & occidimus eos antequam
 ascenderunt ascensionem. Vt autem venimus
 ad ciuitatem eorum, mulieres eorum volue-
 bant super nos lapides à vertice montis, in quo
 erat ciuitas, & latitantes ego & Simeon à po-
 steriori apprehendimus excelsa, & totam ciui-
 tatem perdidimus. Et sequenti die dictum est
 nobis quod ciuitates duorum regum in prælio
 graui venirent ad nos. Ego igitur & Dàn singe-
 tes nos Amorrhæos & socios, venimus in ciui-
 tatem eorum. Nocte autem profunda venien-
 tes ad aditus ciuitatis, aperuimus aduenienti-
 bus fratribus nostris portas patenter, & om-
 nes eos, & quæ eorum erant, perdidimus,
 & deprædantes, tres muros eorum prostrauimus.
 Et in Thamma appropinquauimus, vbi
 erat omne refugium bellantium regum. Tu ac
 iniuriam passus, iratus sum, & impetum feci in
 ipsos super verticem, & illi fundis iaciebant su-
 per me lapides, & iaculabantur arcibus, & nisi

Dan frater meus suppetias mihi tulisset, interfecisset me. Venimus igitur irruentes in ipsos cum furore, & omnes fugierunt, & transeuntes per aliam viam supplices fiebant patri meo, & iniit fœdus cum eis & non fecimus eis quicquam mali, sed recepimus eos in societatem, & reddidimus eis omnes captiuos, & ædificauit ego Channa, & pater meus Rambahel. Vigin-ti annorum eram, quando factum est bellum istud, & erant Chananæi timentes me & fratres meos. Erant autem mihi pecora multa, & habebam principem pastorum Yran Odolamitem, ad quem cum veni, vidi Barsan regem Odolam, & fecit nobis conuiuium, & precas dedit mihi filiam suam Bethsue in vxorem, hæc peperit mihi & Annam & Sylon, quorum duos sine filiis occidit Deus. Sylon enim vixit, & filii eius vos estis. Octodecim annis fecimus pacem pater noster & nos cum fratre eius Esau & filii eius nobiscum. Postquam venimus nos ex Mesopotamia à Laban, & impletis octodecim annis in quadragesimo anno vitæ meæ, superuenit nobis Esau frater patris mei in prælio graui & forti, & cecidit in arcu Iacob, & latus est mortuus in montem Sen. Nos autem persecuti sumus super filios Esau. Erat autem eis ciuitas & murus fortis, ferreus, & portæ æræ, & non potuimus intrare in eam, obsidentes vero conclusimus eos. Cum autem non apparent intra dies viginti videntibus eis adduxi

scalana

scalam & galeam super caput meum, & ascendi, accipiens lapidem in pondere talentorum trium, & occidi quatuor potentes ex ipsis. Et die sequenti intrantes Ruben & Gad, occiderunt alios sexaginta. Tunc offerebant pacem, & consilio patris nostri receperunt eos tributarios. Dabant autem nobis frumēti Choros ducentos, & olei Bes quingentos, vini mensuras mille & quingentas donec descendimus in Ægyptum. Post hoc filius meus Her duxit uxorem Thamar ex Mesopotamia filiam Aram. Erat autem Her perniciosus, & dubitauit de Thamar, quoniam non erat ex terra Chanaan, & Angelus Domini occidit eam tertia die in nocte, & ipse non cognouit eam propter astutiam matris suæ, & hic in malitia mortuus est. Non enim voluit habere filios ex ipsa. In diebus thalami dedi ei virum Annan, & iste in malitia non cognouit eam. Viuens cum ea annum, & quando minatus sum ei coiuit quidem cum ea, semen vero corruit in terram secundū mandatum matris suæ, & hic in malitia mortuus est. Volebam & Siloim dare ei, sed uxor mea Bessue non permisit. Malignabaui enim in Thamar, quoniam nō erat ex filiabus Chanaan sicut ipsa. Ego enim sciebam, quoniam perniciosum erat genus Chanaan, sed consilium iuuetutis cæcauit cor meum, & videns eam vinum fundentem, in ebrietate vini deceptus sum, & concidi ad eam, ipsa me absente abiit, & accepit Silon uxorem ex terra Chanaan.

Co.

Cognoscens vero quod fecit ita, maledixi ei in dolore animæ meæ, & ipsa mortua est in malitia filiorum suorū. Post hos autem sermones vidua existente Thamar, post duos annos, ascendo tondere oves, & ornata spōsalibus ornamentis ad portam ciuitatis sedit. Lex enim Amorreorum est, nuptā præsidere in fornicatione per septem dies iuxta portam. Inebriatus igitur ego in aquis Horeb, non agnoui eā præ vino, & decepit me pulchritudo ipsius per formam ornatus, & declinans ad ipsam, dicebam: Ingredior ad te. Et dixit mihi: Quid dabis? Et dedi ei virgam meam, & zonam, & diadema regni. Et cum coirem cum illa, concepit. Ignorans autem quod fecit, volui occidere eā: Ipsa autem mittens in abscondito arrabones verecundauit me, vocans vero eam audiui in secreto sermones quos locutus sum dormiens cum ea, in ebrietate mea, & non potui occidere eam, quoniam à Domino erat. Dicebam autem: Ne forte dolo mecum agat, ab illa accipiam arrabonem. Sed neq; tetigi eam amplius vsque ad mortem meam, quoniam abhominacionem feci hanc in omni Israel, & qui erant in ciuitate, dicebant non esse in ciuitate despoſatam, quoniam ex alio loco veniens ad breue sedebat in porta, & æstimauit, quod nullus cognouit me intrauisse ad eam. Et post hoc venimus in Ægyptum ad Ioseph propter famem. Quadraginta sex annorum eram, & 73. annos

vix

vix illic. Et nunc quæcunque vobis mando, audite filii patrem vestrum, & custodite omnes sermones meos ad faciendum omnes iustificationes Domini, & ad obediendum mandato Domini Dei, & nō ambuletis in desideriis vestris: neque in cogitationibus consiliorum vestrorum in superbia cordis vestri & non glorificemini in operibus fortitudinis iuuentutis vestræ, quoniam & hoc est perniciosum in oculis Domini. Quia enim & ego glorificatus sum, quoniam in bellis non decepit me facies mulieris formosæ. Exprobraui Ruben fratri meo de Balla vxore patris mei. Spiritus zeli & fornicationis concidit in me, donec in Bessue Chanazan, & in Thamar nuptam filiis meis, & dicebam socero meo: Consului patrem meum itaque accipiam filiam tuam vxorem, & ostēdit mihi nomine filiæ suæ auri multitudinē infinitā. Erat n. rex. Ornauit autē eam auro & margaritis, iussitq; nobis viā infundere in cœna in pulchritudinē mulierum, & vinū peruertit oculos meos, & obscurauit cor meum voluptas, & desiderans eā concidi & transgressus sum mādatum Domini & mandatum patrum meorum, & accepi eam in vxorem. Et secundum consilium cordis mei retribuit mihi Dominus, quoniam non lætatus sum in filiis eius. Et nunc filii mei ne ebriemini vino, quoniam vinum auertit intell. ctum à veritate, & immitit iram desiderii, & ducit in errorem oculos,

los, spiritus enim fornicationis vinum, vt ministrum ad voluptates habet intellectus, quoniam & duo hæc auferunt potētiam hominis. Si enim aliquis biberit vinum in ebrietatem, cogitationibus sordidis conturbat intellectū in fornicationem, & accēdit corpus in admixtionem. Et adest desiderii causa, operatur peccatum, & non verecundatur. Tale est vinum filii mei, quoniam ebrius nihil erubescit. Et ecce, te enim & me errare fecit, vt non erubescerem multitudinem in ciuitate, quoniam in oculis omnium declinaui ad Thamar, & feci peccatum magnum, & reuelauī velamen immunditiæ filiorum meorum, bibens vinum, non verecundatus sum transgredi mandatum Dei, & accepi vxorem Chananzam. Propter quod intellectu opus habet, qui bibit vinum filii mei, & is est intellectus vini potationis, q̄ vnusquisque qui habet erubescētiā bibat. Si vero transeat terminum hunc, amittit intellectum, & adhæret spiritui erroris, qui facit ebrium turpia loqui & iniqua agere, & non verecundari, sed & gloriari vilitate, existimans esse bonum. Qui fornicatur, & nudatur regno & non egreditur, seruus effectus fornicationū, sicut & ego nudatus sum. Dedi enim aliis virgam meam, hoc est, firmamentum meę tribus: & zonam meam, hoc est, potentiam: & diademā, hoc est, gloriā regni mei, & pœnitens de his, vinum & carnes non assumpsi vsque in se-
nectu-

nec utem, & omnem lætitiã nesciui. Et ostēdit mihi Angelus Dei; quoniam vsque in seculum, & regi & pauperi mulieres dominabuntur, & regis quidem tollent gloriã. Ceterum viri potentia, & pauperis paupertatis minimũ sunt firmamentum. Custodite ergo filii mei modum in bibendo, sunt enim in eo quatuor spiritus perniciosi, concupiscentia, inflammationis, luxuria & turpis lucri. Si bibitis vinum in lætitiã cum timore Dei erubescētes, viuētis. Si autem bibitis non erubescētes, & recedit Dei timor, iam efficitur ebrietas, & subintrat inuerecundia. Si vero neq; omnino bibetis, non peccabitis, neque verbis contumelia, neque pugna, neque calumnia, neq; prauaricationis mandatorum Dei, neque peribitis in tempore vestro. Nam mysteria Dei & hominum aliis reuelat vinum, vt & ego mandata Dei & mysteria Iacob patris mei reuelauit Chananae Bessue quæ vetuit Deus reuelare. Sed & belli & seditionis causa efficitur vinum. Mādo ergo vobis filii mei, vt non diligatis argentum, neq; inspiciatis in pulchritudinē mulierum, quoniam & propter argentũ & formositatē erraui in Bessue Chananaam. Noui enim quod propter duo hæc erit genus meũ in malitia, & sapientes viros filiorũ meorum peruertent & regnum Iudæ quod dedit mihi Dominus in obediētia patris. Nunquã enim cōristami verbum patris mei Iacob, quoniam omnia

quæ-

quæcunque dixit, faciebam. Et Abraham pater patris mei benedixit me vt pugnarem in Israhel, & Isaac insuper benedixit me similiter sic. Et ego noui, quoniam ex me stabit regnum, quoniã & legi in libris Enoch iusti, quod mala facietis in extremis diebus. Custodimini ergo filii mei à fornicatione & auaritia. Audite ludam patrem vestrum, quoniam ista separant à lege Dei, & excœcant consiliũ animæ, & superbiam docent, nec patiuntur quẽquam misericordiam exhibere proximo suo. Priuant animam ipsius bonis omnibus, & detinent ipsum in laboribus & doloribus. Separant etiam somnũ ab eo, & consumunt carnes ipsius. Postremo sacrificia Dei, impediunt, & benedictiones negligunt, Prophetæ loquenti non obediunt, & verbo pietatis offenduntur: Duæ enim passiones istæ contrariæ sunt mandatis Dei. Seruiens his Deo obedire non potest, quoniam perstringunt mente hominis, & in die sicut in nocte ambulat. Filii mei, auaritia ad Idola ducit. Nam in errore per argentum non existentes Deos nominat Deos, & cogit eum qui illa præmitur in pessimam degenerationem. Propter argentum ego perdiidi filios meos, & nisi pœnitentia carnis meæ, & humilitas animæ meæ, & orationes Iacob patris mei fuissent, sine liberis iam morerer. Sed Deus patrum meorum miserator & misericors cognouit, quoniam ignorantia peccaui. Excœcavit

eavit enim me princeps erroris, & ignoravi
 sicut homo & caro, in peccatis corruptus igno-
 rabam mei ipsius infirmitatem, existimans me
 inexpugnabilem esse. Cognoscite ergo filii
 mei, quoniam duo spiritus vacant hominis spi-
 ritus veritatis, & spiritus erroris, & medius est
 spiritus intellectus mentis, cuius est quo vult
 inclinare. Et quæ sunt veritatis, & quæ sunt er-
 roris, scripta sunt super pectus hominis, & v-
 numquodque eorum cognoscit Deus & non est
 tempus, in quo poterunt latere hominum o-
 pera omnia, quoniam omnia occulta pectoris
 scripta coram Domino, & spiritus veritatis te-
 stimonium perhibet de omnibus & accusat o-
 mnia, & adustus est qui peccat ex proprio cor-
 de, & leuare faciem non potest ad iudicem. Et
 nunc filii diligite Leui, ut permaneat & non
 efferamini super ipsum, & non dispereatis. Mi-
 hi dedit Dominus regnum, & illi sacerdotium,
 & subiecit regnum sacerdotio. Leui datum est
 sacerdotium, & Iudæ regnum, & subiecit Deus
 regnum sacerdotio. Mihi dedit quæ in terra, il-
 li quæ sunt in cælis. Ut supereminet cælum
 terræ, ita supereminet Dei sacerdotium regno,
 quod est in terra. Etenim ipsum supra te elegit
 Dominus appropinquate sibi, & comedere
 mensam ipsius, & primitias filiorum Israel, &
 eris ei ut mare. Quemadmodum enim in mari
 iusti & iniusti periclitantur, hi quidem capri,
 hi vero ditati, ita & in te omne genus hominum,

D hi

hi quidem periclitantur capti, hi vero ditantur rapientes, quoniam regnabunt sicut ceræ deglutientes homines, velut pisces filias & filios liberos in seruitutem redigent. Domos, agros, greges, pecunias rapient, & multorum carnibus iniuste coruos & ibices saturabunt, & proficient in malum in auaritia exaltati, & erunt ut procellæ pseudoprophetæ, & omnes iustos persequetur. Inducet autem eis Dominus dissensiones ad inuicem, & bella continua erunt in Israel, & in alienigenis consumabitur regnū meum, donec veniet salutare Israel, vsque ad aduentum Dei iustitiæ, ut quiescat Iacob in pace & omnes gentes, & ipse custodiet pacem regni mei vsque in seculum. Iuramento enim iurauit mihi Dominus non deficere regnū meū & seminis mei, omnibus diebus vsque in seculum. Multa autem tristitia mihi est filii mei propter impudicitias, & sacrilegia & Idolatrias quas facietis in regnum, Phitonissas sequentes, dæmonib. erroris filias vestras deuouētes, cātatrices etiam publicas facietis, & immiscebimini abominationibus gentium, pro quibus ducet Dominus super vos famem & pestilentiam, mortem & gladium, vlciscentem obsidionem, & canes in dilanationem inimicorum & amicorum opprobria, perditionem & dolorem oculorum, puerorum occisionem, & vxorum ablationem, possessionum rapinam, templi Dei incendium, terræ desolationem, vestra

uestri ipsorum seruitutem in gentibus, & ex
 vobis in cunuchos vxoribus exsecabunt. Verū
 si reuertamini ad Dominū in humilitate cor-
 dis pœnitentes, & ambulātes in omnibus mā-
 datis Dei, visitabit vos Dominus in misericor-
 dia, & in dilectione à captiuitate inimicorum
 vestrorum. Et post hæc orietur vobis astrum
 ex Iacob in pace & exsurget homo ex femine
 meo, vt sol iustitiæ ambulans cum filiis homi-
 num in mansuetudine & iustitia, & omne pec-
 catum non inuenietur in eo, & aperientur su-
 per ipsum cœli ad effundendum spiritus ben-
 dictionem à patre, & ipse effundet spiritū gra-
 tiæ super vos, & eritis eius filii in veritate, am-
 bulabitis in præceptis illius primis & vltimis,
 hic est germen Dei altissimi, & hic est fons vitæ
 omni carni. Tunc refulgebit sceptrum regni
 mei, & à radice vestra nascetur vas plātationis,
 & in eo ascendet virga iustitiæ gentibus, vt iu-
 dicet & saluet omnes inuocantes eum. Et post
 hoc resurget Araham, Isaac & Iacob in vitam,
 & ego & fratres mei principes sceptrum ve-
 strum in Israel erimus. Leui primus. Secundus
 ego. Tertius Ioseph. Quartus Benjamin. Quin-
 tus Simeon. Sextus Isachar, & ita deinceps om-
 nes. Et Dominus benedixit Leui Angelus fa-
 ciei meæ, virtutes gloriæ Simeon, cœlum Ru-
 ben Isachar terra, mare Zabulon, montes Io-
 seph, tabernaculum Bēiamin, luminaria Dan,
 delicia Neptalim, sol Gad, oliua Aser. Et erit

nus populus Domini & lingua vna, & non erit
 amplius spiritus erroris Beliar, quoniam mit-
 tetur in ignem in seculum. Qui in tristitia
 mortui sunt, resurgent in gaudio: & qui in pau-
 pertate propter Dominum, ditabuntur: & qui
 in infirmitate, fortificabuntur: & qui propter
 Dominum mortui sunt, euigilabunt in vita, &
 current in Iacob, & current in exultatione, &
 aquila Israel volabunt in gaudio. Impii vero
 tristabuntur, & peccatores lugebunt, & omnes
 populi glorificabunt in secula Dominum. Cu-
 stodite ergo filii mei omnem legem Domini,
 quoniam est spes omnibus dirigentibus viam
 suam, & dixit ad eos: Centum decem & nouem
 annorum, ego morior hodie in oculis vestris.
 Nullus me sepeliat in pretiosa veste, vel ventre
 meum rescindat, quoniam hæc facturi sunt re-
 gnantes, & reducite me in Hebron vobiscum.
 Et hæc dicens, obdormiuit Iudas. Et fecerunt
 filii eius secundum omnia quæ mandauit eis,
 & sepelierunt eum in Hebron cum patribus
 suis.

DE I V D A,
 EPIGRAMMA.

*Maximus est fratrum Iudas effectus, honore
 Et populo creuit. Regia sceptrum tenens.
 Dilexit Deus hunc multum, prolemq, salutis
 Ex huius voluit posteritate dari.*

DE

DE DAN, V. PATRIARCHA.

QVINTUS à Iuda Dan, non eadem matre sed vno patre natus, Anno mudi 2197. Nam cum Rachel Iacobi coniux sterilis, impatienti nubere iussisset Balam seruam marito, ad procreandam sobolem, concepit Bala, & peperit filium Rachaeli, quem Dan vocauit, quod interpretari potes *Indicem*. Vnum tantum habuit filium Vlan. Ex hac tribu fortissimus ille Heros progenitus est Samson. In hoc igitur completa sunt, quæ per Israhel vaticinatus est Patriarcha Dan moriturus, vbi ait: *Dan indicabit populum suum, & fiet coluber in via, & cerastes in semita, mordens equinas ungulas, ut ascensor decidat.* Samson certe non armorum multitudine, non militibus, sed propria persona inermis & nudus talia omnia reuera effecit, nullo prohibere audente. Philistæos incessores præcipientes dedit & deiecit. Moyses eum nominauit catulum Leonis. Quod commodissime referri potest ad Samsonem vel posteritatem eius, cū fortiter pugnasset contra Lays. Ex eadem tribu geniti quoque perhibentur Maccabæi, patris, religionis, libertatis vindices interriti. Sūt quidam eius opinionis, vt Antichristū nasciturum ex huius Patriarchæ posteritate affirmant; atque ob hanc causam, tribum hanc ab Apostolo in libro Apocalypsis omissam fuisse nugantur. Hoc certe palam est, vix Iudæos tan-

tam habituros potestatem, aut incrementum imperii super terram, qualia de Antichristi prædicuntur superbo imperio & monstrosa impietate. Cæterum respectu Leui & Judæ terrenam accepit benedictionem, & promissiones, sicut plerique fratrum.

TESTAMENTVM DAN DE
Ira & mendacio.

TRanscriptum verborum Dan, quæ dixit filiis suis, in vltimis diebus suis centesimo vicesimo quinto anno vitæ suæ vocans tribum suam, dixit. Audite filii Dan sermones meos, attendite verbis oris patris vestri: Probavi in corde meo, & in omni vita mea, q̄ bonū est. Nā Deo beneplacet veritas cum iusta actione, odi q̄ perniciosum fuit, vt mendaciū & iram, quoniam omnem malitiam hominē edocent. Cōfiteor vobis hodie filii mei, quoniam in corde meo letatus sum de morte Ioseph viri veritatis & boni, & gaudebā in venditione Ioseph, quoniā super nos pater eū diligebat. Spiritus n. Zeli & elationis dixit mihi: Et tu es filius eius & vnus spirituū Beliar cooperabatur mihi, dicens: Accipe gladiū hunc, & in eo occide Ioseph, & dilige te pater tuus mortuo eo. Hic est spiritus iræ suadēs mihi, vt sicut pardalis deuorat hœdū ita deuorare Ioseph. Sed Deus Iacob patris nostri, non immisit eū in manus meas, vt inuenirē eū solū, neq; permisit iniquitatē hęc facere, vt sol-

soluantur duo scepra in Israel. Et nūc filii mei, ego morior, & in veritate dico vobis, quoniam si non custodiatis vosmetipsos à spiritu mēdaciū & iræ, & nō diligatis veritatē & longanimitatem disperibitis. Cæcitas est in ira filii mei & non est aliquis iracundus, videns faciē in veritate, quoniā & si pater & mater est, vt hostibus attendet eis. Si sit frater, non nouit: si propheta Domini, non obedit: si iustus, non aspicit, amicum non cognouit. Circumponit enim ei spiritus irę retia erroris, & exæcat naturales oculos eius, per mendacium obtenebrat mentem eius, & propriam visionem tribuit ei. In quo autem circumponit oculis eius: in odio cordis, & dat ei cor proprium aduersus fratrem in inuidiam. Pernitiosa est ira filii mei, & enim ipsæ animæ ipsa fit anima, & corpus quidem iracūdi proprium sibi facit, animæ autem dominatur. Et tribuit corpori potentiam, vt faciat omnem iniquitatem. Et cū iā operata fuit anima iustificat q̄ operatū est, quia nō vider. Propter hoc qui iratus est, si quidem fit potens, triplicem habet potentiam in ira. Vnam quidem per potentiam & adiutorium ministrantium. Secundam autem per diuitias persuadens & vincens in iniustitia. Tertiam naturalem habens corporis, & per seipsum operans malum. Si autem debilis sit qui irascitur, duplam habet potestatem, præ ea quæ est naturæ. Adiuuat enim semper iniquitatem hic spiritus, vt sem-

per cum mendacio fiant actus eius. Quapropter intelligite potētiam iræ, quoniã vana est, In sermone n. exacerbat, à dextris sathanæ ambulat, vt incredulitate & mēdacio fiāt actus eius. Quapropter intelligite potētiam irę, quoniã vana est. In sermone n. exarcebat primum. Deinde in operibus fortificat stimulum, & in iacturis amaris conturbat consilium eius, & ita exsuscitat in ira magna animum eius. Quando ergo loquitur aliquis aduersum vos, ne mouemini in iram. Si laudat vos vt bonos, ne eleuemini, neque transmutemini, neque in perulantiam, neque in rigorem vultus. Primum enim delectat auditum, atque exacuit mentem vt intelligat quod impropertatum est. Et tunc iratus existimat iuste irasci. Si in iacturam aut perditionem aliquã incideritis filii, ne tu mutemini mihi, quoniam hic spiritus concupiscere facit, quod perditum est, vt irascatur per desiderium. Si autem iacturam patiemini voluntarie, ne contristemini, tristitia enim suscitatur iram cum mendacio. Est autem malum duplicem habere faciem. Ira cum mendacio, colloquuntur adinuicem, vt conturbent consilium. Turbata autem anima per contumeliam, recedit Dominus ab ipso & dominatur ei Beliar. Custodite ergo filii mei mandata Domini, & legem eius seruate. Fugite autem & odite mendacium, vt Dominus habitet in vobis, & fugiat à vobis Beliar. Veritatem loquimini
vnus-

vnusquisque ad proximum suum vt non inci-
 datis voluntarie in turbationem, sed eritis in
 pace, habentes Deum pacis, & non praualebit
 aduersum vos bellum. Diligite Dominum in
 omni vita vestra, & vosmet ad inuicē in veraci
 corde. Noui enim quoniam in vltimis diebus
 recedatis à Domino, & offendetis Leui & Iu-
 dæ resistetis, sed non superabitis eos. Angelus
 enim Domini ducit vtrosque, quoniam in i-
 psis stabit Israel. Et cum recederis à Domino,
 in omni malitia ambulabitis, facientes abho-
 minationes gentium, abeūtes ad mulieres ini-
 quorum, in omni malitia, spiritibus erroris o-
 perantibus in vobis. Legi enim in libro Enoch
 iusti, quoniam princeps vester est Sathanas, &
 quoniam omnis spiritus fornicationis & su-
 perbiæ Leui sese applicabit ad insidiandum fi-
 liis Leui, vt faciat eos peccare coram Domino.
 Filii autem appropinquabunt ad Leui, sp: cta-
 tes eum in omnibus, & filii Iudæ erunt in aua-
 ritia, rapiētes aliena vt leones. Propter hoc
 abducemini cum eis in captiuitatem, & illic re-
 cipietis omnes plagas Ægypti & omnes mali-
 tias gentium, & ita reuertentes ad Dominum
 misericordiam consequemini, & ducet vos in
 sanctificationem suam, clamans vobis pacem.
 Et orietur vobis ex tribu Iuda & Leui salutare
 Domini. Ipse faciet aduersus Beliar prælium,
 & vltionem victoriæ dabit iuuenibus nostris.
 Animas sanctorum captiuas liberabit à Beliar

& conuertet corda incredula uestra ad Dominum, & dabit inuocantibus eum pacem æternam, & requiescent in eodem sancti, & non in noua Hierusalem lætabuntur iusti, quæ erit in glorificationem Dei vsq; in seculũ. Non amplius sustinebit Hierusalẽ desolationem, neq; captiuabitur Israel, quoniam Dominus erit in medio eius cum hominibus cõuersatus, & sanctus Israel regnans super ipsos in humilitate & paupertate. Et qui credit in eum, regnabit in veritate in cœlis. Et nunc timete Dominum filii mei, attendite vobis à sathana & à spiritu eius, appropinquate autem Deo & Angelo excusante vos, quoniam hic est mediator Dei & hominum ad pacem Israel. Cõtra regnum inimici stabit, quapropter conabitur inimicus subuertere omnes inuocãtes Dominum. Nouit enim, quoniam in qua die ceciderit Israel, consumabitur regnum inimici. Ipse Angelus pacis forticabit Israel, ne incidat in finem malorum. In tempore illo recedet Israel ab iniquitate, & Dominus visitabit facientes voluntatem ipsius. Nomen vero eius erit in omni loco Israel, & in gentibus Saluator. Conseruate igitur vosmetipsos filii mei ab omni opere pernicioso, & abiciite irã & omne mēdaciũ. Diligite veritatem & longanimitatem, & q̄ audiistis à patre vestro, tradite & vos filiis vestris vt recipiat vos pater gentium. Est enim verax & longanimis, mansuetus & humilis, & docēs

per

per opera legem Dei. Discedite ergo ab omni iniustitia, vt adhæreatis iustitiæ legis Domini, & sepelite me prope patres meos. Hæc dicens, osculatus est eos, & dormiuit somnum secularem. Sepelierunt autem eum filii eius, ac reuererunt ossa eius prope Abraham, Isaac & Iacob. Et quemadmodum prophetauit eis Dan, quod legem Dei sui neglecturi essent aliquando, ac se ipsos ab alienaturi à terra hæreditatis ipsorum, à genere & patria Israel, ita factum est.

DE DAN,

EPIGRAMMA.

*Huius posteritas Samsonem laude celebrem
Progeniit: vindex qui populiq; fuit.*

DE NEPHTALIMO VI. PATRIARCHA.

VTerinus frater Dan, Neptalim ex matre Bala per Rachaelem à Deo impetratus, sicut & Dan nascitur anno mundi 2198. Nomen accepit à comparando seu dilatado, quasi comparanda iam fecunditate prolis cù sorore esset Rachel, vel quasi dilatasset Dominus generationem, & auxisset eam sobole. Nam Bala duos iam pepererat filios Rachaeli Neptalimum & Dan, quos vt genuinos aluit. Qui cum reliquis fratribus, vt Iosephus venderetur, & cisternæ immitteretur, inuidiose con-

consensit. Pastorem egit more fratrum & parentis. In profectioe frumentationis praesto fuit, & ad omnia quae iuuare rem familiarem potuerunt, promptissimus. Quatuor habuit filios, quorum sunt nomina Iafiel, Guni, Ieser, & Sallem, originem habuit ex hoc Patriarcha Barachus fortissimus Dux cum Delbora, Sifaram potentissimum Ducem paucula admodum manu prosterbens, Vnde non immerito *certus* à parente morituro vocatus est. Nam fortissime persecutus est tribus illa cum Zabulone, Ducem Sifaram. Tobias quoque, qui & liber in patria & in Assyria seruus vitam duxit nulli reprehendam ex hac tribu prognarus fuit. Attribuit illi Moyfes abundantiam, & plenam benedictionem Domini: Fertilem enim terrae plagam in tribu sua nactus fuerat, ut in Galilæa meridiem & mare: Vnde pecoribus sustinendis ditissima posteritas eius effecta est. Cæterum ex eadem hac tribu Petrus, Andreas, Philippus, Iohannes Euangelista, quibus addit Africanus Matthiam, qui in locum proditoris electus fuit, prodierunt.

*TESTAMENTVM NEPTALIM,
de Bonitate.*

TRanscriptum testamentum Neptalim, de his quæ disposuit in tempore finis sui, in anno centesimo trigésimo secundo vitæ suæ. conueniētibus filiis suis septimo mense, quarta die

ta die mensis ipso sano existēte, iussit apparare
 cœnam & potum magnificum. Postquam au-
 tem excitatus est à somno mane & quoniam
 morti proximus erat, laudabat Dominum qui
 illum confirmabat, & incœpit sic loqui filiis
 suis: Audite filii mei Neptalim, audite sermo-
 nes patris vestri: Ego natus sum à Balla, & quo-
 niam astute fecit Rachel & dedit pro seipsa
 Ballam Iacob, & super scœmora Rachel peperit
 me, propter hoc vocatus sum Neptalim. Et di-
 lexit me Rachel, quoniam super scœmora sua
 natus sum: & ipsa tenerum existentem oscula-
 ta est me dicens: Videam fratrem tuum ex ven-
 tre tuo secundum te. Vnde similis mihi erat in
 omnibus Ioseph secundum petitiones Rachel.
 Mater autem mea Balla filia Rothæi fratris De-
 boræ meretricis Rebeccæ, quæ Balla in vna die
 nata est, in qua & Rachel. Rothæus enim de
 genere Abraham erat Chaldæus, Deum vene-
 rans, liber & nobilis, sed cum esset captiuus,
 emptus est à Laban & dedit ei Euam ancillam
 suam in vxorem, quæ peperit filiam, & vocauit
 eam Zelipham cognomine Casteli, in quo ca-
 ptus erat. Deinde peperit Ballam, dicens: No-
 uiter festinans filia mea, confestim enim nata
 festinavit lac sugere. Et quia pedibus leuis erã,
 vt ceruus, ordinauit me pater meus Iacob in
 omnem missionem & annunciationem, & vt
 ceruum me benedixit. Quemadmodum enim
 figulus nouit vas quantum capit, & ad ipsum
 fert

fert lutum, ita & Dominus ad similitudinem
 spiritus facit corpus, a d potetiam corporis spi-
 ritum imponit. Et non est iam vna tertia ex v-
 no capillo pondere enim & mensura & regula
 omnis creatura altissimi. Et quemadmodum
 nouit figulus vnus cuiusque vsus, quibus re-
 bus sufficere queat, ita & Dominus nouit cor-
 pus vsquequo sufficiat in bono, & quando in-
 cipit in malo, quoniam non est vlla creatura,
 nec vllus intellectus, quem nō cognouit Deus.
 Omnem enim hominem creauit ad imaginē
 suam, sicut & fortitudo eius: ita & opus eius: &
 sicut mens eius, ita & opus eius: & sicut præle-
 ctio eius, ita & actus eius: sicut cor eius, ita & os
 eius: sicut oculus eius, ita & somnus eius, sicut
 anima eius, ita & sermo eius, vel in lege Domi-
 ni, vel in lege Beliar. Et sicut diuisum est inter
 medium lucis & tenebræ, visus & audirus, ita
 diuisum est inter medium viri & inter mediū
 mulieris. Neque est dicendum, quod vlla in re
 faciei vel similibus quid præster. Omnia enim
 in ordine fecit Deus bona. Quinque sensus in
 capite, & collum copulauit capiti, & capillos
 ad gloriam. Deinde cor ad prudentiam, ven-
 trem ad excretionem stomachi, calamus ad
 sanitatem, epas ad iram, fel ad amaritudinem,
 ad risum splenem, renes ad astutiam, lumbos
 ad virtutem, costas ad positionem, spermam
 ad fortitudinem, & quæ deinceps. Ita filii mei
 in ordine sitis bono, in timore Dei, neq; quid-
 quam

quam inordinatum facite ex contemptu, neque extra tempus suum. Quoniam si dicas oculo audire, non potest. Itaque neque in tenebris poteris facere opera lucis. Non igitur festinate in auaritia corrumpere aetus vestros, vel in sermonibus vanis seducere animas vestras, quoniam tacentes in munditia cordis poteritis voluntatem Dei tenere, & abiicere voluntatem diaboli. Sol & luna & stellæ non mutant ordinem suum, ita & vos non mutetis legem Dei in inordinatione actuum vestrorum. Gentes errantes, & dereliquentes Dominum, mutauerunt ordinem suum, & secuti sunt lapides & ligna, sequentes spiritus erroris. Vos autem non sic filii, vnum Deum vestrum cognoscite, in firmamento, in terra, & in mari, & in omnibus creaturis Dominum, qui fecit hæc omnia, ut non efficiamini sicut Sodoma, quæ mutauit ordinem naturæ suæ. Similiter autem & vigilantes immutauerunt ordinem naturæ ipsorum, & quos maledixit Dominus in diluuiio, propter ipsos ab habitatione & fructibus ordinans terram inhabitabilem. Hæc dico filii mei, quoniam legi in scriptura Enoch, quod & vos recedatis à Domino ambulantes secundum iniquitatem Sodomorum, & inducet Dominus vobis captiuitatem, & seruietis illic inimicis vestris, & omni pœna & tribulatione comprehendimini, vsq; quo cõsumat Deus omnes vos, Et postquã pauci effecti fueritis & minorati,

Janu

rati, reuertimini & cognoscetis Dominum Deum vestrum & conuertet vos in terram vestram, secundum multam misericordiam suam. Et erit cum venerint in terram patrum suorum, rursus obliuiscuntur Domini, & impie agunt, & disperget eos Dominus super faciem vniuersæ terræ, vsquequo venerit misericordia Domini, homo faciens misericordiam & iustitiam, in omnes qui longe sunt, & qui prope. In anno enim quadragesimo vitæ meæ, vidi in montibus olei, versus orientem Hierusalem (quoniam sol & luna steterunt) & ecce Isaac pater patris mei dicit nobis: Accurrētes tenete vnusquisque secundum virtutem suam, potest enim apprehendi sol & luna. Et omnes simul accurrebamus, & Leui tenuit solem, & Iudas accingens, apprehendit lunam, & exaltati sunt ambo cum eis. Et cum esset Leui sicut sol, iuuenis quidam tradidit ei ramos palmarū duodecim & Iudas erat splēdēns vt luna, & sub pedibus eius erant duodecim radii. Et accurrentes ad inuicem Iudas & Leui, tenuerunt se ipsos. Et ecce taurus in terra habens cornua magna, & alas aquilæ in dorso eius, & volentes apprehendere eum, non potuimus. Præueniens enim Ioseph cepit eum, & ascendit cum ipso in excelsum. Et vidi (quoniam eram illi allicubi) & ecce scriptura sancta apparuit nobis dicens: Assyrii, Medi, Elemæi, Gelathæi, Chaldæi. Syri, hæreditabunt in captiuitate sceptrum
Israel.

Israel. Et rursus post menses septem, vidi patrē nostrum Iacob stantē in mari Iammæ, & nos filii eius cum eo. Et ecce nauis venit, velificans plena siccis carnibus sinē nautis & gubernatore. Inscribebatur autē nauis Iacob, & dicit nobis pater noster: Ascendamus in nauem nostram. Vt autem intrauimus, facta est tempestas vehemens, & turbo venti magni, & auolat pater noster à nobis tenens gubernacula. Et nos tempestate quassati, in pelagus ferebamur, & impleta est nauis aquis tempestatis, vndique quassata & contrita. Ioseph autem è cimba fugit. Diuidimur & nos in tabulis decem. Leui autem & Iudas erant nobiscum, Dispergimur ergo omnes vsque in terminos. Leui autem indutus sacco, pro omnibus nobis precabatur Dominum. Vt autem quieuit tempestas, scapha attingit terram velut in pace. Et ecce venit pater noster Iacob, & vnanimiter exultauimus: Hæc duo somnia dicebam patri meo & dixit mihi: Oportet hæc impleri secundum tempus ipsorum multa Israel sustine ñte. Tunc dixit mihi pater meus. Credo quoniam venit Ioseph. Video enim semper, quoniam Dominus connumerat eum vobiscum. Et flēs dixit: Viuis Ioseph fili mi, & non te video & tu non vides Iacob qui genuit te. Fecit autem & nos lacrymari in his sermonibus suis. Et accendebar in visceribus, vt palam facerem quod venditus esset, sed timui fratres meos.

E Ecce

Ecce filii mei, ostendi vobis tempora extrema, quoniam omnia fient in Israel. Et vos igitur mandate filiis vestris vt iuuantur Leui & Iude. Per Iudam enim orietur salus Israel, & in ipso benedicetur Iacob. Per sceptrum enim eius apparebit Deus, habitas inter homines in terra, vt saluet Deus genus Israel, & congregabit iustos ex gentibus. Si operemini bonum filii mei, benedicent vos homines & angeli, & Deum glorificabitur per vos in gentibus, & Diabolus fugiet a vobis, bestia timebunt vos, & angeli suscipient vos. Sicut enim si quis filium nutriet bene, perpetuo gratus & memor filius esse studet, ita & in bono opere memoria est apud Deum bona. Qui vero non fecerit bonum, huic maledicent homines & angeli, & Deus contumelia afficietur per ipsum in gentibus, & Diabolus possidebit hunc tanquam proprium vas & instrumentum, & omnis bestia dominabitur ei & Dominus odio habebit eum. Nam mandata legis duplicia sunt, & opere implentur. Tempus enim est coeundi cum vxore sua, & tempus continendi ab ea ad orationem suam. Duo mandata sunt, quae nisi fiant in ordine suo, peccatum tribuunt. Ita est in reliquis mandatis. Efficiamini ergo sapientes in Deo, & prudentes, scientes ordinem mandatorum eius, & leges omnis rei, vt Deus diligat vos. Et multa talia mandans eis, precatus est, vt transferant ossa eius in Hebron, & sepeliant eum iuxta patres

partes ipsius. Et comedens & bibens in hilaritate animæ velavit faciem suam, & mortuus est; Et fecerunt filii sui secundum omnia quæcumque mandavit eis Nephtalim patre eorum.

DE NEPHTALINO,
EPIGRAMMA.

*Nephtalin ex vno cum Dan fuit editus aluo,
Pavit oves sicuti simplicitate pater.
Emissum tanquam ceruum huius regna futuræ
Precinuit genitor dum moriturus erat.
Barachus ductor monstravit vera locutum
Lethali thalamo, Vate sequente, senem.
Quattuor accepit natos, amplissima crevit
In populo Israel sanctificata tribus.*

DE GAD, VII. PATRIARCHA.

ANno mundi 2198. ex Zelpha serua natus est Gad, vir inculpatæ vitæ, præter quod fratri iniuriam inferri passus sit. Profectus cū cæteris fratribus ad Ægyptum frumentatum, id dextre admodum expediuit. Multa habuit pecora & alimenta, quibus posteritas eius ita dilatata, vt peteret à Moyse seruo Dei, cum pellerentur à contribulibus Rubenitis, pro-

E 2 pter

pter infinitam substantiam pecorum, vt ad Golaad & Iazer, ob soli fertilitatem, tum propter pascuorum copiam conuenientissimas ciuitates ipsos concedere permitteretur, permisit quidam homo Dei, ea vero conditione, ne præliis & pugnis aberrent. Nomen conuenientissimum cum re ipsa nactus est. Gad enim idem designat, quod *accinctus*, vel *preparatus ad prælium*. *Rüstig/reisig*. Descenderat ad dimicandum cum Agarenis, quos etiam vicit. Ex huius, vt quoque ex Ruben & Manasses posteritate bellicolissimus exercitus & bellorum peritiam probissime callens, quadraginta quatuor millia & septingenti sexaginta virorum prodierunt, viri acres & magnanimi, de quibus nemo victorias deportauit lætas & incruentas, Moyses antequam in monte Horeb relinqueret filiis Israel, leoni illum comparauit, qui verticem & brachium rapuisset. Deinde laudat eius iustitiam & iudicium in Israele, vel quod fecisset, vel quod adhuc futurum. Verum hoc referunt nonnulli ad Regem Iehu, qui pietati fecit locum, abolitis Baalis ritibus idolatricis. Perrupit, quasi leo fortiter, cæsis etiam duobus regibus, quasi brachio & vertice. Qui etiam pios Prophetas sub suo regno securos viuere permisit, qui ante à Baaliticis Sacerdotibus vehementissime fugabantur, & laudatus est hic rex à Domino plurimumque iustitias fecisset, & iura æqua Israeli distribuisset, &

set, & populum ad veri Dei religionem conuertisset. E tribu hac oriundus quoque fuit Doctor excellentissimus, Elias Propheta. Habuit Gad septem filios, Sephon primogenitum, Aggi, Esebon, Suni, Beri, Arodi & A-reli.

TESTAMENTVM GAD,
de Odio.

Transcriptum testamenti Gad, quacunque locus est ipse filiis suis in anno centesimo septimo vitæ suæ, dicens: Septimus filius natus sum Iacob, & eram fortis in gregibus pascendis. Ego custodui in nocte gregem, quando venit leo, vel lupo, vel pardus, vel vrsus, vel omnis bestia super gregem persequeretur eam, & apprehendens pedem eius manu mea & girans obtenebrabam, & proiciebam eam ultra duo stadia, & ita interficiebam. Ioseph ergo pascebat gregem nobiscum circiter dies triginta. Qui cum tener esset, incidit in morbum propter nimium æstum. Et reuersus est in Hebron ad patrem suum, & reclinauit eum iuxta se, quoniam diligebat eum. Et dixit Ioseph patri nostro, quod filii Ballæ Zelphæ dilapidarent bona, & devorant ipsa insciis Iudæ & Ruben. Sciebat enim quoniam agnum eruebam ex ore vrsi, quem interfeci, & agnum occidi, de quo contristabar, quoniam non potui viuere, & comede bamus ipsum. Et dixit pa-

tri nostro: Verum fratres modeste ferebant in
 stud verbum Ioseph, vsque in diem venditio-
 nis eius in Ægyptum, & spiritus odii erat in
 me, & nolui Ioseph neque audire neq; videre,
 ipse vero apertè redarguit nos, quoniam sine
 Iuda comedimus. Denique omnia quæcunq;
 dixit patri, persuasit ei. Confiteor autem nunc
 peccatum filii, quoniam sæpe volui occidere
 eum. Nam ex animo odio habui eum, & omni-
 no non erant in me viscera misericordiæ erga
 ipsum, & propter somnia ipsius concepti tatum
 odiû. Et volui ipsum deuorare à terra viuentium,
 quemadmodum deuorat vitulus hebras à
 terra. Propter quod ego & Iudas vendidimus
 eum Ismaelitæ triginta aureis. De quibus de-
 cem furtim subtraximus, viginti autem ostendimus
 fratribus nostris. Et ita auaritia adductus
 sum, vt interfectum vellem. Deus autem
 patrum nostrorum eripuit eum de manibus
 meis, vt non facerem iniquitatem in Israel. Et
 nunc audite filii mei sermones veritatis, vt faciatis
 iustitiam & omnem legem altissimi, &
 non erretis spiritu odii, quoniam malus est in
 omnibus actibus hominum. Omne quodcun-
 que fecerit homo, odit & abhominatur. Si faciat
 legem Domini, non laudat eam. Si timeat
 Dominum & sectetur iusta, hunc non diligit,
 veritatem vituperat: dirigenti prospere res suas
 huic inuidet, obrectationem amplectitur, ar-
 rogantiam amat. Et quoniam odium excæcauit
 animam

animam eius, facit proximo suo, sicut & ego Ioseph. Custodimini igitur filii mei ab odio, quoniam in ipsum Dominum iniquitatem facit. Non enim vult audire verba mandatorum eius de dilectione proximi, & in Deum peccat. Si enim delinquat frater, statim vult annūciare omnibus, & festinat vt iudicetur pro hoc delicto, & punitus moriatur. Si autem fuerit seruus, accusat eum apud Dominum suum, & omnes persecūdi vias excogitat aduersus eum, si quo modo mortificet eum. Odium enim operatur cum inuidia, & aduersus bene operantes, profectum audiens & videns, semper contristatur. Quemadmodū enim dilectio etiam mortuos amat & cupit viuere, & in eos qui sunt in sententia mortis, si fieri queat, à morte reuocare vellet: ita odium viuētes conatur delere, & eos qui paululum quidam peccauerint, indignos vita iudicat. Spiritus enim odii animi peruersitate cooperatur Sathanæ in omnibus vsq; ad mortē hominū. Spiritus n. dilectionis in longanimitate cooperatur legi Dei in salutē hominum. Malum est odium, quoniā permanet cum mendacio, continue loquens aduersus veritatem, & parua magna facit, tenebris lucem obfuscat, dulce amarum dicit, & calumniam edocet, bellū, iniuriam, & omnē abundantiam malorū deniq; veneno diabolico cor implet. Hæc edoctus experientia dico vobis filii mei, vt fugiatis odiū, & adhareatis dilectioni

Domini. Iusticia eiicit odium, humilitas odiú,
 iustus enim & humilis erubescit facere iniuste
 non ab alio reprehensus, sed à proprio corde,
 quoniam Deus protegit consilium eius. Non
 detrahit viro, quia timor altissimi vincit odiú:
 Timens enim, Dominum non offendit, non
 vult omnino, neque cogitatione, iniusta face-
 re aduersus hominem. Hęc ego vltimo cogno-
 ui posteaquam pœnitui de Ioseph, Quæ enim
 secundum Deum est vera pœnitentia, ea mor-
 tificat hominem ad obedientiam, fugat tene-
 bras, & illuminat oculos, & cognitionem tri-
 buit animæ, & ducit consilium ad salutem. Et
 quæ non dicit ab hominibus, nouit per pœni-
 tentiam. Induxit enim mihi ægritudinem e-
 patis, & nisi fuissent orationes patris mei Ia-
 cob, profecto statim spiritus desisset esse in
 me. Per quæ enim homo peccat, per illa & pu-
 nitur. Quia igitur disposita erant epata mea
 impropitiabiliter aduersus Ioseph, in epate
 passus sum impropitiabiliter Iudiciũ pertuli
 per menses vndecim, vt par esset tempus pœ-
 næ, cum tempore quo vrgebam venditionem
 Ioseph. Et nunc filii mei diligite vnusquisque
 fratrem vestrum, & auferte odium à cordibus
 vestris, diligentes inuicem in opere, sermone,
 & cogitatione animæ: Ego enim coram facie
 patris nostri pacifica loquebar ad Ioseph, & ex-
 eunte me, spiritus odii obtenebrauit intelle-
 ctum meum, & turbauit animam meam ad
 occi-

occidendum eum. Diligite igitur adinuicem ex corde, & si peccet in te aliquis, dic ei in pace, exterminans venenum odii, & in anima tua nō teneas dolum. Et si confitens pœniteat dimitte ei, & si negat, non contendas cum eo, ne quando iurante eo, dupliciter pecces. Non audiat alienus in contentione secretum vestrum, ne odiens te immutetur, & magnum peccatum operetur aduersum te. Quoniam multoties dolo loquetur tecum, vel perferutabitur te in malo, accipiens à te venenum. Si ergo negat & erubescit, & redargutus quiescit, non educaſ eum. Negans enim pœnitet, vt non amplius delinquat in te, sed honorabit te & timebit & pacificus erit. Si vero inuerecundus est, & instat malitiæ, tunc dimitte ex corde Deo vindictam. Si quis plus quam vos prosperatur, ne contristemini, sed orate pro ipso, vt perfecte prosperetur. Forte enim vobis expedit ita, & si plus exaltatus fuerit, ne inuideatis, recordantes, quoniam omnis caro morietur. Domino autem hymnum afferte, tribuenti bona & utilia omnibus hominibus. Scrutate iudicia Domini, & ita dimittet & quiescet consilium tuum. Si vero ex malis quis ditatus fuerit, sicut Esau frater patris mei, nolite æmulari. Terminū enim Domini suscipietis, vel enim aufert hoc in malis, vel pœnitentibus dimittit, vel impœnitenti seruat in æternam punitionem. Nam pauper abundans in omnibus Domino gra-

tias agit, & ipse apud omnes ditatur, quoniam non habet perniciosam deprecationem hominum. Auferte igitur odiū ab animabus vestris, & diligite inuicem in rectitudine cordis. Dicit autem & vos filiis vestris, vt honorent Iudam & Leui, quoniam ex eis oriri faciet Dominus saluatorem Israel. Cognoui enim quoniam in fine recedent filii vestri ab eis, & in omni pernicie & malignitate & corruptione erunt coram Domino. Et paululum requiescens, rursus dixit eis. Filii mei audite patrem vestrum, & sepelire me prope patres meos. Et eleuans pedes suos dormiuit in pace. Et post quinque annos reduxerunt eum, & posuerunt eum in Hebron cum patribus suis.

DE GAD,

EPIGRAMMA.

*Legitima septem genuit cum coniuge natos,
Pastores ouium quiq; suere probi,
Ductores belligenas, arcusque peritos
Posteritas multos multiplicata dedit.*

DE ASSERE VIII. PATRIARCHA.

Asser natus anno mundi 2199. filius Iacobi & Zelphe ancillæ Lyæ. Filios habuit quatuor, & vnā filiam nomine Saram. Filiorum

rum exitere nomina, primogenitus, Iemna, secundus, Iesua, tertius, Iesui, quartus, Beria. Terrenam accepit à patre benedictionem Iudæ longe dissimilem, verumtamen satis bonam. Vnde videtur dictus quasi delitiæ, *Sold* *felig*, Germanice. Abundantiam tribuit parens, & quæ præbiturus esset delitiis regibus. Talem etiam contulit Moyses, nisi quod ille prolis abundantiam pollicitus, & tranquillitatem inter fratres suos. Dein quod sit abundaturus olea, & ferrum atque æs futurum calciamentum eius. Vltimo felicissime precatur, vt sicut dies Iuuentutis, ita sint & senectutis, id quod tribui huius plane contigit. Fuit Anna Phanuelis filia Prophetissa, mulier eximie sanctimonie, ex hac tribu prognata, quam Lucas Euangelista commendauit à castitate, & iugi pietate atque perseuerantia in diuinos cultus.

*TESTAMENTVM ASER DE
duabus faciebus Malitia &
Virtutis.*

TRanscriptum testamentum Aser, quæ locutus est filiis suis centesimo vicesimo anno vitæ suæ, adhuc sanus existens, dixit ad eos: Audite filii Aser patrem vestrum, & omne rectum corâ Deo ostendâ vobis. Duas vias deicit Dominus filiis hominû, duo cõsilia & duos actus

duo

duo loca & duos fines, Ideoq; omnia duo sunt vnum, contra & viae duae boni & mali. Sunt etiam duo consilia in pectoribus nostris, quae nos vel ad honestatem vel ad turpitudinem impellunt. Si igitur ad bonum ducitur homo, omnes actus ipsius circa iustitiam versantur. Et si quid deliquerit, tamen ilico poenitet: Iusta enim cogitans & abiiciens malitiam statim corrigit sua peccata, & malitiam animi auferit. Si vero in malum declinat consilium, omnis actus eius est in malitia, & repellens bonum, assumit malum, constitutus sub Domino Beliar. Et si bonum operetur, conuertit in malitiam hoc. Cum enim incæperit boni aliquid facere finem actionis eius in malum opus perducit. Quia thesaurus Diaboli veneno perniciosi spiritus impletus est, Dicit igitur anima ipsius bonum supra malum esse, & finem rei in malitiã ducit. Est homo qui non miseretur ministrantis ei in malum, & hoc duplicem faciem habet, sed totum perniciosum est. Est & homo diligens malignitatem, similiter est in malitia, quoniam & mori desiderat in malo propter ipsum. Et de hoc manifestum, quoniam duplicis faciei est, totum vero malus actus est. Et amor existens, malitia est abscondens malum sicut nomine quasi bono finis vero actus venit in malum, alius furatur, iniuste agit, rapit, auarus existit, & non miseretur pauperum. Duplicem quidem faciem habet, & in hoc totum

tum perniciosum est, auarus existens erga proximum ad iracundiam prouocat Deum, & altissimum abnegat, & pauperis non misereatur. Præceptorem legis Dominum spernit & acerbat, nec pauperem requiescere sinit, animam inquinat, vt corpus splendidum reddat, multos occidit, & paucorum misereatur: Hoc quidem duplicis faciei est. Alius adulteratur & fornicatur & abstinet à cibis, ieiunans malefacit, potentia, diuitiis multos misere vexat. Et mala conscientia facit mandata. Et hoc duplicis faciei est, totum autem malum est. Tales vt faes sunt & lepores, quoniam ex medietate sunt mundi, reuera sunt immundi. Vos igitur filii mei non efficiemini secundum ipsos duplicem habentes faciem, bonitatis & malitiæ, sed bonitati soli adhærete, quoniam Deus requiescit in ipsa, & homines desiderant eam. Malitiam fugite, occidentes diabolum in bonis vestris actibus, quoniam qui duplicis faciei sunt, non Deo sed concupiscentiis suis seruiunt, vt Beliar complacent, & his qui sunt ipsis similes. Edom autem viri & qui sunt vnus faciei, & si existimentur ab eis qui duplicis faciei sunt, peccare, iusti tamen sunt apud Deum. Multi enim occidentes perniciosos, duo faciunt opera, malum per bonum, totum vero est bonum. Quoniam qui malum eradicauit perdidit illud. Est aliquis qui odit aliquem misericordem, & accusat eundem adulterii vel lætrocinii,

trocinii, hic est duplicis faciei, sed totum opus
 bonum est, quoniam imitatur Dominum non
 aspiciens quod videtur bonum, cum vero sit
 malum. Alter non vult diem bonum videre cū
 luxuriosus, vt non maculet eos, & inquinat a-
 nimam. Et hic duplicis faciei est, totum autem
 bonum est, quoniam tales capreolis & ceruis
 similes sunt, quoniam in consuetudine agresti
 videntur immundi esse: ex toto autem mundi
 sunt, quoniam in zelo Dei ambulant receden-
 tes ab his, à quibus Deus prohibet per manda-
 ta, odio habent eos & necant malum à bono.
 Videte igitur filii qualiter duo sunt in omni-
 bus, vnum contra vnum, & vnum sub vno ab-
 sconditur. Vitæ mors succedit, gloriæ ignomi-
 nia, diei nox, & luci tenebræ. Omnia vero sub
 die sunt, & sub vita quæ iusta sunt, propter q̄
 & mortem æterna vita præexpedit, & non est
 dicere veritatem mendacium, neq; iustum, in-
 iustum, quoniam omnis veritas sub luce est,
 quemadmodum omnia sub Deo. Hæc omnia
 probavi in vita mea, & non erravi à veritate
 Domini, & mandata altissimi exquisiui secun-
 dum omnem fortitudinem, ambulans secun-
 dum vnā faciem in bonum. Attendite igitur
 filii & vos mandata Domini secundum vnā fa-
 ciem, sequentes veritatem, quoniam qui du-
 plicis faciei sunt, dupliciter puniuntur. Spiritus
 erroris odit hominē agonizātem. Legē Domi-
 ni custodite, & non attendite malum, vt bonū,

sed

sed reuera bonum respicite, & obseruate illud
 in omnibus mandatis Domini ad eum reuerſi,
 & in eum quiescentes, quoniã fines hominũ
 ostendunt iustitiã eorum. Et cognoscite Ange-
 los Domini & Sathanę. Si enim adheſeritis spi-
 ritibus malis, anima torquetur à pernitioso
 spiritu, cui seruitis in concupiscētiis & operib.
 pernitiosis. Si autem quiescibiliter in gaudio
 cognoueritis angelum pacis, consolabitur vos
 in vita. Ne efficiamini filii vt Sodoma quã i-
 gnorauit angelos, & periit vsque in seculum.
 Noui enim quoniam peccabitis, & trademini
 in manus inimicorum uestrorum, terra uestra
 desolabitur, & vos dispergemini in quatuor
 angulos terrę, & eritis in dispersione despecti
 velut aqua inutilis, vsquequo altissimus visita-
 uerit terram. Et ueniens, vt homo cum homi-
 nibus manducans & bibens, & in silentio con-
 terens caput draconis. Per aquã hic saluabit Is-
 rael, & omnes gentes Deus in virum abscondi-
 tus. Dicite igitur hæc filiis uestris, vt nõ negli-
 gant legem Dei scriptam in tabulis cœlorum.
 Nam futurum est vt increduli fiant in legem
 Domini. Et vos impie agentes, impie agetis in
 Deum, non attendentes legem Dei, sed man-
 data hominum: Et propter hoc dispergemini
 vt Gad & Dan fratres mei, qui regiones eorũ
 ignorabant, & tribum & linguam eorum. Sed
 congregabit vos Deus in fide propter spem
 misericordię suę, propter Abraham, Isaac &
 Iacob.

Iacob. Hæc cum dixisset, mandauit eis, dicens: Sepelite me in Hebron. Et mortuus est, somno bono domiens. Et post hæc fecerunt illi filii eius sicut mandauerat eis. Et reducentes eum, sepelierunt cum patribus suis.

DE ASSERE,
EPIGRAMMA.

*Vir probus & pecoris pascendi gnarus habetur,
Delicias habuit simplicitate suas.*

DE ISASCHARE IX. PA-
triarcha.

RVBEN Lyæ primogenitus tempore mes-
sis triticæ, matri gratificaturus attulit mā-
dragoras. Quas Rachel concupiscata, desiderium
earum cœpit. Orauit igitur sororem, vt dona-
ret particulam mandragoræ, quam filius ex a-
gro portasset: Lya impatiens constanter re-
cusauit ea obiectione, an exiguum, quod con-
dormiret ea nocte marito, posceret. Insuper
etiam plantas filii allatas, Rachel vt concupi-
tas plantulas obtineret, promisit maritum illa
nocte. Contenta Lya præbuit mandragoras.
Vesperî autem viro redeunte ex agro lætabun-
da occurrit Lya, significans, quod emisset eius
condormitionem per illam noctem. Placuit
Patriarchæ pactum duarum vxorum, ad Lyam
igitur diuertit. Quæ concepit ac peperit hunc
Patri-

Patriarcham, cui nomen fecit *Isachar*, id est, merces, vel quod mercede conductus maritus procreasset filium, vel quod Dominus mercedem retribuisset, dum Zelphā marito nubere curasset. Natus ille anno mundi 2200. pastorē egit ouium paternarum in Mesopotamia Syriæ apud Labanem auum matris: Deinde & in Chanāna & Ægypto filios genuit quatuor, quos Moyses hisce nominibus enumerat, Sphola, Phua, Iobab & Semron. Sed Paralipomenon opus, cum prioribus duobus quidem conuenit, at posteriorū nomina aliter ac Moyses recenset, vt, Iasub, & Zamran. Valde aucta est tribus hæc. Fortissimos enim habuit principes, idque temporibus Dauidis, ibi circiter viginti duo millia, & sexcenti bellatores numerati sunt in sola stirpe filii Tholæ primogeniti. Terrenam accepit cum aliis fratribus benedictionem. Assimilauit eius posteritatem Iacob, defuncturus Asino forti, qui suppositurus sit humeros ad portandum; verum tamen tributarium futurum prædixit Syriis & Assyriis, quorum laborabit terram, & accipiet optimam, sed aliis præbiturus vsufructum. Videtur id propemodum Moyses sensisse, dum tabernaculis illum immoraturum vaticinatus, comparat asino pigro, qui locum illibenter mutaret. Promittit autem salutem, si domi intra sua manserit castra, tum futurum, vt immolentur victimæ iustitiæ. Opus Paralipomenon

perhibet, huius posteritatem in tribu sua per omnem cognationem robustissimos ad pugnandum produxisse milites & duces. Qui ductis vxoribus plurimos genuere filios & filias. Vix tribus vllius Patriarchæ ampliorem posteritatem habuit atque Isaschari.

*TESTAMENTVM ISASCHAR,
de Gula.*

TRanscriptum verborum Isaschar, vocans filios suos, dixit eis: Audite filii Isachar patrem vestrum, auribus percipite verba dilecti à Domino. Ego sum natus quintus filius Iacob in mercede mandragorarum. Iacob enim attulit mandragoras ex agro, & præbuians Rachel accepit eas. Fleuit autem Ruben, & in voce ipsius exiuit Lya mater mea. Mandragoræ autem erant mala odorifera, quæ producit terra Aram in excelsò sub valle aquarum. Dixit autem Rachel: Non dabo hoc tibi, quoniam erunt mihi pro filiis. Erant autem mala duo. Et dixit Lya: Sufficiat tibi, quoniam accepisti virum virginitatis meæ. Num & hæc accipies? Illa vere dixit: Ecce sit Iacob tibi nocte hæc pro mandragoris filii tui. Dixit autem Lya ad eam: Non iactes & non glories, meus enim est Iacob, & ego vxor iuuentuti eius. Rachel vero dixit: Quid igitur, quoniam mihi primo copulatus est, & propter me seruiuit patri nostro annis quatuordecim. Et dixit Lya: Quid tibi

tibi faciam, quoniam multiplicatus est dolus
 & astutia hominum, & dolus procedit in terra.
 Si autem secus esset neque tu quidem videres
 faciem Iacob. Non enim vxor ipsius tu es, sed
 in dolo pro me induta es. Et seduxit me pater
 meus, & transferens me nocte illa, non permi-
 fit me videre, quoniam si fuisset illic, non fa-
 ctum fuisset hoc. Et dixit Rachel: Accipe vnā
 mandragoram, & pro vna in mercede do tibi
 eum in vna nocte. Et cognouit Iacob Lyam, &
 concipiens, me peperit, & propter mercedem
 vocatus sum Isachar. Tunc apparuit Iacob an-
 gelus Domini dicens: Quoniam duos filios
 Rachel pariet, quia respuit coitum viri, & ele-
 git continentiam, & nisi Lya mater mea pro
 coitu reddidisset duo mala, octo filios paritura
 fuisset, propter hoc sex peperit. Duos vero
 Rachel, quoniam in mandragoris visitauit
 eam Deus. Sciuit enim quod propter filios
 voluit coire cum Iacob, & non propter desi-
 derium voluptatis. Apponens enim & in cra-
 stino redditit Iacob, vt acciperet & aliam man-
 dragoram propter hoc in mandragoris, exau-
 diuit Dominus Rachel, quoniam & deside-
 rans eas non comedit, sed reposuit eas in do-
 mo Domini offerens sacerdoti altissimi, qui
 erat in tempore illo. Quando ergo factus sum
 vir filii mei, ambulauit in rectitudine cordis
 mei. Et factus sum agricola patrum meorum,
 & attuli fructus ex agris secundum tempus

F 2 corum,

eorum, & benedixit me pater meus, videns quod in simplicitate ambulabam, & non eram perscrutator in omnibus actibus meis neque perniciosus aut inuidens proximo, non oblocutus sum alicui, neque vituperavi vitam hominis ambulans in simplicitate oculorum. Propter hoc triginta annorum accepi mihi meam vxorem, quoniam labor deuorauerat fortitudinem meam. Et illecebrofus nūquam intelligebam voluptatem mulieris, sed per laborem somnus meus circumdedit me, & semper gauisus est in simplicitate mea pater meus. Si quid enim laborabam omnem fructum & omne primū germē primum per sacerdotem Domino offerebam, deinde patri meo, & tunc ego, & Dominus duplicauit bona in manibus meis. Sciuit autem & Iacob, quoniam Deus cooperatur simplicitati meæ. Omne enim pauperi & omni tribulato tribuebam terræ bona in simplicitate cordis. Et nunc audite me filii, & ambulate in simplicitate cordis, quoniam noui in ipsa omnem beneplacentiā Domini. Simplex aurum nō concupiscit, proximum non inuadit, cibos varios non appetit, vestem diuersam non vult, tempora longa sibi non promittit, sed solum recipit voluntatem Dei, & spiritus erroris nihil possunt aduersus eum. Non enim nouit recipere pulchritudinē mulieris, ne coinquinet mentem suam. Non zelos in consiliis eius superueniet, non inuidia lique-

liquefacit animam eius, neque lucrum in avaritia excogitat. Ambulat enim in rectitudine vitæ, & omnia videt in simplicitate, non recipiēs oculis perniciositates ab errore mundi, vt non videat peruerse aliquot mādatorum Dei. Custodite ergo legem Dei filii mei, & simplicitatem possidete, & in innocentia ambulate, non circumscrutantes mandata Domini & proximi actus. Sed diligite Deum & proximum, pauperis & infirmi miseremini, Supponite dorsum vestrum in agriculturam, & operamini in operibus terræ secundum vnumquamque agriculturam, dona cum gratiarum actione Domino offerentes, quoniam primis germinibus fructuum terræ benedixit Dominus, secundum quod benedixit omnes sanctos ab Abel vsque nunc. Non enim datur tibi alia pars quam pinguedinis terræ, cuius in doloribus sunt fructus, quoniam pater noster Iacob, in benedictionibus terræ & primitiarum fructuum benedixit me. Et Leui & Iudas glorificati sunt à Domino in filiis Iacob. Etenim Deus hæreditauit in illis, & huic quidem dedit sacerdotium, huic vero regnum. Ejs ergo obedite, & in simplicitate patris nostri ambulate, quoniam Gad datum est perdere tentationes superuenientes Israel. Noui filii mei, quoniam in extremis temporibus derelinquent filii vestri simplicitatem, & adhærebunt avaritiæ: & dimittentes innocentiam, appropinquabunt

malignitati: & derelinqentes mandata Dei, adhærebunt Beliar: & dimittentes agriculturam, sequentur pernicioſa conſilia ſua, & diſpergentur in gentes. & ſeruient inimicis ſuis. Vos ergo dicite hoc filiis veſtris, vt ſi peccent, velociter reuertentur ad Dominum, quoniam miſericors eſt & eripiet eos, vt reuertantur in terram ſuam: Centum viginti duorum annorum ſum ego, & non cognoui ſaper me peccatam in mortem, præter vxorem meam nõ cognoui aliam: non fornicatus ſum in electione oculorum meorum; vinum in ebrietate non bibi: omne deſiderabile proximi non deſideraui: dolus non factus eſt in corde meo: mendacium non aſcendit per labia mea: omni homini contriſtato congemui, & pæperi dedi panem meum. Non comedi ſolus, terminum non ſolui, pietatem feci in omnibus diebus meis & veritatem, Dominum dilexi in tota fortitudine mea. Omnem hominem dilexi vt filios meos. Si & vos filii mei hæc feceritis, omnis ſpiritus Beliar fugiet à vobis, & omnis actio pernicioſorum hominum non dominabitur vobis, & omnem agreſtem feram ſeruituti ſubiicietis, habètes vobiſcum Deum cæli, ambulantes cum hominibus in ſimplicitate cordis. Et mandauit eis vt reducant eum in Hebron, & illic eum ſepeliant in ſpelûca cum patribus ſuis. Et extendit pedes ſuos, & mortuus eſt quintus filius Lyæ in ſenectute bona, omne

mne membrum habens sanum & potens, dormiuit somnum secularem.

DE ISASCHARE,

EPIGRAMMA.

*Huic merces nomen fecit, mercede maritum
Emerat ad thalamum casta marita suum.
Quattuor in lucem natos huic pertulit uxor,
Aucti qui sunt in millia multa virum,
Externis censum predixit morte daturum,
Regibus & populis, Assyriisq; pater.*

DE ZABVLONE, X. PATRIARCHA.

GERMANVS Isacharis, Ruben, Simeonis, Leui, & Iudæ, omnes hi ex vno patre & matre prognati, nascitur Anno mundi 2201. Hic autem minimus nau Lyæ fuit, quem statim post Isascharem peperit. Paut armenta cū reliquis fratribus. Iosephi venditioni auxiliatrices præbuit manus. Adultus duxit uxorem, ex qua genuit filios tres, Sarech, Chelion, Iahel. Profectus deinde cum patre & omni familia ex Mesopotamia Syriæ ad Chananæam patris patriam, mox annonæ caritate coactus, profectus ad fratrem Iosepbum in Ægypto, ibi habitauit in terra Gosen cum reliquis fratribus, & paut oues.

F 4 A pa-

A patre ex humanis concedente terrenam nauis benedictionem, quod in litore maris habiturus esset, & in statione nauium, vsque ad Sidonem. Quod deinde primum completum est temporibus Iosua, vbi iactata sorte tertiam ipse accepit benedictionem tali loco vt praecauerat parens. Precatur Moyses, vt laetetur in exitu suo; quod verum dixisse compernit, dum Barachum ductorem ex tribu Nephtalim comitatus est. Nam ibi laetum & secundum adeptus est exitum. Paucula enim turba maximam bellatorum copiam & multitudinem dispersit, & ducem ipsum Sisaram per manum famellae peremit. Habitanti ad mare vaticinatus latius Moyses, quod inundationem maris, & thesauros absconditos arena habiturus esset. Quod nonnulli de mercibus marinis, & metallorum abundantia, terra reconditorum, intelligunt, Huius tribus alumni fuerunt, Ionas Propheta, qui Assyriorum Imperatori de ira Dei concionatus est, urbemque regiam ad vitae & morum emendationem instigauit, Item Matthaeus & Thomas Apostoli.

TESTAMENTVM ZABVLON,
de commiseratione & misericordia.

TRanscriptum Zabulon, quod disposuit filiis suis centesimo decimo quarto anno vitae

vitæ suæ. post triginta duos annos mortis Ioseph. Et dixit eis: Audite me filii Zabulon, datio bona genitoribus meis. Cum enim genitus essem, multum auctus est pater meus gregibus & armentis, quoniam in variis virgibus habuit sortem. Non cognoui filii mei, quod peccavi in diebus meis, neque enim tunc recordabar, quoniam iniquitatem feci propter ignorantiam in Ioseph, quoniam cœlaui cum fratribus meis patri meo, quod factum erat, & fleui multum in abscondito. Timui enim fratres meos, quoniam conspirabant omnes simul, vt si quis reuelaret mysterium, occideret eum gladio. Tamen quoniam volebant occidere eum, multa testificatus sum eis lachrymans, ne facerent iniquitatem hanc. Venerunt enim Simeon & Gad super Ioseph, vt occiderent eum, & cadens super faciem Ioseph, dixit eis: Misere mini mei fratres mei, misere mini viscerum Iacob patris nostri. Non iniiciatis in me manus vestras, vt effundatis sanguinem innocentem, quoniam non peccavi in vos. Si vero peccavi, in disciplina erudite me. Manum autem vestram ne inferatis propter Iacob patrem nostrum. Vbi autem dixit verba hæc, miseratione commotus, veni ego & incepi flere, & epata mea resoluta sunt in me, & omnis substantia viscerum meorum laxata est super animam meam. Fleuit autem Ioseph & ego cum ipso, & intremuit cor meum, & iuncturæ corporis mei expauerunt,

runt, & non potui stare, & videns me flentem cum eo, & illos superuenientes ad occidendū eum, refugit retrō me deprecans eos. Exsurgens autem Ruben, dixit: Fratres, non occidamus eum sed proiciamus eum in lacum exsiccatum, quem foderunt patres nostri, & non inuenerunt aquam. Ideo enim prohibuit Deus ascendere aquam in eum, vt fieret prætectio Ioseph, & fecit Deus ita, donec vendiderunt eum Ismaelitis. Neque in peccato Ioseph, filii, ego consensī, sed Simeon, Gad, & alii sex fratres nostri accipientes pretium Ioseph, emerunt calciamenta sibiipsis & vxoribus suis & filiis suis, dicentes: Non comedamus illud, quoniam pretium sanguinis est fratris nostri, sed conculcatione cōculcemus illud, pro eo quod dixit se regnaturum super nos, & videbimus quid portendant somnia eius. Ergo in scriptura legis Enoch scriptum est non volenti iuscitare semen fratri suo. Solui calciamentum Ioseph. Etenim venientes in Ægyptum soluta sunt à pueris Ioseph ante portam, & ita adorauerunt Ioseph secundum typum Pharaonis. Non solum autem adorauerunt eum, sed etiam rubore suffusi sunt procidentes eorā eo, & sic confusi sunt corā Ægyptiis. Deinde audierunt Ægyptii omnia mala quæ fecimus Ioseph. His factis apposuerunt fratres cibum vt comederent. Ego vero per duos dies & duas noctes non gustāui cibum, miseratus Ioseph,

&

& Iudas non comedit cum eis. Intendebat autem in lacum, quoniam timebat ne resiliens Simeon & Gad, interficerunt eum. Et videntes me non comedentem, posuerunt me custodire ipsum, quousq; venditus est. Fuit autem in lacu tres dies & tres noctes, & ita venditus est incubatus. Et audiens Ruben, quod venditus est absente eo circumscissus plorabat, dicens: Quomodo videbo faciem Iacob patris mei? Et accipiens argentum, cucurrit ad mercatores & neminem inuenit, dimittentes enim viam regiam ambulauerunt per deuia in velocitate, & non comedit Ruben panem in die illa. Accedens ergo Dan, dixit ei: Ne fleas neque tristeris de iuvene, scio quid dicturi sumus patri nostro Iacob: Occidemus hircum caprorum, & tingemus tunicam Ioseph, & dicemus: Cognosce, si tunica filii tui est ista. Tunica enim patris nostri exuerunt Ioseph cum vendituri erant eum, & induerunt eum vestimentum vetus serui. Tunicam vero habuit Simeon & noluit dare eam, volens gladio suo discindere eam, iratus quod viueret adhuc, nec occidisset eum. Exsurgentes autem aduersus eum omnes simul dixerunt: Quidni daturus sis? eum tu solus fecisti hoc malum in Israel. Et ita dedit eam, & fecerunt sicut dixit Dan. Et nunc filii mei annuncio vobis, custodire mandata Domini, & facite misericordiam in proximo, & viscera misericordiae in omnes habete,

habete, non solum ad homines, sed & ad irrationalia. Propter hoc enim benedixit me Dominus & omnibus fratribus meis ægrotantibus, ego sine ægritudine euasi. Nouit enim Deus vniuscuiusque electionem. Habete ergo misericordiam in visceribus vestris filii mei, quoniam vt aliquis faciet proximo suo ita & Dominus faciet ei. Etenim filii fratrum meorum ægrotabant, moriebantur propter Ioseph, quoniam non fecerunt misericordiam in visceribus suis. Filii autem mei sine ægritudine custoditi sunt sicut nouistis. Et eram in Chanaan in littore venatus sum venatione piscium Iacob patri meo, & multis suffocatis in mari ego illæsus permansi. Primus ego feci scapham in mari nauigare, quoniam Deus dedit mihi intellectum & sapientiam in ipsa, & dimisi lignum retro ipsam, & linteamen extendi in ligno medio, & in ipsa perambulans littora, piscabar pisces domui patris mei, vsquequo venimus in Ægyptum, & ex renatione mea omni homini peregrino miseratus dabam. Si vero erat peregrinus, vel ægrotans, vel senex coquens pisces, & faciens hoc bene secundum vniuscuiusque necessitatem, afferebam omnibus colligens & compatiens. Propterea Deus multos pisces fecit me venari in mari. Qui enim tribuit proximo, accipit multiplicata à Domino. Quinque annis piscatus sum, omni homini quem videram tribuens, & omni domui

muī patris mei sufficienter. In autumnno pisca-
 bar, in hyeme autem pascebam gregem cum
 fratribus meis. Nunc annuntiabo vobis quæ
 feci: Videbam tribulatum in medietate hye-
 mis, & miseratus super ipsum furatus vestimē-
 tum ex domo mea abscondite dedi tribulato.
 Et vos ergo filii mei ex his quæ tribuit vobis
 Dominus, indifferenter omnibus miserentes,
 misericordiam facite, & tribuite omni homi-
 ni in bono corde. Si vero non habetis vt quam-
 primum detis indigenti, compatiamini in vi-
 ciceribus misericordiæ. Noui quoniam manus
 mea non neglexit vel horam tribuere indigē-
 ti, & amplius septem stadiis ambulans cum i-
 pso flebam, & viscera mea versa sunt super i-
 psum in compassionem. Et vos ergo filii mei,
 habete viscera misericordiæ aduersus omnem
 hominem in misericordia, vt & Deus in vos
 propitius misereatur vobis. Quoniam in ex-
 tremis diebus Deus mittet misericordiam suā
 in terram, & vbi inuenerit viscera misericor-
 diæ in ipso habitabit. Quantum enim homo
 miseretur erga proximum: tantum Deus ipsi.
 Quando enim descendimus in Ægyptum, Iose-
 ph non recordatus est mali in nos, me vero
 videns, misertus est. In quem inspiciētes & vos
 immemores malorum efficiamini filii mei, &
 diligite inuicem, & non cogiteris vnusquisque
 maliciam fratris sui, quoniam hoc diuidit vni-
 tatem, & omnem confanguinitatem dispergit
 &

& animam perturbat. Memor enim mali viscera misericordiae non habet. Attendite aquas, quoniam cum simul mouentur lapides, ligna, arenam diffrahunt. Si vero in multas diuidantur terra exterminat eas, & fiunt neglectae, & vos si diuidamini eritis ita. Nec scindamini in duo capita, quia omne quod fecit Deus, caput vñ habet, dedit duos humeros, manus, pedes, sed omnia membra vni capiti obediunt. Noui in scriptura patrum meorum, quoniam in vltimis diebus receditis à Domino, & diuisi eritis in Israel, duos reges sequemini, & omnem abominationem facietis, & omne Idololum adorabitis, & captiuabunt vos inimici vestri, & sedebitis in nationibus in omnibus infirmitatibus, tribulationibus & doloribus animae. Et post hoc recordabimini Domini, & poenitebitis, & conuertet vos, quoniam miserator est & misericors, non excogitans malitiam filiis hominum, quoniam caro sunt, & spiritus erroris seducunt eos in omnibus actibus suis. Et post hæc orietur vobis ipse Deus lumen iustitiae, & sanitas & misericordia in poenis eius. Ipse redimet omnem captiuitatem filiorum hominum à Beliar, & omnis spiritus erroris conculcabitur, & conuertet omnes gentes in æmulationem eius, & videbitis Deum in forma hominis, quoniam elegit Deus Hierusalem, nomen Deus ei. Et rursus in malitia sermonum vestrorum, ad iracundiã prouocabitis eum, & abie-

ti

Et eritis vsque ad tempus consumationis. Es
 nunc filii mei non contristemini, quoniam
 morior ego, neque concidatis, quoniam relin-
 quo vos. Resurgam enim rursus in medio ve-
 stri, velut dux in medio filiorum suorum. Et
 lætabor in medio tribus meæ, quotquot custo-
 dierunt legem Domini & mandata Zabulon
 patris eorum. Super impios vero inducet Do-
 minus ignem æternum, & perdet eos vsque
 in generationes. Ego in requiem meam recur-
 ro sicut patres mei, vos autem timete Domini
 Deum vestrum in omni fortitudine omnibus
 diebus vitæ vestræ. Et hæc dicens, dormiuit so-
 mno bono, & posuerunt eum filii sui in thecâ.
 Postea autem reducentes eum in Hebron, &
 sepelierunt eum cum patribus suis.

DE ZABVLONE,

EPIGRAMMA.

*Ultimus est inter sex fratres Zabulon orbi
 Donatus, pecudæ panis & ille patris.
 Oceani tribuit moriturus littora vasti
 Sydonii portus deinde metalla, pater.*

DE IOSEPHO, XI. PA-
 triarcha.

Sequitur Iosephus Patriarcha sanctissimus,
 Sex Rachele sterili matre in Mesopotamia
 natus

natus anno mundi 2199. quem pater in tanto
 natorum grege, cum quod ætate confectus eū
 genuerat, tum quod ingenio & indole multū
 alios antecelleret, plurimum dilexit. Quæ res
 conflauit puero in expiabilem coram fratribus
 inuidiam, ac quo maior in eo futura indolis
 & virtutis spes erat, eo maioribus odii stimulis
 fratrum luidus ardor intendi cœpit. Accede-
 bat & alia quæ fratrum inuidiam augebat cau-
 sa, forte namque duplicem insomnii speciem
 noctu per quietem senserat. In priore ferunt ip-
 sum per quietem vidisse omnes defectæ sege-
 tis manipulos, quos interdum fratres in agro
 disposuissent, vitro ad eos, quos ipse ab illis
 haud multum diuersos constituisset, venera-
 bundos ac quodammodo supplices accedere.
 Quam nocturnam visionem, nihil mali ex ea
 re sibi euenturum arbitratus, fratribus, vbi pri-
 mum illuxit, puerili more retexit. Breui subse-
 quuta post altera imaginatio, diuersa quidem
 specie à priori, verum ad eundem tendente
 exitum. Visum enim erat sopore presso se à so-
 le, luna & stellis vndecim adorari, qua insomnii
 adumbratione, vt priore, paulo temerius di-
 uulgata, coram fratribus, ipsisque coniectanti-
 bus, rem eo propemodum peruenturam, vt om-
 nium, cui talia per somnū obuenerent, fra-
 trum totiusque familiæ princeps futurus esset.
 Infensiores igitur longe quam antea facti con-
 silium inierunt, quæ aut ex familia remouere,
 aut

aut penitus tollere possent. Accusauerat nonnunquam Iosephus fratrum iniuriam, si quando cõten dissent cum vicinis, aut forte aliquid abstulissent, & alia quæ non ingenuos, præsertim sancti viri decerent filios, committerent: Ob hoc igitur non paululum sibi conflauit inuidia. Et quia parenti dilectissimus erat, confici illi curauit vestem varicolorem, & polymitam, ablegans illum ad fratres, vt pasceret oves, & num omnia, probe dispensarentur, animaduerteret in Sichem. Profectus Iosephus ex valle Hebrõn ad Sichem, errat in via, quod forte videns quidam, significauit fratres in Dothaim pascua tenere, si percupiat illos inuisere, vt illuc proficiscatur, ac sine dubio inuenturũ. Credidit ille viri verbis, & vt dixerat inuenit. Videntes igitur à longe Iosephum fratres aduentem, occulta inter se de perdendo consilia. Stabat sententia, puerum oportere tolli. Sed inferendæ necis neque locus oportunus, neq; tempus satis aptum dabatur. Ruben verò natu maximus subita ductus pœnitentia, dubium facinus pertinaciter auertatus ac indignam pueri miseratus sortem, cæteros admonuit, nẽ temere fratri manus iniicerent, inhumane eos facturos, ac impie, si pueri infontis eodemque patre prognati se cæde polluerent. Obsecat igitur, vt si neque ætatis, neque fraternæ pietatis, attramen longæui patris senectæ rationem haberent, quam sublato filio, certissime vel ab-

G tum.

rumperent, aut in perpetuum conlicerent luctum. His omnibus addidit maximam pœnam numinis, illis qui totam familiam nefanda cade funestarent. Caterum aliis nihil fecius tumultuantibus, quum euidenter appareret à morte reuocari non posse, eo usq; fecit verba, vt ne manus fraterno contaminarēt sanguine, sed in puteū, qui proximo videbatur loco, demergerēt, vbi inedia conficeretur. Placuit cōsiliū, Iosephūq; vinctis manibus in cisternā detrudant. Dixerat Rubē hęc omnia hoc cōsilio, vt intēpesta nocte eo reuersus fratrem inde exactū vinculis liberaret. Id cōmodius vt ueniret, in tumulos non nihil inde auersos pecus in pabulum egit, vt fratrum oculos ab omni sc̄uitia remoueret. Interea Iuda suadet, vt Ismaeliticos negotiatoribus prætereuntib. viderent: edocuit tutius id cōsiliū esse, ac minus detestabile futurū asserens, quocunq; loco terrarū ipse Iosephus periisset, nihil ipsius mortē ad fratres attinere. Assenserūt ceteri, puerūq; ex cisterna receptū viginti argenteis mercatorib. qui per ea loca camelos mercibus onustos tū forte agebant, vendidere. Ruben intēpesta nocte deinde ad locū reuersus, vbi puerū sensit abesse, fratrum cōsilio periisse arbitratus, & in luctum cōuersus, eos vt fraticidas accusauit, neque se placari donec omnia cognouit, passus est. Tum Iudas & ceteri vestem quam puero inter tumultuandum detraxerant, con-

scif-

scissam, multoq; cruore scdatam ad patrē de-
 ferunt cū lacrymis, & magno eiulatu nunciant
 incidisse in illas coniecturas, & fraternæ cædis
 vestigia, vix tandem agnitam à se Iosephi Poly-
 mitam, opinari forsan alicuius violentissimæ
 bestix morsu & incurfu laniatum esse. Senex
 atrocissimo perterrefactus nuncio in repenti-
 nam, & miserabilem querelam incidit. Nec fi-
 lii patrem in acerbissima ægitudine percul-
 sum, seu precibus, seu hortatione lenite pos-
 sunt. Quin totis ille diebus, totis noctibus se i-
 psum cruciare, affligere, neque modum laery-
 mis, neque finem facere. Iosephus interim à
 Potiphare, Pharaonis Regis Ægypti eunucho,
 emptus, herili cura, dum liberalis indolis puer
 esset, instituebatur. Fuitque Deus cum eo, &
 quidquid auspicaretur, prospere successit. Quū
 vero venusta admodum esset facie, & iam per
 etatem adolescere cœpisset, Potipharis coniūx
 eius flagrans amore, principio signis, nutibus,
 & verborum phalaris stupri adolescentē com-
 pellat. Postremo ne minis quidem cogi potuit.
 Commiserat illi herus omnia domus negocia,
 quæ diligentissime sic expediebat, vt breui Do-
 mino gratissimus existeret. Animaduertat id
 hera, rata igitur facilius suspiciōē vitari pos-
 se in eo adolescente quē maritus plurimū ada-
 mabat. Cum vero tam nefario nequaquam he-
 ra acquiesceret operi ne itaque domum in qua
 tam clemēter fuerat educatus, pollueret, apud

heram orare, castigare, ob id etiam mulieris impudentiam, precibus obnixè inrer dum obtestari, ne pergeret vana seipsam spelactare. Decretum sibi esse, prius omnia pati extrema, quam in Potipharis optime de se meriti contumeliam explere muliebrem libidinem. His illa magis incensa flagrare cœpit. Et cum sole mne forte spectaculum in regis aula æderetur, subitam ægritudinem causata, negat se apud maritum eo die in publicum progressuram, sic futurum putans, vt viro cum omni familia foris occupato, per otium & tranquillitatem ædium, adolescentis pudicitiam expugnaret. Quapropter sola solû appellat, ac nunc suauiter nunc minis & varie denique adolescentis animum oppugnare conatur. Is vero cum neque precibus, neque minis moueretur, vt obsecundaret libidine herili, fecit meretrix in illû impetû, ac illi colluctata maxima vi vrsit, vt sibi condormiret. Adolescens effugiturus impudētissimæ heræ impetum, in eius manibus palliolum reliquit, quod retinuit hera, in argumentum fidei maioris, ac Potiphari domum redeunti cum lacrymis & flebili lamentatione monstrauit: significans, quam temere nequissimus Hebræus famulus, nisi vi prohibuisset, conatus sit ad stuprum compellere, sed clamoribus terrefactum à nefario destitisse proposito. Hæc impudens mulier, aliaque ad concitandam vindictam apud maritum detulit.

lit. Iosephus verecundo, vt erat ingenio, nihil heram recriminari ausus, extrema pati maluit quam hero coniugis effrenatam libidinem aperire. In custodiam ergo iussu Potipharis poenam adulterii luiturus coniectus est. Deus vero misertus innocentiae adolescentis inculpatisimi, dedit ei tantam gratiam in conspectu principis carceris, vt ipsum constitueret summum vincloꝝ in carcere regio. Forte accidit, vt ibidem multi custodirentur variorum scelerum rei, inter hos erant & pincerna Regis, & pistor ex regia Pharaonis. Sed cum pincerna per quietem existimasset triplicem sibi conspectum palmitem, ternis ornatum racemis, qui cum maturuissent, essentque à se refecti & expressi, subito regi mustum propinasset. Ille nocturna adumbratione confusus interrogatur à Iosepho, quid causæ, quod more solito ipse & pistor tristiores conspicerentur, respondit, perplexam insomnii figuram tristissimum se reddidisse, partim quod ignarus quid portederet, partim quod animus inde quam maxima anxietate laboret. Iosephus iussit referri. Quo relato statim cõsolatus bonũ omẽ esse dixit, nam postriduũ in pristinaẽ ipsam dignitatẽ esse restituẽdum. Orauit autem, vt si insomnii verum se coniectorem expertus, sui recordaretur. Pistor commotus acutissima iuuenis interpretatione insomnii, & felici vaticinio, sibi æque prospera euentura sperans, Age, inquit,

& meum si poteris, explica. Ferebã ego per somnũ proxima nocte tres capiti impositas sportulas, panis duas, crudi vnã obsonii. Omnia magno impetu volucres infestissimo volatu visi sunt diripere. Mallet meliora vidisses, respondit Iosephus Nam calathĩ, ait, quos vidisti panibus repletos binos, bidui adhuc vitã portendant. Tertia vero die volucres impertuno volatu deuorabunt cadauer tuum, te suspenso in crucem, nec defuit Iosephi vaticinium. Vtrisque enim pistori & pincernæ vera prædixit. Pincerna recepit suam functionem, sed pistor affixus est patibulo. Fuit post hæc Iosephus duos ferme annos in vinculis. Ne autem tantum ingenii lumen diutius tenebris obuolutũ iaceret, vñ ad excellentiorem vitæ statum & dignitatem, nocturna Regis visione cœlestis prouidentia inuenit. Is gemino terre factus infomnio, coniectores, ariolos, incantatores, & quicumque in tota Ægypto sapientia & his artibus præcallebant, consuluit. Cum vero nullius certa & probabilis adduci posset coniectura, & somnii significatio, iussit Iosephum carceribus educi, cuius ingenium tum primum ingratus pincerna vera somniorum interpretatione donatum prædicauit, vbi regem vehementer sollicitum de nocturno somnio sensisset. Erat autem hoc somnium Pharaonis: Viderat quieti deditus septẽ boues hilari & pingui aspectu è ripa Nili citra paludem aberrantes,

SANCTORVM PATRIARCH. IOSEPH.

tes, quos septē alii macie deformati, palustriq;
 loco emergentes deuorarunt: Mox vero ima-
 gina: us erat, septenas se spicas cernere multis
 frugibus abundantes, quæ que iam vt deme-
 terentur maturæ, sed alias aduenisse macras,
 & siccitate consumptas, priores deuorasse. Ta-
 lia cum interpretanda Iosepho propotuisset,
 hortatus est, quantum vel prudentia vel diui-
 natione cōiecturare posset, vera referret. Tri-
 stitia nullo modo, si qua interessent, in occulto
 pateretur. Ad ea Iosephus, si qua, ait, Clemen-
 tissime Rex perplexum istud somnium dissol-
 uendi in me peritiam reperietur, diuinæ erit ad-
 scribendum maiestati, humanis nequaquam
 viribus. Septem boues cum frugiferis spicis,
 denunciant. (cum id animal agriculturæ con-
 uenientissimum sit.) telluris fecunditatem &
 annonæ largissimam copiam, cuius feracitatis
 causa erit inundatio Nili, vnde boues visi sunt
 ascendisse. Cætera, quæ his aduersa apparuere,
 totidem annorum carissimum proëctum de-
 notant, & ingentem famē præ se ferunt. Quod
 fatale malum nisi prudentia singulari declinetur,
 verendū ne regionis Ægypti clima maxi-
 mā patiatur cladē. Cæterū cōmodius id vt fiat,
 immensa frugū copia colonis vltro citroq; per
 solertissimos annonæ Præsides cōgerēda, & sic
 regni subditis de alimonia p̄spiciendū. Sic nec
 iniquissimis tēporib; vlla frumētationis caritas
 sentiri poterit: Demirat^o Pharaon adolefcēis in-
 geniū p̄spicacissimū & pacutā vtriusq; somniū

explicationē, deinde tam præmaturā rā viridi
 ætate sapientiam, nihil contra Satraparum vo-
 luntatem visus est facere, si ipsum negotium in
 consilii deferret suaforem. Vniuersis igitur au-
 lā negotiis præfecit, & omnia eius imperio
 submisit, coniuge dempta, & solio, quæ sibi re-
 seruauit. Adhæc annulo digiti illum condeco-
 rauit, & dignitatem gestandæ purpuræ contri-
 buit, fecitq; eum curru vehi, præcedentē præ-
 cone, vt quilibet illo conspecto flecteret ge-
 nua, occultorum nominans inuentorem. His
 Iosephus exornatus dignitatibus, cum iam in
 multa ageret honorum celebritate, dedit illi
 Rex Assenach, filiam Potipharis Sacerdotis
 Heliopoleos vxorem. Triginta natus fuit an-
 norum, cum ante conspectum Pharaonis som-
 nia interpretaturus stetisset. Porro quæ con-
 sulendo coram rege & satrapis suaserat de fru-
 mentatione colligenda, diligentissime singula,
 vt nihil offenderet regis animum, expediuit.
 Antequam aurem immineret fames, suscepit
 ex coniuge sua duos filios, priorem *Manassem*
 vocauit; quod *obliuionem* significat, vt appare-
 ret ad fortunæ mutationem allusum, velut
 præsentij rerum successu, omnium malorum,
 quæ fuerat perpeffus, parta foret obliuio. Po-
 steriorem nuncupauit *Ephraim*, à crescendo,
 quod multiplicatus fuisset in diebus paupertatis.
 Interea terrestriſ abundantiæ circumuol-
 luto interuallo, ingens annonæ caritas *Egy-
 ptum,*

ptum, vt prædixerat Iosephus, inuasit, quæ quo magis inualescebat, eo frequentior ad regis horrea mortalium fame pressorum concursus eueniebat. Ex omnibus igitur regionibus ad Ægyptum, vt emerent victum, conuolare homines. Vnde Iacob pater Iosephi, audita regis frumentationis fama, ex Chanaanâ omnes præter Benjaminum natu filiûm minimum, ad triticum emendum amandauit Camelum singuli vel iumentum præ se agebant. Vbi vero Ægyptum venere, eos Iosephus intuitus, continuo omnes agnouit. Illi adorantes eum rogabant, vt venderet alimoniam. Recordatus Iosephus sub adoratione, habiti aliquando somnii, placuit non prius eos compellare, quam totius familiæ valetudinem exquisiuisset. Minaciter igitur in eos, vt peregrinæ nationis viros ac parum notos inuectus, exploratum venisse non frumentatum acclamauit. Fore demum, vt vna omnes pro exploratoribus vincerentur, torturisque adhibiti, tam diu vexarentur, donec longinquæ peregrinationis causam aperirent. Reliquis pene omnibus examinatis, seueram Iosephi, quem non agnouerant, ob orationem, solus Ruben natu maximus, se excusauit, & fratres esse non speculatum venisse, aut vllius periculi inferendi gratia, sed annonam & famem præcipuam esse causam talis profectiois. Expressit etiã quod filii essent vnus viri omnes Iacobi, cognomento Israel, incolæ

Chananzorum dexterrimi, qui hortatus, ut illam instituerent profectio. ē, rumore sparso, in Aegypto vendi frumenta. Duodecim quondam fuisse fratres, quorum vnus periisset, reliquos vndecim prospera adhuc uti valetudine, decem praesentes esse, minimū vero natu patrē secū domi retinuisse. His dictis, Iosephus duorū qui sibi longe charissimi, salute cognita, iubet in custodiam deduci. Lamētari illi inter se fortunā actūq; de viā salute arbitrari, diuinaque id factū voluntate, ut in alienā legati terrā fraterni sanguinis pœnas daturi perirēt. Exprobrabat Rubē s̄uiriā q̄ in fonti puero intulissent. Iosephus autē fratrū planctū miserabili cōmotus obrutis p̄ nimia pietate lacrymis, mādāt eos custodia educi: quibus ad suū tribunal accessit, tali modo conditiones proposuit ut vno ex fratribus sibi relicto, ceteri cū frumēto se domū reciperēt, atq; in argumentū corū quī p̄dicassent de fratre quē domi reliquissent ad suū adducerent conspectum. Tale pactū iudicium exhibiturum, vera an falsa dixissent de peregrinationis suae excusatione. Simul igitur Simeonem tulit, illumque coram reliquis fratribus ligari mādauit. Ministris etiam iniunxit, abituris replerēt sarcinas frugibus, precio reddito. Discessis iam fratrib, in itinere, vnus sarcina reuoluta, ut pabulum iumento praberet, reperit pret. ū pro frugibus numerandis. Dixit igitur obstupefactū, redditam sibi pecuniam,

& in

& in summitate sarcinę collocatā reperisse. Pa-
 uentes & ceteri his auditis, putauerunt tenta-
 tionis gratia factum. Nihilominus tamen in i-
 tinere suscepto perrexere, donec reuerterent-
 tur ad parentem in Chanaan, vbi cuncta quę
 contigerant de Præfecti annonę austeritate, &
 quam misere Simeonem ligari præsentibus il-
 lis mandasset, referrebāt. Senex & gauisus pro-
 pter concupitum redi um, & mæstrus propter
 Simeonis custodiam, longe tristior quā vnquā
 in vita sua euasit, nec hoc paululum augēbat æ-
 gritudinem, dum filii petebant, si quando ne-
 cessitas requireret, concederet sibi filium dile-
 ctissimū se comitari: Ratus n. pater, si concede-
 ret, ne simili modo periret, vt Iosephus, quē oc-
 cisum arbitratus, & pariter Simeonē. Ceterum
 fame iterum vrgente filios hortatus, vt frumē-
 tatum proficiscerentur in Ægyptum: Qui cum
 nolissent nisi comitaretur Benjaminus, maxi-
 mo dolore affectus est. Attamen cū aliter fieri
 nō posse videret, ægērrime permisit seq ad Æ-
 gyptū duplici precio addito, vt si forte id quod
 relatū fuerat, restituere cogentur, non defo-
 ret æs fruges iterum coemendi. Tulerunt secū
 fratres Stacten, Balsamum, Therebenthū, A-
 mygdala, & alia munera, quib. Ægyptus caret,
 vt annonę Præfectū, in recipiēdo fratre, recē-
 tioreq; frumētatione placabiliore habēdū do-
 narent. Cū igitur eo venissent, primum omniā
 excusant se, quod siue de industria, siue casu
 conti-

contigerit, aut aliena fraude, sibi non constare, quis pretium coempti frumenti sarcinis imposuerit, post aiunt Beniaminum fratrem, ut iussi, adduxisse. Eumque vna cum patris muneribus, quae attulerunt, ante tribunal statuunt. Tum Iosephus affectibus animi confusus, velut aliud curaturus, cum lacrymis moderari nequiret, in secretum sese proripuit, ac animo versans, qui Beniaminum fratrem simulati criminis apud se in Aegypto retineret? Incesserat porro cupido exquirendi fratrum animos, censerentne in illum meliorem, quam in se olim animo, vel an puerum in discrimen adductum procul à domo patria sine praesidio desererent. Ut igitur oportunius rem aggredereetur, fratres hospitaliter inuitatos coenae adhiuit. Iam enim recepto Simeone, absoluraque frumentatione, haud multo post discessuri erant. Sed dum accumbitur, occulto mandat argenteum suum scyphum, ex quo ipse bibere solitus, in Beniamini sarcina includerent. Iamque vrbe egressis expeditos misit equites ad facinus coarguendum. Mirari fratres primo strepitum insectantium: Verum vbi in se impetum fieri viderunt, perculsi, suppliciter rogant, ne vim inferant, antequam reus, si quisquam adsit, puniatur. Regii equites fures, & herilis mensae raptores improbos eos nuncupare, qui hospitaliter inuitati, contra hospitem iura furto cyathum praefecti annonae surripuissent. Proinde recta

disce-

disiectis sarcinis à iumentis, perscrutati sunt singulorum, donec Beniamini reperissent, ibi omnes metu & stupore consternati, Beniaminum velut ad supplicium retractum sequuntur, ingenti mœröre & flebili silentio, venientibus igitur ad Iosephum, exprobrauit ille ipsorum perfidiam, & scientia vaticinandi prætendit se talia cognouisse. Attamē non omnes cupere, vt mancipia sint, si reum seruare possit, se contentum. Tum Iudas scissis vestibus, & lacrymis large effusis ad pedes eius prouolutus. humanissime precatus est, ne putaret culpa allicuius fratris aut etiam de industria factum, malle se potius pro Beniamino n. acipium fieri, quam sine hoc domum ad parentem reuer- ti, mœröre confectum. Iosephus Germanum in fratrem agnoscens affectum, & eiulatu cæterorum fratrum, deinde suo ictus affectu, simulatam ad id tempus personam ferre nō amplius potuit. Dispēlatoribus & ministris è medio submotis, Satis, inquit, habeo, si patrem meum adhuc in viuis agere animaduertero, & in Beniaminum fratrem vterinum meliore, quam olim in me sitis animo. Quanquam ne propter illud quidem nimium succenseo vobis, sed ad diuinam refero prouidentiam, Deus ille Opt. Max. qui cuncta mirabili serie dispensat, ita credo eueniri voluit, vt fratrem temere perderetis. (quantum enim in vobis perdidistis) vt esset, qui in summo discrimine vitæ, patrem

trem vestrum, vos & vniuersam familiam tuetur. Agnoscite me fratrem vestrum, quem ex Rachel Israel pater vester, qui idem & meus, progeniuit. Ego à mercatoribus, quibus me vendidistis, in hanc adductus terram, ex seruo clarus & magnipotens factus, singulari, vt res declarat, inter Ægyptios & autoritate, & dignitate polleo, habeoq; ipsi Deo, quas agam maximas gratias, in perpetuas æternitates. Ascédite igitur, & patrem meum virū iustissimum cum omnibus suis adferete familiaribus & opib. Neque vos, vt comitemini, negligite. Me namque sic velle, & apud Regis clemētiā, vt locus habitabilis contingat, procuraturum dicite. Sic loquens primo vterinum fratrem Benjaminū, deinde cunctos ordine cum lacrymis, & mutua etiam cōplexus gratulatione. Nec tam insperati gaudiū rumor, intra vnius domus parietes se continuit, sed in regiam subito deuolutus Pharaoni nunciat, fratres adferendæ annone gratia adesse viros ætate florenti omnes. Eos Pharaon in aulam accersitos familiariter ob Iosephum complexus est, amplisque muneribus donatos à se dimisit. Imperauit etiam Iosepho, vt daret ad vehenda patris bona currus, ne profectio itineris moram pateretur. Discessuros autem Iosephus singulos muneribus exornauit, & cibaria & plaustra ad subiectionē paruulorum, iuxta Pharaonis iussam contribuit. Præterea cuiuslibet dedit binas stolas; Beniami-

no vero trecentos argenteos, & quinq; stolas: tantundem misit vestium & pecunię patri suo. Quapropter fratres larga frumentatione & muneribus læti, sed in sperato nuncio lætiores domum reuersi, omnia vt gesta erant patri exponūt. Ille reducēs filios patria pietate exosculatus, vbi & Iosephum, quę diu multumq; luxerat ac plaustra ac alia munera vidisset, tandē etiam viuere percepisset, extensis in cælū manibus vbertim flens, Deo gratias quas potuit egit maximas. Incredibile videndi Iosephū incesseerat patrē desiderii, atq; eo plus, quo à filio postulatū id acceperat: vnanimis igitur omnes fratres cū parente coniugibus, paruulis, & tota familia, omniq; re pecuaria, ex Chanaanā in Ægyptū migrauerē, præmittēte Iacobo Iudam ad Iosephū, vt occurreret in terra Gosen. Iosephus iuncto curru suo, aduentanti patri cū multis equi lib. obuiā processit, & multa veneratione excepit, videns filū, diuissime quę luxerat, & desiderauerat senex, amplexus illum, fleuit, dicens, se iam paratum vt moreretur, dū vidisset faciem viuētis Iosephi. Ceterum Iosephus fratres & patrem instituit, quibus verbis, quo pacto regē compellarent de habitabili aliquo concedēdo loco. Et ipse similiter Pharaonem accessit, nunciāns parentem senio confectum, deinde fratres omnes pecuarię rei studiosos aduentasse. Perduxit etiam patrem ad Pharaonem quem humaniter suscepit, roga-

tus.

tasque, vt profiteretur longioris vitæ annos, trigefimum professus dicitur & centefimum, testatus in super maiores suos, vt Isaacum patrem & Abrahamum multo seniores extitisse. Miratus vehementer Pharaon longissimæ vitæ spacia in Hebræa gente. Et imperauit Iosepho vt concederet optimam terram illorū pecoribus Gosen, & si qui cōmodi fieri possent Præfecti suorum pecorum, illos ad idē officii constitueret. Dedit igitur Iosephus patri & fratribus suis possessionem in Ægypto præstantissima cœli temperie Ramessen, & aluit omnes victu & frumentatione. Ex Ægypto autem & Chananæa magnam pecuniæ summam Iosephus corraferat pro frumenti, & annonæ venditione, quam ærario Regis inferebat. Vnde maximopere Regi & omnibus Principibus placuit. Deficiēte vero & precio Ægyptiis, tulerunt primo pecora, quæ pignoris vice teneret. Sicque maximos greges armentorum & omnium pecorum Regi comparabat. Cum autem sequenti anno perurgeret denuo fames obtulerunt Iosepho terram ad propriam possessionem, ipsis modō concederetur vsusfructus. Emit igitur omnem ferme terram Ægypti, & Pharaonis ditioni subiecit propriam, à nouissimis finibus adusque extremos, præter terram sacerdotum, quæ à Rege tradita fuerat illis, vt quotidie sua inde perquireret cibaria. Ne tamen penitus bonorum possessione sub-

diti

diu spoliarentur regii, largitus est semina frugum, vt conferrent agros, & quintam soluerent partem Regi, vnde mos inoleuit ex eo tēpore, vsque in præsentem diem, vt omnis terra Ægypti regibus, excepta sacerdotali, numeret quintam partem segetum.

Moriturus postea Israel pater, cum esset centum & quadraginta septem annorum, accersitum Iosephum obnixè orauit, vt si viam vniuersæ carnis ingressus esset, eum sepeliret non in Ægypto, sed ad patres suos, vbi Isaacus & Abrahamus humati iacerent. Quod Iosephus iuramento adhibito promisit. Constituit etiam duos filios ad patrem, Manassem & Ephraimum. Quibus parès bene precatur ante mortē. Cumq; desiderio Iosephi parès satisfacturus manus imposuisset, minori quidem dextram, sinistram vero maiori natu; grauitè accepit Iosephus, & apprehensa dextra applicuit eam capiti Manassis. Sed pater se probe benedictionem parare afferuit. Futurum enim vt Manasses in populos magnos multiplicaretur, sed minorem, maiorem longe euasurum. Et sic maiorem minori proposuit. Porro Iosepho dedit hæreditatis loco partem, quam tulit de manu Amoræi gladio & arcu, hoc est, quam emit pecunia sua, labore, & sudore. Cæteris fratribus sorte regiones contigere, huic autem Amorrhæorum regio. Insuper præclarissimam addidit benedictionem. Vita defun-

H tum

tum patrem maximo planxit luctu, adeo, vt in
 corpus eius exanguē irrueret flens, & ex oscu-
 laretur, præcepitque medicis, vt aromatis. (ad
 fœtorem remorandum, sicuti moris erat Ægy-
 ptii) & balsamo condirent. Quod intra qua-
 draginta diebus fieri oportuit. Fleueruntque
 cum Iosepho patris obitum Ægyptii proceres
 & primates, post copia impetrata à Rege, de-
 duxit patris funus ad agrum Ephron Hæthei,
 cum aula Pharaonis Satrapis. Et ex omnibus
 quæ parenti iurauerat nihil omisit, sed in spe-
 luncam duplicem sepeliri illum fecit. Inde re-
 uersus est in Ægyptum cum fratribus, & comi-
 tatus suo. At fratres Iosephi, mortuo patre ve-
 ritati, ne tum primum vltionem pararet, in ca-
 dem, cui ipsum aliquando destinassent, con-
 uenerunt eum, ne scitiam in se exerceret
 propter flagitium commissum. Quibus Iose-
 phus auditis, flere cum illis cœpit, & veniam,
 cum bona pro malis accepisset à Domino, de-
 dit. Adhæc pollicitus se paruulos eorum, & v-
 niuersam alturum familiam, modo tranquille
 & pacifice mutuo viuant. Vidit filios Manas-
 sis, qui nati sunt in genibus eius, & filios E-
 phraim ad tertiam vsque generationem. Euo-
 lutis autem in ætate sua centum & decem an-
 nis, appropinquant finis vitæ, & antequam
 moreretur, fratres orauit, vt & corpus suum ad
 maiorum, discessuri ex Ægypto, sepulchreta
 deferrent. Quod fratres promiserunt & post
 obitum

obitum conditum aromatibus, posuerunt eum in loculum in Ægypto. In Sichem tamen quidam asserunt ossa eius asportata, & Mausoleum ibi conspici, quod D. Hieronymus suo se vidisse scripsit seculo. Moyses ex Ægypto, certo ut constat, ossa Iosephi tulit, propter Iuramentum, quod fecerant fratres. Fuit is, ut paucis dicam, verissimus vates, sanctissimus Doctor, optimus Princeps, suæ gentis ornamentum, alienæ firmamentum. Christi interlatrones imago in carcere, & mox eiusdem resuscitati, in dignitate, Reges Israelis, qui tenuerunt Samariam, è stemmate ipsius sunt prognati.

TESTAMENTVM IOSEPH, DE

Castitate & fraterna dilectione.

TRanscriptum testamentum Ioseph cum moriturus erat, vocans filios suos, & fratres suos, dixit eis: Filii mei & fratres, audite Ioseph dilectum ab Israel, auribus percipite filii patrem vestram: Ego sciui in vita mea inuidiam & mortem, quibus me fratres mei perdere volebant. Oderunt enim me, & Dominus dilexit me. Ipsi voluerunt occidere me, & Deus patrum meorum custodiuit me. In lacu me miserunt, & altissimus reduxit me. Venditus sum in seruum, & Dominus liberum me fecit.

H 2 In

In captiuitatem assumptus sum, & fortis manus eius adiuuit me. In fame detentus sum, & ipse Dominus nutriuit me. Desolatus eram, & Deus consolatus est me, in infirmitate erā, & altissimus visitaui me. In carcere erā & saluator lætificauit me. In vinculis detinebar, & soluit me Dominus. In accusationibus Ægyptiorum ipse causam meam egit, & liberavit ab inuidia & dolo & exaltauit me, quod etiam Phocimar princeps coquorum Pharaonis credidit mihi domum suam. Et periclitatus sum de vita mea propter mulierem inuerecundam, sollicitantem, vt iniqua agerem cum ipsa flamma libidinis estuante circa pectus illius. In carcerem coniectus sum, verberibus cæsus & subsannatus. Fecit autem Dominus, vt misericordia commotus sit erga me custos carceris. Nō enim derelinquit timentes eum, non in tenebris, nec in vinculis, nec in vllis tribulationibus vel necessariis. Non enim vt homo confunditur Deus, neque vt filius hominis formidat, neque vt terrenus pauore concutitur vel repellitur. In omnibus vero locis præsens est, & in grauissimis malis consolatur suos. In breui recedens ad probandum animi consilia. In decem tentationibus probatum me deprehendit, & in omnibus longanimis fui, quoniam magna medicina est longanimitas, & multa bona dat sustententia. Quoties Ægyptia minata est mihi mortem? quoties pœnis tradens, re-

uoca-

uocauit me mulier? quoties mortem minata cum recusarem, rem habere cum ea? Dicebat autem mihi: Dominaberis mihi & omnibus quæ mea sunt, si tradideris te ipsum mihi, atque gesseris morem mihi, & eris dominator nostri. Ego verò recordatus sum sermonum patris mei Iacob, & ingrediens in thalamum, adorauit Dominum, & ieiunauit septem annis, apparui autem Ægyptio ea corporis habitudine, quasi qui in delitiis vixisset, quoniam propter Deum ieiunantes faciei gratiam accipiunt. Cumque datur mihi vinum, non bibebam. Et in triduano ieiunio accipiebam meam dietam, & tribui eam egentibus & infirmis. Et mane euigilauit ad Dominum, & fleui pro mēphitica Ægyptia, quoniam multum & indefinenter molesta erat mihi. Noctu enim venit ad me quasi quæ me inuisere vellet, & primo quidem, quoniam filius masculus non erat ei fingebat habere me ut filium. Et orauit ad Dominum, ut daret illi matrem. Per hoc tempus autem ut filium me amplexa est, & ego ignorabam. Denique me ad fornicationem attrahebat, & intelligēs tristatus sum vsq; ad mortem & exeunte ipsa, rediit ad me ipsum, & tristabar illius causa per dies multos; quoniam cognoui dolum eius & errorem. Et dicebam ei verba altissimi: Si forte auerteretur à concupiscentia sua pernitiōsa. Multoties ut sancto viro in verbis blandita est mihi, non sine dolo laudans ca-

fitatem meam coram marito, qui penitus ex-
 tinguere me volebat. In manifesto & abscondi-
 to dixit mihi: Ne timeas tibi à viro meo. Ete-
 nim persuasum est ei de castitate tua, quoniam
 & si dixerit aliquis ei de nobis, non credet. Pro-
 pter hæc omnia in terra iacebam ego indutus
 sacco, & deprecabar Dominum, vt liberaret
 me Dominus ab Ægyptia. Vbi vero nihil
 potuit efficere hac via, venit denuo aliis in-
 structa rationibus, videlicet, vt disceret Ver-
 bum Dei ex me, atque in hunc modum cepit
 loqui. Si vis vt relinquam Idola, obtempera
 mihi, & Ægyptium persuadebo recedere ab I-
 dolis, & in lege Domini Dei tui ambulabimus.
 His ego respondi: In immunditia non vult
 Dominus esse venerantes ipsum, neque in ad-
 ulterantibus beneplacitum est ei. Et illa siluit,
 desiderans explere concupiscentiam suam.
 Et ego apponebam orationem & ieiunium, vt
 liberaret me Dominus ab ipsa. Rursus vero
 alio tempore dicit mihi: Si adulterare non vis,
 ego occidam Ægyptium, & ita lege accipiam
 te in virum. Ego autem vt audiui hoc, scidi
 stolam meam, & dicebam: Mulier pudeat te
 quæso horum coram Deo & time Dominum,
 neque facias tantam perniciosam rem, neque
 desperes omnino, vt teipsam deuoueras ma-
 lo. Nam si pergas ego proferam cogitatio-
 nes impietatis tuæ. Timens igitur illa, roga-
 bat, vt nulli annunciarer malitiam eius, &

recessit

recessit. Iam verò tentabat seducere me donis, mittens mihi omnia quæ sunt in vsum filiorum hominum, & misit mihi cibum incantatione conspersum. Et vt venit Eunuchus ferens ipsum, respexi, & vidi virum terribilem tradentem mihi cum disco gladium. Et intellexi, quoniam insidias struerent animæ meæ, exeunte illo flebam, neque illum neque alium aliquandiu ciborum ipsius gustans. Post vnum ergo diem, ipsa veniens ad me inquit: Quid hoc est, quoniam non comedisti de cibo? Et dicebam ad eam, quoniam implesti illum morte, scias autem, quoniam non appropinquo Idolis, sed Domino soli. Nunc igitur cognosce, quoniam Deus patris mei per angelum reuelauit mihi malitiam tuam, & seruauit cibum in redargutionem tui, si forte videns illum pœnitens, aut discas quoniam his qui in castitate Dominum venerantur, non proualeat malitia impie agentium. Et accipiens coram ipsa comedi, dicens: Deus patrum meorum & Angelus Abraham erit mecum. Illa vero cecidit in faciem suam ad pedes meos & fleuit. Et erigens illam multis adhortatus sum ipsam, & promisit se non esse facturam post hac amplius impietatem hanc. Quoniam vero cor ipsius in me exarserat ad adulterium ingemiscens, suspiria trahens ab imo pectore deiecit vultum. Videns vero eam Ægyptius dicit ad eam: Quid concidit facies tua? Illa vero dixit:

H 4 De-

Dolore cordis ego doleo, & gemitus spiritus mei continet me. Et curabat eam non ægro- tantem. Tunc insiluit ad me adhuc foris ex- stente viro suo, & dicit mihi: Suffocor, vel in puteum, vel in præcipitium proicio me ipsam nisi mihi obtemperaueris. Et intelligens quoniam spiritus Beliar ipsam conturbat orans Dominum, dixi ei: Vt quid turbaris, aut quid tumultuaris in peccatis excæcata? Recordare, quoniam si occidas te ipsam, Sechon concubina viri tui inuidens tibi, colaphos infringet filiis tuis, & perdet memoriam tuam de terra. Et dicit ad me: Eya age video quod adhuc aliqua tibi mei cura relicta est. Satis habeo quod protegis vitam meam & filiorum meorum, bona me spes habet futurū, vt potiar desiderio meo. Et nō cognouit, quoniam propter Deum meū dixi ita, & non propter ipsam. Si enim aliquis passioni succumbat desiderii perniciosi, huic feruus efficietur, vt & illa. Et si bonum aliquid audierit in passione qua vincitur, accipit illud ad desiderium perniciosum. Dico vobis filii, quoniam hora erat quasi sexta, quando exiuit à me, & ego genu flectens orauī ad Dominum per totum diem & totam noctem coniungens. Circa diluculum surrexi lacrymans, vt libera- retur tandem Ægyptia. In fine igitur apprehēdit mea vestimenta violenter, attrahens me ad concubitum. Vt igitur vidi, quoniam infan- get violentia, ac vi teneret vestimenta mea, nu- dus

dus effugi. Illa verò calumniata est me apud vi-
 rum suum, qui misit me in carcerem, qui erat
 in domo regis. Sequenti die, vbi flagris pro-
 bè cæsus fueram, rursus coniectus sum in
 carcerem. Et cum vincētus iacerem in com-
 pedibus, Ægyptia infirmata est nimio do-
 lore, & auscultabat, qualiter laudarem Do-
 minum, existens in domo tenebrarum. E-
 go autē hilari voce gaudens, glorificauī De-
 um meum solum, quod per hanc occasionem
 amouebar ab Ægyptia, ipsa tamen non desti-
 tit instare ac dicere: Age accipe conditionem
 quam offero tibi, ac imple desiderium meum,
 & liberabo te à vinculis, & eripiam te ex tene-
 bris. Verum vsque adeo nihil potuit pertua-
 dere mihi, vt ne cogitatione quidem in vota e-
 ius fuerim inclinatus. Diligit enim Deus ma-
 gis eum qui in lacu tenebrarum ieiunat in ca-
 stitate, quam eum qui in thalamis deliciatur
 cum luxuria. Qui autem in castitate viuit, &
 vult gloriam, & si nouerit altissimus quod ex-
 pediat, tribuit ei & hoc, quemadmodum & mi-
 hi. Multoties infirmata descendit ad me im-
 mature, & audiuit vocem mei orantis & acrius
 instabat. Intelligens verò ego suspiria eius fi-
 lii. Etenim quum eram in domo eius, nuda-
 uit brachia sua, pectora & tibias quo me in a-
 morem sui accenderet, nimis enim erat pul-
 ehra, maximeque ornata vt me deciperet, sed
 Dominus custodiuit me ab operationibus i-

H s p̄sus.

pfus. Videte igitur filii mei, quanta operatur
 sustinentia & oratio cum ieiunio. Et vos igitur
 si sobrietatem & castitatem dilexeritis in sus-
 tinentia & humilitate cordis, Dominus habi-
 tabit in vobis, quoniam dilexit sobrietatem,
 Vbi vero habitat altissimus, & si incidat in in-
 iudiam vel seruitutem vel calumniam, Domi-
 nus qui in ipso habitat, non solum propter ca-
 stitatem hunc à malis liberat, sed exaltat quo-
 que & glorificat ipsum sicut & me. Omnino e-
 nim hic vel in opere, vel in verbo, vel in cogi-
 tatione continetur. Cognouerunt fratres mei,
 qualiter dilexit me pater meus & non exalta-
 tus sum in corde meo, quamuis puer existens
 habebam timorem Dei in mente meâ. Senui
 & moderabar me ipsum, & honorabam fratres
 meos quos timebam. Silui venditus, vt non
 dicerem Ismaelitis genus meam, quoniam fi-
 lius eram Iacob viri magni & potentis. Et vos
 igitur habete in actu vestro Dei timorem, &
 honorate fratres vestros. Omnis enim qui fa-
 cit legem Domini, diligitur ab ipso. Veniens
 enim ad Indoculitas cum Ismaelitis interro-
 gabant me, & ego dicebam, quoniam seruus
 ipsorum sum ex domo, vt non confunderem
 fratres meos. Dicit autem maior eorum: Non
 es seruus, quoniam & aspectus tuus ostendit
 de te, & minatus est mihi vsque ad mortem. E-
 go vero dicebam, quoniam seruus ipsorum
 sum. Vt autem venimus in Ægyptum, de me
 de-

decertabant quis ad thesaurum acciperet me,
 & placuit omnibus vt essem in *Agypto* apud
 negotiatorem negotiationis ipsorum vsque
 quo reuenterentur ferentes negotiationem, &
 dominus dedit mihi gratiam in oculis nego-
 ciatoris, & credidit mihi domum suam, & be-
 nedixit eum Dominus in manu mea. Et dedit
 Dominus ei copiam argenti & auri. Et eram
 cum ipso mensibus tribus & diebus quinque.
 Hoc tempore trásiuit Memphitica mulier Pe-
 thefri in gloria multa, & iniicit super me ocu-
 los suos, quoniam dixerant ei eunuchi de me,
 & dicit viro suo de negociatore, quoniam dita-
 tus esset in manu iuuenis cuiusdam Hebræi, &
 dicebant quod furto furati essent eum de ter-
 ra Chanaan. Nunc ergo fac cum eo iudicium,
 & aufer iuuenem in dispensatorem tuum, &
 benedicet te Deus Hebræorum, quoniam gra-
 tia ex cælo est in ipso. Pethefris vero persuasus
 verbis ipsius, iussit adduci negociatorem, & di-
 cit ei: Quid hic audio, quoniam furaris animas
 ex terra Hebræorum in pueris vendendis? Ca-
 dens igitur negociator in faciem suam, roga-
 bat dicens: Rogo te Domine, non noui quod
 dicis. Ille vero dicit: Vnde igitur tibi iste puer
 Hebræus: Et dixit: Isnaelitæ commendauerunt
 mihi ipsum, vsquequo reuertantur. Et nõ cre-
 didit ei, & iussit flagellari ipsum. Sustinente ve-
 ro eo, dicit Pethefris. Adducatur iuuenis & in-
 ductus adorauit principē eunuchorū. Tertius
 enim

enim erat in dignitate apud Pharaonem, princeps omnium eunuchorum habens vxorem & filios & concubinas. Et cum me seorsum duxisset, dixit mihi: Seruus es vel liber? Et dicebam: Seruus. Et dicit ad me. Curus es seruus? Et dixi ei: Ismaelitarum. Et rursus dicit mihi: Qualiter ipsorum effectus es seruus? Et dicebam: Quoniam ex terra Chanaan emerunt me Ille vero non credit, dicens: Sane mentiris. Et nudum iussit me flagellari. Memphitica vero vidit per fenestram flagellatum me, & mittit ad virum suum, dicens: iniustum est iudicium tuum, quoniam vt furatum liberum punis iniuste agentem. Vbi autem non mutui verba, denuo flagellatum iussit custodiri me, vsquequo veniant (ait) domini pueri. Et vxor eius dicit ad eum: Propter quid detines captiuum & nobilem puerum, quoniam oportuit magis dimitti eum atque te flagellari? Voluit enim me videre in desiderio peccati, ignoraba de omnibus his. Ille vero dixit ad Memphiticam: Non est honestum apud Aegyptios ante ostensionem auferri aliena, hoc dixit de negotiatore, & de me quando debui inclusus teneri. Post viginti vero & quatuor dies venerunt Israelitæ, & audientes quoniam Iacob pater meus tristatur de me, dixerunt ad me. Quid est quod dixisti te ipsum seruum esse, & ecce cognouimus, quoniam es filius viri magni in terra Chanaan, & tristatur pater tuus in sacco. Et
 rursus

tursus volui lacrymari, & continui meipsum, vt non confunderem fratres meos Et dixi ego: Istud non noui, seruus sum. Tunc inibant consilium quo me venderent, ne inueniret in manibus eorum. Timuerunt enim Iacob, ne vlcisceretur se de ipsis. Auditum est enim, quod esset magnus apud Deum & homines. Tunc dicit negociator eius: Redimite eum nunc à iudicio Pethefri. Audientes igitur petebant me, dicentes: Quoniam argento emptus est à nobis, & ille abloluit me. Memphisica vero ostendit viro suo, vt emeret me: Audio enim (ait) quoniam vendunt eum. Et misit eunuchus ad Ismaelitas, petiit me in venditionem, & non volens facere cum eis reuersus est. Eunuchus vero cum tentasset, ostendit dominæ quoniam ingens petiuerit pretium pueri. Illa vero misit alterum eunuchum, dicens: Etsi duas minas auri penuerit vide ne parcas auro, tantum emas puerum, & duc ad me. Ille vero dedit octoginta aureos pro me. Centum dicens Ægyptiæ datos esse pro me. Et videns ego filii, vt non exquireretur eunuchus. Videte filii quanta sustinuit, diligite adinuicem, & in longanimitate eiicite ad inuicem ex animo simulantibus. Delectatur enim Deus de concordia fratrum, & in electione cordis probati in dilectione. Quando autem venerunt fratres mei in Ægyptum, & cognouerunt me, reddidi argentum eis, & non exprobraui quidquam illis.

illis, sed & cōsolatus sum eos. Et post mortem
 Iacob abundantius dilexi eos, & omnia quęcū-
 que iussi feci ex abundantia. Et admirabantur.
 Non enim dimisi eos tribulari vsq; ad paruam
 rem. Et omne quod erat in manu mea eis dedi:
 filii eorum, filii mei apud me habiti sunt. Et fi-
 lii mei, vt serui eorum. Anima eorum anima
 mea, & omnis dolor eorum, dolor meus: & o-
 mnis infirmitas eorum, infirmitas mea: Terra
 mea, terra eorum: consilium meum, consilium
 eorum. Et non exaltaui meipsum in eis in su-
 perbia propter mūdānam gloriam meam. Sed
 eram in eis sicut vnus minorum. Si igitur & vos
 ambuletis in mandatis Domini filii mei, exal-
 tabit & vos Dominus, & benedicet vobis in
 bonis perpetuo. Et si voluerit quis male facere
 vobis, vos in benignitate orate pro eo, & ab o-
 mnī malo liberabimini per Dominum. Ecce
 enim videtis, quoniam propter longanimita-
 tem filiam dominorum meorum accepi in v-
 xorem, & centum talenta auri mihi data sunt
 cum ea. Quoniam eos Deus mihi seruire fecit,
 & pulchritudinem dedit mihi, vt quasi flos su-
 per pulchros forem in Israel. Et custodiuit me
 vsque ad senectutem in virtute & pulchritudi-
 ne, quoniam ego similis in omnibus Iacob ex-
 titeram. Audite filii mei & quę vidi somnia.
 Duodecim cerui pasciebantur, & nouem diuisi
 sunt & dispersi in terra. Similiter & tres vidi,
 quoniam ex Iuda nata est virgo, habens stolam
 byssi-

bysinam, & ex ipsa prodiit agnus immaculatus. Et à sinistris eius agni ut leo, & omnes bestię impetum fecerunt aduersus eum. Et vicit eas agnus, & perdidit in conculcationem, & gaudebant in eo angeli & homines & omnis terra. Hęc autem fient in tempore suo in vltimis diebus. Vos igitur filii mei custodite mandata Domini, & honorate Iudam & Leui, quoniam ex ipsis oriatur vobis agnus Dei, gratia saluans omnes gentes & Israel. Regnum enim eius, regnum æternum, quod non præteribit. Meum enim regnum in vobis consumatur, ut pomorum custodia, quoniam post messem nõ apparebit. Noui quoniam post mortem meã Ægyptii tribulabunt vos, sed Deus faciet vltionem vestram. Et inducet vos in reptomissionem patrum vestrorum. Sed comportate ossa mea vobiscum, quoniã si reduxeritis ossa meã, Dominus in luce erit vobiscum contra Ægyptios. Et Beliar in tenebris erit, cum Ægyptiis, Et Zelpham matrem vestram reducite, & prope Ballam iuxta hypodromum proximam Rachel ponentes eam. Et hęc dicens, extendens pedes suos, dormiuit somnum secularem. Et planxerunt eum omnes Israel & omnis Ægyptus planctu magno: Etenim & Ægyptiis, ut propriis membris compassus est, & bene fecit omni tempore, omni consilio & re assistens.

DVODENARIVS I.
DE IOSEPHO,
EPIGRAMMA.

*Hunc dilecta dedit primq̄s experta labores
Difficilis partus, illa venusta Rachel.
Fratribus est cunctis praelatus, sceptrā gubernant
Pharonis Regis. Vir pius ille fuit.
Fugit adulterium, tantos hinc nactus honores
Ut fieret princeps principis ille sui.
Fratres & patrem fouit benefacta deditq̄
Plurima, cum miseros frangeret atra famas.*

DE BENIAMINO, XII. PA-
triarcha.

Minimus natu filiorū Israel & Patriarcha-
rum. Cæteri omnes in Mesopotamia a-
pud Labanem in Haram progeniti fuere.
Solutus hic in terra quæ ducit Ephraatam versus
cum patens reuersurus esset ad natale solum,
natus est, Anno mundi 2215. ex matre Rache-
le, quæ propter illum in partus difficultate di-
em obiit. Antequam autem moreretur, indidit
nomen *Benoni*, quod interpretari posses *filium
doloris mei*, quod imminente morte & dolore
peperisset eum. Patens vero *Beniamum*, vocit-
auit, quod *filium dextre* significat. Amavit
hunc plurimum Israel senio confectus, sicut
fratrem

fratrem etiã Iosephum. Eo namque detento in
 Agypto, & Praefectum annonae agente, cate-
 ris fratribus proficiscentibus, concedere no-
 luit, vt comitaretur, ne forte vt alter periret,
 veruntamen cum necessitas tandem virgeret,
 ruptum est amoris vinculum, & agre comitari
 permisit. Iosephus praepotens apud Aegyptios,
 cum vidisset fratrem vterinũ, praenimio gau-
 dio flere coepit. Attamen ne agnosceretur, se
 continuit. Ceterum, vt secum retineret pue-
 rum, & experiretur fratrum in puerum affe-
 ctus, meditatus consilium, quo animo conce-
 pta perficeret; Abituros igitur fratres (quibus
 omnem pro frumento pecuniam reddiderat)
 vt, quod minimi natu argenteum scyphum
 sarcinae imponi fecerat, regii equites in seque-
 rentur, mandat, retraherentque teu furti con-
 scios herilis cyathi. Regii equites mandato
 morem gerentes continuo, cum impetum in
 illos fecissent, & sarcinis reuolutis apud Ben-
 iaminum herilem reperissent cyathum, ipsum
 velut ad supplicium retraxerunt. Hic fratres
 longe aliter quam in Iosephum se gessere. Om-
 nes enim recta flebili voce & lamentatione ad
 fratrem poenae eripiendum secuti sunt. Iosephus
 cu vidisset fratrum gemitum, & genuinum in pue-
 rum affectum, flebilesq; preces, te Iosephum om-
 nibus arbitris semotis aperuit. Insuper lau-
 dauit affectum pium, quem in fraterculum
 conspexerat. Donauit etiam Benjaminum tre-

I centis

centis argenteis, cum quinque stolis optimis. Habitaui cum cæteris fratribus & parente ad Iosephum profectus in Ægypto. Decem habuit natos, qui sunt. Bela, Bechor, Asbel, Gera, Nania, Iechri, Techros, Resemophin, Ophin, & Ared. Inculpabilis vir fuit vitæ, & licet inimus natiuitate, tamē largissima multitudo ex illius tribu descendit. Bene precatus est illi pater, vt reliquis, ac vaticinatus futuram eius posteritatem lupum rapacem, qui mane conuecturus prædam & vesperi diuisurus sit spolia; Quod nonnulli ad Saulum primum Regem Hebræorum, deducunt, quidam ad ciues Gaabanites, alii etiam ad Apostolū Paulum, qui ex hac progenitus fuit tribu. Moyses illum amantissimi Domini vocat, qui confidē er in eo habiturus & qui in thalamo eius, totam diem moraturus sit. Quod quidam intelligunt, dum habitauit inter tribum Iuda & Ephraim vtramq; regiam & potentem. Deinde templum habuit in sua tribu, ob quam causam nō iniuste *dilectus Domini* nominatur à Moysē. Posterī Bēiamitz aliquando propter libidinem pene internecione deleti fuerūt. In ea tribu hospitium habuerunt in Mispa Samuel, in Anathoto Ieremias in Ciriathabahal Zacharias. Eiusdem tribus alumni, præter eos quos supra dixi Ehudus, tertius à Iosua princeps, & Mardocheus aulicus Assyrius fuerunt.

TESTAMENTVM BENIAMIN,

de mente mundi.

TRanscriptum verborum Benjamin, quae disposuit filiis suis, viuens annos centū viginti. Et osculans eos dixit, Sicut Isaac centesimo anno natus est Abraham, ita & ego Iacob. Quia igitur Rachel mortua est cum pareres lac non habui, Ballam igitur ancillam eius suxi. Rachel postquā enim peperit Ioseph duodecim annis sterilis fuit. Et orauit Dominum cum ieiunio duodecim annis, & concipiens peperit me: valde enim pater meus dilexit Rachel. Et optauit duos filios videre ex ipsa, propter hoc vocatus sum filius dierum vel luctus, quia mater in partu mortua est, quod est Benjamin. Quoniam igitur intraui in Aegyptum, & recognouit me frater meus Ioseph dixit mihi. Qui dixerunt patri meo, quoniam vēdiderunt me. Et dicebam eis: Quoniam consperserunt tunicam tuam sanguine. Et mittentes dixerunt. Cognosce si tunica filii tui est ista. Et dicit mihi etiam frater. Et enim quando accipiebant me Ismaelitæ: vauis ex eis exuens me tunicam, dedit mihi perizoma. Et flagellās me, dixit vt currerem. Cum vero abiret ipse, vt absconderet vestimētum meum, obuiavit ei leo & occidit eum. Et ita participes timentes vendunt me sociis suis. Et vos igitur filii mei diligite Dominum Deum cœli, & audite mandata

I A — eius,

eius, imitantes bonum & sanctum virum Ioseph. Et si mens vestra in bonum, vt & me nostis. Qui habet mentem bonam, omnia respicit recte. Timete Deum & diligite proximum. Et si spiritus Beliar in omnem malitiam tribulationis sollicitauerit vos, non dominabitur in vobis omnis malitia tribulationis, sicut nec Ioseph fratri meo. Quot homines voluerunt occidere eum, & Deus protexit? Qui enim timet Deum, & diligit proximum suum, ab aereo spiritu Beliar non potest vulnerari. Et protectus timore Domini, & ab insidiis hominum & bestiarum non potest subiugari adiutus à Domini dilectione, quam habet erga proximum. Etenim deprecatus est patrem nostrum Iacob, vt oraret pro fratribus nostris, & non imputaret eis Dominus, si quid excogitauerunt perniciosum de ipso. Et ita clamauit Iacob: O fili Ioseph, vicisti viscera patris tui. Et amplexans eum, per duas horas osculabatur eum, dicens: Adimplebitur in te prophetia cœli de agno Dei & saluatore mundi, quoniam immaculatus pro iniquis tradetur. Et qui sine peccato est, pro impiis morietur in sanguine testamenti, in salutem gentium & Israel, & euacua-bit Beliar & ministrantes ei. Videte filii, boni viri finem, imitamini in bona mente misericordiam ipsius, vt & vos coronis gloriæ induamini: bonus homo non habet tenebrosum oculum. Miseretur enim omnibus, etiam si sint pecca-

peccatores, & inierunt consilia de ipsa mala. Nam qui benefacit, vincit malum protectus à bono. Iustos autem diligit, vt animã suam. Si quis glorificatur, non inuidet. Si quis ditatur, non zelat. Si quis fortis est, hunc laudat, castum et edens, laudat eum, qui habet timorem Dei, protegit. Diligenti Deum cooperatur. Reprobantem altissimum admonet vt conuertatur. Et habentem gratiam spiritus boni diligit secundum animam suam. Pauperi miseretur, infirmo compatitur, Deum laudat & veneratur. Si habeatis bonam mentem filii, & mali homines pacificabuntur vobis, & luxuriosi erubescerent vos conuertentur in bonum. Et auari non solum recedant à passione, sed quæ superabundant, dabunt tribulatis. Si sitis benefacientes, & immundi spiritus fugient à vobis, & ipsa mala bestie fugient à vobis timentes. Vbi enim est timor bonorum operum in mente, tenebræ fugiunt ab eo. Si enim iniurietur quis viro sancto, pœnitet. Miseretur enim sanctus iniurianti & silet. Et si quis animam iustam tradat, & iustus orauerit, non nihil humiliatur is qui facit iniuriam, & postea multo clarior apparet, qualis etiam factus est Ioseph frater meus, consilium boni viri non est in manu spiritus erroris Beliar. Angelus enim pacis ducit animam ipsius. Non aspicit in passionibus corruptibilia, neque congregat diuitias in desiderijs voluptatis. Non delectatur voluptate: non

contristat proximum, non impletur cibo, non
 errat fastu oculorum, Dominus enim pars est
 eius. Propter bonum consilium non recipit
 gloriam, inhonationem hominum non cu-
 rat, & omnem dolum vel mendacium, pugna
 vel contumeliam non nouit. Dominus enim
 in eo habitat, & illuminat animam eius, & gau-
 det coram omnibus in omni tempore. Bona
 mens non habet duas linguas benedictionis &
 maledictionis, iniuriae & honoris, tristitia &
 gaudii, quietis & turbationis, simulationis &
 veritatis, inopiae & diuitiarum. Sed vnā habet
 circa omnes synceram & puram dispositionē.
 Non habet visum neque auditum duplicem, in
 omni enim quod facit, vel loquitur, vel videt,
 nouit quoniam Dominus visitat animam eius,
 & purgat mentem eius, vt non reprehendatur
 à Deo & hominib. Sed omne opus Beliar, du-
 plex est; neque habet simplicitatem. Propter
 hoc filii mei fugite malitiam Beliar, quoniam
 gaudium dat obedientibus ei, gladius autē se-
 ptem malorum mater est. Primū concipit mē-
 per Beliar. Est autem primum inuidia, secundū
 perditio, tertium tribulatio, quartū captiuitas
 quintum indigentia, sextum turbatio, septimū
 desolatio, propter quod & Cain septem vindi-
 ctis trahitur à Deo. Nam secundum septem
 annos vnā plagam induxit ei Dominus. Du-
 centis annis patitur & nogetesimo anno de-
 solatur in diluio propter Abel iustum fratrem
 eius.

eius. In septingentis annis Cain iudicatur, Lamech vero in septuagies septem, quoniam vsque in seculum assimilati Cain in inuidia in odium fraternum eadem punitione vindicabuntur. Et vos igitur filii mei fugite malitiam, inuidiamq; & odium fraternum, & adherete bonitati & dilectioni. Qui habet mentem puram in dilectione, non videt mulierem in fornicationem. Non enim habet iniquationem in corde, quoniam requiescit in eo spiritus Domini. Quemadmodum enim sol non inquinatur attingens gurgitem, vel stercus, sed magis siccatur & abigit foetorem, ita & pura mens in iniquationibus terræ contendat, vt magis ædificet, ipsa vero non inquinatur. Intelligo autem ex sermonibus Enoch iusti, & actus in vobis malos fore. Fornicabimini enim fornicatione Sodomorum, & peribitis vsque ad paucos, & renouabitis in mulieribus motus inordinatos, & regnum Domini non erit in vobis, quoniam cõfestim ipse accipiet illud. Veruntamea in parte nostra fiet templum Dei, & gloriosum erit in vobis. Quoniam ipse Dominus accipiet regnum, & duodecim trib. illic congregabuntur, & omnes gentes, vsque quo altissimus mittat salutare suum, in visitatione vnigeniti. Et ingredietur in primum templum, & illic Dominus iniuriam patietur, & contenetur, & in ligno exaltabitur. Et erit velut templi scissum, & descendet spiritus Domini super gentes, vt ignis effusus. Et ascendet ex inferno, ascendet à terra in cælum. Recordabitur

quam fuerit humilis in terra, & quam gloriosus in cœlo. Quando autem Ioseph erat in Ægypto, desiderabam videre speciem eius, & formam aspectus eius. Et per orationes Iacob patris mei, vidi eum in die vigilans, secundum quod erat omnis species eius. Cognoscite igitur filii mei, quoniam nunc morior. Facite igitur veritatem & iustitiam vnusquisque cum proximo suo iudicium & fidei operationem, & legem Domini & mandata eius custodite, hoc enim vos pro omni hæreditate doceo. Et vos igitur date hæc filiis vestris in possessione sempiternam. Hoc enim fecerunt Abraham, Isaac & Iacob, omnia hæc dederunt nobis in hæreditatem, dicentes: Custodite mandata Dei vsquequo reuelet Dominus salutare suum omnibus gentibus. Tunc videbitis Enoch, Noe Sem, Abraham, Isaac & Iacob, resurgentes à dextris in exultatione. Tunc & nos resurgemus vnusquisque in sceptrum nostrum, adorantes regem cœlorum, qui in terra adparuit in forma humane humilitatis. Et quotquot crediderint ei in terra, congaudebunt ei tunc. Et omnes hi quidem resurgent in gloriam, isti vero in ignominiam. Et iudicabit Dominus in primis Israel de ea, quæ in ipsum, iniustitia. Quoniam in aduenientu Deu in carne liberatore non crediderunt. Et tunc iudicabit omnes gentes, quotquot non crediderunt ei in terra apparenti. Et arguet in electis gentium, Israel, quem-

quemadmodū redarguit Esau in Madmeis se-
ducentibus fratres ipsius per fornicationem &
Idololatriam. Et ab alienati sunt à Deo, excide-
tes ab hæreditate filiorum qui non timent De-
um. Vos autem si ambuletis in sanctificatione
secundum faciem Domini, rursus habitabitis
in spe in me. Et congregabitur omnis Israel ad
Dominum, & non amplius vocabor lupus rap-
pax propter rapinas vestras, sed operator Do-
mini, tribuens cibum operantibus bonum. Et
suscitabitur ex semine meo in extremis dile-
ctus Domini audiens in terra vocem eius, co-
gnitionem notam, illuminans omnes gentes,
lux cognitionis, ascendens Israeli in salutem.
Et rapiens vt lupus ab ipsis, & dans synagogæ
gentium, & vsque in consumationem seculo-
rum erit in synagogis gentium. Et in principi-
bus earum sicut musicum melos in ore omni-
um. Et in libris sanctis erit inscriptus, & opus
& sermo eius. Et erit electus Dei vsque in secu-
lum, & propter ipsum instruxit me Iacob pa-
ter meus dicens: Ipse replebit defectus tribus
tuæ. Et vt impleuit sermones suos, dixit: Man-
do vobis filii mei, referte ossa mea ex Ægypto,
& sepelite me in Hebron prope patres meos.
Et mortuus Benjamin centum viginti anno-
rum & quinque in senectute bona, & posue-
runt eum in thecam. Et in nonagesimo primo
anno ante exitum filiorum Israel, ex Ægypto
ipsi & fratres eorum, reduxerunt ossa patrum

138 DVO DEN. I. SANCT. PATR.
suorum in abscondito, in locum dictum Chanaan. Et sepelierunt eum in Hebron, iuxta pedes patrum suorum. Et ipsi reuersi sunt ex terra Chanaan, & habitauerunt in Ægypto, vsq; ad diem exitus eorum de terra Ægypti.

DE BENIAMINO,
EPIGRAMMA.

*Nixibus à duris prognatus matre necata
Beniamin nomen dextra dolorq; dedit.*

DVO.

DVODENARIVS

SECVNDVS

DE DVODECIM PIIS RE-
gibus Hebræorum.

DE DAVIDE, I. REGE PIO.

ASCITVR Dauid anno mundi
2860. cuius pater fuit Iesse, qui
& Isai, Obedis filius, ex Booso
& Ruthe geniti, vir simplex, ne-
que fama admodum nobilis, pie-
tate vero nulli comparandus. Innocentia igitur
& pietas in humanis, non opes & nobilitas, Dei
exprovidentia ex pastore Regem illum pro-
crearunt. Iustitia enim amat cœli numen, per-
petuisque auget incrementis: Quæ quo humi-
liore produciuntur loco, eo sublimiore colloca-
tur. Sic Dauid licet ignobili natus & auro & lo-
co, regium tamen diadema & honorum adeptus
est sua pietate, & numinis benevolentia. Nec
ipse tantum Regia potitur dignitate, sed & filius
deinceps,

deinceps, & viginti ab eo procreati longa serie his insignibus condecorati fuerunt. Quod ad Regis electionem attinebat, paut oues, dum ad Iessen patrem Samuel oraculo missus, vt eius filium Regem inuangeret.

Ceteri presentes erant fratres, Heliabus, primogenitus, Aminadabus, Samma, & alii, quibus omnibus à Propheta cictis, Dauid in urbem accersitur, quem Samuel confestim annum agentem vicesimū anno mundi 2880. Regia ceremonia inuixit, fuisse perhibetur flauo colore, nec ingrato admodum conspectu, psalterii & hymnorum concinendorum peritissimus. Quā Saulus fama impulsus, quoniam iam inde ex quo numinis iram incurrebat, malorum dzmonum incursum vexabatur. doctus hymnicis cantilenis posse terrores diabolicos leuari, adolescentem ad se vocari iussit, omnium adhuc que gesta fuerant in vnctione, ignarus. Misit pater Dauidem cum asino panibus onusto, & vini amphorā, deinde caprum ad Regis munere aliquo demulcendum animum: promptitudinem eius, animique solertiam Saulus admiratus, vt armiger fieret, demandauit. Nec multo post Philistæi rebellarunt, ingentique armorum apparatu Israelitarum fines inuasertunt. Vbi nec Rex Saulus in mora, sed impigre cum suis contra hostes castrametatus. Reuersus erat interea Dauid ad penates patrios. Tum Philistæi generis vir quidam

quidam inūsitatæ magnitudinis, nomen erat Goliad, immania gestās arma prouocauit Hebræos ad certaminis monomachiam. Verum quilibet ab eius aspectu abhorrens fugiebat, si quando prodibat quispiam ad pugnam prouocaturus. Durauit ea prouocatio plures dies, non sine Hebræorum rubore, qui tacita confessione, se eo genere pugne victos fateri videbantur. Cæterum tribus David's fratribus circa Regem commorantibus, forte accidit vt is cibaria in cæstra à parente deferret. Qui cum inter suos versaretur, ecce Goliathus immanis staturæ, deñuo in publicum solita egressus statione, Hebræos pro more cōiucii miris prouocat, ad cuius vocem cum mœstum silērium teneretur, David eam gentis contumeliam haud ferendam ratus, apud fratres primo conquestus est, cœpisse se impetum facere animo in virum, si concedatur. Quæ voce primo à fratre primogenito & natu maximo Heliabo grauer reprehensus temeritatis causa, quæ iuuenilem audaciam suam proderet, deinde à familiaribus cæteris quoque, qui eius prædicationem nihil præter stultitiam, & temeritatem iudicabant. Audax tamen illa illa professio, licet inter suos spreta, ad Regem peruolauit. Et si vero ætas, quæ adhuc infirma erat, nihil de se arduum sperari sinebat, adolescentem tamen Rex accersit, erat enim ei notus. Hic laudat ab eo indole, quam videretur ætatis vero infirmæ,

firmæ, noluit Rex eius adhuc annis certamen committere. Multa David de diuino subsidio & prudentia locutus, qui quo libitum esset, suam inclinaret victoriâ: pericula insuper & certamina, quæ pene puer cum violētissimis feris subiisset, ordine explicauit. Leonem, inquit, adhuc ephebum agens, quum agnum ex patrio grege direptum eripuisssem, in me sæuientem, cauda arreptum humi primo affixi, post comprehensum exstinxi. Pari periculo vsus sum interemi, idque non minori animo quam leonem. In quibus monstris mactandis minime inficias eo, nisi cœlitus numinis auxilium persensisssem, tam arduis certaminibus imparem me fuisse, crederem. Sic igitur & illam Bestiam Goliathum, quæ hic prouocat toties certamen, si expugnare conarer, minime quin diuino adiutus auxilio interficerem, in dubio versarer. Placuit Regi adolescentis præmatura fortitudo, & animi promptissima dexteritas. Fecit itaque dimicandi potestatem. Armis igitur principio rex induit eum, quibus se vestiebat profecturus ad militiam. David vero non affectus, repudiatis regiis armis, pedo, funda, spato, & aliquot lapidibus electis instructus, ad hostem progreditur. Ibat Goliathus pariter ad pugnam, magna mole corporis ingens robur præ se ferens, armis etiam egregiis decoratus. Contra David virunculus, & infirmo adhuc corpore, militaris rei impe-

peritus, nihil nisi prædictis armis & numine
 fretus aggressus pugnam. Et iam ambo in
 conspectum comparabant. Goliathus veni-
 entem conspicatus hostem, velut ad canes
 propellendos fuste duntaxat instructum hor-
 rende proclamat. Nec David immane corpus,
 & proclamationes exhorruit. Quinimo dimi-
 cationi intentus, tubita fundæ excussione lapi-
 dem in aduerlum misit hostem, qui in medi-
 um capitis violenter incidens Goliathum
 prostravit. Ad quam ruinam ingens lætiti-
 a ex metu, qui nuper omnium animos exede-
 rat, in Hebræorū castris exoritur. Contra in-
 gēs tremor & pavor Philistæos cepit, qui pas-
 sim sine vlla serie diffugerunt David hostem
 proprio. (carebat enim gladio) iugulauit en-
 se, caput & ensen simul ad suorum deferens
 castra, hastæ affixum, in trophæi speciem, an-
 te sacram aram statuit. Placuit Regi fortissi-
 mum Davidis factum, nec vt reuerteretur ad
 pecora, sed militaret secum, permisit.

Porro Ionathas filius Saulis maximo pro-
 secutus amore Dauidem, adeo, vt vestibus
 exsutiis ipsum donaret. Saulus vero inter pu-
 ellares gratulationes, cantus & acclamatio-
 nes ob nouam victoriam audiens. Dauidem
 decem percussisse millia virorum, Saulum
 vero mille, grauiter succensuit, & maxima
 profecutus inuidia. Verebatur enim ne
 sensum

sensim fauore populi ad Regiam, se excluso, et
 ueheretur dignitatem. Quare vel perdendum
 statuit, aut per speciem militiæ longe ablegan-
 dum, eaque potissimum illi loca destinare, in
 quibus haud dubie pareretur interitum. Inter-
 ea comperiens filiam suam Micholem ab eo
 deamari, & vicissim illam adolescentis concu-
 bitum optare, puellæ nuptias Dauidi ea con-
 ditione desert, si centum Philistæos interfecit-
 set. Ita demum futurum, vt regia puellæ nu-
 ptiis potiretur, arbitratus dum auide nimis &
 incaute in eadem rueret, subito aliquo impetu
 interfectum iri. Placuit Dauidi conditio,
 ad bellum igitur paucis diebus post versus Ac-
 caron egressus, cum iis qui additi fuerant, mili-
 tes ducentos interemit Philistæos. Vnoque
 pralio prospere defunctus, relatis hostium ca-
 pitibus ad Regis solium Micholis filiæ Saulis
 nuptiis potitus est, quæ Dauidem quampluri-
 mum adamabat. Nec noua affinitas focerum
 genero, nec victoria bene merito duci regem
 pacatiorem reddidit. Sed vitæ regnoque timens
 Saulus indies occulta ad adolescentem interimendi
 consilia moliri cœpit. Sed fato immutabili
 factum est, vt Ionathæ Dauidem occidendi
 ministerium deferretur. Qui contracta amicitia
 cum Dauide vehementer obtestatus, vt sibi
 caueret à paternis insidiis, futurum namque,
 nisi caute sibi prospiciat, breui, vt à satellitibus
 patris trucidetur. Digressus postea Ionathas
 denue

denuo ad Regem magnum nefas ratus, cum qui de publica salute Hebræorum semel atque iterum optime meritus esset, quem pater etiã in generum sibi asciuisset, tradere neci. Quare humanissime pro Dauide intercessit, obnixè rogans, ne tantum facinus moliretur de genero suo, & probissimo homine interficiendo. Quibus precibus filii Sauls ita mitigatur, vt continuo priore consilio mutato, iureiurando affirmauerit, omnia genero deinceps futura, & daturum se ad id operam, vt breui ille sentiret æquè ac filium à se amari. Per Ionthan igitur David socero reconciliatus, haud multis interiectis diebus aduersus Philistæos cum nouo exercitu ablegatur: Erat enim Regi denuo charissimus, & ob id copias demandauerat. Rumor erat, omnes Philistæos instructos bello, vt confererent manus cum Hebræis. Cæterum profectus David, Victoriã non minus feliciorẽ obtinuit, quam priorem. Victis hostibus ingentis erat nominis. Recrudescere ob hoc ipsum in generum cæpit Regis inuidia ac furor.

Porro Sauls Dæmonum torquebatur cruciatu recenti, subito igitur Davidem, vt psalleret, accersuit. Qui ante Regem constitutus, vt psalleret, vix abfuit, quin lanceã, quam tum manu tenebat, sic iauenis transfixus. Concidisset haud dubie in ipsum Davidem, nisi corporis agilitate declinasset, & à numine protectus

K paries

paries ictum excepisset. Dauid animo prostratus ex Regia, domum se ad vxorem contulit, cuius opera (nam missi speculatores, qui eius limina infiderent, ne noctu elabi possent) in a-versa adium parte per fenestram ab vxore Michole filia Saulis dimissus est, & ad Samuelem in Ramatha profectus, ad quem Regis perfidiam, & inexpiabilem inuidia stimulum ingenti detulit querela. Verum ne in Ramatha ambo à Rege deprehenderentur, profecti sunt in Naioch. Nec multo post Saulus eo misit, qui Dauidem ad supplicium retraherent. Hi qui ad id missi fuerant, vbi ad Samuelis conspectum accesserunt, diuino afflatu mandatorum Regis obliui prophetia meditationi operam nauarunt. Dein qui secundo loco missi, quique tertio, eorum qui rex iniunxerat obliui, vaticinio sese dediderunt. Tum Saulus irae stuans cum ingenti comitatu ad insidandum Dauidi occurrit, vbi post Samuelem similiter inspectum vaticini spiritu illuminatus est.

Dauid interim arbitratus regem nihilo pacatiorem in se futurum, consilio cum Ionatha prius communicato, ne per speciem conuiuii cum socero congregari cogeretur, arctiorem locum, neque Ionathae ignotum, petiit tantisper ibi commoraturus, donec per eum exploratum haberet, quo Rex in se foret animo. Postridie Saulus inuito conuiuii, vbi generum loco abesse co-

se cognouit, cur non adesset ibi percōtatus, Ionathas (ita enim inter eos pactum erat) à tribulibus suis ad solenne, inquit, sacrum vocatus meo permisso hinc profectus est. Rex suspectū habens filium, execratus Dauidem absentem, & Ionathan amarissimus aggreditur, nunc impudicæ mulieris natum, nunc patris proditorem, nunc omnium scelerum authorem, post ira furibundus Ionathan, Dauidem excusare paucis volentem, transfixisset hasta, nisi amicorum, qui aderant, subsidium protexisset. Proinde tricineam egressus, vno duntaxat comitatus puero, lenta deambulatione quasi corpus exerceret, ad Dauidis latebras arcu & sagittis perrexit, sagittisque, vt conuenerat inter eos proiectis, Dauid progressus famulo paululum post se relicto, cum in eo in colloquium venit, omnia quæ in conuiuio contigerant, enarrauit, atque simul edocet, quantum periculi à patre immineat. Nihil autem esse tutius, nisi vt de fuga sibi consulat. Lacrymabundus his auditis Dauid à Ionatha discessit ad Abimelechum sacerdotem Nobæum. Ionathas vero in urbem regressus.

Fuit Abimelecho Dauidis accessus primo suspectus, quod sine vllō comitatu tam longum ingressus esset iter. Dauid quasi sic factō opus esset, occultum Regis negocium expediendum assimulat. Verum cum

K 2 arma

arma poposcisset, nec apud sacerdotē in prom-
ptu haberentur, eius monitu Goliathi ensem,
quem post victoriam, Nobæ, ceu Trophæum
solenni more numini dedicasset, sustulit secū,
& Philistæorum fines digressus est. Agnitus
postea in Getha vrbe, ad regemque perductus,
nisi se furore correptum simulasset, vix manus
regis, quin ad supplicium traductus effugisset.
Pro stulto igitur & amente impune dimissus,
impune in Iudzorum terram reuersus, spelun-
cam, quæ haud multum ab Odolla oppido ab-
erat, aliquandiu inhabitauit, eo fratres per oc-
culum nuncium de eius statu certiores facti,
ad eum cum omni familia descenderunt, in-
super ad eum conuenerunt, qui erant in sum-
ma angustia periculorum constituti, & oppres-
si ære alieno & amaro animo quorum ipse fa-
ctus est princeps, erantq; circiter quadringen-
ti. Qua manu hominum fretus Dauid in Mas-
phat Moabitarum regionem transiit, à rege,
eiusque gente impetrauit, vt parentes suos, seq;
& alios familiæ cognatos tam diu præsidio te-
neret, quoad tempestas illa, qua indigne pre-
meretur, euanesceret. Nec diu in Moabitarū
egit prouincia, cum Gadis prophætæ monitu
Iudzam repetere visus fuit, præsidia suorum
cohorte stipatus. In quacunque igitur regione
iter faciebat, cum suis agnitus, delatus est ad re-
gem. Qui veritus, ne suis cohortibus abaliena-
ret à se Iudzorum ciuitates, ira percitus, perfidi-
dam

PIORVM REGVM.

dam coniurationem exprobrauit, de Dauide, suo filio, aliisque ministris. Hanc exprobrationem mire Doechus quidam auxit. Saulis existens aulicus; Hic se in Nobea Dauidem solum vidisse professus est, in Abimelechi domo versantem, armisq; ab eo instructum, haud multo post urbem excessisse. Tum rex furere, multaque Abimelecho minari, quem haud multo post à se accersitum, propter hospitium Dauidi exhibitum ad supplicium traduci mandauit, nec ob eam noxam in eum solum scuitum est, sed trecenti cum eo extrema pœna sunt affecti.

Nobeam pari scuitia ad hæc incendit, ciuibus cuiuscunque ætatis igni ferroque dedicatis. Abiatharus filius Abimelechi sacerdotis occisi, confugiens ad Dauidem, omnia, quomodo scuerat Saul, enarravit. Dauid se reum confessus tan æstragis, lacrymatus est cladem illam miserabiliter. Abiatharum secum retinuit, tutelam vitæ certo pollicitus. Interea rumore defertur ad aures Dauidis, Ceylitas Hebræos à Philistæis vexari, eosque ferro ignique vastatos. Tum Dauid oraculo monitus, ea manu quam circa se habuit in Philistæos irruens, inopinato accessu oppressit. Fuit aliquandiu Cæylæ v: bis incolis mire gratus, huius enim interuentu libertatem bonorum acceperāt, & vitam conseruārant. Commoratio hæc Sauli certam fecerat spem de opprimendo Cæylæ

K 3 Dauide.

Dauide. Vnde omni populo iniunxit, vt armis descenderet ad Cæylam obsiderentque Dauidem cum suis copiis. Dauid de eius aduentu certior factus, & cœlitus admonitus, si nollet in manus tradi Saulis, fugeret, cum exercitu suo. Sic vltro citroque aliquandiu vagatus est. Tandem mansit in solitudine montis Ziphi. Cæterum Saul nihil eorum quæ ad sedulam indagationem facerent, vt interciperet Dauidem, omisit. Attamen Dominus necaperetur tutatus est. Ionathas denuo viso Dauide in solitudine pepigit fœdus cum eo, vt alter in alterius posteritatem exerceret misericordiam.

Ziphei posthæc excidio Nobeitarum terri, Sauli Dauidis indicarunt latibula. Laudati igitur à Saule, pollicitus amplissima fidelis officii munera, præmisitque cum illis expeditissimos milites, qui Zipheorum ductu cuncta perlustrarent, an forte hostem caperent. Dauid suspicatus, (quod erat) peti se à Zipheorum insidiis, relictis locorum angustiis, quas infederat, in petram transit. Est is locus in Maone deserto. Saul fugientem insequutus, eo prope ventum erat, vt hostem legitima obsidione clausum teneret; quum trepide affertur rumore sparso, Philistæos Iudæorum fines ingressos flamma ferroque depopulatos. His Saul nunciis exitus confestim copias ex petra seduxit. Dauid
obsi.

obsidione solutus Engaddinas infedit fauces, agebatque tuto loco, cum Rex pulsus hostibus, cum tribus armatorum millibus Engaddum petiit, vt Dauidi fugam intercluderet. Tendebatque huc Rex pleno gradu, & cum interim intestinorum excrementis grauaretur, leuandi corporis desiderio speluncam proximam subiit. Hic in apertum vitæ discrimen incidit: Cum enim omnino maior in ea pateret recessus, quam fronte promitteretur, in reconditissimam eius partem venit. Dauid audito Regis accessu, monitus à suis, vt hominem infensissimum, quemque iam cerneret in sua potestate haberi, perimeret. Negauit se id facturum, quoniam piaculum esset vnctum Domini, & factos sanctum trucidare. Satis habuit inimicissimo hosti ostendere, potuisse se per oblatam occasionem eadem perpetrare, si ita visum esset. Vestis particulam descendit, inde abeuntem Saulum ex spelunca ore, reuocauit, dicens, fuisse factam sibi & vitæ & mortis eius potestatem, verum incolumem maluisse se illum relinquere, quam vita priuare.

Itaque tali beneficio Saul motus, data & accepta fide de libertate vitæ, discessit ab eo. Dauid vero Masphanorum montium valles cum suis obsedit.

Nec multo post digressus ad desertum Pharam, vbi ditissimus agebat inter suos

K 4 popu-

populares vir quidam Nabal Maonites. Cuius gregibus Dauid acriter edixerat ne quis inferret manus. Cæterum tondenti Nabali oves misit Dauid pueros suos, vt iure humanitatis, quod non læsissent greges, ab eo peterent cibatum & victum legari. Nabal Homo duro & agresti ingenio, parum reputans quæ benefacta Dauid exhibuerat, pertinaciter non solum recusauit sed & conuiuijs persecutus est. Quæ ex re Dauid ingenti percitus ira, cum trecentis ad caulas Nabalis profectus, omnes, ni Abigail singularis pudicitiz & prudentiz vxor Dauidi venienti, cum multis muneribus occurrisset, interfici curasset: Quæ clementia Dauid motus, acceptisque muneribus pacatus discessit, mulieris prudentiam summopere demiratus, quæ vitam viri & familiæ adeo prouide conseruasset, & quod tam sollicitam de viri salute conspexisset, pudicissimam iudicauit. Proinde diebus aliquot euolutis, cum Nabal decessisset vita, duxit eam vxorem. Nam Micholem vxorem suam pater discordiis exortis peregrino cuidam eloçauerat.

Sub idem nuptiarum tempus Dauid regis est armis requisitus à Saule. Iamque regia castra in proximo erant, quum Dauid noctu speculatorio habitu, cum vno tantum comite Abisai filio Saruiz, hostium vallum latèter transgressus, ad regium. omnibus militibus somno oppressis, tabernaculum peruenit. Hic satellitibus

tibus somno sopitis Regis lanceam, & vrneum aquæ, qui forte quiescentis capiti erat admotus, tabernaculo extulit, vt per ea Saulus conuinceretur, se ierum Dauidis beneficio seruatum. Ex regione mons grãdis imminebat Saulinis castris, cuius iugum Dauid hostium munitiones egressus, noctu occupat. Inde alta voce castrorum principem appellãs proprio nomine Abnerum filium Neri, & patrualem Regis, num hoc pacto Regem tuerentur, & lancea & aqualis vrceus surriperentur. Tum roganti quisnam vociferaretur, respondit Dauid se regia castra ingressum, regemque si voluisset, interficere facile potuisse, simulque ad euidentiore demonstrationem abstulisse Saulis lanceam & scyphum aequalem. Nec Rex audiens eius vocem, diutius furere potuit, sed se ingratitude accusauit, Dauidi tutam vitam repromisit, & omnium libertatem. Dauid igitur ad locum suum reuersus, & Saulus similiter.

Memor autem Dauid hostilis furoris & præcipitis inconstantia Saulis, cogitauit, ne tandem multumque in Iudæorum regione circũuagãdo caperetur, ad exterâs proficiscitur terras. Quare discessit cum sexcentis viris, & duabus vxoribus, Nohinoe & Abigaile, Nobaliti de ad Achim regem Gethæum, à quo vicum Sicelechum inhabitãdum dono accepit. Eum

K 5 men-

menſo ſtudio celebrauit. Fuerat iam ibi menſes quatuor, cum nouum bellum interim ſuppullulaſceret apud Philiftæos in Hebræos. Porro Saulus animum abiecerat latius Dauidem perſequendi. Dum igitur vndique milites à Philiftæis & Hebræis accerferentur etiam Achis qui inter Philiftæos agebat, ad bellum proficiſci vocatus eſt.

Ad quod vt aliquanto inſtructior accederet, Dauidicam cohortem cum ipſo duce etiam ad militiam eduxit. Nec Dauid id Achi grauate præſtitit, cui ob ingens in ſe collatum beneficium, nihil denegatum volebat. Saulus & ipſe Philiftæorum copiis collectis, ſuas eduxit ſimiliter, & firmavit ea que potuit ratione, ac diſciplina militari. Erantque iam in propinquo hoſtes, quorum copias ex eminentiore ſpecula contemplatus, cum præter ſpem multo maiores ſibi viſæ, quam vt tuto cum his congregaretur, anceps animi factus, ſtatuit prius oracula conſulere, quam ire pugnam. Quare ſacerdotibus, vt numen conſulerent, mandauit. Quibus nihil certi reſpondentibus, perrexit ad quærendum ex Phytoni, qui prælium ſucceſſurum eſſet. Annum conuenit magicæ artis ſtudioſam, que ſatis infelicem pugnæ & necis diſcrimen vaticinata. Attamen nihilominus ad pugnam rediit. Interea Dauidica cohors à Philiftæis duſibus conſpecta in ſuſpicionem venit, moniſque

tusque Achis Rex, sub quo militabat David, præter dignitatem gentis, institutumque fieri, quod penes se Iudæos haberent auxiliares, qui etsi transfugæ, non propterea, ob vniuersæ gentis inueteratum odium, Philistæis vellens quicquam domi militiæ prospere succedere. Quippe, qui si occasio detur, potius parati sint Philistæorum fortunam euertere, quam illo subsidio saluam retinere. Quibus Achis auditis, ne inuidiam constaret apud militiæ principes, Dauidem quasi ad præsidium Regni reuerti iubet. Cæterum tantisper, dum ille domo absuit, Amelechitæ, Gethæi agri fines ingressi in Sicelechum vicum impetum fecere, direptisque & incensis domibus, omnem imbellem turbam hostiliter abstulerunt, & cum his duas Dauidis coniuges, Achionem & Abigailem Nabalitidem. Tam improuiso malo confusus David, & quod quidem maioris doloris adhuc erat, cum ob acceptam cladem se in magna apud suos inuidia constitutum videret, (sui enim ipsum lapidare volebant) consilii inops, Abiatharum sacerdotem iubet numinis voluntatem exquirere, num commodum, latrunculos istos insequi? vel an commigrandum alio. Ex oraculo intellexit propositum iter perficiendum esse, Tum arreptis armis, ira furoreque exstantes sexcenti viri latrunculos insecuti sunt, ac omnem prædam vna cum coniugibus

DVODENARIVS II.

gibus recuperarunt. Inter quas & Dauidi suæ restitutæ sunt. Et percussit eos Dauid, vt ne quisquam ex illa clade superstes remaneret.

Sub id temporis Saulum à Philistæis in monte Gelboe victum cum Ionatha cæterisque filiis, accepit. Huius aduersæ pugnæ nuncius, non fama solum, sed regis exuæ periisse Saulum fidem fecerunt. Quibus visis in luctum ille & mœrorem conuersus est, vestes sibi præ nimio lacerauit dolore. Sed nullum tantopere ac Ionathan deplorauit trucidatum, quem sibi amicissimum suorum omnium amicorum furat expertus. Regis infelicem obitum profecutus est pietate, lacrymis, dolore, & vindicta, vt & Amalchitam, qui gloriabatur, se Regem propria manu confodisse, coram trucidari iusserit. Edidit Epicedion, & Ionathæ laudes dexterrime complexus est. Hac fuit ille in hostem pietate. Inde de rei summa sollicitus, haud diutius in Philistæis commoratus, oraculi suasu cum vxore, & tota cohorte in Hebronem transit. Vbi à Iuditarum tribu Rex saluatus, omnium suffragio regnum, vt Propheta Samuel vaticinatus, annum agens tricesimum à mundo creato 2890. adeptus est. Abnerus interim strenuus militiæ princeps in Saul. no exercitu regias sibi vendicauit partes, cum copiis Iordanem transgressus author extitit, vt cæteræ Israelitarum tribus Isboselhum extincti regis

gis filium superstitem regem salutarent. His ita gestis Hebræorum opes velut in duas dissectæ partes seu factiones diu inter se intestino bello, alternisque cladibus exarsere. Iordanis vero velut arbiter duorum factus. Tandem à Regæ Abnerus desciiuit ad Dauidem cum omnibus copiis, qui & illum gratissimo suscepit animo, per illum enim receperat Micholem coni gem ab ductam, deinde omnem Regis exercitum, occisum postea à Ioabo, lamentatione se cædis innocetem esse declarauit, quæque potuit pompa & exequiis confossum Abnerum terræ mandauit. Ad hæc omnibus luctum & ieiunium propter violentum Ioabi facinus iudixit.

Hisbofet ho per suos insidiose trucidato, solus Dauid imperium sustinuit. Spiculatores etiam qui Hisbofetum intersecerant, eodem puniuit supplicio. In Hebronæ Imperio Iudæ septem præfuit annos & sex mensibus. Hierosolymis autem, quam urbem oppugnare adortus, imas eius partes præter omnium expectationem euicit, regnavit triginta tribus annis in Israele & Iuda. Hiebusæi hanc it coluerant ciuitatem, sed Dauid vt dictum, eam expugnauit, ibique regiam constituit aulam & arcem. Audiuerat incrementa augustissima Imperii Dauidici Hiramus Rex Tyrionum, quare eius societatem per legatos petiit. Qua iuita grandem ei ex cedro materiam Hierosolymam ad ædifi-

ædificandam misit, & cum eo opifices lectissimos, quibus Dauid vsus regiam sibi construxit aulam, inde ad urbem conuersus, vniuersam moenibus cinxit, perpetuisque munitioibus, cum arce coniunxit.

Nec ea Dauidici regni incrementa obscura erant; Quæ cum omnino latiora forent, quam vt vicinis accolis tuta crederentur, multæ circumiectæ gentes ad Israelitas evertendos, quos indies magis aduersus se crescere percipiebant, communi consilio bella mouent aduersus Dauidem. In quo adornando tanta omnia celeritate peracta sunt, vt facillime illi in Regiæ vrbis conspectu castrametati sint. Dauid oraculi iussu cum his copiis, quas tum forte circa se habuit, in Gigantea valle hostem adortus, fusum, fugatumque castris exiit. Sed maior omnino fuit cædes quam fuga. Nec multo post copiis triplo maioribus eodem loco hostes castra componunt. Fuitque his reparatum bellum nihilo prosperius. Insidias collocauit Dauid oraculo persuasus in syluam, quæ iuxta hostium castra fuit, nec prius in eos consurgere est iussus, quam subito afflatu ventorum arbores concussas viderent.

Id ille oraculum sectatus, vbi repente syluam ventorum sonitu commotam vidit cum maximo clamore in Palæstinas copias haud minori quam antea impetu irruit.

Post

Post hæc congregauit ex omnibus Israeliticis turbis triginta millia virorum, quos uocata concione hortatus, ut reducerent arcam Domini, quæ testis esset fœderis à suis maioribus in deserto initi. Trent igitur, & quod sibi posterisque bene cederet, ex Cariactiari vrbe sacrarium suum Hierosolymam deportarent.

Fuerat arca iam inde, ex quo eam Iudæi receperant, apud Aminadabum virum multa pietate: inde per Leuitas ac Sacerdotes, ad hoc ipsum ex tota Iudæa accersitos, religiose sublata est; Septe choris in hunc usum electis, cum cantu, & precibus ordine præeuntibus. Rex circa currum quo sacrarium uehebatur, frequens & hilaris sequebatur, solempne ad cytharam tripudium agens, cum festiuitate & applausu, adeoque religioni intentus, ut ab Michole Saulis filia, post exprobratum sit, quam parum decore inter Sacerdotes, & famulos, qui circa aderant, uerenda corporis nudasset, solempnis saltationis iuueniliter studiosus. Cui respondit ille, nihil turpe committi potuisse in iis quæ ad rem sacram attinent; Neque credere se pietate suadente talia illam exprobrare. Sed potius occulta quadam simultate, dum patri ipsius, gloria & dignitate fuisset prælatus. Idcirco cantaturum se, atque eadem de causa, quoties opus sit, libenter saltaturum. Arcam David primo

primo extra urbem locari iussit, tacita quadam religione inductus, quod inter vehendum Ozas, homo haud ignobilis, & filius Aminadabidum forte circa currum nimis intentus versaretur, bobus calcitrantibus, & arca contacta repente exanimatus esset.

Veritus ergo Dauid, ne in consimilem incideret discrimen, ac aliquid aduersi sustineret in domum Obededomi Sithazi, (qui gentilis quidem natione, sed vnus ex profelitis ad Dominum conuersus fuisse scribitur) abduxit, Procedere deinde tempore, quum Rex Obededomo Gethæo eam rem feliciter cecidisse, inaudiret, ad se reducere cogitauit. Quæ ut sanctius reseruarietur, consilium cœpit, templum Deo Opt. Max. construendi, facileque perrexisset in omnibus necessariis huic negotio, nisi oraculo monitus, futurum id opus semini eius perficiendum: Nam humana cæde, ob bella frequentia, quæ ad id tempus subiuerat, pollutu m: Ergo nefas esse sacrosancta Deo templa condere. Data est hæc numinis voluntas per Nathan & Asaphan prophetica diuinatione viros tum temporis clarissimos. Proinde condendi Deo sacrarium cura seposita, ne ocio & desidia militaris disciplina corrumperetur, vtq; successoribus pacificum relinqueret imperium, verbis Nathe vatis iussus est proximos Iudææ accolæ armis subigere, vnde vltro Philistæis bellum intulit. Quibus victis, in Moabi-

tas abiit. Hi ausi acie dimicare, geminis exercitus partibus amissis vno prelio, pacis conditiones suppliciter petierunt. Quos recepit, ea vero conditione, vt tributarii permanerēt Israelitico Imperio. Post Sophonem ingressus Adrasarum Regem ingenti conuicit prelio. Occidit ea pugna septingenti millia equitum, & viginti millia peditum. Surrexit inde aduersus cum Adadus Rex Damasci in Syria, vt superpetias ferret Adrasaro, quem superauit non infeliciose prelio, quam priori. Quibus omnibus valide profligatis tributarios Syriæ incolas sibi reddidit. Aurea arma quæ bello obtinuerat, Adadi Regis eiusque commilitonum, dein arcam, & pharetram victor ipse in Hierosolymam reuersus Deo Opt. Max. dedicauit, multumque æris ex ciuitatibus Adrasari tulit, ex quo Salomon, mortuo Dauide, vasa Domini confecit.

Thous interea Ematarum Rex, Adrasari eade territus, filium Ioram ad regem Dauidem cum amplissimis muneribus secundę gratulaturus victoriæ, misit. Qui primo gratias agens, quod hostem patris Adrasarum euicisset, deinde prompsit vasa argentea & aurea, miræ antiquitatis, ac dono Dauidi dedit. Quæ is similiter consecrauit Domino. Adhæc petiit, vt cum patre iniret societatem, quam Rex promptissimo pollicitus est animo. Atque hæc omnia vna Dauid felicissima expeditione

L gefsit.

gessit, nec minus prospere in Idumæa per Abi-
sai, & Ioabum duces militiæ interea, aut certe
nō multo post, res gesta est, duodeviginti mil-
libus hostium cæsis. Facta est hæc pugna in Sa-
linarum valle, & vniuersa Idumæa tributa sol-
uit Dauidi. Finitimis igitur populis & regibus
domitis, ad res domi comparandas, se contulit.
Abiatharum filium Abimelechi principem
Sacerdotum constituit, Iosaphatum filium A-
hiludi à commentariis, Saraiam à literis, Bana-
iam filium Ioiaðæ super exercitum Cerethi &
Pheleti.

Porro iudicia iustissime decidebat, vna in-
tentus, vt recte iudicarent iudices. Comperit
etiam, Ionathæ filium Miphibosethum, in Le-
dabero vrbe apud Machirum agere, in quem
locum sub id temporis, quo auus & pater, in v-
na acie victi occubuerunt, fuerat à nutrice de-
latus, excussusque, media illa trepidatione, è
nutricis manibus crus vtrumque fregit, ac de-
bilis pedibus factus est. Meritorum Ionathæ
memor, puerum ad se accersitum patria cha-
ritate complexus est. Omnia quæ patris au-
que fuerant bona, libere possidere permis-
sit, Sibamque ceu colonum bonorum præ-
fecit; Adiecit & dignitatem liberalissimam,
at quo ad viueret, mensa regis iugiter alere-
tur.

Post hæc mortuus est Ammonitarum Rex,
ac filio adolescentulo regnum tradidit. Adhuc
lega-

legatos David misit qui dicerent, Israelitarum regem dolenter amici regis interitum audiuisse, & nomine Dauidis iuniorem adolescentem ut iussi, consolati suat. Imprudens adolescens nihil respondit. Cæterum instructus ab iis, quos secretiori consilio admouerat, legatorum nomine exploratores missos ad se, inclamat, iure igitur se pro hostibus eos habere posse, sed cum ignominia tantum dimissurum. Hæc ille, Barbæque dimidium singulis detonderi mandauit, vestibusque decurtatis seminudos ad Dauidem remisit. Quo audito iussit Dauid in Hiericho legatos redeuntes, donec recrescerent barbæ, morari. Ammonitæ vero mox, violato fœdere, quia apparebat Iudæos iniuriam illam vindicatos, vndiq; partim ex societate, partim ex stipendio colligunt matura auxilia. Nam & ad Syrum Mesopotamiæ regem mille talenta missa fuisse constat, ut cum viginti millibus armatorum ferrent suppetias. Missum & ad Machæorum regem stipendium, & ad Istobû duces fortissimos, qui ipsi ferrent auxiliares copias. Ioab in Ammonitas à Davide missus est, tendebant castra remotius ab vrbe, Ammonitæ ante vrbis portas castramentati fuerant, & iâ omnia ad pugnam apparatus. Ioab Abisaen fratrem cum parte copiarum Ammonis in urbem versis, obiicit, ipse inter stipendiarios regis, ea parte qua plus virium requiritur, stetit, acriter est concursum, fuitque

L a dia

diu pugna dubia. Tandem fusi, fugatique sunt Reges, ac multa cum strage disiectæ eorum copiz. Nec multo post Ammonitæ bellum reparant, Assyriorum rege Adadezero grandi mercede conducto, qui 80. millibus peditum, & equitibus mille stipatus, cum Ammonitis ad bellum profectus est. Et quoniam validiore exercitu opus erat, bello interesse Dauid ipse voluit. Eius igitur ductu & auspicio trans Iordanem, vbi hostis obuius processit magno prælio vtramque gentem superauit quadraginta peditum millia, & quingētos equites, & quod præclaris, Sobachum Assyrii exercitus ducem lætali vulnere perfodit. Tum demum ex hac victoria magnæ accessiones factæ sunt Israelitarum Imperio. Nam vbi allatum est in Melopotamiam, Adadezerum ingenti prælio victum, qui trans Euphratem habitabant, in Dauidis locietatem concessere, muneraque amplissima Regi donauere. Et iam hyems imminebat, cū victor exercitus est in hyberna dimissus, Rex ipse Hierosolymam concessit. Sub initium autem Veris, iussu Regis Ioab in Ammonitas est profectus, vniuersam gentem extirpaturus.

Interim Dauid vir alioquin inclaya iustitia, in fœdum libidinis crimen incidit, atque hoc ipsum eo turpius, quo innocentior fuerat inter suos habitus. Mala libido non adulterii tantum, verum & cædis iniustissimæ ansam præbuit.

buit. Inambulabat forte solus in Regiæ domus solario, die in vesperum inclinante, cum in mulierem excellenti forma, se incaute lauatem, proiecit oculos, Bersabee fuit illi nomen, cuius pulchritudine captus, accersitam ad se, cupideque compressam, prægnantem haud multo post reddidit. Verita illa ne adulterii cõuicta, (nam maritus Dauidi militabat) patria lege grauissime puniretur, ex quo vterum se gestare sensit, Regem orare non destitit, donec prostratæ pudicitia consuleret. Vriam Dauid, cum quo Bersabea nupta erat, ex castris ad se venire iubet; eum à Ioabo dimissum, postquàm in urbem venit, Rex familiari vultu accepit, ac cœnæ parte donatum abire domum iubet, fore, ut postridie cognosceret, ad quid ex castris accersitus esset. Interea quia certo sciret, se desiderio amantissimæ teneri coniugis, iret, & noctu coniugalibus amplexibus exhilaresceret. Vrias militaris disciplina memor inter stationarios pernoctauit milites, cuius facti postquam Rex causam sciscitatus, respondisse fertur, cæteris circa signa excubantibus in mulieris complexibus quiescere indecorum esse. Rex diuersum ab eo, quod gerebatur negotium assumulans, postero die ait, se illum ad ducem remissurum, Nihilominus tamen dat operam, ut in cœna Vriam largiore potu inuident, ubi iam plane vino incaluisset, ad vxoris complexus iterum dimissus est. Sed ille nihilo secius quam

L 3 prio-

priore nocte ante regis ianuā in statione permansit. Cuius constantia fueritne regi suspecta non facile dixerim. Hoc sane cōstat illū à Rege ad Ioabū literis dimissum, quibus mādatum, vt eū in specie tumultuariæ pugnæ hostib. obiceret. Quæ ille iussū executus, hominem manu promptum, ferociq; ingenio præditum ad perdendum, hostibus opposuit. nec multū deinceps dies intercesserunt inter Vriæ casum, & festinatas Barsabeæ nuptias, quæ post maternos menses enixa filium. Tum Nathan, cui cōmercio numinis præcipua inerat futurorum scientia, ad regem ingressus huiusmodi loquedi schemate vsus, dixit: Priuatus homo graui, rex, à diuite quodam iniuria est affectus, pluri mi huic sunt onium, & caprarum greges, sunt & boum armenta, pauper, vxorem & liberos multa inopia sustinens, ouiculam habuit vnā, familiæ delitias; factum est, vt cum vterque alteri in proximo cohabitaret, paraturusque hospiti cœnam lautiozem esset diues, ne quid ex suis septis eximeretur, pauperis agnam furto occidi iussit, ex eaq; conuiuium adornari. Flagitium ingens David exclamans, p̄nunciavit insigni animaduersione dignū, & extremo supplicio afficiendū. Tū Propheta in Regē sedato vultu conuersus, recte, inquit, iudicas, atq; ista ratione tu quoq; rex in clyte maiori supplicio dignus, qui Vriam innocentem trucidaris, iniuste feceris. Nec tibi persuadeas Barsabeæ & tuum admissum adulterium latere Numen. I-

mo scit hæc omnia. Quare in te merito concitasti illud, alienā enim vxorem, cum ipse multas habueris, concupisti, concupitæ congressu flagitiose potitus es. Iam & natorum virus tibi capitales molietur insidias, tuumque cubile incestuoso concubitu polluet, eoque fere omnis res tendit, vt regno pellaris. Dauid percussus tali oraculo incidit in magnam commissi sceleris deplorationem, Numinisque iram veritus, altissimo cecinit spiritu hymnum penitentialem: *Miserere mei Deus secundum* &c. qui patet. Prophetæ tamen responso certior factus mitigatam iram Numinis, consolationem admisit, filius tamen quem genuerat illegitimo concubitu, mortuus est. Post renouans thalami gaudia cum Bersabea diuino oraculo monitus, genuit alium filium, quem nominauit Salomonem, & sub disciplinā Nathæ misit prophetæ. Ioabus interea nō segnis, ad Ammonitas & Rabuth enses tendebat expugnandos. Quæ propter oppidanis maxima fame & obsidione circumdatis, accersit regē, vt suo superaretur nomine ciuitas. Sub cuius aduentu ciuitas diruta & hostiliter capta est. Reuersusque inde Hierosolymam. Florebat per hæc Dauidis regnum, cum ipse fauore Numinis destitutus in acerrimum incidit luctum. Regia enim domus tragicis deturbata sceleribus fuit.

Erant Regi ex vno tempore filii quam-

L 4 pluri-

plurimi, Ammon primogenitus ex Achione matre prognatus. Eliabus ex Abigaile Nabalide. Absalon ex Maacha filia Rholomæi Regis Gessur. Adonias filius Agiuhis, Saphatias quem peperit Abithad. Iethras quem Eglâ, qui fere omnes illi nati sunt, priusquam regno potitus esset. Mox ex vxoribus & concubinis Ammon procreauit, Elluebam, Nathan, Salomonem, Iebarum, Heliehum, Falamnam, Phininam, & Heliaphum. Et hos quidem omnes virilis stirpis. Sustulit & fœminei sexus Thazmarem, quam Ammon frater vitiauit, & alias filias. Confecit stuprum istud maximum Dauidi mœrorem. Nam Absalon vindictæ de fororis pudicitia violata cupidus, per suos adornaauerat, vt trucidaretur. Quod rescians Rex, propter charissimum filium, in ingentem luctum incidit, vt Absolonem intercessione Iobbi omnino auersaretur, nec reuersum in Hierosolymam videre voluit; (vt credere par est) ne ad primum congressum Ammonis memoria subiret animum, dolorque recrudesceret. Aut rem certe ipsam aliis documento esse voluit, ne facile paternas cæteri polluerent ædes. Tandem tamen reconciliatus illi, recepit eum Dauid in gratiam. Absolon iam in integrum restitutus, ad patris regnum occupandum animum adiecit, idque blanditiis, apparatu bellico, & quibuscunque tãdem posset rationibus. Cum igitur opportunam se natum intelligeret

ret anſam, Regem adit, habere ſe in animo, in-
quit, ſi ipſius permiſſu liceat, Hebronem pro-
ficiſci, vt ſacra, quæ pro ſua reſtitutione vouiſ-
ſet, iam pridem damnatus voti, exolueret. Da-
uid omnium quæ pararentur à filio ignarus,
haud grauate dedit illi poteſtatem eundi. Mul-
ti ex omni Iudæa mortales illuc confluxerant,
quos Abſalon per exploratores ſuos conuoca-
rat, hi noui regis creandi gratia conuenerant.
Quare magna pompa tubarum clangoribus
coniuratio facta eſt. Dauid audita filii defe-
ctione, reputans animo non ſolum regno ſe
puliſum, verum etiam ſi deprehenderetur, de
vita actum eſſe. Hieroſolymam igitur nudis e-
greſſus pedibus vna cum ſexcentis viris fide-
liſſimiſt ſtipatus, quorum operam iam inde ex
quo regnare inceperat, ſedulo expertus erat.
Pergens ergo, quamplurimis conuiciis pro-
ficiſtus eſt à Semeio quodam, & lapidibus peti-
tus, fuerat huic Saulus Rex extinctus ſanguine
iunctus. Hic in Dauidem inuectus, nunc ſan-
guinariū hominem, nūc omnium ſclerum
authorem appellauit. Fuiffent ex comitib. qui
Semeii intemperatam linguam vindicaſſent,
ni Dauid dehortatus eſſet, affirmans tempo-
rum eſſe rationem habendam. Cæterum Ab-
ſalone inſidias patri maximopere tendēte, per
conſiliarios & exercitus Duces; tamen Dauid
mira Dei prouidentia, vt per Prophetam Na-
than promiſſum, protectus eſt. Nam ſuoſha-

bebat integerrimos apud filii coniurationem
 amicos, qui omnem reuelabant causam & ar-
 cana. Deinde duces de diuina clemētia ita per-
 turbati sunt, vt consiliis suis retro laberentur.
 Ventum est tandem, vt relictī cum Dauide mi-
 lites insectarentur populū, qui in cōiuratione
 cum Absalone militare cœperat, & sub tumul-
 tuario impetu Absalon fugiturus manus Ioabi
 ducis, ex Numinis ira, propter bellū patri illa-
 tum, capillitio suffixus est querceto, & à duce
 Ioabo confossus lancea periit. Mandauerat rex
 primo Duci, ne puerum interficeret. Sed Ioab
 parui iussum regis faciens, Absaloni vt seditio-
 so in patrem nō pepercit. David certior factus
 felicitis pugnae, cum gauisus, tum dolore etiam
 maximo circūuentus est. Gaudebat, regnū iam
 recuperaturus esset, dolebat vero, filiū quem
 delicatissime amabat petiisse, neq; id solū ani-
 mo, sed & factis luctum pra se ferre. Nā humi
 dolenter se affixerat, nunc pugnis tundens pe-
 ctus, nunc capillos & barbā sibi euellens, ex-
 rincti nomen flebiliter vocabat. Admonitus
 tamen à Ioabo, durē consolationem admisit, &
 omnes, quas calamitates pertulerat, oblit⁹ est.
 In magna etiā versatus est apud suos autori-
 tate & potentia. Prospero igitur fauore populī
 Galgalā ingressus, omni luctu semoto, in no-
 uam incidit seditionem. Nam Siba quidā, Bo-
 cheri filius, ex tribu Benjamin, tumultuariam
 excitans factionem Regis instar conatus est Is-
 raelitis

raelitis præesse. Verū breuiter admodum oppressus prudentia Dauidis & suorum.

Proinde Israelitarum regno iterū apud Dauidem stabilito dira fames ludæam inuasit, sicca torridaq; anni intemperies maxima omnium fegetum & annonæ grandē inuexit caritatem. Res in religionem versa, coegit regem sciscitari, quo pacto tanta proueniret caritas? Sacerdotibus & Prophetis respondentibus, causam extare iniuriam illam, quam Saulus Rex Gabaonitis contra maiorum fœdus intulisset, luedam esse illam cruore Saulinæ posteritatis. Gabaonitis accersitis ad se, percontatus quid factu opus esset, responderunt dicentes, septem daret ex eius progenie, qui iniuriam mouisset, homines, atque se contentos fore. Dedit ergo Dauid vt petierant: Ionathæ tamen posteritati pepercit, propter amicitia vinculum, q̄ ambo firmissimo iuramento contraxerant.

Nec ita multo post Philistæi, qui neque bellum neque pacem ferre poterant, subito rebellantes modica contudit acie: at longius ille in hostes euectus maximum vitæ discrimen incidit. Gigas enim quidam immani statura præ grandem vibrans hastam, in Regem fecit impetum, fecissetque se voti compotem, ni Abisai Iobi frater intrepide Dauidem defendens, Gigantem telo confecisset. Dauidis periculo Israelitæ commoti decretum tulerunt, ne Rex amplius in militiam profi-

proficisceretur. Philistæi acie confusi, & in Gazam repulli noua agitabant consilia de reparando bello, sed felici prælio eos Dauid iterum conuicit.

Porro Dauid omnibus circa gentibus pacatis, religionis studia complexus, hymnos trimetros edidit, & alios modos quos canerent in templis sacerdotes quotidie, & ipse quoque interdum animo curis obuoluto vteretur. Placuit adhuc omnes Israelitas ordine per Iobabum enumerari. Quæ res nouem mensium spacio peracta est. Ac ut tradunt Hebrææ Historiæ Scriptores, præter tribum Benjamin & Leuiticam, undecies centena milia virorum comperisunt. Caterum cum Dominus improbaret Dauidis facinus, per Prophetam Gad, tria eligenda, vel ferrum, vel caritatem, vel pestilentiam, obtulit. Dauid peccatum agnosces, commodius fore ratus incidere in manus Domini, quam hominum, elegit pestem. Quo factum, ut paucissimis horis septuaginta hominum millia consumpta sint. Hac suorum Dauid pernicie consternatus saccum induit, ieiunium agens multis dieb. & lacrymans humi sedebat, donec exoraret apud Dominum veniam. Ea; demum impetrata, iussus est oraculo in arca Arafnæ Iebusæi altare constituere, ibiq; victimas immolare. Vetus opinio venit, hic loci Isaachum olim ab Abrahamo patre diuino iussu aræ pro hostia admotum. Solo non eodem loco postmodum

modum templum erexit; quod Dauid manda-
 uit, & adhortatus est vt faceret, decem milli-
 bus talenti auri relictis, & innumeris aliorum
 metallorum speciebus. Hunc etiam antequam
 moreretur regem declarauit. Porro iam senio
 confectus ac iam morti propinquus, medico-
 rum monitu ad exhaustum viribus corpus ca-
 lesfaciendum virgunculæ complexu foueba-
 tur, vt vero comperisset, Adoniam filiam sub
 celebrioris conuiuii specie cum plerisque de
 regno occupando consilia agitalle, monitus à
 Bethsabea vxore, & Nathan propheta, Salo-
 monem regia sedentem mulari, per Nathanem
 circumductum, & vnctum populo regem sa-
 lutandum dedit, filium etiam in throno suo
 post se sedem & regnum moderantem, maxi-
 mo duxit honori & beneficio esse Dei. Popu-
 lum etiam ad concionem moriturus vocauit,
 hortatus, vt illum tanquam regem veneraren-
 tur, templique constructionem pro virili ædi-
 ficare inuarēt. Iudicium & scribarum sex mil-
 lia constituit, par huic numerus eorum addi-
 tus, qui psalmos & hymnos canerent. Ex Moy-
 sis inde progenie lecti, qui sacris thesauris præ-
 essent. Ex Leuitarum numero sacerdotes &
 sacrorum ministri. Statuit & alia, vt, exercitus
 diuisionē in duodecim partes seu tribus, qua-
 rum singulæ tribus viginti quatuor millia ar-
 matōrum haberent, & alia quædam, quæ circa
 vrbis & totius Iudaicæ rei statum summo opere
 pro-

profuere. Haud multo post, cum hæc ita gesta
essent, ex humanis decessit, anno vitæ septua-
gesimo, quum interim regnum annos quadra-
ginta habuisset, quorum septem in Hebrone,
reliquos in Hierosolymis vixit, vbi & sepultus
est supra centesimum, ac quater millesimum
ab orbe condito. Sanctissimus Propheta, potē-
tissimus Rex, felicissimus Imperator, doctissi-
mus musicus, exercitatissimus Scriptor, lauda-
tissimus omnium hominum. Redemptorem
mundi è sua oriturum posteritate sciuit: de-
ius cruciatibus, morte, resuscitatione, ad cæ-
los ascensu, de Ecclesia gentium, de potestate
Antichristi præuidit. In Christi persona sæpe
locutus, v; & Christus verbis ipsius. Psalmos
contra falsos scripturæ interpretes plures quã
contra tyrannos composuit, quibus libris ait
Chryostomus minus carere ecclesiam posse
quam mundum Sole. Præcessit idem humanæ
salutis exordium annos mille & triginta quin-
que,

DE DAVIDE,

EPIGRAMMA.

Stemmata Iesseo generis primordia duxit

David Rex inter gloria prima pios

Pauit ones humili contentus sorte paternas.

Iustitia tenuit prospera signa puer.

Denicit populos multos, & Numen amauit,

Rex igitur felix regna pacata tulit.

DE

DE ABIA, II. PIO

Rege.

ABIAS filius Roboꝝ filii Solomonis, ex uxore Michaia filia Vrielis ex Gabza, cui in Imperio successit, & regnavit ann. mudi 2988. Hunc paterni regni opibus in Ægyptiaco bello fractis, & ætate nondum studiis bellicis satis matura, Hieroboas hand multo postquam pater decessisset vita, terribili bellorum apparatu est adortus. Nec Abias, qui super ætatem sapere creditus est, in re tam trepida quieuit, quin delectu accuratissime ex duab. tribubus Iudæ, & Benjamin, habito, cum septuaginta millibus bellatorum illi obuiam progressus, non procul ab hoste castra posuit, & iam acies pugnandi studio in præcinctu disposita videbatur, quum Abias ex editiore quodam loco, manu & voce silentium, dum loqueretur pauca, ab hoste petiit. Quod ubi illi datum est, cœpit Israelitis in memoriam reuocare Davidis sanctitatem, & beneficia in Hebræam gētem collata. Salomonis incomparabilem sapientiam, & studium in Israelitas. Eos vero iam ingratos extitisse, vt in apium Regem Dauidico regno abrogato secuti, pro religione superstitionem, pro pietate impium cul ū, p vero & singulari Deo, dæmones venerarētur. Multisq; diçteris inuectus in Hieroboam, obiecit illi, eum Isra-

li. as

litas à verò Dei abalienasse cultu, pro Deo, colendos posuisse vanos lutos, arasque extruxisse, & dæmonibus consecrassè. Augustissimū Dei templum, arcam fœderis, ministros, Levitas, sacrorumque cultores periisse bello, atque exulare fecisse. Auditis his Hieroboas, statim quosdam subornasse dicitur, vt Abiam à suis exclusum interciperent. Quæ res ab Abianis præuisa, confestim his ansam præbuit cum hoste congregiendi. Primoque sacerdotes tubis canentibus pugnam capestant, diuino implorato auxilio, dein ancipiti pugna apparente Hieroboanas copias terga dare coegit. Ingenti ergo potius victoria Abias quinquaginta Hieroboanorum millia trucidauit: in Hostilem transit regionem, & deuicit ciuitatem Bethel, Giesanham, Ephronem, cum omnibus substantiis ac fortunis, nec vltius valuit Hieroboas resistere, quoniam ipse rex Abias & tribus Iuda in Dominum spem omnem collocauerant. Porro non admodum perfecto coluisse animo Numinis maiestatem diuina contestanti: volumina. Regnasse dicitur circa annum mundi 2988 Propter insignem vero cohortationem ad vnum Deum colendum, & bellicosissimam victoriam in Hieroboanos, non incommode visus est inter pios duodecim referri reges, præcipue cum non sanctimonia excellentiores habere, quo duodenarium nostrum impleremus, licuit: certe malis & impiis regibus non modo

modo vnum duodenariũ, sed duodecim duodenarios, piorum vera vix vnum reperias. Eius vita fuit omnino breuis, triennium namque regnavit: Accepit vxores quatuordecim, procreavitque viginti duos filios, & sedecim filias. Quos omnes ipse mortuus superstites reliquit. Decimo octavo anno Regis Hieroboã imperium nactus est. Iosephus iuenculum admodum, cum patri successit, fuisse, author est. Sepultus in ciuitate Dauid, cui filius Azã successit.

DE ABIA,

EPIGRAMMA.

*Ætatis nondum matura regna, parentis
Defuncti rexit magnipotente manu,
Hierobia Regis deuicit millia multa,
Numinis auxilio talia bella tulit.*

DE AZA, III. REGE PIO.

AZAS quem Abias ex Maacha filia Abessalomi genuit, in regno paterno successit anno vicesimo Regis Hieroboã, circa annum mundi 2990. Cuius opes domi pietate, foris rebus prospere gestis maiorem in modum augeri contigit, æque ille religionis bellicæque laudis studiosus, qui etsi nihil ex ipso sacrorum ritu veteribusque ceremoniis eximi aut præ-

M termit

termitti pateretur, nihilominus quæ ad rem bellicam attinebant, pari studio, successuque administravit. Quod bonum & rectum Domino videbatur, accurate fecit. Idololatrica subuertit, quæ parentes ædificauerant, altaria confregit, simulacrorum statuas lucosque, qui abominationi erant Numini, succidit. Præcepit vniuersæ tribui, cui præerat, vt cæli Numen si habere velint propitium, vere colerent, & legem quam promulgasset, diligenter seruerent. Vnde placuit Deo, vt daret illi vitam pacificam.

Porro multas condidit in Iuda vrbes, quas vallis & muris constructis cinxit. Namq; in pace hæc omnia poterat dextre & grauius perficere. Et si vero pacem à numine animaduerte-
 bat datam, attamen, ne repentino opprimeretur hostium impetu, habuit in exercitu suo ex Iuda præliatorum excellenter armatorum trecenta millia. Ex tribu Benjamin ducenta octoginta millia, quorum pars maxima scuto utebantur. Reliqua multitudo partim hastati, partim sagittarii. His Azas viribus, & Numine, cum audisset Æthyopum regem Zaram aduersus se castrametatum ducentis millibus peditum, & ingenti numero equitum, vel vt diuinæ habent literæ, cum decies centum millibus bellatorum, & trecentis curribus, Palaestina fines ingressus intrepide, Numine auxiliante, hostem profligauit. Victoria illa in Geratidem

dem Regionem vsque contigit. Victor Aza videlicetq; copiarum multa caede facta, & praeda parata, auri & argenti vim immensam in hostilibus castris, reppererunt; capti adhuc Cameli quamplurimi, exercitus cum opulenta praeda domum reductus. Rex ad cultum religionis, Azariae filii Obedi monitu, aliquanto etiam intentius reuocatus est. Vbi & matrem suam eiecit ex imperio, quod fecisset in luco turpissimum simulachrum Priapi, quod omne contriuit, & in frustra comminuens combussit in torrente Cedrone. Eaque quae fouerat pater quaeque in se consecrauerat, intulit in sacrarium Dei, aurum scilicet, & argenteum, vasorumque diuersam suppellectile. Bellum inde nullum vsque ad tricesimum quintum annum gessit.

Anno vero tricesimo sexto regni, Baasa rex Israelitarum Ramatham urbem quadraginta stadiis ab Hierosolyma muro, & vallo circumdare coepit, adeo ut nullus tuto egredi vel ingredi ex imperio Azae posset, validoq; illam praesidio muniuit. Azas haud ignarus violenti facinoris, quod rex Israelitarum moliebatur, misit confestim legatos cum magno auri & argenti pondere, ex templo Domini & regia suscepto, ad Benadabum Syriae regem Damasci habitantem, ut ex antiquo foedere ad Baasae fines deuiastandos secum militaret. Quod cum ille non grauate fecisset, trepidissimis nunciis Baasas reuocatus, à Rhamatina munitione abstinuit, & ex

M 2 impe-

Imperio Azæ fuga salutem quæfuit. Eo igitur digreffo, Azas loci oportunitatem non aspernatus, inchoatam munitionem ad exitum perducit, Gabaa & Maspha non procul inde constitutis. Deus autem iratus Azæ propter diffidentiam, quod implorasset auxilium, externi Regis, se neglecto, Prophetam Ananim ad eum misit, qui facinus ingratitude reprehenderet. Verum Prophetam indignis ille modis excepit, & correptionem propheticam contempsit. Quare grauissime offendit numen, ut plurimos interficeret ex populo eius. Anno tricesimo nono ætatis graui pedum dolore confici cœpit, ubi fertur plus in arte medicorum quàm in auxilio diuino spem fixisse. E vita discessit anno quadagesimo primo regni sui. Qui in sepulchro suo quod foderat Hierosolymis, aromatis & delicatissimis vnguentis conditus, sepultus est. Filium habuit Iosaphatum, qui ei in regno successit.

DE AZA,

EPIGRAMMA.

*Iustitia cultor reparauit sedulus Azas
 Rex Iude sancti diruta templa Dei.
 Syncerum indixit rursus pro Numine cultam,
 Destruxit aras non simulachra colens.
 Auxiliatrices collato Numine palmas
 Æthiopum vicit millia multa virum.*

Tur-

*Turpibus è sacris amouit post genitricem
Obscœni turbans impia signa Dei.*

DE IOSAPHATO, IIII.

pio Rege.

IOSAPHATVS tribus Iudæ Rex quartus filius Azæ ex vxore Azuba filia Salai, accepit Imperium anno quarto Regis Achabi. Tringinta quinque annorum fuit, vbi Imperio præesse cœpit, inçlyta pietate præditus & iustitia. Vixit circiter annum mundi 3032. patrem probitate & aliis virtutibus felicissime imitatus est. Arasque quas parens non demolitus, ipse exquirens accuratius, omnes subuertit, omnia simulacra Idolorum confregit, quibus maximam apud Numen adeptus gratiam, & fauorem. Nam cum Achabus bellis & aliis malis propter impietatem vexaretur, hic pietate & ocio floruit, & præter cætera iustitiæ specimina, quæ à principio sui regni exhibuerat, Sacerdotes ex Hierosolymis omni sapientia, & diuinorum oraculorum interpretatione conspicuos selegit, atque vt circa vrbes, quæ suo parebant Imperio, vt patias leges populo neglectas prædicarent, ad earumq; cultum hortaretur diligentissime mādauit. Et quia petatis cultum pmouebat, Baalum & alia impia Idola contriuit; Numinis igitur prouidentia contigit, vt reges externi ac circumiectæ gentes vltro Iosaphati societatem per legatos polcerent mul-

M 3 taq;

taq; & magna donarent ei munera. Philistai deferebant ingētia vectigalia argenti. Arabes arietū septē millia & septingentos, totidē hircos. Sed neque imperii cura, neq; fortuna bladiens à sancto Deo suo illum auertere. Edificauit enim quietā agens vitam, in Iuda domos munitissimas, vrbes vallis murisq; firmissimas circumdabat. Ferunt nullum vnquā Hebræorum Rogem tot præliatores armatos, atq; Iosaphatum habuisse. Iosephus testatur nouiescentum millia bellatorum sub eius signis militasse, sunt qui duodecies & vltra scribāt, fortissimos exercitus habuit duces, Ednan, ducē trecentorū millium. Ioannā, ducentorū millium, & octoginta. Amaziam ducentorū milliū principem, & alios inclytos quos prætereo Heroas. tantum promouet pietas. Hunc autem fortunæ cursum affinitas illa, qua filio suo dedit uxorem impiam filiam Achabi deformauit. Ea que Numini quamplurimum displicuit; Nam impius Israelitarū Imperator Achabus hac fretus adfinitate, statim sua petiit ab eo arma in Syros, & vt esset adiumento, ad Ramatham urbem in Galaaditide sitam, quā maiores tenuissent, recuperandam. Id Iosaphathus nihil grauate præstitit, pulchrum sibi & honorificū ratus, hominem suæ gentis, deinde hominē noua sibi cōiunctū affinitate auxiliatricib. exornare copiis. Collatis itaque castris placuit antequam inirent certamen, oraculum cōsulere,

num

num prospereliceret in aciē descēdere. Habebat Achabus numerosum penes se Prophetarum cœtum, quibus consultis, cum omnes victoriam vaticinati, quæ fuit Iosaphatus, num Propheta adesset Domini, cui voluntas esset Numinis vere explorata, cuiq; maior hisce fides haberi posset. Tum Michæã Achabus custodia deuinctum educi iussit, quē dixit cuncta cæteris infelicibus vaticinaturum. Vrsit Iosaphatus Propheta vaticinium. Qui liberū quidem, vt in aciem descenderent; præcinit, verū an se cundis auib; committeretur pugna, demonstraturum euentū ipsum. Neq; fieri posse quin effugiat Achabus prophetæ vaticiniū quolim prædictum, idq; procul dubio hoc adimplendum certamine. Achabus quoniam semper mala prædixerat, institit apud Iosaphatum, vt comitaretur ad præliū. Acquieuit Iosaphatus precibus & profectus. Ita vero disposuerat aciem, vt Iosaphatus stola candida cæterisque regiis insignibus emineret, Achabus gregarii militis habitu pugnam cieret. Dicitur Adadus Rex Syriæ suis imperasse, vt solum in Regem impetum faciant, eo n. caso exercitum quoq; caesum iri. Cōmisso igitur prælio Achabus vulneratus, & Iosaphatus vehemētissime petitus ab hostib; sed inuocata numinis ope vim insectantium effugit, & in domū suam pacifice reuersus est. Cui propheta Hiehu filius Anani ex dominico monitu obuiā progressus, acriter

M 4 illum

illum corripuit, quod impio copias præbuisset auxiliatrices, & affinitatem cum his, qui Dominum odio persecuti, contraxisset. Cæterum ni bona (idem dixerat vates) in te reperisset diuina clementia, opera vna cum tuo Achabo affini in prælio occubuisset. Iosaphatus exprobrationem audiens ex fatidico, diligentius quàm antea diuinis institit ceremoniis, & cultum sanctum accuratius promouit. Adhæc Iudices, viros pietate insignes omni suæ ditioni præfecit, quos & ipse grauitè, vt rectè iudicarent, adhortatus est. Hierosolymis etiam exactissimam omnium diuinorum dispositionè ordinare cœpit inter Leuitas, & ministros tēpli dominici, adeo vt felicissime gubernaret imperium.

Nec longo interiecto tempore, ab Ammonitis & Moabitibus & Arabibus bellum illi illatum est. Tres gentes istæ Iosaphatum aggressæ hostiliter, & ad Asphaltidem vsque lacum tumultuose progressæ, Gaddum lacui adiectum obsidione cingunt. Huiusmodi bellorum apparatibus turbatus Iosaphatus ad diuinam opem confugit, & ex intimis cordis penetralibus omni Iudæ & vniuerso regno ieiunio cum pœnitentia indicto Dominum orauit, vt à tribus illis defenderetur gentibus. Proinde in fletu & lamentatione tribus congregata Iuda supplex orauit Numen, vt liberarentur ab hostibus. Surrexit Zazihel filius Zachariæ Leuites fa-

res faidicus è medio, ac regem affatus bene iussit eum sperare de Numine. Victoria namque illum sine discrimine potiturum. Conscripto ergo exercitu in Thecuæ desertis conſedit. Inde priusquam ad hostes perueniret, tã dira libido illorũ animos inuasit, vt in ſemetipſos hoſt. liter ſeuirent, tantaque cædes ſecuta vt ex numeroſiſſimo nuper exercitu quã pauciſſimi ſuperfuerint. Incidit in illam ſtragem Ioſaphatus vna cum ſuis militibus, ſacerdotibus, Leuitis, & cantoribus, quos in prima acie præpoſuerat, vt Dominum laudarent, eiufq; in æternum conſiterentur miſericordiam. Hinc collectis per triduum ſpoliis, hoſtiumq; caſtris direptis, Deo Opt. Max. ob victoriam glorioſiſſimam ſine vlla ſuorum clade quaſitam. intimo gratulatus eſt animo, manſitque iam inde loco nomen, vt *Landum actio* ſit val- lis nuncupata. Reuerſus in Hieroſolymam, rerum ſtatum ſortitus eſt placatiſſimum.

Eoque tempore Ochozias Achabi filius, malitia & impietate patre non inferior, ſucceſſit, cuius uſus Ioſaphatus etiam familiaritate, naues cum eo miſit ad Tharſin, aurum allaturas. Eliezer filius Dodan oraculo iuſſus Ioſaphatum acriter reprehendit propter impiam cum impio rege familiaritatem, & is prædixit naues conterendas, & ſic factum eſt. Denuo poſt ſollicitatus ab Ochozia, reſuſcitauit ſocietatem. Et diem obiit, cum regnũ vigintiquinq;

M 5 annos

annos gubernasset, quos si prioribus, videlicet triginta quinq; addes comperies illum obdormiuisse sexagesimo ætatis suæ anno, Rex sapientissimus Doctor, qui quod ab aliis exigeret, vita & moribus ipse expressit. Sepultus est in monumentis Regum Iudæ Hierosolymis, cui successit Ioras filius primogenitus. Habuit sex filios, primogenitum Ioram, secundum Azariam, Iahielem, Zachariam, Michaellem, & Saphatiam, quos omnes primogenitus, ut regno solus potitetur, trucidavit.

DE IOSAPHATO,
EPIGRAMMA.

*Successit patri clara virtute refulgens
Iosaphat imperio: complacuitq; Deo.
Integer & purus sceleris sine crimine vixit,
Vulgavit populo dogmata sancta Dei.
Aras cum statuis destruxit, quæq; parentum
Fecerat impietas, is simulachra tulit
Millia bellantum novies ad prælia centum
Ex populi: potuit ducere gente sui.*

DE HIEHV, V. PIO
Rege.

HIEHVS antequam rex vngeretur, haud impiger exercitus dux, filius Iosaphati filii Namsi, obsidioni in Ramoth Galaatide Præfectus

fectus à rege, eam strenue & fortissime administruit, ita vt à nullo regis presentia desideraretur. Dum igitur suo intentus officio diligenter id obiret, cœpit numen eius recordari, atq; vindicem insontium Prophetarum, quos Achabus & Hiezabel interfecissent, illum per Prophetam Heliseum, qui vnum ex discipulis Ramothum in castra misit, vt Hiehum regem futurum lenticula sumpta olei perungeret, suscitauit. Fuerant tum forte plerique principes circa Hiehum in castris, siue officii causa, siue ad aliquid de summa rei consultandum vocati, quum Helisei nuncius ingressus secretum ab eo petiit, atque in proximum abductum conclauē Hiehu caput oleo perfudit, testatus se ad id missum ab Heliseo, vt eum Samariæ Regem inungeret, fore vt regnum sine vllō metu maiore obtineret, atque ex Heliaz prædicatione omnem Achabi extingueret posteritatem, in Prophetarum vltionem, quos Achabus improbe obrûcasser, Iezabelem etiam canes deuoraturus prædixit. Hæc ille cum dixisset, statim vt iussus erat, aufugit. Hiehus rogatus à suis, qui proxime steterant, qua fiducia homo iste, in cuius ore manifesta apparuisset recordia, eum ab re seria abduxisset. Hiehus quis & vnde esset, docuit: inde cunctanter, & cum rubore quæ facta, patefecit, ad quam vocem consensus & ingens congratulatio exorta est. Quam occasionem Hiebus secutus,

primum

primum omnium principes hortatus, vt milites officiorum commonefacerent, simulque ad Ioram Regem Israelitarum exstinguendum pergît in Iezrael, nec iam procul aberat, cum nunciant illi, qui in speculis stabant, magnam aduentare equitantium & accursantium turbam. Tum Ioras percussus, expeditissimum equitem iussit aduentanti agmini obuiam progredi, qui ex proximo perquireret, amicine an hostes adessent, hocque cognito celerrime ad se recurreret. Is ab Hiehu in occurso circumuentus, iussus est agmen vt ceteri comitari. Quod procul intuitus speculator, ex edito exclamat equitem post congressum agmini sese agglomerasse. Cum id in altero quoque Rex comperisset, continuo Ioras cum Ochozia rege Iuda, qui ibi forte erat, in currum sublatus, obuiam progressi sunt Hiehu, & inuenerunt eum in agro Nabothi Iezraelitæ: Cumque rex Hiehum amice compellasset, nec contra quicquam pacate redderetur, sed veneficę impudicęque sceminæ filium Hiehus eum appellaret, ac recta in illum impetum faceret, flexo repente curru aufugere volentem Hiehus sagitta traiecit, & percussit Ioram inter scapulas, vt in curru suo moreretur, corpus deuolui iussit in Nabothi agrum, feris & volucribus expositū, vt vera comperirentur, quæ olim Helias præcinerat. Ochozias & ipse fugam adornaturus similiter percussus sagitta, in Magedonem gra-
uiter

uiter vulneratus aufugit, vbi inter curandum
 efflauit animam. Accidit igitur hac cæde, vt
 Hieho nouo rege vncto duo regna vtroque
 priuarentur rege. Post Ioræ cædem Iezraelem
 solo adæquauit, vbi Hiezabel Ioræ mater erat,
 hæc filii clade audita ex alta turri exclamans,
 Hiehum venientem conuitio excepit, manci-
 pium perfidissimum nuncupans, & impium,
 qui regem Dominum Zambri more crudeli
 enecasset. Hiehus conuitia nihil moratus
 Eunuchis astantibus Hiezabeli, imperauit, vt
 eam è turri præcipitarent, quam ruentem hu-
 mique afflictam turma equitum ad id missa
 conculcauit, vt paries vndique cruore con-
 spergeretur. & ob trita ad nihilum pene redi-
 geretur, ita vt cum Hiebi iussu corpus requisitum
 esset, nihil præter caluariã, pedes & sum-
 mitates manuum inueniretur, Septuaginta A-
 chabi filii in Samaria sub pædagogis adhuce-
 rant, hi vno tempore Hiebi iussu truncati sunt,
 eorumque capita ante regiam ad spectaculum
 coaceruata. Inde Hiehus eam pro concione
 cædem nulli mortalium esse adscribendã am-
 plius nisi Achabitæ impietati, quæ nomen ita
 irritarit, vt ita plesteretur eius posteritas. Nec
 Hiehus adhuc hostili sanguine expletus omnes
 Achabi toto regno necessarios expulit, quin &
 Ochazix fratres trucidauit omnes circiter
 quadraginta duos viros, nec residuum ex illis
 vnũ in viuis permisit. Conuersus postea ad
 super-

superstitionem tollendam, populo ad concionem vocato, edicit se velle Baali Deo, cuius cultus ab Achabo fuisset exorsus, solemnes venerationes reddere, accersendos proinde omnes sacerdotes Baaliticos, vt celebri conuentu rite quæque peragerentur. Capitalementam irrogauit his qui non affuturi essent. Multis ergo sacrificiis in Samariam concurrantibus, repletum est templum Baalis, à summo ad imum vsque. Caterum vt commodius Baalis sacerdotes, & qui conspici gratia aduenerant, ex piis dignoscerentur, præparauit Rex sibi & suis, alias quàm Baalitis vestes, & sacerdotibus vestimenta, quibus in Baalitico cultu vsi fuerant, induere mandauit. Adornatis ad hoc octingentis militibus, qui impii ritus sacerdotes percuterent. Sumpsit ad se Ionadabum virum insigni pietate & prudentia, cum quo consilio communicato, an omnes confluisse, & an piorum quempiam eo cœtu immixtum arbitraretur? cum negasset ille quenquam adesse, ex composito armatam suam multitudinem, cui ne quisquam effugeret capitali iniunxerat supplicio, in sacerdotes & alios immisit reprobos. Hi percusserunt omnes, vt ne vnus superstes relinqueretur. Et templum Baalis incensum in latrinas ad hodiernum vsque diem redactum est. Omnibus quo circa Idololatriæ & impiis extinctis, Hiebus maximam Numinis adeptus est gratiam.

Et

promisit propter sedulam inquisitionem Idolorum, filiis relictis imperium ad quartam usque generationem. Omnium quæ iubebat Numen, executor promptissimus fuit, nisi quod vitulos aureos non dereliquit mere Hierobæ qui erant Dan & Bethel. Supremo fere imminente fato Bibliaci memorant libri, non admodum integri pectoris in Deum ipsum vixisse, vnde res eius non multum pacatæ factæ sunt. Syri namque Azahel duce, qui late in eam gentem per id tempus imperabat, omnem trans Iordanem regionem ferro & igne scæde vastauere. Nec eam iniuriam partim propter indignationem Numinis vlisci potuit, partim regni opibus turpiter afflictis. Ioacha filio superstite anno octauo & vigesimo ex quo regnare cœperat, è vita migravit, atque Samariæ sepultus est.

DE HIEHO,

EPIGRAMMA.

Nam fides ductor castrorum regius ante

Vinctus quam caperet regia sceptrâ, fuit.

Fatidici monitu reges percussit utrosq;

Iuda & Iſrahel, curribus ille suis.

Diuinor enlim auxit, Baalimq; colentes

Occidit, facerendâ sua inſa sacra.

DE

DE IOA, VI. PIO REGE.

IOAS filius Ochoziæ, ex vxore Sebia Bersabeensi, Rex Iuda, septem fuit annorum cum regnare cœpisset, idque mirabili Dei providentia contigit. Vixit anno mundi 3128. Athalia Ochoziæ regis mater, mulier ferocissimi ingenii, sola vt præfesset Imperio, conata est omnem Dauidicam, & regiam posteritatem è medio tollere. Ioas igitur infans, ne trucidaretur, ex regia sublatus est per Iosabetham amitam, & furtim domi ab illa annos septem, quibus Athalia regnum administrauit, nutritus est incredibili pietate. Erat Iosabetha Ochoziæ ex patre soror, nupseratque summo pontifici Ioiadæ. Is vt regnum puero recuperaret, paucissimis centurionum, quod apud se Ioas aleretur, primo aperuit: Inde fide data & accepta pepigit cum eis fœdus, edocens quid animo volucret, scire se ait fato Dauidicæ stirpi Iudæ Regnum plures ætates deberi, statutum proinde habere, quantum in se, vt puer quem vxor occultrauerat, rex eligeretur, omnia ea promptissime successura, si Leuitis, cæterorumque sacrorum ministris collectis ad certum diem Regis noui vnctio confirmaretur. Centuriones sua sponte presentem rerum statum odio prosequentes, omnem mouerunt lapidem, vt regulus Ioas inungeretur. Congregatis igitur paucis post diebus tribuum prin-

principibus, Ioas in medium à Ioiada productus, & regio coronatus diademate, cœpit Rex saluari; hinc ingens exorta est gratulatio, & ouatio. Quibus Athalia commota, cum armatorum, quos forte ad manum habebat, ad templum, caterua procurrit. Ibi puerum coronatum diademate conspicata, vestes præ nimio conscidit dolore, & coniurationem Imperio natam vociferata est. Cæterum pontifex dicitur impia reginæ moratus, milites quos ad id subornauerat, confestim illam interficere iubet: Illaque cæta pontifex sacramento multitudinem deuinxit, ne quemquam alium uiuo puero in vrbe gubernandæ Reipub. præsidere pateretur, nec ab vlllo eum violari, sed pro vnus salute & incolumitate, omnes calamitates & labores perferrer. Et mansit illi regnum incolume ad puberem vsque ætatem, sub accuratissima amicitia suæ tutela, qua etiam ætate cultus religionis præter reliqua quã maxime Regi fuit curæ. Hierosolymis enim ubi imperium profectioris ætatis accepit pienuissimo opere administrationem auspicatus est. Salomonis templum magnifico iumptu reparauit quod Athalia & filii antecessores nuptiis Phœnicis labefactauerant. Nec ita multo post templi instaurationem Ioiadas, qui insigne illud opus vrserat, nimia consumptus ætate vita defunctus est.

Quam diu autem vitam agebat, Rex syncera

N

ræ

re pietatis fuisse dicitur. Post vero Ioiada mortem, tum demum quasi freno & vinculis solutus, paulo cœpit liberius principum suorum ductum sequi & viuere, & in ea erupit vitia, quæ puerilibus male dissimulauerat annis. Alienarum sacrarum ceremoniarum cum principibus ciuitatis amplexus, prioris vitæ instituto, non ut decebat, respondit, prophetisque in diram superstitionem reclamantibus, id scelus neque regi, neque reliquæ fore impunitum multitudini. Quo monitu non modo à nefario non abstinuit cultu, sed Zachariam etiam Ioiada filium, cuius parens plurima in Regem contulerat beneficia, virum iustissimum in templo prope aras lapidari mandauit, nec lento deinceps gradu diuina abfuit ultio. Azahel enim Syrus Iudæ fines ingressus, Gethæum agrum populatus est. Eratque Hierosolymam obsidione cincturus, ni Iosac factis thesauris regiaque gaza exutus ad regem pacem ignominiose poposcisset. Porro haud exiguo euoluto tempore in grauissimum incidit morbum, & longa ægritudine conflictatus, corum insidiis (diuina vindicta factum) qui Zachariæ iniquo fatum intulerant animo, anno regni sui septimo & quadragesimo, in domo Mello in descensu à Sela percussus obiit. Et sepultus est in ciuitate Dauid. Dederat illi Ioiadas duas uxores, è quibus filios & filias procreauit, cui Amazias filius in Imperio relicto successit.

DE IOA,
EPIGRAMMA.

*Ablatus furtim cognatis Regulus infans
 Euasit clarus, rex pius atq; potens.
 Immanis voluit puerum regina necare,
 Ni custodisset patria forte soror.
 Annorum septem nactus diademata regis
 Pontificis iussu, consilioq; Dei.
 Officium templi promouit sedulus, atq;
 Sollicite iussit condere templa Dei.
 Ni vatem iustum madtasset is inclytus Heros,
 Inclytus & princeps ille futurus erat.
 Talia sed postquam commisit crimina, multum
 Lesa fuit pietas huius amata Deo.*

DE AMAZIA, VII. PIO
Rege.

A Mazias filius Ioæ Regis Iudæ, vndecimus fuit à Dauide, nomen matris eius ex Hierosolymis Ihoadan fuit. Vixit anno mûdi 3131. inculpatam degit vitã, veruntamen non vt Dauid, iuxta omnia, quę pater egerat, vixit. Nõ admodũ synceræ probitatis fuisse legitur. Verũtamen collatus cum aliis improbiõibus potest aliquo modo in numerum recipi piorum regum. Viginti quinque annorum Imperium nactus est, vbi statim paternæ cædis vltione regnum auspicatus est, omnesque conspirationis inita conscios capitali supplicio

N 2 affe-

affecit. Horum vero liberos incolumes passus est viuere, lege fretus diuina, qua diserte cautum, ne liberi p̄ parentibus, aut cōtra parentes pro liberis puniantur. Accuratissimum deinde habuit delectum, trecenta hominum millia ad bellum conscripsit, & vt præsens armorum apparatus terribilior hosti videretur, centum millia ex Samaritana ditione cōduxit stipendio, quorum postea opera non est v̄lus. Propheta qui aderat Regi, sic admonente, vt ab impio Samaritanorum commercio abstereret. Externis igitur copiis repudiatis, cum domestico exercitu in Moabitas, Idumæos, Gabaonitas hostiliter profectus, ingressusque, horum fines, cruento prælio tres gentes deuicit; ex deuictis decem occidere millia, totidem ferme capta. Hinc late per hostes effusus, & ingentem prædam adeptus, ad petram in Arabia castrametatus est. Et iam in aperta versabatur victoria, cum Samaritanorum cohortes grauè ignominiam putarent, quod repudiatae essent à rege, nec ad bellum admittæ, ac per hoc quasi indignæ, quæ Iuditharum castris ad mouerentur. Propterea in Amaziam Regni fines irruentes, vsq; ad Bethoron interfectis tribus millibus omnia turbauerunt.

Cæterum victoria illa Amaziae haud bono cessit, nam is præsentis rerum statu & successu elatus ad patris ingenium & mores recurrit, captiuos duos quos ex hostium regione pertulerat,

tulerat, ceu veros est Deos complexus, reclamante in eum Propheta, qui præter impietatem, dementiæ quoque factum detestatus, quod eos veneraretur Deos, qui neque semet ipsos, neque alios in necessitate constitutos iuarent, infaustum vitæ prædixit exitum, ægre ille eiusmodi voces perfererebat; perstabat tamē in suscepta religione. Affuit itaque, vt sepe alias flagitii seuera vltio, ad quam accelerandam ipse sibi inuenit viam promptissimam. Triumphatus populorum victoriis, ad Ioam Samariæ Regem literas dedit esse sibi in animo, omne Iudæum nomen quod maiorem culpa in duo dissectum fuisset regna in verum corpus, vt prius velle combinare Iussit igitur cum omnes tribus, vt sese subiicerent imperio, quod si minus impigre iussa facerent, scirent, se non multo post vtriusque regni vindicem affuturum. Cæ erum tantum absuit, vt minacissima Amaziæ denūciatio Ioam aliquo modo perculerit, quin literis scriptis, regem ipsum suæ redargueret per Apologum stultitiæ, dicens; Libani carduus, suæ humilitatis immemor, cum cedro affinitatem iungere decreuerat, cui cum sedulo studeret, subito quadrupedum gressu fuit conculcatus. Amazias nihilominus instruxit bellum, in loco Bethsames Iudæ, quem venientem intrepide Ioas excepit. Sed prælio vix bene inito inopinatus timor Amaziæ milites inuasit, vt turpis fuga sequeretur. Rex suorum

N 3 præ-

praesidio exutus, in hostium deuenit potestatem. Tum victor Ioas capto extrema minitans supplicia, nisi intra regiae se urbis mœnia duceret; admotis Hierosolymam castris, destructaque murorum parte quadringentorum cubitorum spatio triumphanti similis Samaritanus rex captiuum in ciuitatem egit Amaziam. Qui cum ob vitæ ignominiam, & cladem acceptam stolide egisset, anno sui Imperii vndetrigesimo domestica periit coniuratione in Lachis, & quindecim annos vixit à morte Ioæ regis Israelitarum, & in cuius locum Ozias filius successit. Clades illa contigit anno regni sui quarto & decimo. Ex Lachis ablati sepultus est cum maioribus suis Hierosolymis.

DE AMAZIA,

EPIGRAMMA,

*Hic quod serua alios collatus, vite piorum
 Addetur numero, Rex adersitq; pius,
 Principium regni cadem vlciscendo paternam
 Huic fuit, ad bellum millia multa fouens.
 Tres vno vicit gentes certamine fortes.
 Victoria bec illi plurima damna tulit.
 Vt pater à seruis confossus, sic quoq; furtim
 Is perit à seruis, sic moderante Deo.*

DE

DE AZARIA, VIII. PIO RE-
ge, qui & OZIAS
dictus.

Binomium hunc fuisse constat regem, sunt qui Azariam vocant, vt libri regnorum, sunt qui Oziam dicunt, vt Chronicorum opus & Iosephus auctores sunt. Filius fuit Amaziae, ex vxore Hiczelia Hierosolymitana, anno mundi vixit 3184. Quem populus regē Iudae, patre in coniuratione interfecto elegit, annos natū sedecim. Nihilo minore pietate floruit, quā & parens eius. Direxit n. omnes actiones Numē, quas auspiciatus est, in syncera & vera religione promouenda. Aedificauit aulā in ciuitate, & restituit eam Iudaico Imperio. Philistaeis bellum primo intulit, Gehumq; & Zanniam vrbes ex ea cepit gente, captas diripuit, direptas muris nudauit; inde bellis bella serēdo in Arabes Aegypto finitimos arma transtulit, hic victor late vltro citroq; euagatus est. pari successu Hammonitas subegit, subactisq; triburum imperauit. Sicq; regni finibus vsq; ad Aegyptum propagatis, Hierosolymam reuersus, vrbis moenia vetustate, piorumque regum incuria collapsa valide restaurauit. Turres in porta anguli, & in porta vallis erexit, effodit cisternas plurimas, & aquae ductus eo quaesuit, eo q; plurima foueret pecora, tā in capestris, q̄ mōtosis locis & desertis. Vineas quoq; q̄ plurimas, & vinito-

res in carmelo possedit, & agriculturæ rex studiofissimus extitit, præcipue plantarum ratione delectatus. Munitiones plerasque Arabum montibus oppositas firmas reddidit. Aluit interim sub signis copias florentissimas. Trecenta octoginta hominum millia in eius fuisse castris dicuntur, omni armorum genere optime instructa.

Porro ne incrimis exercitus ad militiam progrediretur, confecit omnibus hastas, clypeos, galeas, loricas, militates arcus, & omnes belli machinationes quibus hostis a doriendus erat, varia excogitauit instrumenta curribus Hierosolymitanis è quibus sagittas, tela & saxa proiici poterant; aduentantibus hostibus, diuulgatumque est nomen eius, & fortissima gesta, fama & gloria latissime apud externas gentes celebrabantur. Causa præcipua, pieras inuiolata fuit. Sed tantam bonorum affluentiam, elatus animo, breuissimo admodum amisit tempore. Nam ingressus in templum Domini adolere voluit in altari thymiatis. Prohibuerat Azarias summus sacerdos, ac alii sacerorum ministri, ac ille noluit illis reclamantibus morem gerere, minatus sacerdotibus dira, ni sacrificia permitterent, vnde obtulit sacrificium, quare Numen pertinaciam Regis indigne ferens, totum corpus illius lepra infecit, vt ex conuersatione hominum secedere cogereetur, nec deinceps regis officio functus, sed relinquens filio suo

tuo Ioachæ administrationem regni, ille separata domo priuatam degit vitam. fuitque leprosus vsque ad extremum vitæ. Eius dominatu motus ingens terram concutit, cuius Propheta Zacharias meminit. Regnavit vsque ad quinquaginta duos Hierosolymis, & sepultus est in agro Regalium monumentorum, quod leprosus fuisset. Vixit autem annos sexaginta duos.

DE AZARIA,

EPIGRAMMA.

*A populo Iudæ factus Rex morte parentis,
Iustitia vixit grandia bella gerens.
Ex circumiectis multos persolvere census
Compulit ac plures, munere larga dare.
Condidit ingentes turres, urbanag, firmans
Mœnia, militibus tela parata dedit.
Multos nutriuit pastores, atq; colonos,
Huic pecoris semper, maxima cura fuit.
Sedulus hortorum cultor, plantisq; tenellis.
Conseuit propria semina multa manu.
Lepra contactus priuatim vivere cepit,
Et nato Ioachæ regna relicta dedit.*

DE IOTHAMO, IX.

pio Rege.

IOTHAMVS patre adhuc in humanis agente regnum & palatium gubernavit, vir inclita

N s clyta

elyta præditus iustitia, filius Oziæ ex Hierusa filia Sadochi, nulla in re offendit Numen, præterquam quod templum non ingressus, excelsa quæ maiores instituerant, nõ demolitus fuit, licet ille exiguus aut omnino nullus. Idolorum cultor fuisse reperitur. Viginti quinque annos natus, cum ad gubernacula Imperii promoueretur, portam domus Domini excelsam ædificauit, & in Opel siue muri propugnaculis plurima condidit, vrbes multas in montibus Iudæ construxit, in nemoribus castella & munitiones, sicut pater, & præter ciuilia opera multa etiam varia vrbis mœnia, partim ab imo ad summum erexit, partim vetustate collapsa sumptuose reparauit. Intulit Ammonitis bellum, victis que tributum imperauit, vt centum sibi auri talenta quotannis penderent, ac coros tritici decem millia, atque hordei totidem, auctusque est amplissima imperii & opum facultate. Dominus enim eius candorem & vitæ sanctimoniam agnoscens nihil irremuneratum reliquit. Eodem tempore cœperunt Rex Syriæ Rasis, & Rex Israelytarum Peka, deuastare fines Iudæ, verum is morte præditus nihil restitit. Sedecim annos regnauit, & natus annos quadraginta vitam in felici imperii administratione mortalem cum immortalis gloria mutauit.

DE IOTHAMO,

EPIGRAMMA,

*Leproso regnum tenuit viuente parente,
 Virtutis sancta uerus amator erat.
 Multa suo regno construxit, Numen amauit.
 Hostes euicit prospera bella gerens.*

DE EZECHIA, X. REGE

pio.

EZechias impii Regis Achati filius, ex uxore Abia filia Zachariæ, vir incomparabilis vitæ integritatis & religionis ardentissimæ in Deum. Quare in meliorem statum res Imperii eius administratione redactæ sunt, à parentis impio instituto longe diuersus secessit, administrationem anno ætatis suæ accepit vigesimo quinto, quam confestim à pietate auspiciatus est, & populo ad concionem vocato miseræ cladis causas aperiens, ciuibus & omnibus subditis ad pietatem admonitis, templum Domini aperuit, veteribusque ceremoniis, sacerdotibus, ministris, & feriis condecorauit. Quoniam vero tum temporis Azymorum festa instabant, conuentû vniuersæ genti Hierosolymis indixit, misit & in Samariâ ad cognatas tribus, qui suo nomine regē, & cæteros ad antiquâ pietatē inuitarēt, feriis, si qua adhuc veteris, promulgatę legis cura ipsos haberet, Hierosoly-

folymam couenirent. Multi igitur mortales ex Zabulonia tribu, Manassea, & Isacharia, magis priuato consilio, quam publico suorum detestati perfidiam, sacrorum die Hierosolymam uenerunt, ubi Ezechias patefacto purgatoque templo ex Solomonis inlituro ad aram maximam sacra fecit. Vrbs deinde tota, uanis est liberata superstitionibus, peregrina sacra cum Idolis & statuis demolitus est: Lucos demonibus consecratos succidit, serpentem etiã æneum à Moyses in deserto eleuaturn à populo adoratum confregit, quin etiam libros Salomonis Philosophicos è curiosorum manibus eripuit, ac proinde in Dominum spem suam omnem collocauit, & illi perfecto corde adhaesit. Quæ Moyses in lege præceperat, diligentissime est executus: Vnde uix ullus piorum regum tanta celebratus est pietate & religionis studio, quanta David & Ezechias. Hæc igitur circa religionem operatus, & Numinis fauore fretus, Philistæos à Gaza urbe ad Gethum bello domuit, Salmanasari Assyriorum regi tributum quod parens solitus pendere, minacissima belli denunciatione reposcanti, abnegare ausus est. Imminebat ergo illi graue bellum. Verum Assyrius omnem armorum impetum in Samariæ Regem deflexit, quem & in captiuitatem secum abstulit. Ezechias cum Senacheribum & in se bellum dirigere uidisset, inito consilio cum suis, obstrui omnes cisternas, & fontium

rium riuulos fecit, ne hosti locus morandi relinqueretur. Deinde & munitissimas armis & vallis vrbes tuas reddidit, & ciues vt fortiter agerent hortatus est. Fuisset autem eius belli exitus nihilo Ezechiaë felicior, quam Samaria Regi, nisi manifestum numinis auxilium illum defendisset.

Enimvero cæteris regni vrbibus, aut vi aut metu captis, cum Hierosolymam Assyrius victor castra mouisset, legati supplices ex vrbe profecti ad Assyrium, pacem orarunt. Quam, si trecenta argenti talenta & triginta auri in præsentia sibi penderentur, Sennacheribus vltro pollicitus, iureiurando affirmavit, illa summa numerata, pacatum Hierolymitanis finibus se excessu: um. Exsoluit Ezechias imperatam auri & argenti summam, omnibus vasibus, tam templi dominici, quam Regiæ suæ, corrasis. Cæterum Assyrius verso in Ægyptios & Æthyopen populos bello, partem copiarum ad Regiæ vrbis obsidionem confirmandam remisit. Ezechias vbi urbem nihilominus obsideri vidit, legatique ab hostium ducibus missi nunciarent, non esse, cur ab Ægyptiis aut Æthiopibus auxilia expectaret, quorum vtramque gentem repente Sennacheribus obruisset bello, stulte & regem ipsum, & cæteros facturos, si velint extrema pertentare, quam deditionem recusare.

Nun. en etiam quod coleret Rex & sui, detestan-

testandis criminati sunt blasphemii. Si dedicationem amplecteretur, promisit victoris clementiam, contra si abnueret, vim, crudelitatem, & vrbs excidium. Fractus animo Ezechias, q̄ vnū supererat remedium in preces & vota conuersus faccum, vestibus scissis, induit, Esaiam qui tum temporis sanctitatis & diuinationis fama ceteros antecellebat, per seniores accersitum rogat, vt precibus si fieri possit, præsens excidium sibi & patriæ apud Dominum deprecaretur. Huius Oraculo Ezechias iussus est sperare Numinis auxilium, nec suæ genitæ defuturum, quin breui fore, vt Israelitæ in Mediam & Persiam ablegati, postliminio reuersi, Samariam, & sedes pristinas, inhabitaturi essent. Trahebatur itaq; cum Assyriorum castra graui pestilentia tabelcerent, obsidio: Paucis post diebus ingens multitudo mortalium defuncta est. Attestatur sacri & Iosephi libri nocte vna in his castris ad ceterum octoginta quinque millia periisse. Sennacheribus præsentem consternatus clade, & diris hominum funeribus, in Assyriam abiit. Ibi per filiorum manus in coniuratione propter blasphemias Deo illatas casus est.

Ezechias hostili metu solutus, nihil quod ad diuinos honores attinet, intermisit, Deo opt. Max. gratulatus, quod se & suos manifesto protexisset auxilio. Cœpit autem grauissimo laborare morbo, vt vitæ desperaret salutem; Auxit

Auxit maxime languorem terribilis vox Prophetæ, quod non esset diutiorem hoc seculo vitam habiturus. Quare conuersus ad Dominum amarissime fleuit, vt eius respecta pietate, & sedulo sacrorum cultu vitam diutiorem concederet.

Motus Dominus miserabili regis lamentatione, per Prophetam monuit, cum adhuc quindecim victurum annos. Quod cum nec omnino firmiter crederet, petere signum Prophetæ iussit. petuisse dicitur, vt umbra solis decem gradus retro, vnde venerat, abiret, contigit id precibus regis, & umbra in Herologio Achazi patris conspecta est retrogredi decem gradus. Solutus igitur languore, quo fuerat implicitus attentiore cultu & maiore pietate sacra instaurauit, quã antea, proinde ditissimus euasit, ac thesauros plurimos sibi congregauit argenti & auri, gemmarumque ingentem habuit summam, aromata varia, & odorifera, armorum omnis generis magnam copiam confecit. Frumenti, vini, olei, immensam abundantiam, quam plurima armenta & greges aluit, sex condidit vrbes. Porro superiorem fontem aquarum Gioncum obstruxit, & deduxit illum vsque ad ciuitatem suam, omnia quæ succedebant, prosperrime auspiciatus est.

Porro tantæ felicitatis cursum Baladus Sennacheribi successor impediuit. Ad Ezechiam
caim

enim amplissima miserat munera, quo societa-
tem & amicitiam eius obtineret. Id ille magni-
ficum sibi & ad regni exstimatione pertineret
ratus, Baladi amicitiam cupide est amplexus, ea
in spe regnum mutari in optimum statum. Sed
Esaia verbis increpatus, quod Numen offendi-
disset, praelertim cum ea gente amicitia & fe-
dere contractis, quae Hebraeis assidue sit aduer-
sata. Quoad vixit, animum sollicitudini & me-
rori obnoxium habuit. Fuit contemporaneus
Romulo Romanorum conditori. Viginti ne-
uem annos regnum summa probitate, & vitz
integritate administravit. Defunctum anno
xviii quarto & quinquagesimo planxit uni-
uersa Iudae tribus, & exequias eius celebravit,
sepelieruntque illum sepulchris filiorum
Dauid.

DE EZECHIA,

EPIGRAMMA,

*Preditus hic magna vixit rex cum pietate,
Tum virtute gravis, candida vita fuit.
Religione Deum vera commotus, amavit
Ad populum vertit numina sancta suum.
Non habuit similem sibi religione, nec ullus
Huic vinct similis, regia sceptrum ferens.
Horrendi quidquid culens dimouit ab aede
Sancta, purgavit singula rite loca.*

Assyrio

*Affyrus census quotannis soluere (quondam
Fecerat ut genitor) noluit ille pius.*

DE MANASSE, XI.

pio Regē.

MAnasses filius sanctissimi Regis Ezechiaë,
ex vxore Aphsiba, verum quo probior
parens fuit, eo peiorem vitam egit filius. Ne-
glecto n. patriæ religionis cultu, nactus impe-
rium annos natus duodecim, vixit anno mun-
di 3329. templum Dei spurcissimis Idololatriis
contaminauit, & iuxta abominationes gentiū,
quas Dominus à conspectu suo remouit, om-
nem vitam principio instituit. Excessa, quæ
pater demolitus fuerat, restaurauit, Diis aras
consecrauit, lucos erexit, & omnem cæli glo-
riam adorauit, adhæc filios suos transire fecit
per ignem in valle Behennone, adeoque Mo-
locho, quem Iouem tyrannum nominat Pru-
dentius, immolauit, somniorum maximam
habens rationem: sectatus anguria, maleficus
cœpit nauare operam. Habuit secum pluri-
mos magos, & incantatores, multaque patra-
uit coram Numine grauissima scelera vsque
adeo, vt ipsum etiam Hieroboamum, corru-
ptæ religionis authorem, atque omnes popu-
los barbaros impietate superarit. Sacerdotes
adhæc, & qui in antiqua adhuc pietate persta-
bant crudeliter insecutus est, viroque vrbis sa-
cra

cræ cæde & sanguine passim repleuit. Sed im-
 pium scelus turpi seruitute expiauit. Quippe
 qui in medio cursu furoris sui, ab Assyriorum
 rege Merodacho armis petitus, maiore regni
 parte (diuina id factum vltioe) hostiliter de-
 uastata, ipse dolo captus, multa cum ignomi-
 nia apud hostem per decennium carceri tetro
 detentus fuit. Tum catenis vinctus & maximis
 tortus cruciatibus palam testatus est, se meri-
 tas suæ impietatis luere pœnas, pœnitentiam
 gemitu lamentabili egit, inde profusis vero pe-
 ctore lacrymis Deo placato in regnū honorifi-
 ce restitutus fuit. Mutata igitur ratione, post-
 quam Nomen vere cognouisset, omnem ope-
 ram, & studium in religione collocavit, veteri
 factorū ritu diligentissime restaurato ex Moy-
 sis instituto, sacris inuigilauit. Populus vt antea
 impium Deorum cultum æmulatus: Ita iam
 piū studium denuo secutus nihil cedebat illi
 pietate, nec piis opibus. Aedificauit post hæc
 multa extra Hierosolymas, deinde multas tur-
 res maiore aliquanto apparatu, quā initio fuis-
 sent, refecit, firmavitque haud vno loco præsi-
 dia. Porro condidit altare Domino, & immo-
 lauit in illo victimas, hortatusque populum, vt
 toto corde & animo Dominum coleret. Aras
 quoque quas Baali in domo dominica cōstru-
 xerat, omnes perfregit, ac penitus subuertit, e-
 gitque reliquum vite prosperissimo rerum cur-
 su incolumi, pacatoque regno, proindeque
 quis,

quicquid antea pravi egerat, id postea meliori
vitæ instituto sedulo compensavit. Porro, nisi
clare Bibliaca testarentur volumina & alii libri
quos sequimur, veram egisse coram Deo in hu-
militate maxima pœnitentiam, non ad pios re-
tulisset reges verum quoniam posterius vitæ
spacium candidius exegit quam cæteri Reges,
qui principio quidem pii, sed aliquandiu re-
gno administrato improbi euaserunt, piorum
Regum catalogo inscribendum iudicavi. Cæ-
terum diutius regnavit, quam regum quis-
quam, annos videlicet quinquaginta quinque;
Obiit ætatis anno sexagesimo septimo, sepul-
tus in horto domus suæ extra regia monumē-
ta: tota vita agitatus incendiis & anxia formi-
dine, & variis successibus. Moriensque Ammo-
ni filio suo imperii habenas tradidit.

DE MANASSE,

EPIGRAMMA,

*Impius omne scelus Manasses, crimina multa
Commisit primo, fecit & omne malum
Assyrius postquam sed duxit compe de vindictum,
Integer euasit, crimina facta dolens.*

DE IOSIA XII. PIO

Rege.

ANtequam Iosias nasceretur, multis prædi-
ctus est qualis & quantus sit futurus. Id
O 2 postea

postea contigisse vita & historia eius comprobant. Natus est anno mundi 3333. Ocho annorum, parente in coniuratione qua dam interfecto, Regni administrationem felicissimis auspiciis obtinuit. Nomen matris erat Idida, filia Phadaia: Befachatides. Hic rex nihil, quod Numinis offenderet clementiam patrauit: nullis sceleribus, ut antecessores, adhaesit, sed toto corde, mente, & anima illud veneratus est, summaque studuit ope, ne irritaret Deum ad iram. Puer adhuc nihil charius duxit, praeter pietatem, & omnem honestatem, duodecimo anno aetatis suae cepit perfecto corde Numinis curam habere, omnibusque viis & rationibus laborare, ut Idololatrias expurgaret ritus. Praecipit igitur sacerdotibus suis, ut Numinis maxima cura habita vasa Baali, vniuersae militiae caeli, ut lunae, soli, & duodecima signis confecta, in cinerem versa ad conuallem Cedronem proicerent, puluere Bethlehem delato, Magicos incantatores, & aurspices, quos Reges Iudae fouerant, impios etiam sacerdotes omnes occidit, idque coram congregata tribu Iudae vniuersa, neque cuiquam permisit liberos consecrare per ignem Molochi. Quadrigas solis in vestibulo templi positas incendit, nec non & altaria solidicata destruxit: sed & equos solidicatos amouit. Altaria, quae Achaz Rex & alii reges fabricarant in duobus atriis templi, demolitus est, cineremque in torrentem disper-

fit

fit cedronis. Templū Deæ Sidonia, siue Astaroth Idoli Sidonii structum olim à Salomone depopulatus est. Adhæc altare Bethelinum, & excelsum per Hieroboam conditum, quò à vero cultu seduxerat Israelitas, diruit. Post autem vt Prophetæ vaticinium compleretur, tulit ossa ex mortuorum monumentis, qui Dominū ad iracundiam prouocauerant, & combussit illa apud altaria, iuxta prædictam Domini sententiam. Conuersus etiam ad sepulchrum vatis, qui talia eum cura sub Iosia præcinerat, iussit illius ossa illa quiescere. Phana Samaria in vrribus Manassæ, Ephratinei, & Nephtalinis omnia subuertit. Reuersusque Hierosolymam decimo octauo anno regni sui, munita iam terra, & templo Domini, misit Saphan scribam cum aliis principibus, vt vrgerent apud Helchiam sacerdotum summam, quo templum Dei reconderetur ad veram renouandam pietatem; cum itaque ex mandato Regis faciundo operi in æde Domini, omnes intenti essent, forte accidit, vt cum pecuniam in ædem Domini illatam efferrent Helchias librum legis Domini per Moysen promulgatæ inueniret. Quare transmisit Regi Iosia per scribam Saphanem. Lecto vero libro legis quātum lex posceret audiens rex, accersitis ad se sacerdotū principibus. Vestes suas scidit, & misero ciulatu planxit contempnam ab antecessoribus diuinam illam legem. Veritus etiam, ne & ille

maiorum pareretur iniurias, misit suos ad fatidicos, vt hac de re responderent, quidnam faciendum, vt propium haberet Deum. Profecti summi sacerdotes ad Oldam Prophetam uxorem Sellum, filii Thecuæ, habitantem Hierosolymis quæsiuerunt, quid veri conicere posset diuina lege neglecta per Reges Iudææ? Illa respondit, maximam imminere commissorū pœnam omni Hebrææ genti, neque facile numinis iram placari, ni totam illam gentem subuerterit. Attamen dum Rex Iosias inclyta præditus iustitia, volumine legis perterritus, pœnitentiam egisset, fore vt suis diebus non talia visurus esset mala & calamitates. Renunciauerunt Iosia singula dicta vatis, qui conuocatis omnibus Iudæ maioribus Hierosolymam, legit ipse verba legis, & pœnam quæ maneret transgressientes declarauit. Sacramento quoque promissit coram Domino, & vniuersa concione, nunquam se Deum cœli, terræ, maris & vniuersi mundi, cunctis vitæ diebus derelicturum. Celebrauit & Pascha siue dies Azymorum tanta magnificentia, pompa, ceremoniis, honore, populi frequentia multis item sacrificiis (nam triginta millia gregum, & armentorum tria millia in id Festum impendit,) à diebus Samuelis non fuerat celebratum. Nec vltus regum Israel festum illud sanctius hoc rege perfecit. Ministerium templi ita disposuisse dicitur, vt pauci admodum illi præferantur.

Fuit

Fuit sane post Dauidem Rex non felicior, probior, aut sanctior, quam Iosias, sed & qui maiori studio diuina, atque ille promouerit, similem non habuit, neque vix habiturus est. Hoc vnum stulte egit, quod Necho Regi Ægyptio bene monenti bellum intulit. Cum enim Necho terrifico belli apparatus ex Ægypto in Medos & Assyrios profectus ad Euphratem propemodum processisset Iosias, quia parum tutum sibi videbatur, numerosum exercitum intra Syriæ fines tam otiose vagari ab instituto itinere Nechonem conatus est auertere. At Necho amicum se non hostem Iosia prædicabat, bellumque se non Syriæ palæstinæ, sed Medis & Assyriis illaturum, Hortatus Iosiam, quem illum ad arma paratum videret, vt, cum nulla laceffitus sit iniuria, ne temere se bello implicaret. Iosias nihilo secius contra tendebat in campo Mageddo, & iam aciem in Nechonem struebat, cumque ab vno cornu ad alterum, vt suos ad pugnam hortaretur, discurreret, sagitta temere ex aduerso missa, letale accepit vulnus.

Id rei impedimento fuit, quo minus vtrinque concurreretur, nam priusquam signa canerent, inopinata clade Iudæi perterriti aciem declinarunt. Ipse Hierosolymam delatus paucis diebus ex dolore vulneris moritur, quum annos vnum & triginta Rex fuisset

Sepultus est in tumulis maiorum, quem uniuersa luxit Iudæa, & Hieremias Propheta miserabili carmine interitum eius lamētatus est, assertor enim fuit moris maiorum & synceræ religionis acerrimus. Postremus is in regnum sepulchris conditus est, neque post eum alius rex pius aut laude aliqua dignus in hoc populo vixisse, monumētis proditum est. Duratque eius memoria honorifica in hodiernum vsque diem apud omnes.

DE IOSIA,

EPIGRAMMA.

*Hic Baalis Phano subuerso solis & aris
Amonit currum, solis equosq; tulit
Inclutus & felix vere pietatis amator
Honesti fautor, iustitiamq; colens.
Prælegit turba stans ipse volumina legis,
In sacra Domini forte reperta domo.
Se veneraturum iurauit pectore Numen,
Toto, promissi talia vota tribus.*

DVO,

DVODENARIVS
TERTIVS,

DE DVODECIM IMPIIS
Hebræorum Regibus.

DE HIEROBOA REGE I.
impio.

IEROBOAS primus Rex Is-
raelitarum natione Euphrate-
us ex Sareda, filius Nabathi, ex
serua matre procreatus, à patre
puer relictus, ob egregiam in-
dolem indulgenter apud Solomonem primo
habitus, mox murorum operi est præfectus, in
quo muare obeundo cum haud modicum
industriæ specimè edidisset, rex in homine vir-
tutem complexus, præfecturam illi amplissi-
mam in tribu Iosephi dicitur. Ferox igitur iu-
ueneris elato animo enixus est plures tribus sol-
licitare ad regnum Solomoni abrogandum,
fretus & vaticinio prophetæ Achizæ, qui egre-
diens

○ 5

dienti ad agrum obuiam progressus, vt Solomonis impietas puniretur, tali schemate magnam spem regni illi fecit: Scidit nouum pallium quo fuerat indutus in duodecim partes, vnde data Hierobæ optione, vt ex eo numero, quas vellet decem eligeret, futurum denunciât, quia Solomon grauitèr deliquisset, vt breui eius regnum non aliter, quam pallium illud plurifariam scinderetur, quarum duæ duntaxat eius filio, propter Davidis summum in pietatem studium collatæ sunt, Cæterarum imperium ei Numinis prouidentia celsurum. His ille confusus, quum primum ad exercitum venit, res nouas haud obscure moliri cœpit, conatus eo multitudinem pellere, vt imperio Solomoni abrogato, in se rei summam transferret. Sed fatale tempus nondum aderat.

Noua hæc consilia ad Regem delata ingentem ei curam iniecerunt, de authore tentatæ defectionis opprimendo. Hieroboas haud ignarus se in Iudæa haud posse tutum esse amplius in Ægyptum ad Selaichum regem transfugit, nec longo deinde reuoluto tempore, cū Solomon defunctus esset, ex Ægypto reuocatus, regnum sponte ab Israelitis oblatum nactus est, dum enima Roboas filius Salomonis grauius quam parens, subditos opprimeret, facta est imperii Hebraici hoc pacto diuisio. Nam decem tribuum Hieroboas curam habuit,

buit, duarum vero Roboas, idque circiter quater, millesimum ac ducentefimum quintum mundanæ originis annum.

Cæterum Hieroboas regni administrati-
onem adeptus, primo visus est eximia pietatis,
post scelestissimus euasit Idololatra. Is enim
primus populum in summam Idololatriam, &
statuarum cultum detrusit. Nam in Sycy-
mensi conuentu rex creatus, cum forte Sce-
nopejæ instaret festum, veritus, ne populus
religionis causa Hierosolymam frequens adi-
ret, ibique plurimum dierum commertio à se
alienaretur. Duo igitur vitulina specie simula-
cra ex auro conflata erexit.

Horum vnum in Bethelæ loco celebri, alte-
rum circa Danem consecrauit, multitudine-
que ad concionem vocata, vt erat vir pruden-
tissimus, & fingendi dolos mirus & summus
artifex, populo persuasit, ne Hierosolymam ad
sacra celebranda se conferrent: sed duo templa
in quibus aurea vituli effigie signa constitui-
set, velut aras quasdam Deo sacratas, obserua-
rent, ritum Leuitarum & sacrorum ministro-
rum eundem se retenturum, quem & Hiero-
solymitani, affirmavit. Authoritate & soler-
tissimis verbis, quibus pollebar, traxit stultam
multitudinem in suam sententiam. Hinc
misera genti, sensim à vera religione auersa,
omnium malorum, quæ postea secuta, caput,
& origo perenniter existit.

Adpro-

Adpropinquantibus igitur Scenopeiis Hieroboas Betholem profectus, ipse ponifex ad id creatus, cum sacerdotibus sacra inchoaturus, astitit aris, erantque hostiæ iam altari ad mota: cum Iadan Propheta, quasi Numinis eaduceator affuit, regemque affatus, primo sacra inhibet prophano ritu inchoati, quibus nisi abfistat, fore obnunciat, vt ex Dauidico genere, Iofias prognatus, sacerdotes ad aras ipsas, quâdoque crudeliter obruncet, impiorumq; ossa (quod & factû est Iofia probiffimi regis tempore) exusturus fit. Quam oraculi speciem, ne vanam arbitrentur adicit, fore aram illam sponte sua in duas esse rupturâ partes, vt quidquid esset illi congestum, scæde humi diffunderetur. Nec oraculo fides defuit, quin repente miraculum est conspectum, ara in duas partes diuisa, omnem sacrorum apparatus, velut ingratum, discuffit. Secutum & aliud portentum, Regis dextera, quam in Prophetam violenter intenderat, subito languore obtorpuit & contabuit. Cæterum Iadan vates precibus regis sollicitatus, pristinam illi valetudinem à Numine impetrauit.

Interea Roboas rex Iudæ defunctus, filium Abiam iuenculum ad regnum gubernandum reliquit, Quem Hieroboas terribili bellorum apparatu est adortus. Sæ impietatis hominem furia agebant in omne celus præcipitè, quippe præter Iadanis minaciffimum responsum,

per

per Achiam quoq; prophetam, ad quem vxor ignoto habitu de salute filii grauiter agrotantis sciscitatum Silonem profecta, responsum accepit, fore, quoniam à veri Dei cultu deflexisset, vt grauissima vltio omnem eius progeniem sequeretur, his terrificis Prophetarum dictis, non modo ille non aliquid ex præfenti impietate remisit, sed tam graui etiam, quam nefario bello Iudaicum nomen implicuit. Putant causam belli præcipuam extitisse, vt Abias sede parerna depulsa, solus ad gubernandum Iudeorum imperium admitteretur. Ad Amorræorum montem cum octoginta millibus hominum tumultuose dimicaturus, conscendit. Verum nec Abias in re tam trepida desedit, quin ex probato impio cultu, & scelerum cumulo, Hieroboam cum exercitu fudit, atque talem se præbuit victorem, vt circiter quinquaginta milia ex Hieroboam copiis desiderarentur. Hieroboam rebus vno prælio sed calamitosissimo fractis aduersus regem Iudæ pugnare desit. Dies autem quibus regnavit, viginti duo fuerunt anni. Et percussit illum Dominus vt moreretur. Rex fuit deploratæ impietatis. Vnde quoties literæ sacræ regem quendam impium appellant, Hieroboam dicunt secutum vestigia. Impietatis suæ inexpiabilem pœnam is & eius posteris grauius inuerunt.

DE

DE HIEROBOA,
EPIGRAMMA.

*Hieroboan primum Solomon nutrit in Aula,
Indolis egregie cum bona signa daret,
Vestit, at postquam malas lanugo tenellas
Evastu princeps regius ille domus.
Hic primus bis quinq; tribus, quibus imperitabas
A veri abduxit religionem Dei.
Aurea conficiens specie vituli simulacra
Iras incurrit Numinis ille graues.*

DE ROBOAMO, II. IM-
pio Rege.

DAuidis nepos Roboamus. (Rechabem legunt alii) filius Solomonis, patre defuncto gubernandi potestatem iniiit annos natus quadraginta vnum, matrem habuit Naamané Amanitidem. Israelitarum tribus multo libentius illum, quam nouum aliquem hominē ob auitam recentemq; patris memoriam regem dixissent nisi duriorē, ac iuuenem decebat, se præbuisset. Petitum erat ab eo publico nomine, si cuperet imperium obtinere, vt aliquid de seruitio, quod sub patre populus per graue tulerat, remitteret, daret que operam, vt facilem, moderatamq; administrationem omnibus exhiberet: tum futurum ipsum subditis dilectissimum. Nemo erat, qui hæc postulata Roboam

boam recusaturū fuisset, arbitratus. Verum is longe aliter egit. Cum enim tridnū petiisset ad deliberandum, quid se populo p̄stare oporteret, confestim vox illa parum popularis auertit hominum studia à rerum p̄senti statu. Ipse senioribus consilio adhibitis domesticè consultare cœpit, an quæ multitudo petiisset, recusari deceret. Cum nemo dissuaderet seniorum, sed facile concedendum, sic studium & amorem populi vltro sibi conciliaturum. Is iuniorum & sibi æqualium vsus pariter consilio, qui diuersum suaserè, vociferantes, nimio ocio & regis indulgentia populum pessundari, proinde se Solomonis filium Davidisque nepotem ostenderet, ac multitudini diceret. non ei rem cum puero futuram, cui tam insolenter velut leges p̄scribere ausa fuisset, sed cum fortissimo Rege, ex regiaque posteritate prognato, non se latere quibus artibus multitudo esset compescenda: & quod ad inuictum animum, firmamque constantiam attinet, velle eos non ignorare, plus vni suo digito roboris inesse quam paternis lumbis, lateribusque. Proinde non opus esse, vt se indulgentiorem patre sperarent, parentem quidem cecidisse eos flagellis, se vero flagellaturum scorpionibus. Hac ferocia, quum, quod optimum erat & tempori magis idoneum, repudiasset à plerisque conuocata concionis reclamatum est, nihil sibi futurum, amplius cum Davidis

proge-

progenie, sed alium esse eligendum regem, maximis clamoribus tumultuatum est. Roboas exitum causæ haud feliciter cessurum agnoscentes laeuientem multitudinem per Adoran, cuius opera in exigendis tributis præcipue utebatur, ad officium & concordiam reuocare conatus est. Tantum vero abfuit, ut id obtinuerit, ut etiam Adoras lenibus verbis populi iram castigaturus confestim sit lapidibus obrutus. Cuius casu territus Roboamus in curram trepide sublatus irrequieto cursu Hierosolymam petiit, ubi Beniamini tantum & Iudæ eum regem dixerunt. Cæteræ tribus magno omnium consensu Hieroboam Regem declararunt, atque ita factum, ut duo iam inde reges in Iudæa fuerint, atque ex vna quæ fuerat, sint velut duæ Israelitarum gentes factæ. Roboas delectu ex gemina sua tribu habito accuratissime, ad centum octoginta millia hominum instruxit ad bellum, ut regnum ex manibus Hieroboam repetiturus, fuissetque id bellum haud dubie cruentum. Cæterum oraculo Roboas per Prophetam Semeiam monitus, abstinendum à bello esse, eam populi adfectionem ad diuinam prouidentiam referri oportere, cui repugnare sit impossibile. His illæ destinato bello abstinit.

Interea omni recuperandi regni actione deposita, ut suarum partium opes firmiores redderet, plures condidit intra fines suos vrbes,

bes, Bethalem, Tecos, Bethsuram, Odollam,
 Sochum, Meresam, Nipam, Adoram, & alias
 plures. Ioachim vero, Zechetâ, Hellum, He-
 bronemque instaurauit, munitisque illis dedit
 principes, & horrea illuc condidit. Præterea
 singulis vrbibus fecit sua armamentaria scu-
 torum, & hastarum, firmavitque illas summa
 diligentia, multique mortales antiquæ pieta-
 tis ab Hieroboâ Hierosolymam perfugerunt.
 Quo factum, vt triennio, quo Roboas mode-
 ratus regnauit, supra modum res eius regni
 creuerint. Sed præsens rerum successus atque
 effrenata libido ipsum quoque, vt patrem, à
 vera pietate & religione in diuersum abstraxe-
 runt. Deuinxit is sibi duodeuiginti fœminas
 matrimonio, quarum præcipue fuerunt, Maa-
 lachi filia Hierimoth, filia Davidis Abiaï, filia
 Heliabi, filii Isai, patris Davidis, quæ peperit fi-
 lios Ieos, Sommoriam, & Soonê, & in his Maa-
 cham sibi coniunxit ex Abtalone genitam for-
 mosissimam, quæ peperit illi Abiam, Echai,
 Zizam, & Salumith. Nec tam vario conaubio
 contentus pellicibus est triginta vsus. Quo fa-
 ctum, vt virilis stirpis filios octo & viginti pro-
 genuerit, filias sexaginta. Sed sic solet plerum-
 que euenire, qualis sit rex, talis, & sine dubio,
 plebs. Roboæ vita spurcissimis libidinib. pro-
 fligata, cum eo mox reliqua multitudo in om-
 ne nefas & scelus abiit. Cæterum secuta est
 diuina vltio. Sesachus enim Ægyptiorum Rex
 P quinto

quinto anno eius imperii, cum sexaginta milibus peditum, equitum quadringentis, curibus ad bellum instructis mille & amplius, Roboæ, regnum ingressus primo occurſu vrbes Hierosolymæ circumiectas cepit; regiz post vrbi copias admonit. Tunc Rex & alii fauore Numinis destituti diutina obsidione fracti tandem animo, omniq; spe futuri accessus abiecta, certis conditionibus hostem intra muros exciunt. Tum Sesachus fœdera aspernatus omnibus sacris thesauris tēplum Domini spoliat, regizque domui clypeos & hastas aureas ademit. Roboas vt faciē cladis illius domesticæ refarciret pro aureis hastis & clypeis, pari numero arē factas reposuit. Semeias vates Roboæ dixerat, à numine monitus, extinguendos funditus omnes, ne vllus superesset, verū postquam pœnitentiam egisset, cum suis liber iterum euasit ex manibus Sesachi. Vixit Roboas plures inde annos, homo omnibus ingratus, & omnis pietatis atrocissimus osor, periit annos natus octo & quinquaginta, cum septendecim regnasset, omnibus flagitiis & infamie obnoxius, Sepultus est Hierosolymis.

DE ROBOA,
EPIGRAMMA.

*Hoc Solomon monstrum genuit, populator honesti
Qui fuit, euersens omnia iura Dei.*

DE

DE NADABO, III. IM- pio Rege.

NAdabus filius Heroboꝝ, diræ superstitionis rex fuit, regnavit anno mundi 2993 ritum paternum complexus, tam impie, atque pater res Samariæ administrauit. Nec felicius quam ille Palæstinis bellum intulit. Imperii gubernationem ingressus est anno secundo Azæ Regis Iudæ. Gebethum urbem Philistarum magna cinxit obsidione cum vniverso Israele. Tandem susceptus fraudulentò hospitiò à Baesa, æmulo ipsius, insidiis hospitis percussus est. Sicque in hoc Nadabo stirps & regnum Hieroboꝝ desit, vti per prophetam Achiam Deus perfido Hieroboꝝ fuerat minatus, de posteritate eius penitus extirpanda, Duobus tantum annis Rex præfuerat Israeli-
tis, cum infelicitè vitam finiret.

DE NADABO,

EPIGRAMMA,

*Criminibus variis Nadabus commaculatus
Insani fecit crimina multa patris.
Imperium postquam rexisset pene duobus
Annis, insidiis casus in hospitiò.*

P 2 DE

DUODENARIUS III.
DE BAASA, REGE III.
impio.

BAaſas inſidioſe Nadabum regem interi-
mens, rerum & imperii potitus eſt, filius
Ahiæ, ex tribu Iſaſcharis infima natus ſorte,
diuina clementia ad imperium euectus regna-
uit anno mundi 2993. Hic omnem Hierobo-
z progeniem crudeliter extinxit. Quod ad vitæ
conditionem attinet, neq; Hieroboa, neq; eius
filio impietate & ſauitia inferior fuit. Rama-
tham urbem cepit, captamque ad deſtinatum
hoſtem bello laceſſendum valido præſidio fir-
mauit. Aza rex Iudæ haud ignarus bellicæ ma-
chinæ per regem Damascenum faciliſime pro-
curauit, vt à Ramathina munitione abſtineret.
Quiſiuit ergo Baafas à munitionibus firman-
dis, intra fines ſuos ſe cõtinent. Quem Hiehu
prophetes filius Anani, ſimiliter vt Hieroba-
am, propter impietatem corripuit, acerrime
monitus oraculo. Poſtquam enim Hieroboz
peccatis inhæſerat, idẽ iudicium, quod de Hiero-
boza, de illo deciſum eſt, nimirum quod po-
ſteritas Baafæ mortua in ciuitate, deuoranda
ſit à canibus, quæ vero in campo, à volueribus
cæli. Cæterum is (vt indurati plerique ſolent)
vatis admonitionem paruipendit, imo perti-
naciffime reclamando vatem interfecit. Qua-
re omnia quæ vaticinatus fuerat, poſtea in eius
progenie completa reperiuntur. Theſa vixit,
&

& quatuor viginti annos obtinuit imperium.
 Quo ad vixit; more Hieroboꝝ sacrificauit au-
 reis vitulis. Quidam, illum vicissim vt anteces-
 sorem occiderat, ita illum quoque per Cre-
 men domesticis insidijs obtruncatum ferunt,
 Thersa sepultus est.

DE BAASA,

EPIGRAMMA,

*Hieroboa penitus prolem pietate sinistra
 Vixentem extinxit, nec pius ille fuit.
 Cuius progenies tali ratione perempta est,
 Hieroboa quali fecerat ille gregi.*

DE HELA, REGE V.
 impio.

NON inferior flagitijs & omni vitiorum
 genere fuisse legitur. Regnavit anno mū-
 di 3016. vino deditissimus erat, patri in regno
 successit anno vicefimo sexto regis Iudæ Azz.
 Et tantum biennium regia maicestate Thersa
 functus. Hunc Zambri equitum Præfectus
 minister eius potantem & temulentum in edi-
 bus Arsa præfecti apud Thersam occidit, an-
 no vicefimo septimo Regis Azz Iudæ. Ac ne
 quid ad occupandum regnum sibi moræ sit,
 post Regis eadem, omnes ex Baasa domo ad v-

num sustulit. Quod futurum Propheta multe
ante dixerat.

DE HELA,

EPIGRAMMA,

*Inferior vitis vixit non iste parente
Dum potu sequitur te fere Bacche perit.*

DE AMRI VI. IMPIO
Rege.

HELA Regis Israelitarum cæde ad exercitū
perlata, apud Gebethum, ingens mili-
tum animos cepit indignatio, Amrique sibi
Duce designato, vlciscēdi sceleris studio con-
festim motis castris iin Zambri regiæ cædis
authorem tendunt. Erat tum ille Thersæ. Cæ-
terum se ipsum interimens seditio inter mili-
tes propter Amri & alium quendam Thema-
nem orta est, vter succederet. Alii Themanem
elegerant, verum militari seditione illo inter-
fecto, Amri Rex est salutatus qui duode-
cim annos rerum potitus. Anno mundi 3020.
regnavit Samariæ, nihilo fuit in populum mi-
rior quam cæteri, pietatis & religionis hostis
iuratus. In omnibus peccatis vixit Hieroboæ,
neque quicquam laudabile fecit, nisi quod
montem emit Samariæ à Somer duobus tal-
entis argenteis, & condidit ibi civitatem,

eam.

eamque Somer nuncupavit. Ædificavit etiam
Samariam, & propter loci oportunitatem, au-
lam & dominium in eam transtulit. Genuit
Achabum tyrannum immanissimum, Mortu-
us est Samariæ, vbi tumulo conditus iacet.

DE AMRI,

EPIGRAMMA,

*Flagitis vita multis fuit obrutus Amri
Militibus lectus rex fuit ipse suis.*

DE OCHOZIA, REGE VII.
impio.

Ochozias filius Achabi, nihilo patri erga
religionem melior, omnem cōmisit abo-
minationem. Baalis simulacrum coluit, & Be-
elzebub dæmoniorum principem, si quisquā
regum impiorum impie vixerit, hunc fuisse
puto. Nam etiam ab ipso vate monitus, quan-
ta maneret ipsum pœna nusquam respuit an-
no decimo septimo Iosaphati regis Iudæ im-
perium accepit, & biennium regnavit inter Is-
raelitas. Cum Moabitæ (vt & temporalē susti-
neret pœnam) subita defectione annum tri-
butum, scil. trecenta ouium millia intōsa dare
soliti abnegassent, in medio belli apparatu per
scalas decidit. Quū v. modica spe vitā traheret,

P 4 Acha-

Acharonem misit, qui ex vano quodam gentis oraculo sciscitaretur, an ex eo lapsu esset recaliturus. Iis qui missi fuerant, Helias angeli hortatu progressus obuiam monuit, imple facere Ochoziam, qui alienam superstitionem secutus, dæmonum imploraret præstigias, vnde regi nunciarent futurum, vt non multo post vitam cum morte mutaret. Hic commotus Ochozias petiit, quis esset is, à quo illud responsum accepissent, dixerunt legati, nescire se, habitum autem descripserunt, hirsuto corpore & scortea percinctum hominem, sensit tum Ochozias, Heliam esse, misit que ad eum tribunalum cum militum dimidia centuria, qui si venire ad se recusasset, vel inuitum traherent. Repertus est propheta sedens in monte, miraculose iussus ad Regis conspectum properare, miraculo contigisse aiunt, vt cœlesti flamma tribunus, & qui cum eo fuerunt, continuo sint absorpti. Ac similem cladem expertos, qui secundo deinceps loco à Rege venerant. A postremis mitius appellatus in urbem venit. Hic Ochoziam coram instituit, quæ de ipsius interitu cognouerat. Nec Ochozias multum interfuit, sed ex Prophetæ dictis mortuus est. In

cuius locum, cum sobole careret,

Ioras frater successus

est.

DE

DE OCHOZIA.

EPIGRAMMA.

*Demonis auxilium quesuit numine spreto,
 Impietate malus mortuus inde sua
 Impietate viro nulli fuit ille secundus
 Omnigeni princeps flagitiiq, fuit.*

DE IORA, REGE VIII,

impio.

Ioras filius Iosaphati primogenitus, Rex Iuda; de Ioramo Rege Israelis, auunculo suo nominatus, degener, impius, infelix. Omnes fratres suos, vt imperio solus potiretur interemit, & multos primates patris sui consiliarios trucidauit. Imperio præfuit anno mudi 3047. Triginta duorum annorum fuit cum gubernacula imperii teneret, duxit Gothiliam filiam Achabi, scæminam supra sexum crudelem atq; furiosam, in cuius vestigiis vt improbus ambulauit imperator. Et nisi Dominus perpetuam lucernam domui Dauidicæ promississet, hunc regem cum omni posteritate deleuisset. Edomitæ noluerunt eius imperio subiici. Quare transiens Iordanem apparatu bellico illos proffigauit & duces eorum. Illi tamen hac clade nihilo obedientiores, quinimo rebeliores quam antea euasere, neque Imperio Iudæ villo

P. 5. modo

modo volebant tributum exsoluere. Defecit à Deo, & excelsa in vrbibus Iudæ ad imitationē loceri condidit, atque multos peregrinos, & Idololaticos induxit ritus. Nō potuit Numen crassissima diutius perferre scelera. Itaq; missis literis per Heliā admonitus est, quoniā omnibus aliis ante se regibus nequior esset, quin etiā fratres meliores se occidisset, euenturum, vt à Numine puniatur atrocissime, vxores n. filios, & omnes eius facultates direptum iri, & ipsum lēta tabe consumendū, donec scelerum admilforum pœnā lueret. At is Prophetæ literis tam acerbe obiurgatus, non solum non melior, sed more ingenii humani, magis insolētiōr factus est, rex nimirum aduersus virum humilem, & imperare suetus, nihil curās religionis Doctorem. Quapropter vt omnia vatis oracula complerentur, suscitauit Dominus contra Ioramū Philistæos, & Arabes, qui depopulati terram Iudæ omnes eius fines diripuerunt, omnemq; substantiam, insuper filios eius & vxores. Nec illi filius præter Ioachā, qui minimus natu superstes mansit. Præterea grauissimum dolorē ipse languore alui expertus est, idq; sensim: nā biennium intolerabili tabe consumptus est, egressit viscera vitalia vt moreretur, quo mortuo non celebrauit populus more aliorum regum eius exequias. Sepultus quidem est Hierosolymæ, sed non in regis monumentis, octo tantū annos potitus est imperio, natus vero quadraginta annos mortuus est.

DE

DE IORA,
EPIGRAMMA.

*Occidit fratres Ioras Rex improbus omnes,
Imperio solus posset ut esse suo.*

*Achabi duxit natam, qua numine mentem
Avertit, venerans Hierobaq̄, Deos.*

*Philistae natos, uxores, cuncta tulerunt,
Captiuos, scelerum poena secuta grauis.*

DE IOACHA, REGE IX.
impio.

Ioachas filius Hieu, Rex Israelis, vicefimo tertio anno Ioas, filii Ochozia, regis Iudæ, ad regni moderationem peruenit, Hierobaë mores secutus est. Quare furor Numinis grauius in illum incensus, nam tradidit eum in manus Azahelis regis Syriæ, & in manum Benadabi filii Azahelis cunctis diebus. Orauit tamen Ioachas, ut ex captiuitate liberaretur. Quod factum est, nam seruatorem qui è captiuitate educeret, dedit. Neque tamen ille ab Hierobaë Idololatriæ ritu destitit. Sed ut prius, eam religionem profequi cœpit, siquidem lucos non destruxit Samariæ. Omnium ante se regum fuit infelicissimus. Nam armis Syriacis ita attritus fuit, ut non ultra quinquaginta equites: & ex omni flore iuuentutis ac populo potentissimo ultra decem peditum millia posset armare amplius.

Decem

Decem & septem annis regnavit Samariæ, vir
omnis pietatis & honestatis osor, improbissi-
mus tandem è vita migrans sepultus est à suis
Samariæ, & filium Ioam imperio reliquit.

DE IOACHA,

EPIGRAMMA,

*Flagitio simili vixit, statuasq; boniles
Hic coluit, scelerum grandis ES ansa fuit.
Captivus quanquam sit libertate positus
Numinis auxilio, is tamen ecce malus.*

DE PHACEIA, REGE X.
impio.

PHaceias quinquagesimo anno Azariæ, Re-
gis Iudæ imperii habenas sortitus est, vir
tristi ingenio & moribus efferatis, omnique
nequitia cumulativissimus, filius Manahen ty-
ranni immanissimi, & Regis Israelis, non reced-
sit ab Idolatria Hieroboæ, sed in iisdem ritibus
perseveravit. Vnus igitur ex eius optimatibus,
Peca nomine, qui à rege tertius censebatur,
turrim domus regis iuxta Argos in Samaria,
cum coniuratis duobus ingressus, & locum
munitissimum adiens, & sine suspitione ad-
missus, regem in suo conclavi ense traiecit, &
cum eo quinquaginta viros ex filiis Galaadita-
rum

rum necavit. Duos annos Imperium obtinuit
Samarizæ, eo indignissimus.

DE PHACEIA,

EPIGRAMMA,

*Vt prior Hieroboa veneratus signa Iuvenentum,
Ductoris propriis casus & ille dolo.*

DE ACHAZO, REGE XI.

impio.

A Chazus, qui & Achamus, agens annum
vigesimalium imperium Iudæ consequutus
est, filius Iothami, pii regis Iudæ, longe diuer-
sus à patris instituto vixit. Omnium enim re-
ligionum & cultuum externorum fuit imita-
tor insipiens, more Moabitico, filium igne
cremavit: ritu Syriaco aram maximam fecit:
exemplo Philistinorum statuas Baali erexit: &
sub omni loco virenti altaribus constructis
thus cremavit. Non diu autem gerens impe-
rium debitas expendit pœnas. Bello à Rasino
Syriæ, & Phaceia Samarizæ, regibus illi orto.
Hi iuncta inter se societate, illum aliquandiu
Herosolymis arcta obsidione presserunt, vr-
bibus interim plerisque ex eo captis, direptis
& incensis, atque in his Athilacha Erithræo
mari adiecta, antiquis cultoribus casis novos
Rasinus Syriæ Rex induxit colonos. Vrbs re-
gia

gia cum valde munita esset, capi non potuit, cuius potiunda spe abiecta hostes soluta obfisione diuersi in suum vterque redierunt imperium. Tum Achazus scelerum futuris agitatus omnem vltionis iram detorsit. Valido itaq; exercitu ad bellum instructo, Samaritani regni fines hostiliter adortus, Phateiam ad arma copulit nec ita multi præteriere dies, quibus cruenta acie Achazus ab hoste victus, centum triginta hominum millia amisit, & in his Maasîa filium iuuenem impigrum, & Ezricam ducem domus regiæ, dein Helchanam secundum à Rege. Ceperunt quoque Israelitæ ducenta (in hac pugna) millia mulierû, puellarum & puerorum. Cæterum Odidæ monitu Prophete Phaccias captiuos domum remisit. Nec Achazus (licet victus) quieuit, sed reparando bello intentus in Assyriam ad regem Thada Sapharum suos misit, qui magnis illum corrumperent muneribus, vt in societatem belli veniret. Nec Assyrius postulata obruit, ictoque cum Achazanis fœdere, Syriam hostiliter inuadit, agrum populatur, Damascum expugnat Rasi- mumque in suam potestatem redactum, obruncat. Inde Samariæ fines ingressus subita excursione ingentem hominum multitudinẽ in agris opprimit, captiuos multos cum Damascenis ad hoc ipsum seruatis, in superiorem Mediam transtulit. Achazus aurum, quod cû Assyrio per legatos fuerat pactus, bona fide

perfol-

perfoluit. Inde eo furoris processit, vt augustissimum Dei templum claudi iusserit, inhiberique sacra fieri. Deos vero alienos accersiuit, & Idola in vrbe sacra statuit, araque in templo Dei euersa, Regi Assyriae gratulatus, similem Damascenae construxit. Omnis impietatis contumax auctor, cuiusuis nouitatis stultus executor, hoc vno felix quod Ezechiã reliquit filium, cui etiam moriens regnum tradidit. Sepultus est Hierosolymae, sed non in regis monumentis, cum vixisset sex & triginta annos, regnassetque annis sedecim; & honore & luce ista indignus.

DE ACHAZO,

EPIGRAMMA,

*Obtulit & sobolem Molochi perfidus igni
Quare perpeffus plurima ab hoste mala.
Peruetuit templo celebrari festa recluso,
Omnia contempfit dogmata sacra Dei.*

DE SEDECHIA, REGE XII.
impio.

Sedechias qui & Mathathias, Regis Ioachim pater, cuius mater Amithel filia Hieremix Lobnaensis fuit. vir instabilis nequitiae, nascitur anno mundi 3365. annũ agens vigesimum primũ, Nabuchodonosor Ioachimũ regem Iudae cum matre & necessariis omnibus, prater hunc Sedechiam quem Regem consti-

constituit, in Babylonem traduxit: Mansit ergo octo annos in fœdere, postea homo sua sponte leuis, paucorum consilium secutus ab Assyrii ad Ægyptios defecit, Hieremia Hierosolymis, & Ezechiele, qui tamen in Babylonia cum aliis seruiēbat, vr̄bis & regni excidium prædicentibus. Rex Babyloniū hostis Sedechiæ perfidiam vlturus maximo cum exercitu Syriam ingressus, præcipuā regni partem ferro & igni deuastauit. Et iam castra Hierosolymis admouerat, quum Ægyptiorum bellicus apparatus aduentaret, Assyrius soluta obsidione hosti obuiam processit, quem prælio superatum finibus Syriæ expulit. Persuasam habuit Sedechias, & qui illi in inuidiam Hieremiæ adulabantur, hostem ad osidionem non rediturum. Sed prædicente Hieremia cæpta est iterum vr̄bs obsideri, hæsitque hostis manibus duodeuiginti menses.

Præmebant autem duo inoportuni hostes ciuitatem fames & pestilentia, oppugnabatur ergo vr̄bs aggerribus bellicisque machinis. Res per regios præfectos impigre gerebatur. tandem post multos hinc inde exhaustos labores vr̄bs noctu capta est. Sedechias vbi hostem intra mœnia sensit, ab eoque iam templum teneri, cum vxoribus, liberis, & amicorum plerisque intempestæ noctis vsus beneficio vr̄bem clandestinæ egressus est, & in deserto absconditam meditatus fugam. Hostium duces

per

per deditios Sedechę fuga cognita, expeditos equites, vbi illuxit, ad eum è vestigio persequendũ misere. Et iam aliquid confecerat itineris, confusus fore vt cum iuis turus effugeret. Ecce de improviso frementes insequuntur hostes, & regem à suis desertum comprehendunt, Rex cum liberis & vxoribus capitur. Inde ad Regem perductus ingratitude primo & perfidię redargutus, quod regnum beneficio adeptus ad hostes contra fœdus & iura defecisset, mox vt dirum secum spectaculum ferret, iussit Victor Assyrius, filios & cognatos coram eius intuitu interfici. Ipsum iniectis catenis luminibus priuauit, Babylonemq; ad perpetuam traduxit custodiam. Vndecim regnauit annis Hierosolymis. Sic nobilitate fere omni ferro extincta, libertas omni populo adempta fuit. Templum, regia vrbs, igne à Nebuzardano Imperatoris Præfecto succensata, turres & mœnia complanata, regia domo florentissima in potestatem barbaram redacta. Rex cœcatus, in carcere mortem obiit, Iudæ Rex postremus & miserrimus. Duraueratque regnum à Rehabeamo Solomonis filio, vsq; ad Zedechiæ exilium annos trecentos nonaginta quatuor, menses sex, dies sedecim: cuius vastitatem multi prophetæ denunciabant: in primis Ieremias & Ezechiel, ille præsens non interposito silentio hic absens, missis etiam è Babylone literis, quo captiuum deducturum

Q regem

regem Ieremias prædixit, non visurum Ezechiel narravit: Ac sane euentus vaticinio respondit. Cum enim visu orbatu esset, non vidit, quamuis esset in urbem introductus. Est autem illa calamitas plurimis verbis & sæpius regi & populo significata, ne quis suæ impietatis & incredulitatis ullam excusationem inueniret.

DE SEDECHIA,

EPIGRAMMA,

*Successit patrio captivo Rex Sedechias
Perfidus & vanus, parvus, inanis homo.
Hostis perfidiam rex ultus, lamina raptat,
Et natis casus coniugibusq; prius.*

DVO.

DVODENARIVS

QVARTVS,

DE DVODECIM TY-
rannis.

DE PHARAONE I. TYRANNO

Rege Ægypti.

L I M omnes Ægyptii Reges nuncupati à Pharao Insula vetustissima, quæ Alexandria iacet obuersa, quam Prothæum tenuisse quondam Homerus significare videtur. Et sicuti nostra tempestate Imperatores, Cæsares dicuntur, ita quondam apud Ægyptios, quû alioqui singulis cognomé esset, Reges, Pharaones & Pherones vi Herodotus testatur appellati sunt. Hic v. statim ab illius Pharaonis tēporib. cui Ioseph^o patriarcha seruiuit, imperiû accepit. Tyrannus immanissimus, & inexorabilis, nulli cedēs impietate, & scelere, honesti oppressor, iustorû psecutor, &

Q 2

bre-

breuiter omnis mali scaturigo. Acceperat ex Ægyptiaco quodam sacerdote oraculum, Hebræos puerum habituros, multum regni opibus obfuturum.

Deinde cum videret Iudeos in Ægypto maximum habere prolis incrementum, permotus partim oraculo, partim veritus, ne ab illis opprimeretur, nutrirî vetuit omnem Israelitarum stirpem virilem, quæ nasceretur. Capitale futurum edixit, si quis marem tolleret, obstetricibus adhæc indigenis dedit negotium, vt omnia attente explorarent, ne in cuiusquam puerperio fuerit dolus. Et quanquam sedulo præcauere volebat, ne ipse ab Hebræorum interiret gente, tamen ordinationem Dei prohibere nequiuit. Nam Themura eius filia, forte cum æqualibus circa Nilum puellari lasciuia suberrans, inuenit Moysen puerulum à parentibus expositum. Quo educto illa pro suo Pharaone etiam vidente, nutriuit, & vt erat libero ingenio, paternæque indulgentiæ secura, sæpe parenti monitruuit, & vlnis suis baiulauit. Ferunt Moysen paruo diademate à Pharaone coronatum, id insigne inter crepundia arreptum humi afflixisse, pedibusque conculcasse. Acceperunt, qui tum circa regem steterant non sine gemitu id omen. Nec fatidicus sacerdos, qui tum forte aderat, temperare potuit, quin tum quoque regem fatorum admoneret, hunc sibi puerum videri, quem magnam aliquando cladem

dem Ægyptiis illaturum fata portenderent. Territus oraculi voce Pharaon non multum aberat, quin puerum è filia complexibus arptum suis iugulandum tradidisset, sed fatorum necessitate nihil damni Moyfi inferre potuit. Verum cum iam per ætatem adoleuisset, in maximam incidit inuidiam Pharaonis, adeo vt quam occultissima se subtrahere fuga cogere- tur. Pharaon interim Israelitas premere, crude- literque vexare. Nullum erat regia infania o- pus, cui non illi seruiliter admouerentur. Mi- sero illos etiam exercuit odio, & ne gens ab o- pere & aruibus aliquando respiraret, aliqua de industria ineditatus, vt miseram gentem af- siduo torqueret labore. Intolerabile igitur turpeque seruitium cura, & dolor tantus Iu- dæorum animos versabat, lamentari iniquam totius gentis sortem, oculos ad cælum tollere, Numenq; suppliciter precari, ne populus vere pietati addictus impii regis iniuria occumberet. Denique sine intermissione Domini im- plorantes auxilium, per Moysen & Aaronem peroratum est coram Pharaone, vt dimitteret Israelitas, per triduum Numini celebraturos solennia in deserto. Rex pertinaciter recusat & maxima cum ignominia blasphematur; Quid nam & quale Numen illud? scilicetatus. Visit etiam signis contempsit mandatum Domini. imo & suos Ariolos & Magos eadem quæ Nu- men iussit miracula operari. Magicas incanta-

Q 3 tio.

tiones, miracula diuina esse, dixit, neque suis
 sacerdotib. ignotas. Et aliquot accersitis, quū
 illi ab initio non nihil præstitissent, Moysen &
 fratrem cum Deo suo ludibrio tenuit. Quare
 longe infestior Hebrææ genti, maiori quam
 vnquam fecerat, seruitio diuexant. Tū Moy-
 ses ludibrio se cum fratre fieri cernens, vt regis
 emolliret animum, iubet fratrem, oraculo mo-
 nitus Nilum virga percutere, quo percusso sta-
 tim sunt fluminis aquæ in cruorem veræ, vn-
 de plures dies siti Ægyptii laborarunt. Eo pro-
 digio Pharaon adhuc magis irritatus, Iudæos &
 ipsum Numen execrari cœpit. Tum terribile
 clades aliæ super alias secutæ. Vis primo rana-
 rum ingens non solū agros, sed & domos ipsas
 infestissimo agmine obsedit, quibus vulgo
 morientibus, teter pestilensque odor omnem
 cœli tractum multa labe infecit. Phitriasis de-
 inde tabida corpora corripuit, vt neq; balneis,
 neque medicamento vlllo ab ea sordium iniu-
 ria miseri accolæ defenderentur. Secutus in-
 festissimus muscarum incurfus, ignotæ que an-
 tea bestiarum & locustarum figuræ monstrifi-
 co aspectu agrestes territare & omni cultu a-
 gros inuolare. Lenta etiam tabe corpora sua
 sponte vlcerosa sunt reddita. Deiecta & gran-
 do est de cœlo, cum tempestate horrenda, ad
 id tempus ipsi terræ ignota, que lata, fruges, ar-
 bores, omne pecus miserabili strage consump-
 sit, obortæ adhuc tenebræ visum mortalibus
 ade-

ademere. Huiusmodi malis concussus regis animus, nec tamen victus. Aliquoties tantisper ty n nus, dum hæc vel illa remitteret clades, laxandi populi spem fecit Moy si, sed à periculo seuior ad iniuriam consurrexit.

Postremo minatus est se in Moysen capitaliter animaduersum si postularet vterius Hebraeos dimitti. Hic res miranda traditur, nocte vna omnes hominum pecudumque primogeniti percussi ad vnum, & filius ipsius Regis, periire. Tum demum fractis animis Ægyptiorum, Princeps à Rege flagitarunt, vt missam faceret gentem, cuius tot Ægyptus cladibus fuisset paucis diebus affecta. Hic abeundi potestate facta migratum est ab vniuersa gente ex Ægypto. Cœpit populum Moyses per inuia & deserta loca ducere, veritus ne si Regem consilii pœniteret, arreptis subito armis inermem multitudinem persequeretur, eamque aut fœde trucidaret, aut quod calamitosius esset, ad perpetuum retraheret seruitium. Sollicitus igitur per auersa iterum loca ac penè inaccessa duxit, donec triduo ad mare sit peruentum. Nec Moysen fefellit opinio, etenim postquam Phrao à trepidatione & cade illa nocturna paululum respirauit, reputans secum animo, quantũ regni opibus adimeretur, si tãta multitudo hominũ vno tẽpore sua indulgentia, aut inertia potius,

ex Ægypto fugeret, ea quæ acciderant, veluti Magica fraude facta esse credidit, cum subitatio exercita è vestigio insecutus est. Hærebat sterili maris littore trepida multitudo, ingenti mari & montibus interclusa. Hic miraculum ingens fieri (vt effugerent insidias Pharaonis) contigit. Mari virga Moysis percusso, fluctibus in diuersa abeuntibus, patefactum repente est æquor, & populo paratum iter. Moyses omnium primus vada ingressus, a quis hinc inde in murorum speciem stantibus, omnem secum traxit multitudinem. Nec Israelitarum progressus ad mare sefellit hostem. Quare lætabundi eos subsequuti sunt. Et iam cum curribus, & equitibus medio mari Rex & regius exercitus insistentes pugnare volebant, fluctus qui plures horas immoti steterant, regem cum omnibus copiis obruerunt, atq; submerferunt. Hoc pacto crudelissimus ille tyrannus & immanis bestia Deum contumeliis afficiens vitæ finem nactus est.

DE PHARAONE,

EPIGRAMMA,

*Durus & immanis Pharaon Rex atq; tyrannus
 Ægypti, spreuit iussa relata Dei.
 Seruitio turpi mox Iudeosq; repressit,
 Perderet hic populus ne sua regna, timens.*

In fun-

Infantes iussit mactari à matre rubentes

Et risit cælis impius ille Deum.

Correptus quare est panis bis quinq; cruentis

Dum non mandatum perficit ille Dei.

Prima fit vnda cruor, ranis tegit altera terram.

Grexq; venit musca, post genus omne grauat.

Interit omne animal quinto, sexto ulcera mittit,

Fit tonitru & grando, deinde locusta volat

Horribiles crescunt tenebra, postrema necauit

Primitias omnis mors violenta suas.

Fluctibus æquoreis est mersus, dum fugientes

Se statum curru, milite, principibus.

DE ADONIBEZECHO II. tyranno.

A Donibezechus, qui & Bezechus, Rex Cezechinorum, homo elato spiritu, & ferocissimi ingenii, Israelitarum fortunam cum Duce Iosua extinctam ratus, sepultamque iacere cum valido exercitu, eos adortus est. Huius conatibus Iudas occurrit, Is vt erat impiger, cum subitanea tribulium suorum manu, & Simeoniæ gentis appendice cum hoste congressus modico illum negotio superauit. Fugit Adonibezechus; Sed captus viuus in hostium potestatem venit, cui Hebraici duces manus & pedes præciderunt. Ferunt illum corpore sæde mutilatum, dicere solitum, id supplicii

Q 5

plicii

plicii se merito expendisse, quod septuaginta olim Reges à se bello victos pari clade affectet, ac sub mensa velut canes reptantes pausset. Memorabile factum tyranni perpetravit hic Rex, quare non incommode inferitur huic collegio. Hierosolymæ vixit captiuus, vbi & mortuus est.

DE ADONIBEZECEO,

EPIGRAMMA,

*Bezechus fuerat furibunda mente tyrannus,
Vnde sui sceleris suppliciumq, dedit.
Vngues huic victor manibus pedibusq, recidi
Curauit, vinctus compe deinde fuit.*

DE EGLONE, REGE MOABITARUM III. tyranno,

Eglon Rex Moabitarum ferocissimus homo, Israelitas seruitio preffit annos duodeviginti, corpore crassissimo fuit, suæ tamen tyrannidis promeritas luit pœnas. Aiothus enim Beniamites, (quem Ehudum alii dicunt) cum Egloni, nomine publico Israelitarum, munera obtulisset, impetu diuino incitatus ad patriam liberandam, magnum animo facinus concepit. Ex itinere nimirum reuersus in regionem, tanquam rem arcanam nūciaturus, cum
ad E-

ad Eglonem arbitris remotis, sine suspicione admitteretur, manu sinistra quam solam expeditam habebat, regem in conclavi transfuci be-
rauit, & sicam cum capulo adactam, quã retrahere non poterat, in hominis obesi abdomine reliquit. (quo de paulo infra vberius.) Vnde ab illius seruitio Hebræi liberati, Moabitas prægrandi deuicerunt prælio, iugumque seruitutis à se fortiter remouerunt.

DE EGLONE,

EPIGRAMMA,

*Cogere Hebræos Eglon seruire Tyrannus
Dum fœde, serui concidit ille dolo.*

DE GOLIATHO GIGANTE,
& IV. Tyranno.

Goliathus vir Philistæi generis, immani statura, patriam Gethum habuit, insigni armorum habitu, senum cubitorum & palmam eius fuisse staturam Bibliaca referunt volumina, lorica quinque millium siclorum indutus fuit, ferrum hastæ præfixū siclos habuit sexcentos, id est, drachmas mille & ducentas. Ocreis armatus æreis, & clypeo tectus æreo humeris. Hastile portauit quasi linatorium textentium. Hic maximæ fuit audaciæ. & seueritatis. Cōspicuo nãq; cōstitutus loco, crebro in-
clamaui

clamauit horrenda vociferatione, paratum se eum quolibet fortissimo Iudæorum ingredi. Monomachiam vero, cum omnes ab eius terrefierent conspectu expetiit, qua, voluit, si vinceretur, (quod minime putabat) Philistæos seruire debere Hebræis, sin contra vinceret, Hebræos perpetuo seruire Philistæis. Ducauit ea prouocatio plures dies, non sine Hebræorum rubore, qui tacita confessione se eo genere pugnandi victos propemodum fassi. Dauid solus rei pecuariae studiosus ex agro ad fratres circa Saulum commorantes profectus, vidit Goliathum ex solita statione progredi, atq; solito more fortissimum quemque Israelitarum prouocare, ad cuius vocem cum mæstum silentium teneretur, Dauid gentis contumeliâ ferendam haud ratus, impetrauit à rege, & principibus militiæ, vt Monomachiam cum tyranno & incircumciso inire liceret. Cæterum iam profectus ad aciem Dauid, Philistæi læticia exultabant, certamque recuperandi regni spem fouebant, ob exilem Dauidis staturâ, & imperitiam virunculi. Dauides collatus cû Goliatho, vt puer septennis, erat initurus pugnam cum viro robustissimo & vastissimi corporis. Goliathus procedebat, & ingens robur spirans, armis egregie instructus, tam certaminum cupidus quam peritus. Dauides contra ingnarus belli, nullis armis nisi pastoralibus indutus puellus iudicabatur. Goliathus venientem

nientem pusillum intuitus, bacillo armatum
 velut ad canes verberandos fuste duntaxat in-
 structum horrende intonat, ac risu iuxta atq;
 conuicio excipit. Nec David immane corpus
 clamorem ve exhorruit, sed futuræ dimicatio-
 ni intentus subita fundæ excussione lapidem
 in tyrannum immisit, quo iactu, casside znea
 perrupta, caput Goliathi confestim diffusum
 est. Goliathus cum magno corporis & armo-
 rum fragore concidisset, ingens lætitia ex me-
 tu Israelitas inuasit. Contra ingens trepidatio
 Philistæos cepit, qui pactorum immemores,
 sine imperio, sine signis effusi passim diffuge-
 runt, David Golia: hi caput proprio gladio re-
 secuit, & hastæ affixum in trophæi speciem an-
 te sacram aram statuit. Gladium autem in No-
 leano templo reposuit. Arma in suo taberna-
 culo affixit, corpus vero truncum alitibus &
 bestiis abiecit in agro. Hoc pacto tyrannus i-
 pse, & eius audacia pusilli virunculi iactu per-
 ierunt.

DE GOLIATHO,
 EPIGRAMMA.

*Grandibus Hebræis armis ad bella vocauit
 Audax plus æquo, verba superba dedit.
 Tandem Iessei funda prostratus inermi
 Occubuit pueri: perdidit atq; caput.
 Quemq; virum nullus Iudæum tangere nixus
 Opilio vicit, militiaq; rudis.*

DE

DE SAVLE PRIMO REGE
Iudæorum, V. Ty-
ranno.

Saul primus Rex Iudæorum filius Giffi, ex Tribu Benjamin, proceræ staturæ, & miræ fortitudinis adolescens. Israelitis Regem à Numine petētib; Is dum forte à pa. re ad asinos, quia gregē aberauerant perquirendos missus est, in itinere ad Samuelem diuinationis fama diuertens, Rex Israelitarum anno mundi 2870. inunctus est. Ex eo igitur ita vixit, ut omnibus gratus & acceptus diceretur, sed postea Numine laeso cæpit esse tædio, & summo odio. Prima eius belli expeditio fuit in Naam Ammonitem, qui Galadinos Tabitas bello pressit, ut ergo liberi ab hostis essent incursionibus, Saulis implorauerunt suppetias, qui gētis fortuna motus iniqua, liberationem pollicitus est. Quapropter tum temporis aratoriis bobus quos in agro habebat, in aliquot succis partes, eas edicto ad omnes trib. misit, ut quicumq; sibi ad Iordanē eo die nō preſto adessent eadem à se, qua boues illi laniatione afficerentur. Pœnæ metu ex vrbe & agris militari turma excitata, ad trecenta triginta millia armatorū circa ipsū vno die conuenerunt, vbi Ammonitæ magno prælio vincuntur. Ingenti cæde edita in acie, Tabitæ liberati sunt hostili metu. Saulus non contentus hac victoria & Rege

inter-

interfecto, confestim in eandem gentem præ-
 sente cladi percussam victorem exercitum tra-
 duxit. Tum Ammonitarum rebus ferro & i-
 gni contritis cum exercitu onusto præda do-
 mum regressus. Maior certe & ipse factus ma-
 gifque conspicuus quam antea fuerat. Secun-
 dum hanc dictoriam conuentu in Galgalam v-
 niuersæ genti indicto, iterum est à Samuele Iu-
 dæorum Rex inunctus. Cum igitur mitis vi-
 sa fuerat prior Regis declaratio vana, fuissent-
 que fortasse post victoriam & illi ad supplici-
 um redacti, qui regem ludibrio habuerant, ni-
 si Saulus nondum regno stabilito seditionem
 metuisset; secunda hæc ceremonia non solum
 firmiter nomen reddidit, sed insignius quoque
 augustiusque Saulo & futuris regibus impe-
 rium fecit. Tribus postea militum millibus
 ex omni iuuentute lectis, duo millia penes se
 præsidii loco habuit, tertiam partem cum fi-
 lio Ionatha misit in Gabaan, vt suis populari-
 bus præsidio essent.

Agebat in Machmas & Bethel, cum Philis-
 tæi aduersus cum aciem dirigerent. Erat autè
 Philistæorum maxima multitudo circa trigin-
 ta millia currum, & sex millia equitum, qua-
 re Iudæi tantis inspectis copiis maximo sunt
 terrore percussi; qui erant circa Regem, plæ-
 rique aut altiores specus meticulosi subiue-
 runt, aut trans Iordanem occulta fuga sese
 priori-

proripuerunt. Hunc suorum metum cum maiorem esse cerneret, quam pro autoritate sibi posset, mittit qui celeri cursu Samueli nunciarent, in quo discrimine res Israeliticæ versaretur. Oratus itaque Samuel vt primo quoque tempore suis adesset, quandoquidem omnis spes in suo aduentu cõsisteret Philistæos amolendi, & propellendi. Interea comparat Saul studiose quæ ad sacrificium attinebant. Sed cum omnium spe tardius veniret Samuel, hostias aræ ad mouit, sacroque vix bene peracto aduenit Samuel, cui ille obuiam progressus ab eodem grauitèr obiurgatus fuit, quod se non expectato rem diuinam facere aggressus sit, qui & diuinitus se scire dixit, Saulum neq; regnum, Numine offenso, obtenturum, cum alias perpetuo obtinisset. Nec Saulus senem flectere potuit, vt secum maneret sed recta vt venerat, ita abiit. Rex anceps inter hæc, cum filio & sexcentis militibus prius Domino consulto in Philistæos irruit, eosque percussit, & fugientes persecutus est.

Hac felici & secunda victoriâ ratus se Deo gratificaturum, prohibuit voto ne quisquam à persequendo hoste desisteret, aut eo die durâte cibum caperet. Patrii edicti Ionathas nescius illud violauit. Saulus animaduertens se parum propitium Numen habere, percipit votum à nonnullis esse violatum. Conuentu igitur indicto, & sorte iactata, cecidit in Saulû & fi-

& filium Ionathan, quem recta ad supplicium trahi mandasset, ni populus intercessione rationem eius habuisset, dum tot Philistæos cū armigero solus trucidasset.

Subegit inde Saulus Ammonitas, Moabitasque, vicit & Idumæos, eo umque Reges tributarios fecit; & nisi Amalechitis pepercisset, quæ gens infestissima semper Hebræis, nūquam regnum amisisset. Nam ibi contra apertum Numinis iussum, pecora, homines & Regem ipsum viuere, quæ penitus extirpare debebat, permisit. Et statim ab eo potentia Dei discessit, quæ illum antea protexerat; Quare Dauid per Samuelem inunctus est Rex. Aperte vexabatur Dæmoniorum incurſu, quem vitare, Dauidem psalterii & hymnorum peritissimum iuuenem ad se vocari & terrores illos cantu leniti passus est; cuius indolem, animique promptitudinem ita demiratus fuit, vt militibus suis illum præficeret maximo fauore.

Cæterum inter puellares cantus innumerasque acclamationes ob victoriam Goliathi, Dauidque decem dicitur profligasse milia. Saulus vero mille tantum. Tacita primum inuidia eius subiit animum, adolescentisque vigorem & præmaturam virtutem secum expēdens, eius successus czpit suspectos habere. Ec quia vel perdendus aut per speciem militiæ lōge ablegandus, vt bello periret, filiam suam.

R Micha-

Michalem, si centum Philistæorum capita ante regium solium statuisset, vxorem dare pollicitus. Ita demum futuram credere, vt regia puellæ potiundæ studio, subita aliqua ruina occumberet. David assumpta conditione, numerauit conflictu habito capita Philistæorum postulata. Cum nec hoc procedere videret, filio & filia inuigil, vt eum sibi proderent. Sed protegente Dauidem Numine, illa sus & tutus aufugit.

Persecutus est & ipsam Saulus multis copiis & plurimis millibus, sed nunquam deprehendere potuit. Crudelius & tyranno dignius facinus non commisit, quod Abimelechum iustissimum & summum sacerdotem, dum Dauidi gladium Goliathi dedisset, vna cum octoginta quatuor sacrificis trucidauit, & urbem Nobeam igni & ferro deuastari iussit. Nec ita multo post vt Dauidem deprehenderet maximo illum quæsiuit apparatu bellico, verû Dauid eo venit, vt & illius lanceam, scyphum, & vestis laciniã abstulerit, nec interficere illum voluerit, quamuis commode potuisset. Quare recolligens animum reconciliatus est Dauidi. Crebro etiam in exilium illum misit & fugauit. Post multas tamen Dauidi insidias factas, ceperunt Philistæi denuo eius fines hostiliter inuadere, ac maximã adornare aciem. Saulus audito hostium apparatu, quam diligentissime potuit exercitum conscripsit. Incertus autem hu-

humani consilii inops de belli euētu, ad opem diuinam confugit (nam Samuel quem alias consuluerat, è viuis excefferat) iubet que sacerdotes Numinis voluntatem sciscitari, quibus negantibus vllum è cœlo fauorem adesse, maiore adhuc metu perculsus, in Endorem vrbe proximam cum duobus comitibus ignoto habitu ad anum quandam Necromanticam rei exitum quæsiturus, se contulit, à qua ægre impetrare potuit vaticinium, prædixit autem illi, regem cum liberis in acie occubiturum, domesticumque regnum cum vita finiturum. Tali oraculo petteritus Saulus concidit, diuque sine voce semianimis iacuit, inde comitū precibus, & anus hortatione alleuatus, quum partim dolore, partim ieiunio, quod per diem tolerarat, pedibus consistere non posset, anus victu & eduliis illum recreatum dimisit. Reuersus igitur ad castra, maxima Heroica fortitudinis animi, & re²ta constantia, neque credo vllum regum vnquam eo animo fuisse, vt in ea esset castra redire ausus, vel potius in eam descenderet aciem, in qua se & liberos trucidandos oraculo compertum habebat, Maluit fortissimus Rex, cum tota stirpe interire, quam florentissimas copias hosti sine Duce trucidandas relinquere. Cum itaque ad aciem ventum est, terga dederunt Israelitæ hostium multitudine superati, inde cruentissimum fuit prælium, Saulus incredibili dici-

tur fuisse constantia, vt fatalem necessitatem virtute superant, nullum summi ducis, strenuique militis operam prætermisit.

Multis tandem vulneribus acceptis pugna ferociter ciens occubuit, cum tribus filiis, Ionatha, Aminadabo & Melchise. Cogitasse illum fama est, de morte sibi consciscenda, veritus ne viuus in hostium manus perueniret, quidam putant semetipsum interfecisse, quidam vero ab Amalechita quodam ignaro quis esset, confossum. Cæse sunt cum eo omnes Hebræorum copiz, præter paucos qui miserabilem cædem effugerunt. Philistæi præsentis victoria elati cadaueribus Saulis & filiorum insultantes, in monte Gelboe, spoliarunt corpora, & Bethsanæ eminentissima murorum parte, patibulo adfixerunt. Iabeseni Galaaditz iniquo animo ferentes, Israelitarum Regem cum liberis in sepulcrum prodeire muris, silentio noctis Bethsanam irrumpentes corpora Regis & filiorum abstulerunt, ac more patrio cum fletu & lamentatione, atque septem dierum ieiunio ciuibus indicto, omnique ætati & sexui, celebrarunt exequias.

Regnavit annos viginti circiter, inter Israelitas. Perit biennio quam mortuus est Samuel. Omnia quæ is prædixerat, miserabili clade est expertus. Vxorem habuit Achinoen filiam Achimaas. Quatuor habuit filios, Ionathan, Abinadabum, Melchilue, & Hispaalem, duas filias

lias Merob, & Micholem. Nisi crudelitatis sceleribus contaminatum legiffem, haud inter tyrannorum recensuissem numerum, verum tyrannis, quæ plurimum in eo dominata est, ad tyrannorum eum album pertraxit.

DE SAVLO,

EPIGRAMMA.

Cisseides primus regis diademata natus

Inter Iudeos fortis & acris homo.

Principio felix, prosperrimus, inclutus atq;

Sanctus per gratias, clarus ubiq; fuit.

Numine sed laeso crudelis multa tyrannus

Crimina commisit, numina nulla timens.

Perdidit iratus Nobem cum civibus ignis

Atq; sacre dotes tradidit ense neci.

Dauidem crebro quaesivit percitus ira,

Ut vitam perderet, tutus at ille fuit.

Ipsam se in repido mactavit pectore bello

Quem David patrio condidit in tumulto.

DE ARAPHATIDE GETHÆO VI. tyranno,

Hic monstruosissimæ traditur ac iousitate fuisse magnitudinis, senos manibus pedibusque habuit digitos, hoc est, viginti quatuor ex gente descendit Araphe Gethæi im-

manissimæ crudelitatis, qui & Israelitas Blasphemis multis affectit. Tandem à Ionatha Bethleemite filio Sammae fratris Dauidis, prælio interemptus est.

DE ARAPHATIDE,
EPIGRAMMA,

*Magnis sex digitos manibus pedibusq, tyrannus
Hic tenuit, populum spreuit Es iste Dei.*

DE ACHABO, VII. TY-
ranno.

ACHABVS filius Amri, Regis Israelita- rum, homo super odium pietatis, omni- bus probis, & immensis crudelitibus regi- um nomen contaminavit. Imperium, à patre velut per manus accepit, regnavit anno mundi 3030. quum haud multum regnare coepisset Sa- maria lezabelem Ionabalis Tyrionum Regis fi- liam duxit vxorem, cuius suafu eo infanie pro- cessit, vt super vitulorum cultum, quem à ma- ioribus acceperat, alienos etiam Deos com- plexus sit, passus intra regni sui fines lucos ædi- ficari Idolis, & aras cum sacerdotibus consti- tuit, & in his Baalis templum, quod simulacrum Sidonii colebant.

Ad hunc igitur Helias Thesbites Propheta Dei

Dei venit, à quo est monitus fore, vt ob præsentem impietatem, syderis ardore, longaque cœli intemperie in toto eius regno fruges cum omnibus animantibus absumerentur. Quibus ille minis quum nihil ab impio instituto absteret. Propheta Sareptam urbem haud procul à Sidone contendit, vt quam longissime ab Achabi abesset scelere. Mox grauissima intemperie cœli, Helias à Rege requisitus, repertusque in Carmelo. Achabo & multis videntibus, ad coarguendam alieni ritus stultitiam, sacerdotes quos alienis diis Achabus & vxor sacrarant, trucidauit. Achabo etiam Regi futurum prædixit, vt ipse cum tota progenie non multo post graues esset expensurus pœnas, ob crudelissimam Nabothi iusti viri cædem, quem Iezebel vxor sub falso crimine populo necandum obiecisset, vt eius prædiis potiretur. Tali oraculo monitus Achabus consternatus saccum induit, humique miserabili modo afflictus veniam precari, qui quum aliquandiu in hoc luctu & mœrore fuisset, iterum Prophetæ voce iussus est bene sperare; eleuatus ergo pœnæ metu, haud multo interiecto tempore, difficili bello petitus est ab Adado Syriæ & Damasci Rege. Pressus iam dudum obsidione, & fide qualicunque, quam legatis dederat, liberatus, conuertit se ad arma. Et quum minacissima hostis adnunciaret, hostiliterque moneret, ne pergeret cum tam numeroso

R. 4 exerci-

exercitu congregari: Nam si singuli terra glebulam in cœnibus admoueant, momento temporis euenturum, vt murorum vestigia aduersis æquarentur aggeribus: Propheta tamen voce & oraculo fretus, centum & triginta ex omni iuuentute lectos ex propinquo iubet hostium castra diligenter explorare. Quo facto breui post concursus est ab Israelitis & Syriis, vbi Syrii victi ad centum millia hominum & amplius amiserunt. Syriæ Rex Adadus, fide prius accepta, ad Achabum victorem venit, a quo suppliciter ad pedes prostrato adorari se Samaritanus rex non passus est, sed in curru suum, honorifice appellauit, sublatum, multisq; muneribus donatum incolumem domum remisit, qua beneficentia Syrus provocatus, omnia quæ sui maiores Israelitis bello ademant, se Achabo redditurum est pollicitus, & cum his Damascum urbem clarissimam. Fuit ea victoria Achabo minus læta, ob ea quæ ex oraculo acceperat. Michæas ad eum Propheta venit, haud dubie affirmans futurum, vt ab hoste immanissimo quem ipse sua stultitia seruasset, aliquando interficiatur.

Ea voce vehementer turbatus Achabus, Micheam custodiri iussit, simulque in Samariam prædicti vaticinii timens exitum cum exercitu victore reuersus est. Sed inuitabile fatum mutari non potuit. Nam Iosaphato Rege Iudæ, vt auxilium ferret, implorato, decreuit,

Rama-

Ramathum urbem in Galaaditide sitam, quam maiores sui tenuissent, nec sibi restitutam, armis repetere. Collatis itaque castris, placuit priusquam in aciem descenderent (nam & Adadus Rex Syriæ maximo cum exercitu obuiam processerat) Numinis voluntatem sciscitari. Habebat prophetarum Achabus prope se numerosum cælum quibus in medium accessitis cum omnes victoriam affirmarent portendi, præter vnicum Micheam, qui carcere extractus diuersum dixit, sed Achabus suis plus fidei, quam vero Prophetæ habens, in aciem copias eduxit. Pugnae exitus declarauit Micheam vera locutum Achabus ne facile agnosceretur, gregarii militis habitu pugnam ingressus. Intunxerat enim Syrus, ut in solum Regem Israelitarum, si fieri posset, impetum facerent. Sic satis ingratus fuit Adadus in Samaritanum, à quo tertio ante anno vitam incolumem cum donis amplissimis acceperat. Commisso igitur prælio, fatalis necessitas Achabum in eum pertraxit locum, ubi pro tyrannidis & impietatis suæ supplicio, sagitta ab hoste immissa læthiferum accepit vulnus. inter pulmonem & stomachum, traxit tamen aliquandiu pugnam, verum inclinâte die, quum assiduo fluuio sanguinis consistere amplius non posset, aliquanto prius, quam animam efflaret, pugna excessit, deinde prælio in noctem exacto, ubi primùm Achabi casus rumoribus euulgatus est. Israeli-

R. 5 ta fu-

ta fuga dilapsi in pacatum concesserunt. Regium corpus Samariæ est sepulchro datum, mortui cruorem (quod multo ante Helias prædixerat) circa Isaiam Samariæ fontem, vbi Achabi currus est abstersus, lixerunt canes. Continebatur Isora Nabothæi agri finibus. Viginti duos annos functus Regis officio inter Israelitas, quo ne vno quidem mense dignus fuit.

DE ACHABO,
EPIGRAMMA,

*Achabus cultor statuarum, filius Amri
Percoluit Badum, peruetitosq; Deos.
Ille suos cines oppressit iure repulso,
Illis vi rapuit prædia tentæ diu,
Assyrium bello cœpit, sed viuere regem
Permisit, postquam supplicium ille dedit.
Is conseruat cui vitam, rursus ab illo
Denictus perit, suppliciumq; tulit.
Bello defuncti fusum lixere cruorem
Turba canum. Vates dixit, ut illa Dei*

DE MANVENE, VIII. TY-
ranno.

MAnuehnes filius Gaddi Therites, primo copiarum præfectis, sed audita regis
lu;

sui Zachariæ cæde, non modico exercitu occurrens victum Sellum tyrannum interfecit, tum Rex creatus, cum omnes ciuitates parent, excepta Thapsa, quæ ciuitas sola venienti portas clausit; tulit iniquo animo, & urbem infesta oppugnatione aggressus, cum breui cepisset, hostiliter diripuit, vt vnus ciuitatis excidio doceret, ne quid tale in se auderent, reliquæ in omnem sexum & ætatem ferrum immisit omnes etiam, in ea vrbe vxores prægnantes, inaudita prius inter illos Reges feritate interfecit & dissecuit. Phuli Regi Assyriorum mille talenta argenti largitus est, ne fines imperii, hostili exercitu conturbaret, ac totidem deinceps quotannis stipendiû loco numerare, adhæc auxiliares copias mittere, quibus aduersus Medos vteretur, pollicitus est, adeoque subditos suos tributis & exactionibus in immensam grauauit. Decem annis auare & immaniter Samariæ regnauit, vbi fato defunctus, Phaceiæ filio regnum tradidit.

DE MANVENE,

EPIGRAMMA,

*Deiſta inſiſt prægnantes vrbe ſecari
Ille tyrannorum, crede tyrannus erat.*

DE

DE SENNACHERIBO RE-
ge Assyriorum, IX. ty-
ranno.

Sennacheribus Assyriorum Imperator, sed
Somnis pietatis, religionis & diuinorum i-
urum cōtempтор improbissimus, acri bello E-
zechiam piū regem petiit, causam fuisse cre-
dere par est, tribuū Assyrio negaū, quā
tantam belli procellam concitauit. Manissi-
mis regni Iudaici vrbibus, oppidis & castellis
partim metu, partim deditōe vi captis, con-
tendit ad Hierosolymam expugnandam. Ve-
rum cum Ezechias suppliciter ad Deū orā-
set, castra ab vrbe amota sunt soluta obsidione
trecentis argenti talentis & triginta auri nu-
meratis. Sennacheribus vltro pollicitus paratū
se fines regni Hierosolymitani excessurum.
Soluta igitur pecuniae iumma verso in Egy-
ptios & Ethopes bello, nihilominus partem
copiarum ad regiaē vrbis obsidionem conti-
nuandam reliquit. Habuit hoc in exercitu im-
probissimos nebulones, qui plurimas blasphemias
in Numen coniecerant. Præterea & ipse
Sennacheribus impius & plane atheus fuit. Li-
teras scripsit ad Ezechiam Regem plenas in
Deū contumeliis, quasi nullus esset Deus quā
Assyriorum, neq; vllus alius sibi aduersari, aut
illos, p̄ter se, eripere posset. Cæterū vt omnes
impīi promeritas solent dare, hic tempora-
les,

Ies, & in futura vita æternos pœnas dedit. Sic etiã Sennacheribus punitus est. Confusus enim Diis suis nullosque præter suos esse ratus, deim plurimis conuitiis Numen incessens, vnica nocte per angelum Domini peste centum octoginta quinque millia percutientem amisit, inter quos etiam Rabfases, tribunus militum insolentissimus ac conuitiator in Deum audacissimus mortuus inuentus fuit. In Ægypto quoque non minus infeliciter belligerans. Ninum itaque urbem imperialem maxima reuersus cum ignominia, & suorum clade cõsternatus, ad reparandum numinum fauorem, superstitione crudeli, duos paruos filios immolauit, ideoque à duobus natu maioribus Adramelecho & Sareffare inter sacra immanissima, ferro transfossus est: anno regni Ezechix decimo quarto, sui imperii septimo.

DE SENNACHERIBO,

EPIGRAMMA,

*Ritus diuinos contempsit, Numen & ipsum,
 Nec fas nec iustum, nec pia iuratimens
 A propriis casus natis, dum templa petiuit.
 Vt coleret trunci lignea signa Dei.*

DE

DVODENARIVS IV.
DE NABVCHODONO-
fore, X. tyranno,

Nabuchodonosorus princeps Babylonio-
rum, hunc sacri libri regem fuisse aiunt
acri ingenio, ad bellum magis quam ad otium
natum. Mouit in Nechonem Regem Aegy-
ptiorum bellum, sub cuius Imperio tum tota
Syria erat, & vicinillum, vt magnam exercitus
partem amitteret. Victor igitur omnem Sy-
riam ad Pelusium vsque præter Iudæam armis
subegit, vt testatur Iosephus. Quarto deinde
quam hæc gesta sunt anno. Iudæos graui bello
petiit, omnem florem iuuentutis cum ipso
Rege militibus immixtis Hierosolymam iu-
gulauit, corpus extra muros insepultum ab-
iecit.

Demum Regis filio, qui eodem fuit quo
pater nomine, Ioachimo, regni administra-
tione permiffa, triginta hominum millibus
ex omni multitudine Hierosolymitana secum
abductis exercitum in Assyriam reduxit. Sed
ne iuueni quidem regnum diu incolume fuit.
Parum enim fidelem suspicatus Nabuchodo-
nosor eum fore cuius patrem insepultum ab-
ieciisset; Tertio post mense, quo Babylonem
venerat nouum exercitum sub præfectis in Pa-
læstinam misit. Tum nouo terrore percul-
sus, inopsque consilii Ioachimus iunior, ne
recentiore aliqua clade hostis ciuitatem affi-
ceret,

eret; vltro in eius fidem concessit. Ille vt
 pollicitus erat; vrbem pacate est ingressus,
 mox Ioachum cum matre & necessariis om-
 nibus, præter Sedechiam eius patruum
 quem Regem constituit, Babylonem traduxit,
 cum hoc transtulit opifices, & quincun-
 que militiæ erant Idonei. Mansit Sedechias
 octo annis in Nabuchodonosoris fœdere, ve-
 rum deficientem cepit illum cum liberis & v-
 xoribus, & ob ingratitude vitium mox filios
 eiusque amicos coram interfici iussit, ipsam-
 que iniectis carenis luminibus priuauit, Baby-
 lonemque ad perpetuos cruciatus dimisit.
 Tulit etiam è domo Domini vasa & thesauros
 in Babylonem, maximæ homo fuit crudelitatis,
 Dei contemptor vanissimus. Iuuenes
 tres erectam quandam ex auro statuam ad-
 rare nolentes in fornacem ardentissimam con-
 iecit, videns autem illæsos & integros mane-
 re, Numen verum esse credidit. Blasphemantem
 Dominum, Danielis historia testatur, propter
 impietatem in bouinam naturam permutatum,
 fœnum instar bouum comedis-
 se, rore cœli corpus infectum adeoque cœli
 tempestatibus sub dio obnoxium fuisse atque
 capillos & vngues supra humanam naturam
 excreuisse. Capilli enim eius, vt iubar leonum
 & digitorum extrema, vt aquilarum vngues
 creuerunt, cū & ipse mente atq; sensu, animante
 bruto nihilo esset sanior, nimirū vt belluarū
 refer-

referret similitudinem pœna, qui multarum
 fuisset similis moribus & consuetudine. Ad sa-
 nitatem post annos septem rediens, in solium
 regium rursus collocatus, post id tempus ani-
 mo humili gratoque Deum coluit, & eius bo-
 nitatem admirabilem suis edictis prædicauit.
 Miracula tot ac tanta vidit atque expertus est,
 quanta post Pharaonem Bulyim, nemo alius
 regum exterorum omnium, omnibus tempori-
 bus Iosephus Berosam secutus; duos ait Ba-
 bylonis reges vno nomine appellatos, patrem
 qui Ioachimum cum vxore & liberis sponte
 deditum in Assyriam traduxit, quique Sede-
 chiam constituit regem, & alterum iuniorem,
 qui huic successit, à quo Sedechias excœcatus
 fertur.

DE NABVCHODONO-
 fore,

EPIGRAMMA.

*Impietatis amans hostis tum religionis
 Contemptor summi celsa per astra Dei.
 Crudeli bello Iudeos pressit, & ipsum
 Regem insepultum mœnibus ille tulit.
 Supplicium sceleris commissi à Numine passus,
 Donec cen verum nosceret ille Deum.*

DE

DE HOLOFERNE,
XI. tyranno.

Holofernes princeps militiae Regis Nabuchodonosoris Assyriorum, vir & multa exercitatus militia, ita parum religiosus, & Dei contemptor acerrimus. Depopulatus est insu Regis Assyriorum, omnem plagam occidentalem, in exercitu suo habuit centum viginti millia peditum & equites sagittarios duodecim millia, fortia quidem gessit praelia, sed eius crudelitas fortitudinem ita obfuscat, vt potius tyrannus quam fortis nuncupandus sit. Primo urbem Melothi expugnauit, deinde Tharsin & filios Hismaelis deuastauit. Mox transiens Euphratem, perrexit in Mesopotamiam, & omnes ciuitates munitissimas a torrente Manre, vsque ad mare diripuit, filiosque Madian cum omnibus facultatibus spoliauit, ac rebellantes crudeliter gladio confecit: Segetes Damascenorum maturas tempore messis succendit, omnibusque arboribus & vineis succensis, atque recisis, direxit iter ad Reges, & Principes Syriae, Ciliciae, atque Mesopotamiae, Qui vt ditionem seruarent illae fam, ab eo pacem orauerunt, seque cum omnibus possessionibus eius Imperio subiecerunt. Holofernes autem supplicantes parui faciens, omnes munitas vrbes confringere, dein lucos & vineas radicitus extirpare, tantumque metum

S incu-

incutere prouinciis, vt multi principes cum subditis illi obuiam tympanis & choris ad demulcendum tyrannicum animum procederent, verum immotus permanfit: Nam ea faintia perrexit, ac omnes Deos terrarum deuitarum destruxit, vt Nabuchodonoforus folus imperio velut Deus coleretur, vt ceteri ab eo deuicti dicerentur. Tandem peragrata Mefopotamia, aliifque prouinciis, diuertit ad Idumaeos in Gabaa, & alias Regiones, omnefque ibi fimiliter cepit & euertit, vrbes. Quod Ifraelitae percipientes, montium meatus ac recessus obfederunt, clamantes ad Dominum, precibus & ieiunio indictis, ne Hierofolymam subuerfarus adueniret. Hoc audito Holofernes grauiffime ad iracundiam commotus est. Vnde sciscitatus ex Ammonitarum Duce Achiore, quis nam populus iste, qui folus ex tot & tantis rebellis inueniretur. Cui Achior, Hebraeos esse, populum numini acceptiffimum, si pietate & vera perfeueraret religione, neque quenquam illis propter Numinis tutelam aduersari poffe. Sin vero irritaffent Deum, facile ab inimicis capi, & grauiffime puniri. Tum indignatus Holofernes, quod alium praeter sui Regis Deum constitueret, reeta ipsum victum in Ifraelitarum fines ad cruciandum dimifit. Ipse vero cum omnibus copiis verfus Bethulia, vt expugnaret, profectus est, vbi innumerabili exercitu castrametatus est, peditum habens

centum

centum viginti millia, & equites viginti duo millia, demptis his, quos præsidio in captiuis reliquerat vrbibus, Bethuliani primo numerosissimam multitudinem conspicati Domini implorauerunt auxilium, deinde montium obsederunt angustias, ne facile per eos diuertere liceret. Holofernes certior factus de stragemate Hebræorum, aliud præmeditatus, fontium cauernas præsidio militari, ne ququam Hebrææ gentis aquam hauriret, muniuit. Quæ res plurimum metus incussit Iudæis, nam Bethuliani eo vsque vrgebantur, vt de vrbis conseruatione & salute desperarent penitus. Interea tali cõditione summates vrbis deditionem remorati, nisi quinque diebus liberarètur, futurum, vt statim vrbem cum omnib. offerrent Holofernisi imperio. Cæterum sicuti hæctenus vidimus, omnes tyrannos sinistro periisse fato, ita & hic euenit. Nam Iudith vidua Bethuliana morum integritate & pudicitia celebris, apud multos fœmina, simulauit, quasi eius caperetur amore, atque sic coactam partim amore, partim excidio, quod immineret patriæ, ad eius confugisset tentoria. Credit tecto dolo muliebri Holofernes incensus ardentissimo amore, secum illam retinuit, quæ vt impetrauerat liberum & egressum & ingressum apud Tyrannum, nocte quadam Holofernem temulentum, & vino quã plurimo obrutum, deinde cæco captum amore in tentorio

torio suo dormientem acinace Holofernis interfecit, ac caput abscissum ad luos per castra hostilia retulit. Bethuliani Numen magnis prædicantes laudibus, & ferream fortitudinē, demirati; Summo mane Holofernis caput cōto affixū de mœnib. Bethulix suspenderunt, & recta hostes insecuti sunt, ingenti tumultu & clamore. Quapropter duce non inuento in castris, sed corpus sine capite, fugam omnes Assyrii maxima dederunt, cum ignominia. Ast Iudæi quousque potuerunt, illos insecuti sunt. Hoc igitur pacto superbissimus ille tyrannus, & improbissimus Dei contēptor, vilis mulierculæ manu, acinace proprio, ne tam superbum prodigium vel hanc suæ mortis relinqueret famam, quod viri alicuius telo gladiove in armis aut prælio cecidisset, obtruncatus est.

DE HOLOFERNE,

EPIGRAMMA.

*Militia princeps Holofernes Assyriorum
Forti confecit prælia multa manu.
Sed fuit, ut fortis ductor, sic impius orbe,
Rectum neglexit, numina nec coluit.
Quem non mille virum poterat comescere, vili
Famina confecit calliditate sua.
Omnes sic merita plectantur Numine pœna
Crudeles hostes monstrag, militia*

DE

DE ANTHIOCHO XII.
tyranno.

ANtiochus Rex Antiochia, infatibilis ty-
rannidis, in Iudæos plurimum exercuit
crudelitatis. Nam ad esum carniū suillarum
illos extremo supplicio ac durissimis cruciati-
bus coegit. quos tamen haud pauci subire, quā
ipsum mandato parere, maluerunt. Inter alios
Eleazarum senem quendam Iudæum tormen-
tis & variis pœnis affectit, quem tamen, ut pa-
trias negaret leges, mouere minime potuit. Se-
ptem deinde fratres yna cum matre apprehē-
sos coram suo conspectu contra leges patrias
vesci carnibus suillis cogere nixus est, flagis
horrendis. Cumque omnes mira constantia in
pietate patria perseverare vidisset, ordine iussit
tandem cū matre diris cruciari suppliciis, atq;
sartaginibus, ac æneis ollis succensis eos capitis
cure abstracta, deinde summitatibus manuum
& pedum succis, assauit, ac letho dedit. Ag-
gressus est pollicitationibus, ut ab instituto di-
moueret, verum nihil effecit. Cæterū, sicut &
ille in pietatis sæuuit cultores, ita cōtra pessimo
interiit cruciatu. Nam inhonesta & maxima
quadam cum ignominia cum ex Perside re-
uerteretur, commotus propter fugam iracun-
dia, cogitauit, in Iudæos iniuriam acceptam re-
torquere. Itaque dirigens iter versus Iudæos,
cepit insanabili & viibili plaga laborare. Per-

cussus enim à Domino, quod se venturum Hierosolymam, & in sepulchra, Iudæorum urbem conuersurum iactitauerat. Nam confestim his dictis dolor viscerum acerbissimus illum inuasit, nec indigne, quippe qui multis, & nouis tormentorum generibus aliorum torserat viscera, idem & à numine grauibus verberandus plagis.

Post diurnos vero dolores, is qui fluctibus marinis se imperaturum, & montium altitudinem in stratera disquisiturum superbe gloriatus erat, Numinis virtute sic correptus est, vt in eius corpore vermes scaturirent, ac viuentis sordido fœtore corpus deuorarent. Tandem crudelis homicida & improbissimus Dei contemptor miserabili fato defunctus est. Et si vero Numen apertis sæpe blasphemis affecit, attamen ingenti dolore & fœtoris impatientia fractus, ante obitum iustum esse Deum dixerat. Huic soli seruiendam nec alium colendum esse. Desperata etiam omni salute ad Iudæos Epistolam conscripsit, qua precatus, vt flagitia commissa ignoscerent.

DE ANTIOCHO TY-

ranno,

EPIGRAMMA,

*Ritibus à patriis voluit seducere multos
Iudæos, pœnas intulit atq; graues.*

Assa-

Affuit septem fratres cum matre pudica

Ollis ignitis, supplicioq; nouo.

Defunctus misere, nam vermes ilia ventris

Omiaroserunt, sic luit ille scelus.

S 4

DVO

DVODENARIVS QVINTVS,

DE PIIS DVCIBVS.

DE PRIMO DVCE PIO
Iofua,

IOSVA filius Nunis, primus dux belli creatus post Moysen vir integerrime pietatis, adeo vt multi Reges licet mira fuerint sanctimonia, tamen huic minime propter intolerabiles molestias, quas pro populo Dei pertulit, comparandi veniant. Hic solus cum Calebo, terram promissam est ingressus ex tam numerosa multitudine Israelitarum, natus est anno mundi 2415. Quare ceu inclytus ductor ac victor laudandus est merito. Confestim post Moysis interitum in Hiericunte missis qui gentis statum locorumq; naturam diligenter explorarent, ipse haud procul à Iordano fluuio castra posuit. Per exploratores

terres
nam
deris
minim
super
buisse
Iofua,
qui pe
ueum
ripa D
itioni
vbi po
vixile
circum
multit
eo ex
ricur
met
pugn
tus m
fetti.
proc
torm
corra
eapt
savi
man
linq
trig

sors igitur certior factus, in quo statu res Cananæorum essent, suos ad terram expugnandam hortatus. In Iordano admota flumio fœderis est arca, qui amnis natura sua violentus, minimeque tranabilis, undis in muri speciem superiore parte stantibus sinum vadum præbuisse dicitur. Iam exercitu traducto, mandat Iosua, vt singulæ tribus lapidem vnum eorum qui pedibus medio vado obiacerent, extra alueum deferrent. Et dux haud procul fluuiali ripa Deo Opt. Max. aram constituit, quæ transitio- nis illius fuit ad posteros monumentum; vbi populus circa Iordanem constitit, omnem virilem sexum in deserto procreatum ad vnũ circumcidit. Paucis diebus eodem loco, dum multitudo conualesceret moratus est, inde ab eo exercitus populabundus ex Iordane ad Hiericuntem ducitur; Hic complures dies castrametatus, cum hostis muris se tueretur, neque pugnandi copia fieret, Numinis præsentia fretus, mandat fœderis arcam circa moenia circumferri. Mirabile hoc dictu, quicquid murorum procul fuit ab arca conspectum, non bellicis tormentis, non opera aliqua adhibita, sponte corruit, vrbsque muris vallata modica pugna capta est, vbi in omnem sexum & ætatem suos seuire non vetuit, & ciuitatem ab imis ad summum ita diruit, vt ne vestigium vllum in ea relinqueretur. Nec ita multis interiectis diebus triginta armatorum millia Adan urbem recti-

piendam misit, quam nominant alii Haii. At
 conflictu illo turpi fuga cædeque insigni, co-
 piis suis partim victis partim fuga dilapsis,
 multos è suis eo prælio amisit. Fregit ea clades
 supra modum ducis animum felicibus rebus
 affuetum, saccum induit, sedensq; humi tristitia
 & mærore affectus flebiliter conquestus, se
 in medio victoriæ cursu à Numine destitutum,
 Et licet aliorum castigaret querelas interdum,
 vt fortem decebat ducem, nihilominus tamen
 plurimum sibi metuebat. Cælesti numinis vo-
 ce tandem monitus, cognouit sacrilegium à
 quodam Achamo in castris perpetratum, quæ
 sceleris conuictum extra castra dira execratio-
 ne perductum, à populo lapidatum cum liberis &
 tota familia iussit. Tum religione liber, Adan
 ire pergit, misitque intempesta nocte quinque
 millia lectorum hominum, qui inter Adan &
 Bethanam confidentes insidiis urbem, si pos-
 sent, aggredierentur, vtq; propositum ex animi
 sententia succederet, Iosua vt illuxit, cum cæ-
 teris copiis ex edito loco in hostium conspe-
 ctum venit, Adanitzæ recenti victoria feroces
 in composito agmine, ex oppido recurrunt.
 Cessit hostibus inconsulto ruentibus Iosua, si-
 mulato metu & fugâ, sed vt procul ab vrbe Can-
 nanæos abduceret, nunc aperte Iosua moliri fu-
 gâ, nunc ferocius resistere; Interim qui insidiis
 consistebant, portas oppidi patefacti irrumpunt
 Auditur ex vrbe clamor, q̄ oppidanos à præ-
 senti

fenti certamine plurimum auertit. Illis ergo sponte cedentibus ad urbem, properantib. instat dux acerrime, fugietiumq; terga cedit. Sic amissa vrbe, multis in medio caesis, reliqui per agros cum metu & trepidatione aufugerunt. Cædes in vrbe ingens est edita, vt promiscue omnis sexus & ætatis ad duodecim millia caesa dicantur. Regem captum dux in crucem extulit, inde corpus ante urbem abiectum, ingenti lapidum tumulo textit. Harum illustrium duarum urbium excidium, caedesq; regum, circum finitimæ genti merum & terrorem ingentem iniecerunt. Vnde Gabaonitæ quo propiores erant periculo, eo maiore metu adacti tumultuose in medium consultant, qua potissimum ratione se imminenti subtrahât periculo. Nulla enim in armis spes erat, in preces itaque versi mittunt qui suppliciter ab ipso Duce pacem postularent, ars quoque consilio adhibita est, qui ad Hebræorum castra missi sunt, mucida panis frusta, & vinum vtribus vapidum secum deferunt, calceamenta adhæc obrita pedibus induunt, cæteraque longioris viæ argumenta diligenter assimilant, vbi vero ad conspectum Ducis est ventum, pacem verbis & signis quibuscunque potuerunt rebus, ambierunt, Iosua motus miserabili sorte, & vehementi oratione, inhumanum ratus, populum à quo nulla sibi iniuria orta, bello opprimere, nescius etiam quales essent Gabaonitæ, vnde iureiurando se

non

non eos interfecturos promisit. Verum illis agnitis grauer iratus est, vtque iniuriam vlcisceretur, in seruitium perpetuum Israelitis ad ligna cadenda & aquam portandam damnauit. Interea Adonysedechus Hierosolymorum Rex, in cuius fide Gabaonitæ fuerant, eam præ cæteris defectionem minime ferendam ratus, cum his copiis, quas in præsentem vsu belli instruerat, Gabaonem tumultuose circumse- dit. Aderant insuper illi ex Hebrone Ohas, Pharas, ex Hieromoch, Tabirum Eglonis, & Iaphicis Iachus Reges. Erant cum his ad triginta armatorum millia curruum. Gabaonitæ confestim ad Israelitas socios mittunt, qui doceant in quanto discrimine, ni properent suppetias ferre, constituti sint. Iosua æquum iudicans laborantibus sociis succurrendum. Cæterum ingenti numero hostium territus, ambigere primo, qua fiducia, quibus viribus, quo consilio ad hostem longe potentissimum accederet. Hæc secum volutans, oraculo monitus est, vt in hostem illico moueret bellum, nec de pugnae euentu ambigere. Vocibus illis accensus nihil amplius moratus, in hostem profectus est, qui vis deinceps castris ad Gabaonem confedit. His animis subito ad pugnam accensus ingenti clamore est concursus; vbi sub primum congressum terror ingens hostibus iniectus est, qui eos à præsentis prælio auertit. Iosua igitur victor, fugientem hostem cum

cede

cade & strage maxima insecutus est. Sacra Bi-
 blia testantur stetisse aliquandiu eo die solem
 in cælo, quoad Iosua cum suis victoria potire-
 tur. Sed dum dux hostium terga premeret, vr-
 geretque fortunam semel nactam, trepide illi
 nunciatum est, quinque Reges, qui acie deces-
 serant, haud procul à Maceda vrbe in altiore
 specum sese occultasse. Misit qui speluncæ of-
 ficiū lapidibus obruerent, locumque præsi-
 dio in suam aduentum obtinerent. Nec ita
 multo post cæde fatigatus ad regum latebras
 diuertit. Quibus reuulsis, superbissimas eo-
 rum cervices subiecit Israelitarum pedibus
 calcandas, & stipitibus affixos morte ignomi-
 niosa mactari præcepit. corpora in eum locum
 quo fuerant fuga delati abiecit, lapidibusque
 obrui iussit. Nec post clarissimam illam victo-
 riā, Gabaonitis simul iniungens, propter frau-
 dem admissam, tam ad sacrorum vsum, quam
 ad militum desideria, ligna & pabula in castra
 portarent, in ocio fuit, sed ad hostium loca re-
 cipienda conuersus, Macedam vi cœpit, inde
 Lebnam, rege vtroque cum populo casis,
 inde Iachim obsidione cinxit, quo Hitas Ga-
 zeritarum Rex cum valido exercitu occurrit,
 hunc quoque prælio victum Iosua interfecit,
 urbemque vi captam funditus euertit, inde E-
 glonem deleuit, cui Ebronis excidium est con-
 tinuatum. Pari clade Dabiren urbem cum suo
 rege affecit. In montana deinceps loca profe-
 ctus

Etus Aferothum expugnat, in regem captum
 non aliter, quam in ceteros, qui in potestatem
 redacti fuerant, animaduertit. Mox prospero
 victoriae cursu, à Cade, ad Gazam vsq; omnem
 regionem caedibus & populatione, impleuit.
 Ita omnis fere Cananæa terra domita, victor
 ad Galgalam reuersus est, nec multo tempore
 post Iabinum Azoritarum regem cum Iobabo
 Madianita & aliis quibusdam Cananæa tra-
 ctum tenentibus oraculo iussus ad Meronis a-
 quas deuicit. In sacris libris vnus & triginta re-
 ges nominatim referuntur, quos bello supera-
 uit, iam inde, ex quo Iordanem sine vada traie-
 cit. sed non censendum, adeo præpotentes re-
 ges illos fuisse, quales sunt hodierno seculo;
 quippe nostri latius inter mortales, & conditis
 vrbibus, & validioribus munitionibus impe-
 rant. Nam tota Cananæa vix legitimi vnus re-
 gni capax, si ceterorum regnorum, quæ hodie
 sunt immensos fines consideremus. Quamob-
 rem credibilius est eos fuisse regulos, quorum
 singuli singulas habuerunt vrbes & prouincias.
 Anno deinde quinto, cum castra ad Gilonem
 promouissent, multis verbis Israelitas ad pie-
 tatem, & patriam religionem adhortatus est,
 Fœdus cum Deo pepigit, nihil vt vnquam ex
 religionis præscripto vel fraude, aut aliis illicitis
 vitiis mutarent. Hoc recens fœdus literarum
 sacrario inferri curauit. Populo etiam, vt lon-
 gissi-

giffimæ militiæ prosperrime geſte digna ferret præmia, terram in varias diltribuit partes ad poſſidendam, inde ſenio variisque per ætatem moleſtijs conſectus, in ea terra, quæ iure belli quaſita erat, quum annos decem ſupra centum natus eſſet, vita deceſſit. Anno ſui ducatus ſexto & vigefimo, Hebraicæ libertatis aſſertæ ſexageſimo ſeptimo à mundi exordio ter milleſimus fuit annus, ſeptingēteſimus, ſeptimus & quinquageſimus, in Thammathſare, quæ eſt ſita in monte Ephraim, à ſeptentrionali parte montis Gaas, ſepultus eſt. Vir ingēti fide præſentiſſimo animo, tolerantia ſingulari ſpectatiſſimus. vix ſimilem Ducem habuit Iudæorum imperium, qui tanta cura & diligētia populum moroſiſſimum, & duræ cervicis, vt hic Iofua, adminiſtrauit.

DE IOSVA,

EPIGRAMMA,

Nunnides primus ductor, pietate, ſecundum

Non habuit, conſtans fortia bœliatulit.

Vrbem palmarum ſubuertit, flumine ſicco

Traduxit populum, vicit & hoſtis Adan.

Acchamum iuſſit furto lapidare parrato,

Cum natis ſeruis omnibus atq; bonis.

Quinq; cruci reges affixit. multa q; cepit

Oppida, confregit mœnia firma ſimul

Vnum

DE

*Vnum triginta reges vicisse recensent.
 Vnanimi scriptio biblica sacra Dei
 Partitus terram multo certamine victam,
 Omnibus ex aequo premia digna dedit.
 Annos ad centum vixit fortissimus Heros
 Atq; decem, crebro multa pericla ferens.*

DE OTHONIELE, II. DV.
 ce pio.

A Morte fidelissimi ducis Iosuae, ea perunt
 Israelitae Baali, Astarotho, & aliis idolis sa-
 crificare, relicto vero numine. Vnde durissimo
 supplicio sunt affecti, nimirum sub acerbissimo
 iugo Regis Chusanthasat Haimi Mesopota-
 miae coegit eos Numen vinere. Caeterum multis
 fatigantibus illis Numen precibus dedit for-
 tem & plium Ducem, Othonielem, filium Ce-
 net fratris Calebi, cum quo spiritus Domini
 fuit. Hic Israelitas forti praelio ex manu prae-
 dicti Regis liberavit, ac e durissimo seruitio eri-
 puit. Est nempe hic Othoniel is, qui post expu-
 gnatas vrbes Gigantum, cum sola Debira re-
 staret, ac Caleb praeium proponeret illi,
 qui eam vrberem expugnasset. Est inquam is qui
 (vt erat animi excelsi adolescens, nihilq; inex-
 pugnabile viro forti existimaret) sua virute
 Debram subegit, & belli mercedem Achsam
 Galebi filiam, vxorem accepit. Mortuus est an-
 no gubernationis suae octavo.

DE

DE OTHONIELE,
EPIGRAMMA.

*Iudex & ductor fidus iuga dura nefandi
Excitans regis, tempora tuta dedit.*

DE AIOTHO, III. DVCE
pio.

Aiothus Dux & Iudex Israelitarum, præstanti fortitudine & pietate conspicuus, populum à duro seruitio Regis Eglonis tyranni immanissimi liberauit. Erat iuuenis impiger, Eglonis aulae assuetus, & inter Moabitas plurimum versari solitus, filius fuit Geſa, filii Iemini, & ambidexter, sinistra æque ac dextra vsus est in militaribus armis. Hic longa consuetudine Regi notior factus, quoties libitum erat vt amicorum fidelissimo regium solarium & cubiculum liberum fuit ingredi, eratq; magnæ autoritatis apud regem. Solus itaque solum in cubiculo nactus, continuo occasionem liberandi populum arripuit. Nam Regem in solario æstiuo sedentem proxime accedens, ceu secretum dicturus, laua manu sicam tenens, in ventrem adegit tanto conamine, vt capulus sequeretur ferrum in vulnere, ac è vulnere pinguiſſimo regi inſiſtente adeps efflueret. Composito inde vultu fores egressus post se cubiculum occludit, veluti quieti deditum re-

T gem

gem reliquisset. Ad suos inde populares egressus Eglonem edocet à se clam interfectum: iam tempus adesse quo Israelitæ se, si vici sint, facile in libertatem restituant. Hi veteres fortunæ in memores, confestim arma induunt. Indefacto in regiam impetu, regiõs satellites incautos obruncant. Ad decem egit millia Moabitarum caesa, reliqui medio tumultu dilapsi turpem dederunt fugam. Atque ita vnius opera, libertas est Iudæis restituta. A morte & eius imperio terra quieuit octoginta annos.

DE AIOTHO;

EPIGRAMMA.

Aiothus iuuenis Regis versatus in aula.

Eglonis gessit fortis facta pie.

Occidit regem prauum, ne gentis honores

Iudæa caderent per iuga dira sua.

DE SAMGARE, IV. DVCE
pio.

Samgar filius Ana hi, vt pie ate, ita & fortitudine eximius iudex & dux inter Hebræos fuit. Successit Aiotho, imperiumque fortissime administrauit: Percussit is, solus cum esset, vnico conflictu Philistæos sexcentos: cû enim populo Dei à Philistinis oppresso, forte in agro
armen,

armenta ducaret, ac tum cohortes Philinorum
 prædæ causa excursions facerët, & agros spo-
 liarent, ipse solus pede pastorali, armis videli-
 cet pro tempore oblati, sexcentos ex illis pro-
 stravit, prædaque potius, terrore hostibus in-
 cussio, genti suæ hoc modo quietem peperit,
 quò mortuo successorem post se reliquit Ba-
 rachum.

DE SAMGARE,

EPIGRAMMA,

*Samgar præclara Ductor pietate refulsit,
 Iudaos tuitus, per fera bella subis.*

DE BARACHO, V. DVCE

pio.

BArachus fortissimus Dux, Iudex Hebræo-
 rum, filius Abinoam de Kædes Naphtali,
 potius enim est victoria aduersus Iabin Re-
 gem Hazor anno mundi 2613. Hic Israelitas, à
 Iabin Rege Assori grauitè afflicto, valida li-
 beravit manu, idque consilio & auspiciis vatis
 Delboræ. Hæc comitata illum ad montem
 Thabor, Sifarum, cum numerofo exercitu, nõ-
 gentos falcatos currus habentem deuicit ac in
 ignominiosam vertit fugam. Nam de cælo
 cõtra Sifarũ dimicatũ fuit & sydera ipsa radios
 suos desuper in eũ iecerunt, donec exercitus vi-
 su priuatus & dissipatus deleretur. Sifarus vero
 pedes fugiẽs, sudore sitiq; enectus, ad Heberẽ

T 2 ho-

hospitem antiquum diuertit, cuius vxor, Iahelis nomine, pluris faciens Deum, quam regem & salutem populi præferens necessitudini hospitii, dormienti Sisaræ viro scœmina clauum per frontem & cerebrum malleo transadigit, & caput impium dimiuit, terræque affigit, hostemque ita peremptum Baracho venienti ostendit. Hoc Iahelis facinus Barachus cum vniuerso exercitu vehementer probauit. Ipse vero prælio feliciter defunctus, spei & animi plenus, vltcrius castra mouet, fuitque pugna huius euentus non infelicioꝝ quam prior, ceciditque Rex in medio ardore pugnae, cuius morte clarior victoria est facta. Præfuit Barachus imperio annis quadraginta.

DE BARACHO,

EPIGRAMMA,

*Ductorem reprobum nongentis curribus ille
Ductor conuicit Numinis auxilio.
Vera dum vixit populus pietate remansit,
Ast ubi defunctus multa secuta mala.*

DE GEDEONE DVCE
VI. pio.

GEdeon Ephraita Ioasi filius, iuuenis primum eo tempore multum inter suos celebris,

lebris, ex diuina quadam visione populi Dux
 constitutus est aduersus Midianitas, anno mū-
 di 2653. Nam Israelitæ idolis seruientes à Mi-
 dianitis durissime tractati sunt: tum ad preces
 & vota conuersi, auxilium è cœlo implorant;
 hinc diuinitus Gedeon illis Dux & Iudex at-
 tributus est. Nam excutiens forte in torculari
 frumenta, Angeli Dei munitu cœpit aras Baa-
 lo consecratas confringere, ac vni vero & soli
 Deo consecrare, inde publicæ assertor liberta-
 tis exiit, fuit is ab initio cunctantior ad cre-
 dendū qui viderat Angeli miraculis fieri, cum-
 que in firmæ adhuc ætati parum fideret, tum
 quod nihil à tribulibus abesset; Attamen pelle-
 rore diuinitus conuersa priori nocte & poste-
 riori carente, impulsu etiam suorum populari-
 um professus est, se ducem repetendæ ab hoste
 libertatis futurum. Nec longa fuit in re mora,
 decem millia armatorum illi præsto affuere,
 quibus copiis fretus voluit prælium cum hoste
 aggredi, & iam iuxta En Harod, castrisque in
 ripa communis, monitus est oraculo, ne po-
 pulus sua se seruatum manu, ostētare, sed po-
 tius Dei, iussit eos ad aquam deduci atque
 obseruari, qui aquam lamberent more can-
 num, eos reuerti iussit ad penates, contra qui
 curuatis genibus biberent, secum ad bellum
 educeret. Trecentis igitur tum inuentis, qui a-
 quam proni bibissent, profectus est hosti ob-
 uiam, Cumque iam ambæ conspicerentur a-

cies reputans secum quod tenues adessent vires ad rem tantam aggrediendam. Placuit igitur vno duntaxat Comite ad hostium castra proxime speculatum accedere. Hic quum omnia contra hostem neglecta inuenisset, custodiisq; destituta, plurimaq; vino & epulis sepulti iaceret, paucis adhuc sera conuiuia trahentibus, ad vocem ex proximo tabernaculo redditam aurem adiecit. Hic ex quiescentibus vnus comilitoni forte narrabat, vidisse se in somnis hordeaceum panem, per vniuersa castra cum tabernaculorum strage prouolutum, impactumq; iis locis, quibus reges tenderent, omnia subita ruina discicisse. Tum qui audiuerat, videri sibi, inquit, per eam figuram exercitui maximum dispendium imminere. Eiusmodi intempestiua non minus quam vera interpretatione Gedeon confirmatus ad suos celeriter redit. Ibi ea quae per se explorasset, primo exponit, deinde paucis copias hortatus arma iubet capere, atque vt multiplex hostibus terror incuteretur, tale effinxit stragem. Non vno loco neque armis solum sed facibus, clamore horrendo impetum in hostium castra fieri iubet. Igitur dextra faces quatientes, sinistra cornua, & lituos protubis inflantes, castra vno tempore vndique inuadunt, hostem somno grauatum, clamore excitant. Inde cum omnia collucerent flammis, terribiles fictilium sonitus horrendique tubarum clangores acres circumsonarent, velut

in

in furorem hostes versi arreptis temere armis,
 in semetipfos irruunt, pauci omnino Iuda orū
 gladio trucidati sunt, plurimi præterea hostiū
 quia ex colluue multarum gentium constabat
 exercitus neque lingua neque signis inter
 se notis, mutuis ceciderunt vulneribus. Tū
 disiectis proditisque rebus hostium, victor Ge-
 deon exultansque iubet suo seruo dispartatum
 militem excipere quo contigit, ut ex numero-
 sissimo exercitu pauci superfuissent. Bibliaci li-
 bri & Iosephus tradunt, ad centum viginti ho-
 minum millia vna nocte occubuisse, Zebinū
 & Zarnum reges captos, prædam ad hæc ingē-
 tem auri & argenti, præiosaque velis partam
 fuisse. At Gedeoni ingens inuidia conflata à
 suis tribulibus, quod re non secum prius com-
 municata, tam arduum aggressus esset facinus
 graui se ignominia affectos credere, quod in-
 digni ab eo iudicari essent, quibus cum publi-
 cam libertatem asseruisset. Et res haud procul
 à seditione aberat, verum edocti, diuino id, nō
 humano consilio factum, quieuerunt. Iussus est
 post præesse Israelitis in pristinum rerum sta-
 tum restituti. At ille omnino tenuit, inquiens:
 Non imperitabo super vos, neque filius meus
 imperitabit vobis, Dominus imperitabit vo-
 bis. Imperiū circiter 40. administravit annos,
 felicissime. Vnico casu lapsū reperio, nā dono
 acceptis in auribus auricis, & variis monilibus,
 T 4 fecit

fecit ex iis idolum & in ciuitatem Ephram posuit, quę prophanatio diuini cultus, ipsi liberisque eius cęssit in perniciem & ruinam. Dicitur est & Hierobaal, ab eo quod dixerat, Baalis ara destructa: *Si Baal verus Deus, ulciscatur iniuriam, qua fuisset affectus.* Septuaginta ex promissis coniugibus suscepit filios & spurium Abimelechum, qui septuaginta fratribus crudeliter occisis vno Iotham excepto qui celeri fuga seruatus est, parenti in imperio successit.

DE GEDEONE,

EPIGRAMMA,

*Gedeon eximia iuuenis pietate tyrannos
Perdomuit reprobos auxiliante Deo.
Subuertit Baali signum lucosq; sacros
Altare & Dino contulit ipse suo.
Exigua fidei primo, sed Numine fultus,
Effecit Domino grandia facta, duce.
Trecentis tantum percussit millia centum
Et plures vna nocte, duosq; duces.*

DE IAIRO VII. PIO

Duce,

IAirus Manassęus ex vrbe Gilead, homo inter suos iustitia insignis, omnium suffragio iudicia & ducalem functionem nactus est. Fu-
erunt

erunt huic virilis stirpis liberi triginta, quos ciuitatum totidem principes constituit, quæ lairis præfecturæ longo tempore dictæ sunt; quæ res multo venerabiliorem reddidit suis. Huius administratio, præterquam sub finem pacatissima fuit, viginti duos annos potitus imperio. Sub id temporis, quo vita decessit, Israelitarum plærique longo ocio affluentiaque rerum omnium à veri Dei cultu abalienati sunt, & Syrios Sydoniosque coluerunt Deos, quo irritatus Deus petentibus ipsis postea negauit auxilium, & à Diis gentilium quos colerent, opem petere iussit. Inter has ipsas calamitates Iair mortuus est.

DE IAIRO,

EPIGRAMMA.

*Et pius & multa donatus prole fuit Dux,
Ille suis carus secula tuta dabat.*

DE IEPH THE, DVCE
VIII. pio.

Iephte Galaadites vir impiger, & fortissimus bellator, inclytaque iustitia præditus, filius fuit meretricis, illegitimo concubitu natus: sed maculam illam ita absterfit, vt nullo in contemptu viueret. Vixit anno mundi 2759.

T ; Te

Tenuerat seruitus Israelitas duos deniginti annos, id propter idololatriam quam commiserant. Cum igitur ortum esset bellum genti Iudaicæ trans Iordanem ab Hammonitarum rege, Philistæis in belli societate assumptis, electus Iephthe, ut contra Hammonitas pugnaret. Is enim eiectus à fratribus, eo quod esset illegitimithori, consuetudine latrociniorum & robur militare & nomen illustre sibi comparauit. Sollicitatus ergo precibus Iudæorum, ducem se & auctorem libertatis vindicandæ præbuit. Comparatis iam ad bellum copiis, placuit prius, quàm arma moliretur, legatos ad Hammonitas & Philistæos mitti, qui res sub belli denunciatione repeterent, prætexentes, quod nulla la cessiti iniuria, Iudæis quæ trans Iordanem viuunt, bellum intulissent, subitoque vi belli oppressos iam plures annos indigna pressissent seruitute. At vero ab hoste non modo non pacati quicquàm est responsum, sed etiam amarissima ignominia dimissi legati. Hæc cum domum retulissent, nec spes vlla liberandæ gentis, nisi armis putarent, ipse in hostes bellum mouet, quos facta dimicandi copia ferociter confixit. multi hostium in pugna occubuerunt, sed aliquanto plures in fuga, quos Iudæus victor ad Hammonitarum urbem usque, cum eade profecutus est. Hammonitarum inde fines ingressus Iephthe, aliquot eius gentis vrbes vi captas diripuit. Ita rebus pulchre gestis, pacatoque totius gentis statu, cum domum se reciperet

peret, in luctuosam incidit calamitatem Voverat is ad bellum profecturus, Si res prospere successissent, se quicquid domum reuerso primum occurrisset, Deo imolaturum. Cæterum ita accidit, vt filia quam vnice diligebat, in patris complexum, & oscula omnium prima sese gratulabunda effunderet. Ne igitur Numen falleret, filiaẽ miserabilem sortem lamentatus, ad aram pro hostia immolauit. Haud multo post Ephraimitę tribules eius, quod ad bellum non fuissent vocati, proindeque præda opulentiori ipsos defraudarit, bellum ei indixerunt. At ille amicis verbis ipsorum furorem atque insolentiam compescere volens, cum nec precibus neque obtestationibus, inuidiam emollire posset, sentiretque nefarium certamen instare, ad pugnam processit. Hic congressæ duæ acies atrocissimum commiserę prælium. Iosephus & sacra Biblia testantur, ex Ephraimitis ad duo & quadraginta millia hominum vnico hoc conflictu periisse. Sex annos iudiciariam & ducalem exercuit potestatem, Sepultus est in ciuitate sua Galaade.

DE IEPHTHE,

EPIGRAMMA,

*Concubitu scorti prognatus, grandia bella
Confecit, vera religionis amans.*

Obrutus

*Obtulit alteri vitam, promiserat illud
Ex voto fuerent si modo bella bene.
Defunctus patriæ dulci sua tradidit ossa,
Sex annos fruens iudicis officio.*

DE ABDONE, IX. DVCE
pio.

ABdon Ephraimita, iustitia & natorum fo-
bole illustris. Quadraginta virilis stirpis
huic erant filii, & triginta nepotes, qui septua-
ginta vno nu nero equitarunt in pullis asino-
rum splendidissime, Ducalem & iudiciariam
admi nistrationem exercuit annos octo. Mor-
tuus à suis sepultus est in Pharaton terra E-
phraim in monte Amalecti, anno mūdi 2782.
inter viuos versatus.

DE ABDONE,
EPIGRAMMA,

*Hic pietatis amans ductor, iudexq, tenebat
Octo annos regnum, pace vigente suum.*

DE ABESSANO, DVCE
X. pio.

Jephthe defuncto, Abessanus, quem & Ab-
sanim vocant, ex tribu Iuda Bethlehemitis,
successit in iudiciaria & ducali functione: Vir
cele-

celebratæ pietatis & iustitiz, atq; plurima au-
ctus sobole. Nam sexaginta promiscui sexus li-
beros habuit, nimirum triginta filios & totidẽ
filias, quas magnis locavit maritis & filiis simi-
liter dedit vxores. Septem annos dux regna-
uit inter Hebræos sepultus est Bethlehemiz
in patria sua.

DE ABESSANO,

EPIGRAMMA,

*Triginta natos genuit totidem quoq; natus,
Hic dux & iudex Numina sancta colens.*

DE SIMSONE, XI. DVCE

pio.

Simson filius Manoæ, dux & iudex Hebræo-
rum fortissimus & pietate non vulgari præ-
ditus. Vixit anno mundi 2790. de huius con-
ceptu prodita in sacris reperiuntur literis. Erant
eius parentes ambo instructi, fore vt virum
fortissimum procrearet, veniti sunt eodem o-
raculo puero capillos recidere, & viliam ab
omni cultodirent offensa, nec potum præter-
quam aquam darent, tum ipsum Nazarenum
euasurum, & postea afflictis Israelitarum rebus
laturum auxilium. Natus igitur; ac Simson à

ma-

matre dictus, cum adoleuisset, Thamnam Philistæorum urbem ad solenne sacrum perfectus virginem eleganti forma intuens, confestim ad eius nuptias animum adiecit, quas cum ægre à parentibus impetraret, quod puella non esset Israelitici sanguinis. Accidit autem, cum dilectæ virginis sæpe lares inuiseret, in itinere in ferocissimi leonis occursum incideret, illum non modo non declinavit sed beluam immanissimam adortus arctissimo brachiorum stragulauit nexu. Cuius victoriæ compos factus peremptum ex publica via in subiectam pertraxit syluam. Aliquot inde diebus reuersus ve proiectam inuiseret feram, frequēs apum examen in leonis faucibus fauos cudere vidit, cælarat ille interim parentes de iis quæ inter eum tum acciderant. Cæterū quod de apibus, & earum mellificatione contigit, absurdæ quæstionis materiam illi impostorum præbuit, eius postremo impetratis puellæ nuptiis, eius fortitudo apud multos facta est celebris. Affectationis autem prætextu triginta lectissimos iuvenes ad se adsciuerat à Philistæis, qui nunquā ab eius latere discederent. His inter epularum iocularia, ambiguum quæstionem proposuit, nimirū quinam fieri posset, vt res voracissima, violenta, præterea & immitis suauissimum ore pareret cibum, ad ea haud dubie alludens, quæ in leone à se perempto contigerant, singulis se syndonas, & quædam non spernenda

mu-

munera daturum pollicetur, si septem dierum spacio quaestiois aenigma explicassent, si minus, ipsos eadem hac pactione obstrictos esse debere. Placuit haec conditio Philistaeis iuuenibus, quippe qui ingenio iuuenili quam maxime confidebant. Cum vero plura animo meditati nullus eorum nodum solueret, forte quidam veteres puella proci, cum ea occulte agunt, ut mediis complexibus noctu, quid rei id esset, ex marito eliceret: Id illa cum post multas preces, & puellares illecebras viro expressisset, rem ad procos defert. Septimo ergo die celebri conuiuio quaestio soluta est. Ad eam vocem Simson turbatus, exclamauit: *Nisi me arassetis vitula, non inuenissetis aenigma meum.* Quare praestita pactionis fide, exsoluitque donariis ac vestibus, irarum plenus in patriam ad suos abiit. Nec puella multo post procorum vni elocata fuit. Paucis inde diebus post nouas nuptias Samson inde reuersus, cum a prioris sponsae coniugio prohiberetur, vehementer indoluit. Et quanquam parens sponsae alteram ei filiam se daturum polliceretur, tamen irarum plenus Thamma excessit, socio & Thammais propter negata coniugem infensus, atque sic occasione sortitus est Philistaeorum terram deuastandi. Nam ut vlcisceretur Thameorum iniuriam, trecentas vulpes facibus ad caudam ligatis captas in maturas Thammaeorum segetes immisit, quarum vagantium fuga Philistaeorum aeger vno tempore totus deflagrauit, Philistaei versa in

au-

authores cladis ira puellam quæ Samsoni ma-
 trimonio fuerat locata, cum parentibus com-
 buffere. Inde quia multi ab eo in agris obiter
 oppressi dicebantur, infesto exercitu Iudæo-
 rum ingressi Philistæi extrema illis minitaban-
 tur. Concesserat interea ad locum Samson
 quem Etham appellabant, erat ibi prærupti sa-
 xi specus quem ille incolabat. Iudæi inopinato
 bello territi legatos in castra mittunt, postula-
 tum quid rei esset quod nulla à se iniuria affe-
 cti Philistæi, hostiliter fines popularentur, sci-
 re se, tributum ad id tempus sine fraude ipsi
 genti redditum, paratosque se esse eorum im-
 perata facere: Proinde orare, quos ad obse-
 quendum promptos haberent, ne pergerent
 offendere. Responsum his est, non esse cur Iu-
 dæi sperarent pacem ullam, nisi Samson qui
 totam gentem sceleratissima clade affecisset, ad
 supplicium traheretur, quod cum præstetur,
 pacate se eorum finibus excessuros. Periculo
 rei moti Israelitæ, tria armatorum millia ad
 Samsonem capiendum misere. Qui ad id missi
 fuerant, ubi ad specum venire, nil Samson re-
 cufasse ferunt, quo minus se vincitum dederet
 modo Israelitæ qui aderant ab iniuria vitæ
 parceret & abstinerent, fideque in id ipsum ac-
 cepta, reuinctis post terga manibus in hostium
 castra productus est. Vbi vero in conspectu
 stetit, abruptis repente vinculis, & ad vim con-
 uersus. Asini maxilla temere arrepta, quæ forte

in proximo iacebat, ad mille hostium, cæteris
 crepidatione ac fuga disiectis interfecit. Iple
 turbatos hospes insecutus ingenti oborta siti,
 cum eam diu tolerasset, in preces versus opem
 diuinam expectauit; Nomen dedit ex maxilla
 qua in pugna fuerat vsus, potui suauissimam
 manantem aquam, in cuius rei argumentum
 ferunt ipsi loco à re, quæ mirabiliter ibi facta
 est, nomen postea inditum Amathlecha, quod
 inter precari possis eleuationem maxillæ. Post
 hæc ignoto habitu Gazam urbem Philistæo-
 rum profectus meretricium amorem secutus
 est, Credibile etiam est, vt hostium consilia
 exploraret, Gazæ re animaduersa portis sub
 noctem clausis præsidia circa illas sine tumultu
 disponunt, ne infensissimus hostis nocte
 fretus elaboretur. Occasionem igitur expe-
 ctarunt, vt quieti & somno datum obtrun-
 carent.

Samson non ignarus eorum quæ parabant,
 priusquam maior vllus motus in vrbe orire-
 tur, silentio media nocte ad portas tendit, eas-
 que cardinibus auulsas atq; humero imposi-
 tas, in iugum montis derulit, qui Hebroni im-
 minet, atque in clarissimi Trophæi modum
 sublimi loco stauit. His ille gestis ferocia ani-
 mi viribusque confusus, neque patris legibus
 neque institutis teneri potuit amplius, quin
 peregrinos ritus & mores amplexus, breui ex-
 itum vitæ fortiretur. Ex iis vero quæ postmo-
 dum

dum inuenire, intelligi potest, nefario amo-
 re cum ab initio Gazan allectum, & in di-
 scrimen illud iam pridem memoratum inci-
 disse. Secutus est deinceps meretricis Dalila
 consuetudinem in valle Sorethi, quam cum
 frequens adiret, non sine vitæ periculo, Philis-
 tæorum Principes, vbi exploratam habue-
 runt hominis cum Dalila consuetudinem, quia
 aperta vi aggredi non audebant cum Dalila
 occulte agunt multis pollicitationibus eam
 onerantes, vt quoquo posset modo eum
 Philistæis traderet captiuum. Meretrix spe
 munerum impulsæ, cupidaque suis gratificari
 ciuibus, inter complexus, Samsonis brachia,
 pectus, ceruicem præter solitum mirata, scisci-
 tataque num membra in superabilia teneret.
 Tum ille fractus mulieris illecebris dixit, si
 septenis nexibus fuero reuinctus, siam sane su-
 perabilis. Credidit puella, remque ad Prin-
 cipēs secreto detulit. Iussa itaque est per lusum
 id experiri, paucis secretiore parte domus oc-
 clusis qui dolo succedente nexibus colligatum
 inuaderent, vinctumque in publicum trahe-
 rent, virginæ ergo (vt Iosephus scribit) no-
 dis sommo pressum Dalila adorta est, sacra Bi-
 blia nervos septenos fuisse testantur, sed qui-
 buscunque ille nexibus ligatus est, Dalila
 clamoribus experrectus abruptis repente
 vinculis sese in pedes statuit. Tum puella
 ludenti similis, experiri volui, inquit, an ro-
 ganti

ganti mihi vera dixisses, sed maiore nunc vi-
deo opus est vi, si quis vires istas domitas velit.

Denuo igitur multis verborum phaleris
solicitaui, donec dolo non multum dissimili
priori luderet amicam. Recentibus, inquit,
funibus opus fuit, vt vinculus iacerem. Hoc i-
psum quoque insidiatrix frustra experta est.
At tum muliebriter conquesta est, se ab eo i-
terum illusam.

Tertio ludificatus est eam Samson, si in-
quit, septem capitis mei cincinnos iugo tex-
torio intexueris clauoque terræ infixo reli-
gaueris, non ero robustior cæteris viris. Ast
hic Dalila iterum ac tertio irrita, velut à quo
toties ludibrio habita ab illo non fideliter a-
maretur, speciem ægritudinis componi, mæ-
sto itaque & minus familiari vultu se illi de
industria offerebat. Tum Samson impatiens a-
moris, meretricis intemperiem diutius sustinere
nequit, donec se materno vtero consecratum,
inoffensasque vires in capillis esse, fuisseque
ob eam rem parentes oraculo monitos ne no-
uaculam, aut aliud quo capilli tonderentur,
paterentur suo capiti admoueri; augeri cum
ipsis crinibus vires ipsas, quæ nisi capillis de-
toris adimi non possent. Fecit ea narratio fi-
dem puellæ, occasionemque adepta, quie-
scientis caput nouacula abrasit. Ita ille
Philistæis proditus, luminibus priuatur,
reuinctisque post terga manibus hinc inde

ad ludibrium traducitur. Interea pilo paululū
renascente, cum solemnī die Philistæi publice
epularentur, iussus est Samson in triclinium
adduci, vt ludibrio esset ciuitati. Id secum ille
ægre ferens custodem corporis rogat, vt orbitatis
suz misertus, se fessum stando aliquando
parieti acclinaret, vbi paululum quiesceret.
Duz erant omnino columnæ, quibus totum
erat conclaue illud (siue vt quidam volunt)
templum impositum, his ille prehensis subito
impulsa ita omnia concussit, vt ex improviso
lapsu tria hominum millia secum obruerit, is-
que Samsonis viri fortissimi exitus fuit, & fere
plures morte sua interfecit quam in vita. In e-
ius vita Christi imago adumbratur, qui etiam
moriendo hostes subegit & oppressit. Annos
viginti imperium inter Israelitas tenuit, sepul-
tusque est à fratribus & cognatione inter Saa-
ra & Esthol, in sepulchro patris sui Manoz,
Herculi fere similis fuit. Vterque enim fere à
leonis interitu suam est gloriam auspicatus v-
terque inuictus à pluribus exstitit, tam hic quā
ille multi æris opera periiit, vterque vltro mor-
tem oppetiit, Samson orbitatis, Hercules do-
loris impatiens, & quod plus est, coztanei, vt
Hieronymus affirmat, fuerunt. Euse-
bius aliquanto iuniorem Sam-
sonem credit.

-i.

-si.

elli

, ur

shai

ba

DE

PIORVM DVCVM.
DE SAMSONE,

309

EPIGRAMMA,

*Samson robustus vulgari nec pietate
Praditus à teneris grandia facta dedis.
Ipse leonem ausus potuit prosternere inermis
Et maxilla asini cadere mille viros
Sublimes Gaze portas discrimine vita
Abstulit in montis clara trophæa iugum,
Postremo cæco scorti vexatus amore
Amisit facie lumen utrumq; sua.*

DE ACHIORE, XII. DVCE
pio.

AChior Dux quidem gentilis ignarusque
veri Numinis, at tamen pietate in Deum,
qua Numen cæli & terræ Deum laudibus in-
signibus prædicauit, non inter pios Duces in-
firmæ sortis referendus est. Fuit Dux Ammo-
nitarum, neque pericula quibus ab Holofer-
ne vrgebatur, neque mortis dis. rimen metu-
ens, quæ pium decent ducem præstitit. Nam
cum Holofernes Imperatoris Assyriorum
Dux omnes ciuitates & populos impio pro-
posito funditus euertere qui suum regem vel-
ut Deum non reuerituri essent, decreuisset,
hic solus Iudzorum populum futurum dixit

V 3 infu-

insuperabilem propter Numinis protectionem, cui repugnare difficile, enumerauitque multas historias, & miranda, quibus Israelitæ ab hoste incolumes, atque adeo de eius antiqua origine, perspecta sanctitate & inuisita virtute incorruptum dixit testimonium: propter quod præfeti & tribuni regii ita excanduerunt, vt censerent statim interficiendum.

Holofernes, vt cum iis quos laudauerat, cæderetur, vinctum ad vallum hostile adduci & ad arborem alligari iubet. Is à vigilibus Bethulienensium capitur, & exposita suæ miseræ causa, in oppidum cum plausu ducitur, & de Dei omnipotentia & bonitate edocetur.

Achior incredibili miraculo seruatus, & viso deinde Holofernis capite, noua per fœminam victoria percussus, ritu gentilitatis relicto, in DEVM verum, rerum conditorem credit, & inter ciues populi Dei recipitur.

DE ACHIORE,

EPIGRAMMA,

*Achior iniustum dissuadens bellum Holoferni,
Exemplum Ducis præbuit inde pii.*

Non

*Non iras Ducum non vincla minantia mortem
 Horruit; intrepido quaq; subire pede
 Maluit, illa sam mentem vt seruaret. Et inde
 Retribnit multo faenore cuncta Deus.*

V. 4

DVO:

DVODENARIVS

SEXTVS,

DE IMPIIS DVCIBVS,

DE NEMROTHO DVCE I,

Impio.

EMROTHVS impiorum Dv-
cum primus, Chusi filius, Cha-
mi filii, Noe, nepos, vir facino-
rosus, multumque Cainæ atq;
adeo auitæ temeritatis æmulus.

Ferunt hunc authorem fuisse, vt eminentissi-
ma turris ædificaretur, vt si subita vis aquarum
iterum terram operuisset paratum haberet
cum suis profugium. Alii vero putant speras-
se eum hac mole se cœlum occupaturum. Cæ-
rerum ædificando, res mira tum contigit ni-
mirum diuina voluntate factum, quum ali-
quot stadiis opus in arduum venisset, numero-
sa illa operantium manus ob linguarum con-
fusionem quæ tum primum cœpit ab incepto desiste-

desistere coacta est, vnde propter confusionē
Babel, Chaldaica voce turris dicta est. In Meso-
 potamia contigisse quidam referunt. Nemro-
 thi igitur audacissimi ducis conatus ludibrio
 finitus est. Arma hic Nemrothus ad subiugan-
 dos alios primus sumpsit. Parentum enim au-
 toritate neglecta, quæ micissima dominatio
 fuit, tum temporis primum omnis feueritas &
 grauitas inter homines concidebat, crescebat
 que scelerum & flagitiorum impunitas. Di-
 ctus sermone multitudinis, *venator coram Do-*
mino, quia violentus & iniurius erat, & ad agē-
 dum secundum suas leges, vi obedientiam ex-
 torisit & pœnis statuendis dominatum contra
 rebelles occupauit. Potentes sine respectu
 atq; discrimine coegit. Ab ea initia facta sunt
 Monarchiarum, quas Deus texit, vt in iis ma-
 neret aliquis nidulus Ecclesiæ, qui præsentia
 Dei defenderetur, etiamsi seruitute variisque
 ærumnis inter imperia saua & superba homi-
 nes innocentes & pii premerentur. Principiū
 eius regni fuit Babylon, Arach & Anahac &
 Galamne in terra Senaar. Berofus vixisse hunc
 ait anno mundi 1829.

DE NEMROTHO,

EPIGRAMMA,

Nemrothus turris celsa temerario ab ausu
Abstractus, postquam dissona lingua foret.

V s Hic

*Hic primus leges statuit, pœnifq, rebelles
Afflixit. Primus nempe monarcha fuit.*

DE SAMMARIA, SIMIONI-
ta II. duce impio,

Sammarias quem sacra Biblia vocant Zim-
ri filius Salumi Dux ex tribu Simeonis, vir
inexplebilis libidinis & omni scelere conta-
minatissimus, cum Madianitide quadam puel-
la nobili loco orta rem habuit contra legem
Domini qua vetitum, ne quisquam cum ali-
enigenis misceretur fœminis; Neque lachry-
mantium, neque deprecantium Israelitarum
rationem habuit, sed libidini suæ vt placuerat,
satisfaciebat. Non minus igitur ferociter quã
impie Moysen Ducem & populi preces asper-
natus coram vniuersa multitudinẽ ad se pu-
ellam in suum tentorium recepit. Hoc scelus
etsi nemo erat, qui ob diuitias hominis dome-
sticumque splendorem reprehenderet: Atta-
men perstrinxit tantus quidam dolor circum-
fusæ multitudinis animum, turbabaturque in-
primis ira iuuenis, Pinehas dictus Eleazari fi-
lius ac nepos Aaronis, atque vt tanto se flagi-
tio non conuiere monstraretur, contulit se
ad Ducis tabernaculum, quo cum puella dor-
miebat, ac stricto ferro Sammariam Ducem i-
psam in complexibus puellæ atque vna quo-
que ipsam puellam vno ictu transfixit, Hoc
modo

modo Ducis huius impii detestabile facinus
expiatum ac Numinis ira placata est.

DE SAMMARIA,

EPIGRAMMA.

Sammarias vetite vexatus amore puella.

Inclytus is ductor sed scelerosus erat

Aronis proles transfixit corpus vtrumq;

Virginis atq; ducis pœnaq; iusta fuit.

DE ABIMELECHO, DVCE

III. impio.

GEdeonis ex concubina Sichemensi, fortissimi Ducis & Iudicis, filius: Fratricida fuit, nam omnes suos fratres excepto vno Iotha, (quem homines fidi absconderunt,) quorum 70. fuerunt occidit, vt solus regnum obtineret, vixit Anno mundi 2693. Egit quidem strenuum ac fortem Ducem & Iudicem, sed vir immanissimus erat. Imperium non suffragio sed blanditiis affectus. Verum vt principi gratus erat, ita postea propter sceleris infamiam apud vniuersam Iudæam pessime audiuit. Oderunt igitur illū populares dirisq; in illum odiis exarsere, expectantes etiā diuinā vltionē, Nec ita lōgo interiecto tēpore Siche-

mit

mitæ eius principatu pertæsi, homines sane stulti & leuissimi, Duce quodam Gabele, ab ipso defecere.

Hos ille haud multo post agresti operi intentos adortus, portas vrbs, ne qua pateret effugium, primo occupat, qui in agris erant, ad vnum penetrat, nec minor in vrbe cades, nam in omnem sexum & ætatem eius est sæuitum. Sic hæc vrbs excidio dedita est. Verum vt posteros vindictæ huius memoria maneret, in ea area qua vrbs steterat, salem spargi pro tritico imperauit. Sichemitarum profugæ medio tumultu ex agris in proximum templum velut in asylum quoddam cum liberis & vxoribus se receperant. Erat is locus satis natura munitus. Hunc cingere tumultuario parauit opere, succiso nempe ingenti ramo he arbore, humerisque sublato omnes commilitones id facere iussit.

Succidentes igitur cuncti illi qui cum eo erant ramos, secuti sunt Abimelech, & admoerunt ad arcem, incenderunt hisce ramis arcé igni, vt omnes morerentur, qui in arce Sichem conglobati erant, ferme virorum & mulierum mille. Habuit inde Israelitas vnus vrbs excidio perculsos multo ad injuriam oportiores, donec Thebeorum mœnia expugnans, saxo superne ictus à muliere quadam, concidit. Accepto vulnere quum lethaliter se vulneratum sentiret, armigero iugulum porrigés
roga-

rogatit, vt quid reliquum vitæ superesset, ferro hauriret, ne homo fortissimus muliebrī manu necatus diceretur. Atque sic Abimelech recepit iuxta scelus fratricidii mercedem suam, & vt Ioachas prædixerat, filius Gedeonis, factum est. Tyrannidem exercuit annos tres, dedecus gentis & generis, homicida ciniū, paricida fratrum, euerfor libertatis, patriæ incendiarius.

DE ABIMELECHO,

EPIGRAMMA.

*Abimelechus homo peruersus, mactitat omnes
Fratres, vt regnum solus habere queat.
Ictu scæmineo casus pro crimine pœnam
Expertus iustam, Dux pietate carens.*

DE BANAA, DVCE IV.
impio.

BAnaas filius Remnonis Beero: hithæ ex tribu Benjamin, Dux scelestissimus, cum fratre Rechabo Isbofechum filium Saulis (ratus eam cædem Dauidi placituram) meridianem, sine tumultu, in propriis ædibus, grabatulo suo occidit insidiis. Persuasum habuit, nullius muneris genus gratius Dauidi futurum, quam
si

si illius caput truncum afferretur, qui futuro regi impedimento ad stabiliendum regnum fuisset. Sublato igitur Isbosethi capite festinanter abiit, eumque Dauidi apud Hebronem moranti quasi re benegesta, obrulit. Verum longe aliter euenit quam putarat. Nam Dauid capite inspecto authorem cædis multis execrationibus infectatus, mandauit vt meritas quod virum regium, idque in domo sua lecto cubantem perfide necassent luerent pœnas, illumque cum fratre se præsentem ad supplicium trahi iussit. Executi sunt ministri regium iussum, & in æternam contumeliam præcisæ sunt illis manus ac pedes, atque in piscina Hebronis suspensi.

DE BANAA,
EPIGRAMMA.

*Dux Banaas audax, sed perfidus, Isbosethum
Saulidem in somno callidus ense necat.
Detulit inde caput Dauidi, premia sperans,
Premia sed dantur dum ingulatus obit.*

DE IOABO, DVCE V.
impio.

Iobus Dux militiæ apud Regem Dauidem summus, & fortissimus, ex sorore illi nepos. Hic nisi flagitiis multis se polluisset quod ad belli-

bellicas virtutes & militarē attineret gloriam similem vix haberet. Tot enim difficiles pugnas subiit, vt merito bellatorum fortissimus nuncupandus sit. Nam externa pro Dauide gessit bella contra Syros, Ammonitas, Philistinos: domestica, contra Saulum Absalonem, Sebam: quibus omnibus victor euasit. Verum propter morum corruptelam, & vitiorum cumulos quibus obnoxius fuit, non modo inter impios referendus Duces, verum & impietatis suæ maximas dedit pœnas. Ducale nactus est Imperium à Dauide, dum hortaretur suos Duces Hiebusatos vt expugnarent, quique id primus expediret militiæ Ducem summum fore designandum. Vnde Ioabus fortissime se gerens propositam obtinuit victoriam, atque summo potitus militiæ officio, Abnerum fortissimum Saulis Ducem, partim quod Asahel fratrem in pugna interfecisset, partim veritus ne sibi militiæ præfecturam eriperet, apud Dauidem, circa portam Irbis excepit, & per speciem colloquii in secretum abductum incautum obrancauit. Vnum memorare de Ioabo duxi operapretium, fortissimum factum quod gessit. Dum Asahel frater transfixus ab Abnero fuisset, tantæ dicitur fuisse fortitudinis, vt fratris audito casu non à pugna destiterit, donec nox ipsa pugnam interemit, quemque nec Germani fratris interitus ab ardore pugnae declinare potuit.

potuit, intempesta nox cessare coegit. Ammonitas cum Syris magna cum strage iussu Dauidis dissecit, atque in turpissimam fugam vertit Rabbatham ciuitatem Ammonitarum obsedit, ibique Vriam iussu Regis tumultuariæ pugnae obiectum percuti curauit.

Tandem Rabbathanis omnium rerum inopia fractis, regi significauit victoriam in manu eius esse, & honorificum Regi futurum, si clarissimæ vrbis excidio inrecesset, vnde egregia victoriæ laus Dauidi orta est, Rabbathamque continuo accessit, sub cuius aduentu vrbs capta atque hostiliter direpta est. Absalonem posthac callidissimo consilio reconciliauit parenti propter fratricidium Hammonis primogeniti Dauidis. Et si vero enixe Ioabus dedit operam, vt cum filio pater in gratiam rediret, id quod etiam impetrauit, Absalone tamen deinceps in patrem seditionem exercente, Ioabus à partibus Dauidis hæsit, atque Absalonis exercitum numerosum cum paucis ad pugnam prouocauit, talique industria vsus ne sentirent Absalonitæ, exiguum sibi bellatorum numerum esse, vt syluam Ephraim à tergo haberent, vt sic suorum paucitas minus fieret conspicua, aut quod forte ad insidias talis aciei dispositio commodior videretur. Nec Absalon cunctatius in Ioabum aciem exprimit. Cæterum militaris rei peritia longusque bellandi vsus Ioabo gradum ad victoriam fecit. Absalonitæ aliquan-

quantulum protracta pugna, cum de victoria desperarent, in proximas sylvas effusa fuga cominus ac presenti animo & feruore intante Ioabo, compulsi sunt, tum demum palantes atque hinc inde dispersos Ioabus suis de nouo animos ad dens, citra viginti hominum millia ea fuga & clade obruncati: Absalonem & ipse quanquam rex, ne quis illi manus inferret, prohibuerat: at tamen iam paulo eminentiore capillis quercu affixum iaculo transfodit atque sic tuba milites prohibuit. Regis etiam luctum de Absolone interempto quamuis egre admodum mitigauit, vt doloris obliuisci cogeret, commisit postea denuo homicidium, nimirum Amasam conlobrinum, qui fuerat Dux Absalonii exercitus, cum Dauid praefecturam huic praebere decreuisset ea amulatione, qua Abnerum ad se venientem ferro incantum traiecit. Nec secundum hanc caedem desedit, sed confestim in Sibam defectionis autorem cum omnibus copiis profectus in Abelmacham urbem eum compulit, compulsum vallo & militum corona cingit. Tum mulier integra fama Ioabum ad colloquium elicit, atque si discedere polliceretur, promisit caput Sibae extra muros se portecturam. Ioabus caput hostis proiectum vt vidi, confestim soluta obsidione Hierosolymam ad regem reuersus est. Numerauit populum imperante Rege, licet mutus, vbi octingenta millia bellatorum inter Is-

raelitas inuenit, & quingenta millia pugnatorum in tribu Iuda; omnibusque seriis negotiis interfuit atque expediuit promptissime, vt nihil in illo præter pietatem desideratum sit. Hoc vnum vero egit salutariter, quod Regi populum numeraturo vera & graui sententia contradixit. Postremo in coniuratione Adoniae, à Rege senio confecto discessit, vnde à Salomone imperium iam obinente per Banaram filium Ioiadae mandatam est, vt interficeretur, sic enim præceperat Dauid moribundus, ne permitteret illum propter geminũ homicidium sine sanguine è vita migrare. Quare Ioabus sentiens sibi insidias à Salomone parari, confugit ad cornu altaris templi ceu Asylõ quoddam, verum à Ioiada extractus est & occisus, sepultusque in domo sua in deserto. Sic fortissimus ille dux propter impietatem dignas dedit pœnas.

DE IOABO,

EPIGRAMMA,

*Sarua ductorem nulla pietate celebrem
Hunc peperit fortis, sed fuit ille malus.
Multa quidem gessit dexterrima pralia crebro
Hofes demicit Marte fauente diu.
Fortiter & quamuis se gessit vt inclytus beros
At tamen ad cedes huic erat apta manus.*

DE

IMPIORVM DVCVM. 323
DE AMASA, DVGE
VI. impio.

Quamquam nihil impii patrasse legatur Amasas Dux Absolonii exercitus, attamen quia impio præbuit auxiliares manus & filio iniusto contra pium patrem, non inepte inter impios duces referendus erit. Fuit consobrinus Iobai, cuius parens Ismaelita, mater vero Abigail, soror Dauidis, militiæ peritissimus fuit, vnde Absolon in coniuratione aduersus patrem ducem illum militiæ constituit, verum suis copiis Absolonis propter virtutem & cognationem, veniam à Dauide, impetrauit, qui præfecturam belli promisit, & iam ad nouum exercitum contrahendum, & ad defectionem Sibæ turbandam miserat, processerat igitur ad quadraginta stadia ab vrbe, vbi Iobas inuidia & iracundia flagrans, veritus ne militum profectura à se, Dauidis iussu, in illum trāsferretur ipsum fraterne se vocauit colloquii causa: Sed inter amplexus & oscula consobrinum & collegam suum sica furtim traiecit, & in mediam viam agminis prætereuntis proiecit, nullo pudore neque regis neque arcitissimi sœderis. Maximæ ignomiæ hoc parricidium Iobo fuit, qui propinquum & necessarium interfecerat. Illum igitur confossum ac in medium viæ proiectum multoque sanguine & puluere conspersum cum conspicerentur milites præter-

cuntes non perrexerunt ad pugnam donec Amasas à via sublatus in agro proximo tegeretur vestibus. Hic finis fuit strenui ducis Amasae. Huius interitum duplici modo Dauid luxit, & quod Duce altero priuatus esset, & quod alterum Ducem contaminatum videret maximo facinore.

DE AMASA,

EPIGRAMMA,

*Hic Amasas genitus Davidis stemmate, Ductor
In Regem iuuit bella ciere malus.
At culpam Dauid dimisit militi ag,
Praefectum fecit, posthabuitq, Ioab.
At agre ille ferens, irarum percitus astro
Vulnera in abdomen clam, nec opima, dedit.*

DE ACHITOFELE, DVCE
VII. impio.

AChitophel Ciclonites, consiliarius primo Davidis, & dux militaris Absolonis factus & consiliarius simul, hoc homine in regno occupando Absolon in primis fuit vsus, suasisit hic etiam iuueni ad patris Imperii auctoritatem diminuendam, decem concubinas quas Dauid domum vt custodirent reliquerat, detestabili concubitu polluerat, fuit homo prudentissimus

mus in communicandis consiliis, adeo vt eius decreta ceu oracula Deorum colerentur; consuluit eum Absolon de Dauide opprimendo, vbi dexterrimum inuenit consilium, videlicet ducem se promisit, modo concederentur decem millia armatorum fore vt his copiis vsus paucis diebus aut senem in urbem captum adduceret, aut si capiendi non daretur occasio, congressurum se Dauidicis copiis adque mortem aliquo modo Regem compulsum. Verum Chusai consilium (qui clam Dauidis partibus fauebat,) cum Absolon vna exquireret, isque diuersum suaderet, vniuersas nempe bellatorum copias aduersus Dauidem cogendas propter debilitatem in tam parua quam Ahitophel postulare, militum manu victoriam, qui si hoc primo conflictu, Dauidis copiis forent inferiores, omnium militum animos hac clade fore consternatos. Placuit id consilium Absoloni, repudiato Ahitophelis. Cum vero Ahitophel suum consilium repudiari, suamque auctoritatem Chusai sententia minui vidisset, ratus ad hæc futurum, vt Dauid Absolonis desidia omni periculo defunctus haud multo post regnum recuperaret; At tum omnes qui ex Absolonis partibus fuissent extrema passuros, indignatione victus, ex urbe discessit, & præimpotentia ac trepidatione laqueo sibi fauces interclusit. Preces Dauidis

X 3 hunc

hunc sceleratum aulicum ad suspendendum
adegerunt. Sepultus est in patris sui monu-
mento.

DE ACHITOFELE,

EPIGRAMMA.

*Impius in Regem, consultor perfidus heros
Coniurans mouit grandia bella suo.
Consilia at cernens minime succedere, vitans
Resti finivit mortuus ille domi.*

DE SEBA BOCHRITA, DV-
ce VIII. impio.

Sebas Bochori filius ex tribu Benjamin, iu-
uenis audax & inquietus, defectione Abso-
lonis vix dum aliqua ex parte suppressa, hic im-
perii audus, cœpit aliquot tribus sollicitare,
quas facile ad suam pertraxit coniurationem
Dauid rerum certior factus tumultuariæ se-
ditionis, Duces suos ad hominis compescen-
dam audaciam celeriter misit, à quibus intra
muros oppidi Abelæ improviso obsessus fuit
cœperat metus ingens Abelanos postquam se
arcta premi obsidione vidissent, nec in mani-
festo yrbs discrimine palam erat, quid potis-
simum fieri deberet, vt se periculo præsentis
subtraherent hominem publicæ fidei credi-
tum

tum sua sponte, perditum volebant, nec à du-
cibus Regiis ad supplicium requisitus fuerat.
Tandem mulier quædam viam ad salutem in-
uenit, quæ Ioabo & aliis persuasit militibus, vt
Sebena ceruix, si ad milites extra mœnia proiici-
atur soluta obsidione pollicerentur se disces-
suros ciuitatis etiam primates hortata docuit,
vnam omnibus ad salutem patere viam, si fugi-
uum vnum hominem dederent. Huius itaque
fœminæ impulsu summates ciuitatis trunca-
tum Sibæ caput è muris in hostium conspectû
proiecerunt. Quo viso omnis multitudo ab
vrbe recessit. Hoc ergo pacto seditiosus Siba
vitæ nactus exitum, hominisque huius teme-
rarii morte, & vrbs ab excidio mansit incolum-
nis, & cæteri factiosi subito ad officium re-
dierunt.

DE SIBA,

EPIGRAMMA,

*Dux Seba peruersus vir prælia dira citauit
In regem: hoc facinus sed male cessit ei.
Namque illi abscissum caput, extra mœnia iac-
tum
Perfidia poenas sic luit ille sua.*

DVODENARIVS VL
DE ZAMBRI, IX. IMPIO
Duce.

Z Ambris Dux equitum regis Helæ filii Baasæ fuit, atque suum regem ex eo quo biennio regare cœperat, quum apud dispensatorem suum cœnaret, paucis in eum equitibus immissis ex improviso oppressit, ac ne quid ad occupandū regnum sibi moræ fieret, post regis cædem, omnes ex Baasæ domo ad vnum sultulit, vrbemque Tharsam, sedem regiam occupauit, & diadema in sciente exercitu rapuit. Homo astutiæ & audaciæ deploratæ Helæ cæde ad exercitum perlata, ingens militum animos indignatio cepit. Amrioque militiæ ducere, rege constituto, vlciscendi sceleris studio, Gebethonis obsidione soluta, ad Tharsam recuperandam exercitum vniuersum adduxere. Simrius conscientia facinoris & periculi præsentia amens, regiam clausam incendit, & cum scelerum sociis se cremauit, die tyrannidis occupatæ septimo.

DE ZAMBRI,
EPIGRAMMA,

*Hic regem Dominum percussit regnaq; adiuit
Post septem subito casus Et ille, dies.*

DE

DE NABVSARDANO, X.

Duce impio.

NAbuzardanus dux exercitus regis Nebucadnezaris, improbissimus nebulo, venit Hierosolymam, templum Domini succendit, & domum Regis, omnesque domus Hierosolymæ exussit, muros ac portas ciuitatum destruxi, & multos Iudæorum captiuos duxit ad Babylonem, ex pauperibus vero agricolas & vinitores ad terram colendam reliquit. Tulit quoque principem militiæ, Saraïam sacerdotem primum & Sophoniam sacerdotem secundum, tres ianitores & simul horum præfectum, & quinque viros qui steterant semper coram Rege, Sopherum etiam principem militiæ qui probabat tyrones de populo, atque duxit ad Regem Babylonis, succendit templum, destruxit mœnia, ac tyrannice pleraque peregit. Anno decimo nono Regis Nabuchodonosoris tale facinus hic Impius dux perpetravit. Mensis quinti septimo die captiuos duxit Babylonem Iudæos qui ex clade Hierosolymitana supersites erat.

DE NEBVZARDANO,

EPIGRAMMA,

*Nebuzardan atrox & inexorabilis ulli,**Non puero parcens decrepitate seni,*

X 5

Omnia

*Omnia vastauit flamma gladiog³ furenti,
Captiuos diro detinuitq³ iugo.*

DE NICHANORE, XI. DVCE
impio.

Nichanor Dux Demetrii nobilis, sed impietatis studiosissimus, venit ingenti cum exercitu Hierosolymam, vt urbem & populū euerteret funditus, vtque commode sententia animi succederet, simulauit dolo pacificum se cum Iuda strenuo duce & inclyto Heroe uisere. Cæterum ita suam aciem instruxerat, vt Iudæorum ducem aduenturum in colloquium secum recta opprimeret. Innotuit ea res Iudæ, itaque noluit impio duci fidem habere. Cū igitur nulla ratione propositum Nicanoris feliciter fluere, tandem ad arma confugit: atque iuxta Capharsalamam in pugna Iudæ processit obuiam; quem Iudas incunctanter expectans circiter quinque millia virorum in illius exercitu percussit. Ast vero Nicanor post hæc nihilo melior redditus, sed & ipsum Numen turpissimis blasphemis affecit. Sacerdotibus mortem ac templi euerisionem minitans. Relinquens igitur Hierosolymam castra metatus est versus Bethoron; & Iudas similiter appropinquauit cum tribus millibus bellatorum, qui Numinis ope implorata commisit cum eo
præ-

pralium. principio pugnae impius Nicanor,
 ut promeritum daretur supplicium, primus
 interfectus est. Vnde Iudaei in signum potitae
 victoriae amputarunt Nicanori linguam ca-
 put, humeros, brachium & dexteram, quam
 extenderat contra Dominum & Hierusalem,
 & publice suspenderunt Hierosolymae. Dies
 festus ob facti memoriam institutus est deci-
 mus tertius mensis Martii.

DE NICANORE,

EPIGRAMMA.

*Nicanor fraudis studiosus templa Deumq;
 Affecit probris saevus & acris homo,
 In primo occubuit conflictu. illiq; resecta
 Ut caput elatum. sic quoq; dextra minax.*

DE APOLLONIO DVCE

XII. impio.

APOLLONIUS Thraseae filius, Dux Sa-
 maria, Antiochi legatus, vir crudelissi-
 mus, à rege Hierosolymam, ceu pacem
 compositurus, cum magno exercitu, nempe
 viginti duorum millium missus est. Quo
 cum venisset, pacem simulavit & quievit
 vsque ad sabbathum, tunc feriantibus
 Iudaeis,

Iudæis, suos ut arma caperent hortatus ac omnes interficere, et, mulieres vitiantes ac virgines cuiuscunque vel sexus vel ætatis essent. Simulata fraudulenter amicitia per omnes vicos atque domos cædibus grassatus, civitatem plurimis affecit damnis, Auditis quoque Iudæ facinoribus, magnas Samaritanorum & Græcorum copias ad eum reprimendū contraxit: cuius ingressionem Iudas non expectans, cohortibus expeditis in aciem prodit, datoque pugne signo, hostes trepidantes fugavit, ac palantes interfecit. Cæso in acie Apollonio balthæus & ensis detractus illi fuit, quo Iudas postea glorię causa in omnibus præliis usus fuit.

DE APOLLONIO,
EPIGRAMMA,

*Improbus hic raptor fidei paci q̄, sacra
Innocuo implevit sanguine ubiq̄, domos.
Vitam agere ergo diu nequivit, cum perfidus esset,
Nam fides fallax nusp̄ iam inulta manet.*

DVO.

DVODENARIIVS
SEPTIMVS,

INCLYTORVM HE-
roum.

DE PRIMO HEROË CA-
lebo.

CALEBVS ex tribu Iudæ oriundus. filius Iephonis Cenizæi, heroum qui facile primas inclytorum tener, vir egregius & prestantis: cuius vegetæ corporis vires ne senectute quidem sunt diminutæ, inter duodecim principes qui Chananzam explorarent terram, hic quoque amandatus est anno mundi 2455. annum agens 40. terram esse rerum abundantissimam retulit. vincibilem quoque contra socios incredulos tanta animositate affirmavit, vt à populo seditioso lapidibus peteretur. Solus is cum Iosua Moysè & Aaronè spem & animum addidit: omnia quæ
vere-

vereretur, vana esse si duntaxat auxilio diuino
 niterentur eique fiderent. Dei omnipotentis
 veritatem semper defendit, nec Dei auxilio
 vnquam destitutus est; Solus is in terram pro-
 missam, quam vere laudauerat, venit cum Iosua,
 cum omnes reliqui qui ex Ægypto dum e-
 ducerentur, supra viginti annos fuerunt, in so-
 litudine mortui fuerint. Quadraginta fuit an-
 norum, cum vna cum duodecim principibus
 in terram Chananzam explorator amandaretur
 & quadraginta quinque annos postea vixit,
 perlustras terram promissam, & Iosua in om-
 nibus belli periculis comitatus est. Quare
 Iosua terram distribuentem, & regibus victis,
 contigit illi sorte pro indefessis & assiduis mili-
 tiæ sudoribus Hebron cum suo territorio, atque
 tum fuit annorum octuaginta quinque. Maxi-
 ma in Deum pietate vixit, vt merito inter pios
 heroes collocandus non infimo loco sit. Bella-
 uit & contra ciuitatem Cariar Sepherem: quam
 si quis expugnaret, filiam Axam vxorem datu-
 rum pollicitus. Cepit eam igitur Orthaniel fi-
 lius Cenezi, qui frater Calebi erat, atque dedit
 illi vxorem filiam suam, atque ita cum Dodæ
 terram Aristradem irriguam & Aridoni filios
 habuit tres, quorum nomina sunt Hir, Hela, &
 Nahen. Sua felicitate posteritati monstrauit,
 quam sit bonum confidere in Do-
 mino.

DE CALEBO,

EPIGRAMMA,

*Calebus Iudæ descendens Inclytus heros
Stemmata, Iephonis filius ille fuit.
In fracto populi sedauit pectore murmur
Ac Numen dixit prospera bella dare.*

DE IONATHA FILIO SAU-
lis II. Heroe inclyto.

Veri Herois, inclyti, magnanimi & pii iu-
uenis Ionathas filius Saulis typum præse-
tulit: Hic statim patre ad imperium admissio,
præmaturæ indolis euidentissima signa præ-
buit. Nam patre tria millia bellatorum eli-
gente secum duo tenuit, vnum vero Ionathæ
in Crabaa Benianima reliquit mille, percussit
igitur in primo suo tyrocinio stationem Phi-
listinorum, quæ erat in Gabaa. Deinde po-
pulum à Philistæis grandi clade opprimi cer-
nens, doloris impatiens, vno duntaxat (vt ac-
ceptam cladem refricaret) speculatorio ami-
ctus habitu, per scopulos arrepens hostium
castra noctu ingressus, quæ munitissimo e-
rant loco sita, & ob id fortasse nulla præsidia
statione nocturna eo loci disposita; eam oc-
casionem infractus iuuenis nactus hostes pas-
sim somno & quieti deditos, fortiter adoritur
cæde.

cædeque tam diu grassatus est, quoad morientium gemitus tumultum excitauit. Tum vero creditum castra ab hoste teneri simulq; præceps fuga inter Philistæos facta est. Tantam rem fortissimus iuuenis ad libertatem retinendam populi molitus est. Saulus filium ut abesse sensit, suos ad arma hortatus, & ne à vano illo noctis terrore hostes respirarent, diris execrationibus eorum capita deuouit, qui à persequendo hostes desisterent, aut qui dum dies lucefceret, cibum caperét. Quod patris edictum Ionachas per inscitiam transgressus est, qui prope in examen apum cursu delatus, mellis fauam cupide hausit. Saulus postridie aram constituit, ad quam victimas pro victoria immolaret, iussit igitur sacerdotem Numen explorare, an feliciter euenire vellet ut ad hostium castra diripienda contenderet? Quod negante sacerdote, suspensi omnium sunt animi, rati ex militibus aliquem contra hesternam execrationem aliquid temere commisisse, vna omnes in eum inquirendum censuere ac de forte supplicium sumendum; Saulus ut sauo crudelique era ingenio, ne filio quidem suo parurus videretur, si piaculo se affinxisset. Dicitur tum Ionatham sponte factum, se paternæ execrationis inscium fauo mellis in mediam leuasse, sed quanquam rei ignorantia illum excussisset, nihilominus paratum se vitam pro populi incolumitate effundere. Nec Saulus,

quam-

quamquam filium cerneret alia indole præditum, minus propterea sæuiebat, verum vt res omnibus documento esset, ne regium imperiũ in posteram negligeretũr, Ionatham Aræ admotum, pater pro hostia iugulari imperat. Tũ vero multitudo quæ circum erat, sublato clamore, non laturam se, vociferatur, eum per quem graui bello liberati essent, quando per inscitiam deliquisset, vita priuari. Tale fuit tũ in vnum Ionathan totius exercitus studium.

Dũ Dauidẽ tantam habuit amicitiam, vt quasi semetipsum diligeret. Nam tunica suã exuta dedit eam inter alia vestimenta Dauidi. Etsi vero Saul summo Dauidẽ odio p̄sequebatur, ob idque negõcium Ionathæ daret, ad occidendum Dauidem, is tamen parentis iniquo mandato vsque adeo non paruit, vt potius nouo necessitudinis atque amicitia vinculo se cũ Dauidẽ obstringeret, magnum nefas ratus, hũc qui de publica Hebræorum salute semel acque iterum õptime meritus esset, neci tradere. Patrem igitur multis precibus & assiduis conatibus nixus est exorare, ne in Dauidem affinem & amicum sibi dulcissimum sæuiferet. Tandem eius intercessionẽ tantum ponderis apud Regem habuerunt patrem, vt sibi maximum negotium duceret Dauidem reconciliatum esse. Per Ionatham igitur rediit Dauid in gratiam cum socero: quem sæpe Ionathas verbis & fa-

Etis si quando parum recte de illo patet loque-
retur, defendit saepe etiam Saulis patris, vt erat
inconstans & inquieti ingenii, rigorem ac
vitæ dispendium expertus est. Nam semel de-
fensurus eius partes, primo proditorem patris
& spurcissimæ fœminæ filium appellauit; de-
inde trāsfixus fere fuisset hasta, nisi amicorum
astantiū subita defensione protectus eua sisset.
Triclinio igitur quo parēs pransus erat egres-
sus vno dūtaxat comite, sicut cum Dauide pa-
ctus fuerat, lenta deambulatione, quasi corpus
exerceret ad notas Davidis latebras progressus
telum vnum atq; alterum vltra latebras Davi-
dis misit, ac puero comitanti se, mandauit, eas
referret, ac domum reportaret. Interim Dau-
id progressus cū eo in colloquium venit pro-
nus adorans illum propter fidelissimam ami-
citiā: Ionathas omnia quæ in conuiuio acci-
derant explicat, atq; simul edocet, quantū illi à
rege instaret periculi, hortaturq; vt fuga sibi
consultat. Nam quod ad se attineret, negat illā
spem amplius proflare leniendi paternū ani-
mum. Cum lacrymis igitur vterque digressi
prius inuicem iurauerunt, vt alter in arterius
posteritatem exercerent misericordiā. Iona-
thas ad urbem reuersus, David ad Abimelechū
sacerdotem profectus est. Nec amplius licuit
Ionathæ Dauidi colloqui, quam cum ex deser-
to Liph, illam in sylua conuenisset, atque fœ-
dus quod pepigerant, renouasset, multis Sa-
cra-

cramenti ceremoniis. Cæterum quamvis præclare, fuerit indolis & inculpabilis, attamen miserabilem vitæ habuit exitum, cum parente enim à Philistæis victus & trucidatus est, quorû capita ludibrii causa tholis affixa, corpora vero de mœnium pinnis à Philistæis suspensi fuerunt: quæ noctu Iabitæ tollentes, terra fortiter & splendide condiderunt: ossa ipsius cum paternis eruta, aui maiorumque tumulis intulit quem etiam elegantissimo laudavit Epicædio, inquit: *Sagitta Ionathæ nunquam rediit inanis.* Amabiles illum & patrem & valde decoros appellat, quique vita semper coniuncti, morte non fuissent separati. Mortem vero Ionathæ in primis luxit atque sicut mater vnicum amat filium dicit, sic se adamasse Ionatham amabilem eius posteritati quæ promiserat David beneficia, exhibuit, & præcipue Mephibosetum plurimis complexus beneficiis, quem & mensa sua aluit. In tali amicitia Ionathas & David vixerunt.

DE IONATHA,
EPIGRAMMA.

*Magnanimus Ionathas iuuenis fortissimus heros,
Regia qui soboles, militiaq; decus.
Inter magnanimos debetur gloria prima
Bellandi Ionathæ iustitiæq; duces.
Solut hic armigero cum solo hostilia castra
Ingressus multos ense deditq; neci.*

X 2 Dav

*Dauidem miro affinem veneratus honore
In cuius constans semper amore fuit.
Fortiter occubuit dilecto cum patre victo
Quem minime voluit deseruisse fuga.*

DE ABNERO INCLYTO Heroc III.

ABnerus filius Neri, ex tribu Benjaminia, patruelis Saulis, primi Regis Iudæorum Princeps exercitus Saulini, vir incomparabilis fortitudinis, & omnigenę virtutis disciplinæq; militaris studiosissimus. Partes Saulis acriter egit, adeo vt ad quodcunque proficisceretur prælium, Abner ductor, & militiæ princeps maximę existimationis essent. A rege secundus fuit, & omnibus arduis negotiis apud regē expediendis ipse interfuit. Mortuo Saule impiger ille regia sibi vendicauit castra, & cum exercitu Iordanem transgressus, auctor extitit, vt cætera Israelitarum tribus Isboethum extincti regis filium superstitem regem salutarerent. Cui opposuit se Ionathas haud contemptibili exercitu, & circa Gabaam illum magnaccede superauit. Fuit tum in Dauidico exercitu Afahela Iobai frater, vir velocissimus, quem Abnerus iuueniliter insultantem incautum transfixit: fecit ille casus Abnero spaciū fugiendi, & per otium vadum quærendi per Iordanem (militantes enim cadente Afahela, subito casu

casu percussis, mortuum eum intueres, moram in sequendi faciebant) pacataque in castra ad Isbosethum cum his qui aderant abeundi. Nec ita longo tempore post interiecto, Abnerus à Rege nouitio abalienatus, pro magno habuit negotio, Dauidis animum sibi magna aliqua mercede conciliare. Causa mutati studii fuit, quæ Isbosethus multo iniquiore animo, quam hominis merita postulerent, Abneram consuetudine Resphæ, paternæ olim pellicis, teneri patiebatur, parumque familiariter eam ob rem hominem accipere solebat. Nec ille dolorem suum tacite tulit minatus fore, vt breui Isbosethus maiora sui regni momenta in Abnero quam seipso fuisse intelligeret. Per fidelissimos igitur nuncios à Dauide petiit, ne quæ ad id tempus pro Isbosetho gestisset, sibi fraudi futura esse arbitraretur, paratum esse se, non sine magno regni emolumento ad eum transire, num in eo esset futurus militiae honore, quo se Saulus illum potiri concessisset, daturum se operam. vt omnes trans Jordanem populi breui à rege alienaret, nec de militum studio dubitari oportere, quippe qui multo cupidius se, quam Isbosethum audirêt. In hac fide data & accepta, primo author existit, vt Michol regis soror reposcenti Dauidi, quoniam bellica mercede nuptias puellæ sibi acquisiuisset, à viro cui elocata erat, abduceretur, priorique restitueretur viro, q̄ haud grate Isbosethus fecit. His gestis occulta de in-

de habuit consilia cum primoribus ciuitatum, vt regnum huic qui à Propheta Rex inunctus restitueretur, impie à se & aliis fieri, qui aduerso Numine regnum puero stabilire conarentur. Hæc comminabundus non solum in vrbibus sed in castris tempestiue disseruit, ciuitatum studia, faueremq; militum à Rege abalienauit. Et iam omnia ad defectionem spectabant, quam ipse vt in ea quæ promitterentur coram fidei daret, & acciperet, ignoto habitu Hebronem ad Dauidem venit, vbi omnibus inter se compositis multisque pollicitationibus à Rege oneratus abiuit. Tum Ioabus veritus, ne sibi militiæ præfecturam eriperet, apud Dauidem virum insimulare est adortus. Verum nihil cum lefficeret, tacite paucis suorum consociis subito egressus, vt exequeretur animi sententiam, expeditissimos cursu iuuenes ablegauit, qui Abnerum iussu Regis reuocarent: iam viginti stadia ab vrbe erat ille emensus, quando est ad Dauidem redire iussus. Abnerus nihil mali suspicans, retro statim flexit iter, cum venientem circa portam vrbis Ioabus excipit, per speciemque colloquii abductum incautum obtruncat, manifestæque cædis fraternæ mortis vltionem scelere prætexuit. Abnericædem Rex adeo iniquo tulit animo, vt publice testatus sit, neque se patratæ cædis consciuum fuisse, neque impune illos aucthores à se id scelus laturos, & confestim cum

tota

tota domo ad pœnam requisuisset, nisi illorum potentiam quæ plus æquo apud milites valebat fuisset veritus. Quod potuit igitur, quam magnificentissimo funeris apparatu corpus extulit, & Rex ipse feretrum eius plan-gens secutus est, cumque iam sepeliretur in Hebron, leuauit Rex vocem altissimo eiulatu & defleuit amare interitum eius, laudauit illum maximopere dicens, nequaquam illum mortuum esse vt pigrum & desidem, aut cuius manus fuissent ligatæ compedibus, sed tamquam fortem qui à filiis iniquitatis dolo perisset, omnisque populus ægerrime præmatu-ram tulit mortem, & plurimum ipsum luxit: Neque rex eo die quemquam cibum capere permisit, sed ieiunium indixit vsque ad solis occubitum. Abnerus igitur vir fortissimus hoc modo, vt dixi oppressus est. Caput Isbosethi postea monumento Abneri in Hebron simili-ter appositum est.

DE ABNERO,

EPIGRAMMA,

*Abner cognatus Saulis, bellig, peritus
Strenuus & fortis militiæ, decus.
Fraude Iobi obiit cum non ingrata Danids
Sauline sobolis regna daturus erat.*

DE ABISAO, INCLYTO

Heroe IV.

ABisais inclytorum Heroum haud postre-
 mus, filius Saruiz, sororis Dauidis & frater
 Ioabi, Dauidis auunculi sui defensor constan-
 tissimus cumque eo multis periculis interfuit,
 & victor plurima gessit bella. Nam solus Dau-
 dem cum fugeret Saulum, comitatus est, no-
 cte ad castra Saulis quem dormientem etiam
 hasta transfixisset, ni Dauid prohibuisset. Pu-
 gnæ etiam contra Abnerum yna cum Ioabo
 fratre interfuit, vnde fratrem videns Abneri
 ferro occubuisse, indoluit grauiter, & postea
 Ioabo in fraternæ cædis vltione auxiliares præ-
 buit manus, vt Abnerus opprimeretur; Prin-
 cipem militiae egit, & vt frater, indefessus
 quam strenue vixit, ac aliis plurimis pugnis in-
 terfuit. A partibus regiis nunquam discessit,
 adeo vt semper regia stiparet latera: vnde Se-
 meium Dauidem conuitis proscindentem re-
 cta ad supplicium trahere voluit, ac nisi vetuis-
 set rex, sine mora trucidasset. Apparet homi-
 nem fortissimum & ingenui fuisse animi, non
 minus sui victorem quam hostium. Regi sedu-
 lo seruiuit: in Absolonis coniuratione milita-
 res administravit copias cum fratre Ioabo, &
 defectionem Sibæ cum fratre similiter com-
 pescuit: item contra Annonem Ammonitam,
 qui legatos Hebræos raserant, ordines hone-
 stos

stos duxit. Isbidinobum gigantem ex genere Arapha, hominem immanis staturæ qui Davidem se re oppresserat, solus ille liberans regem interemit. Tanti animi corporisque robore septus, ut cum trecentis dimicare non vereretur, & pugnando victoriam de illis solus obtineret.

DE ABISAO,

EPIGRAMMA,

*Abisauis regem comitans clarissimus heros
Irruit in Saulis castra scyphumq; tulit.
Prælia multa gerens discessit victor ab illis,
Auertit regi multa pericula suo.*

DE ASAHELE, INCLYTO
Heroe V.

A Sahel frater Ioabi, & Abisai, natu minimus, ex matre Saruia sorore Davidis prognatus inclytus heros, tantæ celeritatis pedum fuit ut perniciosissimos equos curru superaret. Hic corporis agilitate suorum agmen, dum frater aduersus Abnerum pugnabat, prægressus fugientium terga acrius infestauit. Pugnabat forte ultimo loco Abnerus, omnemque hostium impetum, ut sedatiore gradu sui intuitum abirent, fortiter sustinebat. Respicens

Y 5 igitur

igitur à tergo Afahalem vidit acrius instantem,
 Quo interrogato, an ille Afahel esset? & Afahel
 nomen confitente, ferocius in illum inuectus
 monuit, vt parcius instaret, ne parum
 sibi prodesset iuuenilis illa celeritas, quin spo-
 rius præfenti gloria vt contentus discederet.
 Quæ Afahel quum viribus suis nimium fidēs
 contemptum audiret, & iuuenili calore accen-
 sus vehementius insultaret, Abnerus incau-
 tum ad inguina transfixit, vbi subito prostra-
 tus humi occubuit. Hæc cædes Abnero ansam
 pereundi præbuit. Sepultus est à fratribus in
 sepulchro patris sui Bethleemi, relicto cogna-
 tis & amicis fortissimæ indolis summo deside-
 rio, optimæ fuit iuuenis indolis, qui hostem
 mortem ob oculos videns, à pugna non desti-
 tit, donec vel fortiter pugna occumberet, aut
 victoria potiretur,

DE ASAHELE,

EPIGRAMMA,

*Hic celer ire pedes, fuit hic quoq; præptus in armis
 Mortem non timuit prælia dira sequens.*

DE ETHAI, INCLYTO

Heroc VI.

EThai Gethensis profelytus & cliens Dau-
 uidis, ad populum Dei à Philistinis se ag-
 gre-

gregauerat. Illustrissimus hic heros fuit. Dauidem filii Absolonis tyrannide fugatum in exilium secutus est, cumque Rex ei gratias ageret, inque urbem, in qua nuper sedem fixerat reuerti iuberet: plane noluit ab illo discedere, seque in vita & morte cum Dauidе mansurum promisit. In pugna qua Absalon cæsus est cum suis, à Ioabo & Abisai, ipse tertiam partem exercitus habuit, atque agmen extremum duxit contra Absolonem, vt & felicissime pugnauit. Placuit Dauidi tantopere eius fida in se beneuolentia vt inter præcipuos suos principes & Heroes illum recenseret, vnde non potuit inter illustres Heroes commode omitti.

DE ETHAI,

EPIGRAMMA,

*Exulerat quamuis Dauid, tamē exterius hic Dux
Illum non voluit deseruisse fuga.*

DE BANAIÀ, INCLYTO

Heroc VI.

BAnaias Ioiadæ, viri fortissimi, filius præstantissimus excellentissimus heros. Duo Moabitarum castella cum suis præfectis cepit & leonem in cisternam lapsum, sine armis aggressus strangulauit. Procuratorem
Agy

Ægyptiam, altum cubitos quinque, dignum videlicet spectaculo hominem, pedo aggreditur, & extorta ei de manibus valida hasta, suo ipsum telo superauit. A secretis Dauidi fuit, cumque cohortium regiarum ducem fecit, huic moriturus commendauit Solomonem filium, atq; imperii gubernaculum. Hic postea Solomoni mortuo patre fidissimus in omnibus fuit; iussu Solomonis occidit Iobabum, atque ipse Dux exercitus constitutus est, interfecit etiam Semeium qui contumeliis affecterat Dauidem. Quoad gesta eius attinet, plane laudatissimus fuit.

DE BANAIÀ,

EPIGRAMMA,

*Banaia Heros præclarus regia castra
Feliciter exiit sub Salomone manu.*

DE ELEAZARO, AHOITE,
incluto Heroe VIII.

Eleazar Dodi filius Ahohites, sua virtute ad prouocandos Philistinos profectum exercitum liberauit, cumque res in summo essent discrimine, pugnavit tam diu, ut manibus defatigati gladius ita adhæreret præ sudore, ut ei excipi difficulter potuerit. Victoria ingenti poti-

INCLYTORVM HEROVM. 349

potitus, hostes cæsos dedit spoliandos focis,
ipse præ lassitudine viribus destitutus. Hic lo-
cum inter Heroas Davidis secundum obti-
nuit.

DE ELEAZARO,

EPIGRAMMA,

*Philistas mæta percussit cæde salutem
Magnam Iudeis inclytus ille tulit.*

DE SEMMA, INCLYTO

Heroe IX.

Semma filius Agæ Hararites, Phistinos agrû
villæ cuiusdam diripientes inuasit & villam
ipsam defendit. Socii ipsius ex alia parte fugati,
sed suam ipse stationem non deseruit, solusq;
dimicans hostibus terrori, suis saluti fuit, & vi-
ctoriam amplam retulit. Inter Davidis heroas
tertius reputatus.

DE SEMMA,

EPIGRAMMA,

*Agro pugnavit solus fugiente suorum
Agmine & intrepido constitit ille pedes.*

DE

DE IONACHA SAMMAIDI,
inlyto Heroe X.

Ionachas filius Sammæ fratris Davidis, egregius & magnanimus heros, Gigantem staturæ longissimæ, senos habentem digitos ex genere Arapha ortum occidit, cum probris affecisset Hebræorum gentem. Impatiens enim doloris iniuriam illam ferro vindicare quam tolerare maluit.

DE IONACHA SAMMAIDE,

EPIGRAMMA,

*Ingenti hic heros prostravit mole Gigantem
Gethensem Ionachas, commata nulla ferens.*

DE IVDA MACHABEO,
inlyto Heroe XI.

Iudas Machabæus filius Mathathiæ sacerdotis, Heros laudatissimus, tanta gessit bella, & tot heroicis elaruit gestis, vt cum prioribus comparatus, facile illustris, fortis & excellens dicendus sit. Maximus enim animo, & celerissimus consilio & expeditissimus robore existit: robore leoni, armis giganti, imperu flammæ grassanti comparatus. Suscepta legis diuina

na

nævt populi afflicti defensione, etiam adhuc
 iuenis cum esset, semper ad orandum prius
 quam ad præliandum accessit. Prima eius cu-
 ra fuit, cum Dux designatus esset, delere ex vr-
 bibus Iudaicis sentinam impiorum, noxam-
 que auertere ab Israelitis, ac recolligere præ-
 fligatos; proinde eius ductu hostes breui ex a-
 gro Modimensi sunt eiekti atque vna omnes
 diuinæ legis desertores occisi.

Erat autem quidam Apollonius Sammarie
 præfectus, qui tanta suorum clade excitatus,
 cum tumultuario exercitu ad Machabæi co-
 natus opprimendos accurrit, cui venienti Iu-
 das fortiter obuiauit hostemque prælio vi-
 ctum propria manu obruncauit, cæsoque o-
 pima spolia detraxit. Multi ex Antiochianis
 copiis circa duceem occubere, ples terga de-
 derunt, vnde magnus concursus ad illum fa-
 ctus propter felicem vnus pugne successum,
 cuius vires cum indies accrescerent. Senon
 Dux, qui inferiori Syria præerat, magnis co-
 piis, quas tum forte secum habuit, ad Be-
 thoron castra mouit, qui vicus est Iudææ.
 Iudas tametsi numero multo esset inferior,
 pugnam tamen non detrectauit, cæsaque hoc
 prælio ad octo millia Antiochenorum. Hoc
 Duce extincto, alius quidam Lysias, cum qua-
 draginta millibus peditum & septem mil-
 libus equitum, Palæstinam ingressus, ad
 Emaum confedit, at Iudas ad primam
 hostium

hostium famam tria millia fortium virorum sibi ex omni numero delegit, ac cum suis in hostem profectus est. Cæterum hauū ignatus, quantum momenti in celeritate esset, noctu ad hostium castra occultis ductibus accessit, accidit autem vt eodem tempore Gorgias vir bellosus cum cohorte vna, & mille equitibus speculatum missis, ad Machabæi castra penetraret, ibi deserta vidit omnia loca, ratus hostes metu in deuios montes abiisse, aliquandiu deliberabundus stetit, pergeretne illos sequi, an ad suos reuertetur. Iudas interea hostium munitiones ex improuiso adortus, tantum terroris ad primum clamorem hostibus iniecit, vt sine prælio alioue maiore conatu castra irumperet, ignemque tabernaculis iniiceret. Tum vero ferro & flamma late grassantibus fuga facta est, multi mortales intra extraque munitiones cæsi, cædeque Gazaram vsque distracta ad tria millia hominum cæsa fuerunt. Superuenit Gorgias suorum cladi, qui procul intuitus ardentia castra, ne tentato quidem prælio, fugam capeffit. tum Iudas leætis per otium spoliis castrisque direptis, cum ingenti præda, sed multo maiore gloria domum reuersus est. Nec hostis toties victus postea diu quieuit, quin exercitu multo validiore, quam antea ad Bethsara confedit. Hic Iudas iterum diuina magis, quam humana ope fretus, egregie aduersus tãtas Syrorum copias dimicauit. Quinque

que millia hostum hoc praelio cœsa sunt. Ly-
 sius dux bello infelicitè reparato, post eam
 cladem Antiochiam concessit. A cuius disces-
 su Iudas hostium metu liberatus cū sociorum
 manu Hierosolymam ingressus, primo Tem-
 plū inuisit, vbi omnia deuastata horrois ple-
 na intuitus, non potuit lachrymis temperare.
 Parte itaque Copiarum ad Regium præsidium
 ex arce deiiciendū missa, ipse cū reliqua mul-
 titudine ad templi purgationem conuersus,
 externorum deorum focos & simulacra dis-
 iecit. Deoque Opt. Max. veterorum aram in-
 staurauit, Candelabra reposuit, pristinum sa-
 crorum ritum induxit. Atque ita templum
 triennio postquam fuerat prophanatum, ab
 hostium impietate vindicauit. Octo diebus
 sacrificatum. Sedulo, hostias laudatiuas sacri-
 ficantes quia reparatę religionis lumen ex in-
 sperato affulsisset. Urbem muris mœnibus &
 firmis munitionibus summa ope firmauit
 multaue interim prælia fœliciter cum finiti-
 mis gessit. Factus post hæc certior, quod Am-
 monitz omnes in armis essent, bellumq; ab ea
 gente, Timothei ductu, reparatum, & ex Ga-
 lizia, Sidone, Tyro & Ptolemaide multos ad ar-
 ma conciri, belli curas cum fratribus partitus
 est; Simonem cū tribus millibus in Gahlzæam
 misit ipse cum altero fratre Ionaeha, in Am-
 monitas ruit. octo millia militum ad id bellū
 sibi delegit. Trium igitur dierum itinere trans

Z Ior

Iordanem pgressus, primo Bethsurá ex hostibus cepit, inde pari celeritate Timotheum ad ortus, ad primum clamorem fudit fugauitque, octo militibus in eius exercitu occisis. Ea victoria potitus complures Galatidicas vrbes in deditionem recepit, alias vi captas euertit. Nec longo interiecto tempore, Timotheus, cum aliquanto maiore exercitu castra ad Raphon trans Iordanem posuisset, pari euentu à Iuda ibidem prælio victus est: vrbe simul expugnata, quo multi fuga se receperant. Copias itaque Hierosolymam post tam præclaram victoriam reducturus, Iudæos qui in Galaitide erant, nec prædæ fierent finitimis, cum liberis, & vxoribus omnique supellectili in Iudæam traduxit. Ephrone vrbe in reditu quia portas clausissent expugnata, cum ingenti gestarum rerum gloria Hierosolymis est reuersus. Audita deinde Antiochi morte Hierosolymam arcem maiore quã vnquam antea oppugnatione adortus, aggere & bellicis machinis circa muros erectis, summa ope hostes vrgebat. Regii milites qui locum præsidio obtinebãt, ad Eupatorem Antiochũ mittunt, vt suppetias contra Iudam ferret; qui centum millia peditum, & viginti equitum ad id bellũ, vt testatur Iosephus, misit. Ad Bethsuram primo castrametatus Eupator Antiochus, quem locum in hunc vsum aliquot annos ante Iudas communiuerat. Hanc extractis machinis Eu-

pator

INClyTORVM HEROVM.

355

pator aliquoties concutiebat. At Bethsuriani eruptione facta machinis illas igni succenderunt. Interea Iudas soluta oblatione arcis, castra Bethzachariam contra regis castra locauit, & quanquam dispar erat utrinque apparatus bellicus, dispar etiam copiarum numerus, quippe quod rex præter aciem virorum lectissimorum instructissimam haberet etiam Elephantos aliquot immanes, qui per valles hinc inde erant dispositi, quorum vnumquemque milleni stipabant pedites, hematis thoracibus loricati, galeasque capitibus gestant, & equites lecti quingeni, cujusque belluæ attribuitur qui oportune ubicunque belluæ erat, aderant, & quacunquē incederet, combatantur vna, nec ab ea discedebant. Lignæ quoque turre & validæ impostæ, singulas protegebant beluas, machinis quibusdã superiliga, quarum in singulis viri erant tricenari, binipugnantes ex illis. Reliquis equitatus hinc atque illinc erat constitutus, qui ex utraque parte agmen cerneret in angustiis illis, & contineret. Et quoties sol radios in clypeos auratos iaceret, resplendebant inde montes, & facium ignitarum instar splendebat. Iudas vero tametsi quo ad apparatus ac numerum militum hosti minime equãus esset, nihilo tamē timidior factus, quoniam suos strenue cohortatus, diuino potissimum fretus auxilio, ac natura etiam loci quem tenebat sub primū congr. ssum aliquot cum suis ex regibus

Z a ob-

obtruncat, & aduersus Indicas belluas, quarum viginti quinque numero erant, dimicare minime horruit. At vero post ubi montes & omnia ab hoste teneri vidit; ausu temerario se suosque periculo immergere noluit: proinde se & suos pugnae subtrahens sine aliqua maiore clade, retro ad tuendam urbem abit. Ceterum Bethsua per deditionem ab hoste occupata, rex ad Hierosolymam copias admouit, durauitque plures dies obsidio, cum interim factus certior Philippum, qui a patre datus erat ei tutor, regni administratione sibi moliri, Lysiae impulsu ad eum opprimendum animum adiecit, ac obsidionem reliquit. Causus ille postea per suos, cum biennium regnasset, Demetrius regnum occupauit, qui statim Bachidem unum ex purpuratis cum magno exercitu Hierosolymam misit. hic fautores Iudaeorum ad unum pene omnes occidit, & multas copias abduxit. Huius discessu Iudas animosior factus passim excursiones faciens lateque per Iudaeam euagatus, immeritam suorum cladem ingenti caede est ultus cuius, rei fama ad Demetrium delata, Nicanorem cum numeroso exercitu ad Iudam & patriae legis cultores opprimendos misit; Qui ut dolose cum Iudam ageret, pacis studium praese ferens, regia fide iureiurando interposita componendae pacis praetextu Iudam ad colloquium traxit, quem dato militibus signo frustra capere conatus est. Vbi irritum

eum id consilium cessit, vt sua arma expediant,
 dicit. Iudas & ipse celeri fuga agmen reprensus,
 hosti infensor factus praelium fortiter iniuit.
 Pugnarum est ad vicum Capharsalama, ibique
 Machabaeus victus in proximam arcem com-
 pellitur. Iterum reuocato milite cum hoste
 congressus est. Nicanore cadente, vbi ita De-
 metrianos afflixit, vt ex nouem millibus ho-
 minum nemo ferme superferit, atque tum
 non nihil quae uerunt res eius gentis ab exter-
 nis armis. Sacerdotium mortuo Ioachimo
 summo Pontifice magno, populi favore na-
 ctus, Romam ad senatum legatos misit, vt cum
 inuictissimo populo societatem & amicitiam
 iungerent. Quo impetrato paulo ferocior fa-
 ctus, Demetrii exercitum Bachidis ductu Iu-
 deam ingressum, fortiter excepit; Erantque
 illi duo millia armatorum. His ille suaque
 felicitate fretus ad Eleasam castra mouit.
 Audito deinceps hostium accessu, ceteris me-
 tu dilabentibus, cum octingentis relictus, nul-
 lis suorum precibus flecti potuit, vt in tutum
 locum se reciperet; sed contra, futurum (sa-
 pius testatus) namque, vt sol sua terga hostibus
 obuersa aspiceret. Nec longior inde mora fuit,
 vbi Demetrianos adesse vidit, & aciem à Bachi-
 de explicari animaduertit, intrepide ex sua sta-
 tione venientibus occurrit. pugna ad noctem
 usque extensa est, ibi Iudas Bachidem in dextro
 cornu pugnam cientem conspicatus, eum le-
 uissimum

Cūssima suorum manu in eam partem impetum fecit, fuga ibi continuo facta est, persecutusq; est eos Iudas fugientes vsque ad montem Azoti. Cæterum qui sinistrum cornu tenebāt, dextrum cornu fusum esse videntes, se in vestigia Iudæ & sociorum eius circumagebant, ac confestim circumducta ala Machabæum qui circa illum pugna ciebant, à suis excludunt. Hic vndique hostibus septus, quū nulla in tanta hostium multitudine erupcio fieri posset: Iudas in orbē dimicans diu multumq; in terra Demetrianorū cæde volutatus magis fatigatus q̄ victus, stationē ipse nō deserens, appetiit fortissime; eius corpore cæteris ibi cadentibus victor hostes potius est; q̄ Simon & Ionatas fratres redemp̄ ū ad Modinā villā, vbi pater situs fuerat, recōdunt. Vir nulli veterum aut gloria aut felicitate inferior. Multo Iudæorum luctu sepelierunt, atque is exitus fuit Indæ fortissimi viri quum tres esset annos functus Sacerdotio.

DE IVDÆA.

EPIGRAMMA,

*Iudas dux belli defuncto patre creatus
 Prudens & solers plurima bella gerens
 Huius multa viri virtus clarissima facta est.
 Leges defendit dum pius ille Dei
 Congressus paucis crebro certamine multis,
 Hostibus inuictus redditus ille suis.*

Sum-

Summa Sacerdotis nactus fastigia Roma,

Auxilium peterens misit & Iuda suos.

Muneribus reges ornarunt saepe ducesq;

Interiit mediis hostibus ante suos.

DE IONATHA MATHATHIÆ filio, in clyto heroe XII.

Ionathas Mathathiæ summi sacerdotis filius, Inarum minimus, frater Iudæ Machabæi illustrium certe Heroû non infimus, Anno mundi vixit 3806. fratri in multis similis. Ille mortuo, occulte Iudæi patriarum legum studios, & ab regis militibus oppressi illum horati sunt, ut fratris viri fortissima vestigia secutus reliquâ priorum multitudinē uti Dux atq; Princeps tutaretur. Etsi vero Iudæorum vires valde tunc essent diminutz, tamen ne à patre suo fratresq; degenerare crederetur, ducis nomē tanto ad se consensu delatum inter ipse recepit. Cæterum Bachidis furorē cum cognosceret, quippe qui ad necem ipsum quærebat. Cum duobus fratribus adhuc superstibus & ea manu quam ex reliquiis contraxerat, circa Iordanem super lacum Asphar loco munitissimo consedit, hinc fratrem Iohannē ad Nabathæos amicos misit cum tota supellectili, ut si ab hoste quem non multo post affuturum arbitratur castris fuisset exutus, reliquum fortunarum esset, in tuto haberetur, sed ille in Nabatha, Arabum perfidia oppressus & res & comites vno tempore amisit. Ceterum hoc

Z 4 damnatum

damnum Ionathas vna cum fratre Simone, arrepta occasione egregie ac fortiter compensauit. Ducebant sponfam, ex Nabatha vrbe filiã cuiusdam primatis inter Chananæos potentis, cum ingenti pompa, Amrii, qui iniuriæ sibi ab Arabibus illatæ authores fuisse dicebantur. Vbi itaque Ionathas exploratum habuit, qua essent illi iter facturi locis infestis, in Nabathæorum agmen nil tale suspicans impetum fecit, percussitque ad quadringentos ex his qui in Arabico comitatu fuere, omnemque nuptialem apparatus diripuit, perseuerauit inde biduo in statione circa Iordanem, nec interim ab impiorum insectatione cessatum est. Hæc iniuria effecit vt Demetrius suorum querelis ad se delatis Bachidem cum exercitu rursus in Iudæam miserit. Is noctu ad Ionathæ stationem profectus, solertissimum haud fefellit ducem; quippe qui explorato Bachidis accessu in locu munitissimum concesserat, ibi aliquandiu obsidione cinctus Simone fratre ad præsidium loci relicto ipse noctu per hostium stationes occulte dilapsus, paucis diebus ex finitimis, armatorum manu collecta, Bachidis castra tumultuose inuasit. Simon & ipse accepto signo, ex oppido cum prædicatorum manu erumpens, bellica opera eodem tempore incendit. Bachides ancipiti metu percussus cum cerneret & consilium & expeditionem frustraneam esse iram vertit in viros

ros illos nefarios, qui ei regionem inuadendi autores fuerant, ac multos eorum interfecit. Cum autem Ionathan intellexisset, eum de redeundo in terram suam consilia agitare, legatos ad eum misit de pace cum eo componenda, qua captiui inuicem redderentur. Annuit ille, atque postulatis acquieuit, iurauitque se nullum ei malum creaturum omni tempore vitæ suæ, ac captiuos, quos à terra Iudaica antehac abduxerat, ei reddidit. Ita sublato ex Israele bello, Ionathas Machinis confedit, liberatque populi salua mansit.

Cæterum vir quidam extremæ sortis subornatus ab aliis, vt Syriæ regnū occuparet, (quem etiam vt contumelia deesset, Alexandrum nominarunt) is ferociter Demetrio bellum intulit. Demetrius vero bellum haud aspernatus, vt Iudæam pacatiorem haberet: Hierosolymam misit, qui Ionatham abhortarentur, contracto cum eo fœdere, vt ex tota gente bellicas cohortes excitaret. Contigit vt summa totius rei, Demetrii fauore ad vnum Ionatham velut principem gentis, sit ex insperato deuoluta. Alexander quoq; ad Ionatham scripsit, vt iniuriarum quas à Demetrio accepisset, memor à suis partibus esset velle. Ad hæc sacerdotii misit insigne, purpuream Stolam, & cum ea auream coronam. Vbi id Demetrius audiuit, metu percussus ad Ionatham, & omnē Iudæorum gentem scripsit, pollicitus se praesidium

fidium ex Hierosolymitana arte deducturum
 permitturumq; iam inde Iudæos suis legibus
 viuere, si non in officio permanerent. Cæterum
 extincto Demetrio, Apollonius quidam dux
 filii Demetrii à Creta redeuntis, magno exer-
 citu Iudæam ingressus multis Ionatham couitiis
 proscidit. His Apollonii sermonib. auditis, Io-
 nathas irritatus, cum decem millibus peditum,
 Ioppe maritima vrbe occupata, in Azoti cæpos
 fortiter est hostem secutus, quo per spem fugæ
 eum Apollonius traxerat ratus fore, vt Iudæos
 cæpestri loco adeptus, facile equitatu quo plu-
 rimum pollebat, suo posset superare. Nec Ionathas
 preterit hostium consiliu. Itaq; Iordanem trans-
 gressus, vbi inter Azotum & Ioppen amnis in
 Syriam mare labitur, cum Apollonio cõsistit;
 iussiq; sunt Iudæi, qui prima acie dimicabat, facta
 testudine, sagittarum & telorum vim ex aduerso
 cadentium excipere atq; interim pralium dis-
 trahere, quoad hostes fessum telisq; exhaustum
 sensissent. Id causæ fuit, vt ad noctem usq; sit cer-
 tamen protractum. Tum vero facta à Iudæis im-
 pressionem in aduersam Syriorum aciem telis ex-
 haustum facile fundunt, & fugant. Ad Azotum
 usq; victor Ionathas fugientes est insecutus,
 vrbeq; primo capta maior cedes quam in pralio
 facta. octo millia hostium cæsa dicuntur, vrbs
 cum Dagonis templo succensa. Pari successu
 Ascalonitas subegit, & victor se Hierosolymam
 recepit. Alexander his auditis Ionathæ propter
 victoriam in Apollonium gratulatus est; quiq;
 ad

ad gratulandū missi fuerunt, attulerunt ei tor-
 quem auream qualis cognatis Regum dari so-
 lebat, atque Acconis vrbs, totiusq; regionis
 vrbi adiacentis administrationem, nomine re-
 gis attribuerunt. Ionathas interea Hieroso-
 ymitanæ arcis recuperandæ, cupidus, nam ad-
 huc munita erat regio presidio, magna suo-
 rum popularium manu eam oppugnare ag-
 gressus. b. Illicis machinis hostem molestabat.
 Cuius obsidionis fama Demetrius qui Ptole-
 mei auxiliis regnū recuperavit, ex Antiochia
 eum exercitu Ptolemaidem venit: Quo Iona-
 thas accersitus, & obsequio & muneribus ad-
 eo sibi regē conciliauit, vt ex inuiso & suspecto
 fit illi amicus factus, & aliq. lib. immunitatibus
 donatus pristinā retinuit dignitatē. Sed postea
 Ionathæ Demetrius plurimū aduersatus, quibus
 & misisset illi tria millia militū ad defectōne
 opprimendam artamē minacissime tributum
 exegit à Iudæis, coegissetq; vt dedissent, nisi a-
 liis fuisset periculis circumuentus. Cæterū ex-
 cellētissima quantūuis gesserit, & vere heroica
 facta Ionathas, a tamen dolose periit interitu.
 Nā à Tryphone velut amicus & hospes cōpel-
 latus vt dimitteret exercitū quē tū congregatū
 habebat, Ptolemaidē venit vna cū pauculis com-
 mitibus, vbi dolose vna cū duob. filiis interfe-
 ctus est, quorū ossā Simon Modinā trāstulit ad
 sepulchrū patrium, ad quos septem tam excel-
 sas pyramides erexit, vt mari Syriaco nauigan-
 tibus prospectū lōge præberet. Ceterū hic in-
 opi-

opinatus Ionathæ casus non minorem attulit ludæis mœrorem, fortissimo Heroe sublato. Breuitatis gratia finem facio, alias plura commodissime de hoc in Medium profertur possem.

DE IONATHA.

EPIGRAMMA,

Germanus Iuda Ionathas virtute decorus,

Et pietate simul qua Machabeo erat,

Imperio ductor successit, bella nouavit

Incepit frater qua suus ante necem.

Nec reges, populi ductores hunc potuere.

Namine defensum vincere Marte vero,

Insidis tacitis paucos cum milite captus

Iudei serunt fata sinistra ducis.

DVO.

DVODENARIVS OCTAVVS,

*SVM*MORVM SACER-
dotum.

DE I. SACERDOTE SVM- mo Melchisedecho.

ELCHISEDECHVS vltra
nomen regium iustitia etiam
& sacerdotio insignitus erat,
rex fuit Hierosolymæ quæ,
prius Salem dicta, & sacerdes
paniter summus. vixit tempore Abrahæ qui il-
li decimas dedit ex omni sua substantia. Ty-
pum gessit Melchisedechus Christi inde passim
in sacra scriptura eius fit mentio. Bene preca-
tus est Abrahamo, ac pane & vino redeuntem
eum suis excepit. Longæuæ fuisse ætatis pro-
dunt historiz sacre.

DE

DE MELCHISEDECHO,
EPIGRAMMA.

*Melchisedechus erat summus rex, atq; Sacerdos,
Hic Christi gessit sacra ferendo typum.*

DE AARONE SACERDO-
te summo II.

Aaron filius Amri, & Iosabethæ, Nepos Patriachæ Leui, & frater Moyfis ac Mariæ vatis, vir disertus, vt Numen eius eloquen iam & celebrauit, & coram Rege Pharaone ac inter Israelitas Moyfi prætulit ob facundia. Vxorem habuit Elizabetham, filiam Aminadabi, sororem Naazionis, ex qua suscepit quatuor filios Nadabam, Abihum, Eleazarum, & Ithamarum priores duo immatura perierunt morte, peregrinum ignem Deo offerentes, posteriores duo sancti sunt pontificatu vt parens, cum annorum octoginta triu esset erat enim trium annoru iunior Moyse quæ Dominus fratri iniunxerat, promptissime coram rege Pharaone, & popularibus suis expediuit, vnde electus est præ cæteris, per baculum virentem vt is cum sua posteritate sacra administraret, & quæ cultui diuino necessaria iudicarentur, protraheret, eius rei si quis exactiorè cognitionè desideret, consulat volumina quæ satis abunde hæc describunt. Cæterum quis sedulus sacrorum cultor apud Deum fuerit attamen non raro Numen offendit. Nam Moyse quadraginta dies in monte commorante, cum multitudo de deis comparatis anxie instaret, ipse iussit conflatile vitulum fundere, ac

decre-

decreuit velut Deū colere, vbi Numē impro-
 pitū sensit fuissetque eā ob causam extinctus à
 Deo, nisi fratre deprecante grauē euassisset in-
 teritū. Deinde cum sorore in Moysen acriter,
 propter vxorē, inuectus denuo ad irā puocauit
 Deū in aliis q̄ summo sacerdoti non cōuenie-
 bant, satis integre viuebat sensit n. multas po-
 puli molestias, & sacrificiis intentissimus exti-
 tit, vbi merito summorū sacerdos nuncupādus,
 saepe etenim ingētia pericula subire coactus est
 cū fratre, propter sauiētē multitudinē: occi-
 sis filiis Chore, populus Moysen, & Aaronē so-
 los tanti ansas fuisse mali asseruit, fecitq; in v-
 trosq; fratres maximū impetū, sed Domini fu-
 rore multos interficiente, cōpulsus est Aarō p-
 gredi ex tabernaculo scēderis thuribulo, hau-
 sto igne, placabile sacrificiū Domino propone-
 re, ne eā tantopere sequeret in multitudinē, peri-
 erāt n. circa quatuordecim millia hominū, &
 septingentos. Sic anxius Aaron inter viuos &
 moriētes, officio sacerdotali fūgebatur. Sacer-
 dotiū pperuū cū sua progenie obtinuit: & fa-
 ctione arrogante & inimica prodigiose delata,
 & virga siue pinea siue amygdalena sicca, florē
 nucesq; emittēte Dei testimonio cōfirmaba-
 tur: ornatu etiā pulchro, q̄ pulchrior in nulla
 neq; vsq; gente fuit, decoratus est. Terrā Cha-
 nanorū & ipse vidit è mōte Hore, sed in itinere
 mortuus est, aliquoties n. in deserto aduersus
 Dominū murmurauerat, & indutus Eleazarus
 filius eius vestib⁹, sacerdotale dignitatē p patre
 assum-

assumpsit, luxitq; Aaronem vniuersa Iudæ-
orum turba triginta dies per omnes familias.
Tres ac viginti supra centum annos vixit.

DE AARONE.

EPIGRAMMA,

*Ille Sacerdotum supremus in orbe Sacerdos,
Claruit eloquio consilioque potens
Imperio fratrem iuuit, diuina peregit
Posteritaiq; sacrum sola peregit opus.*

DE ELEAZARO SUMMO
Sacerdote III.

Eleazarus tertius Aaronis filius ex vxore E-
lizabeta paterna obedientia humilis, &
sui ordinis decus ingens princeps principem
Leuitarum creatus, Dei cultum diligenter co-
gnitum à patre & patruo per omnem vitã in-
trepide defendit. Ac sane, nisi tantæ prudenti-
æ & solertiæ fuisset, Moyse in patris locum
pontificem summum illum non subrogasset.
Moysem in gubernando & diiudicando popu-
lo plurimis iuuit & aliis negotiis arduis discer-
nendis non impigrum se præbuit. Mortuo
Moyse cum Iosua ad terram promissam deuin-
cendam profectus est, pari cura & diligentia
qua Moyse populum suo imperio moderatus
est

est defuncto Iosua, & ipse fatali necessitati concessit, sepultusque est in Gabaach custos doctrinæ cœlestis, & legis auitæ defensor, & doctor populi vigilantissimus. Flium insignis iustitiæ Phineam post se reliquit ad pontificatum gubernandum.

DE ELEAZARO.

EPIGRAMMA,

*Successit patri prudens in pontificatu.
Et iustus Moysen iuuit in imperio.*

DE PHINEA SVMMO
Sacerdote IV.

PHineas filius Eleazari, Nepos Aaronis parentis potitus pontificatu, in clyto præditus iustitiæ zelo, iniustitiæque impatientissimus. Vnicum factum memorabo, quod viri pieratem maxime laudabilem apud omnes posteros reddidit. Quum Zambri, qui & Samarias, princeps Simeonitarum cū Madiantide puella in tabernaculo suo illicite congregereur, idq; contumacissime faceret, neque Moysis precibus aut populi lachrymis victus; omniū vnus tantum flagitium ferre non potuit, sed stricto ferro, ad Zambrium ingressus ipsam truneauit, mox puellam quoque transfixit. Quod factum non solum populares & con-
Aa tribules,

tribules (qui & ipsi factum eius imitati, ad ho-
minum quatuordecim millia in feruore illo
obtruncarunt, eos nempe, qui se libidinibus
peregrinis inquinauerant) sed & Numen i-
psum id factum probauit, ac insignem promissio-
nem annexuit, nimirum se fœderis sui pa-
cem illi largiturum, simulque posteritati eius
sacerdotium in sempiternū promisit, eo quod
zelo commotus auertisset iram Numinis à po-
pulo, quem dignis modis flagellabat, comperit
eius posteritas sane veram fuisse promissio-
nem. Nam plurimi ex eius posteritate reperi-
untur, qui summo sunt functi sacerdotio.
Quis etiam missus Dux contra Midianitas,
terram eorum depopulatus est, agros incēdit,
ac reges quinque superauit. Functus legatio-
ne ad tribus socias trans Iordanem, propter
extructā in ripa aram maximam, recte sensit,
fortiter fecit, Deoq; gratias præclare egit. Vir
vtique malis timendus, bonis venerabilis. Fili-
um habuit Abisuem, qui ei in sacerdotio suc-
cessit.

DE PHINEA,
EPIGRAMMA.

*Defuncto obtinuit sapiens pater pontificatum,
Et iustus scelerum saeuus & ultor erat.
Samaritam & scortam vetitis complexibus vna.
Transfixit, sumens supplicium sceleris.
Vnde sacrum Numen magno decorauit honore,
Huius posteritas vt sacra cuncta serant.*

DE

DE HELIO SACERDOTE

summo V.

Helius filius Ozi sacerdotis, de stirpe Ithamaris, quarti Aaronis filii, in Silone habitavit & officio sacerdotis simul atque Ducis functus est. Caterum alius fuit etiam Helius, qui cognomine Maior dictus, hic Minor appellatus est, vir integer, & candidæ famæ, nisi nimium filiis indulisset, erant illi duo filii Ophus & Phineas sacerdotes: Ambo viri effrænata libidine, avaritiâq; inexplebili. Quippe qui nec sacra matronarum aduentium pudicitiam tutam cuiquam sinerēt, neq; donariorum quicquam tam sanctum, quod sacrilegæ manus non prophanassent. Conuerterant oculos populi in se duorum fratrum scelera. Sed patris auctoritas, & potestas obstabant, ab vilo admoneri, propterea & ipse parens, ut se emedarent, hortatus est, non tamen, ut vinculis legum coererentur aut ab officio remouerentur, sustinuit. Vnde per Samuelem fatidici spiritus adolescentem oraculo monitus est, se quod tantorum scelerum vindictam in filiis non lumeret, vno die eum filiis occubiturum, idq; Helius verum comperit. Nam cum Israelitæ ad Aphecum contra Philistæos dimicarent, ceciderunt ea acie circa tria Hebræorum millia, cæteris trepide terga dantibus. Consultum est, arcam fœderis ex Silone in castra cum duobus filiis Helii deferendam, quo facto pugnarunt iterum Israelitæ: victi

Aa 2 sunt

sunt ac triginta millia Iudæorum ea acie interfecti, vna cum duobus flagitiosis Helii filiiis. Tum Helius planctum mortuorum bello audiens, & suos occubuisse natos & arcam Domini ab hoste captam, vt vaticinium verum subsisteret, voluntate Numinis, Solio excussus mortem obiit. Quum octauum vitæ ac nonagesimum annum ageret, præfuisset que sedi sacerdotali annos circiter quadraginta. Sed & pœna impietatis ac inobedienciæ diu in familia Helii durauit. Nam Achitobus nepos partu immaturo editus; pronepos Achimelechus trucidatus temporibus Sauli: abnepos Abiathar à dignitate remotus fuit temporibus Solomonis: ac reliqui posteri ad ætatem grandem non peruenerunt.

DE HELIO.

EPIGRAMMA,

*Blanda patris segnes Helii indignatio gnatos
Fecit, ob id pœnas pertulit ille graues.*

DE SAMVELE SACERDOTE summo VI.

SAmuel filium Helchanæ & Annæ. Mira tradunt sacrilibræ de huius conceptu & origine vixit anno mundi 2850. Impetrauit eum mater

ter sterilis à Domino, ac natum ei soli conse-
 crauit, qui fatidico Spiritu illuminatus, maxi-
 mæ euasit authoritatis & coram Numine &
 contribulibus suis. Adhuc iuuenis anno ni-
 mirum ætatis duodecimo, nominatim dormi-
 ens diuina voce vocatus & admonitus fuit. De
 latere sui Doctoris, non abiit, vitâ seuerè insti-
 tuit, aquam potauit, & cibo omni delicato ab-
 stinuit, & de more comam nutriuit Propheta
 primarius & fidelis, & Deo ita charus, vt ab eo
 frustra nihil vnquam petierit, prædixit oracu-
 lo Helii & filiorum fatalem necessitatem pro-
 pter impunita scelera, atque eo mortuo ponti-
 ficatum adeptus est; vbi & Sacerdotem & iudi-
 cem inter Israeliticos egit. Propter vitæ inno-
 centiam futurorumque diuinationem popu-
 lum obsequentissimum habuit. Quod ani-
 maduertens, pio proposito in concionem vo-
 cato, omnes hortatus est placidissime, vt soli
 Deo, Baalo aliisque scilicet diis relictis, in-
 seruirent: ac mouit multitudinē propter cre-
 ditam Sanctitatem, vt promitterent Numinis
 venerationem. Liberauit etiam eos intercessi-
 one sua ex manu Philistinorū aperta Dei pro-
 uidentia, atque ciuitates fecit reddi Hebræis
 quas occuparant bello Philistæi. Fecit omni-
 bus potestatem sua cuique ciuitate, vel in pe-
 culiari toro, de quibus controuersia esset, in-
 uicem disceptandi. Quod si qua essent, quæ per
 alios componi nō possent, ea differebatur vsq;

ad tempus constitutum, quo ipse quorannis per totius gentis conuentus semel iudicabat. Est iudicandi ratio quam diu per ætatem licuit ab illo seruata est inde senio confectus, Ioheli primogenito & Abia filiis id munus iniunxit, vt alter apud Bertholem alter Bersabeæ iudiciariam exerceret potestatem. Sed hi diuersam à patre viam ingressi, non solum iudicia, prostitutebant, sed vt lubitum erat, pro animilibidine iudicabant. Ea districtus iniuria populus iuuenes tacite criminari, ne patris aures offenderet, viri summa pietate & innocẽtia. cœpit. Proinde de rege eligẽdo cõsilia ineunt, quamobrem etiam principes populi Ramatham urbem vbitum Propheta Samuel erat ablegant qui rem proponant.

Quibus auditis miratus importunitatẽ, & & subitam regis memoriam; verum ne quid præter ætatem committeret, cõsuluit Numen. Respondit, non aliter posse obduratæ multitudine succurri nisi creato rege: attamen vt scient quantum iugum & onus Regis imperium requireret, exponere id ordine iussit. Sed populus exacerbatus nequaquam commotus est, conuocata igitur multitudine, Saulũ Cissifilium Beniamitã, qui à patre ad asinos, qui forte à grege aberrarant, perquirendos missus, ad ipsum senem diuinationis fama diuerterent, primum Israelitarum regem iniunxit, cui etiam, cum mandatis diuinis non obsequeretur, iram

iram Dei denunciauit liberrime, atque acer-
rime obiurgauit: regem Amalechiticum, cui
Saulus pepererat, fortissime interfecit. In-
de Dauidem regem inunxit, ac propter re-
iectum Saulum diu multumque luit. Cæde sa-
cerdotum & Dauidis exilio magnopere do-
luit, & viuere priuatus maluit, quam assentiri
regi hypocritæ. A nullo vnquam homine vl-
lius cupiditatis aut iniuria conuictus est. Mul-
to senio confectus ex humanis migravit sepe-
lieruntq; eû sui in domo Ramathia vniuersus
Israel congregatus planxit eius interitum. Ab
hoc Petrus Apostolus Prophetarum ducit in-
itium.

DE SAMVELE.

EPIGRAMMA,

*Sacrorum antistes Samuel, iudexq; benignus.
Effrenis populi, commata multa tulit.
Restituit raptas vrbes, villasque domosq;
Philisti abstulerant quas mala Marte cohors.
Et populo regem delegit Numine iussus,
Saullem, quem inuit sed sulus imperio.
Sed Domini iussum spernentem regna reliquit,
Solut defleuit fata sinistra viri.*

DE ABIMELECHO SACER-
dote summo VII.

A Bimelechns filius Achitobi, Phineæ Sa-
cerdotis filii, pronepos Helii fuit, summa
iusti-

iustitia, & pietate præditus. Nobæ cum multis habuit sacerdotibus tempore Saulis primi regis Iudæorum, vir integer & hospitalis. Cum enim David exulans, ipso tamen inscio, pedes ad eum veniret, victumque sibi & comitibus impertiri peteret, ipse minime negavit licet nihil propter panes sanctos ad manum haberet, & Goliathi occisi cum nullus alius tum in promptu esset, ensẽ dedit. Quæ res perniciosissima fuit ei & collegis, Doegus enim in Syrus, qui mulos regios agebat, inter precipuos pastores primus, cum hæc vidisset, quæ fuerat Davidi profugo, detulit quam primum ad regem. Tum Rex furere, mulaque Abimelecho minari grauiter perfidiæque insimulare. Excusauit factum qua potuit Abimelechus industria, inscientem enim se peccasse testatus, proinde veniam erroris atque delicti se suppliciter petere. Verum excusationi eius & precibus locus ignoscentiæ non fuit. Imo ad supplicium recta raptus fuit. Cæterum non in eum duntaxat est sæuiri, sed trecẽ cum eo per Dogum supplicio affecti sunt. Nobæ ad hæc vrbs Sacerdotum pari sæuicia exusta est. Inprimis vero quinque & octoginta Sacerdotes & diuinationum illustres viri, cum Abimelecho ad supplicium pertracti sunt. Hic finis pii huius Sacerdotis extitit.

DE

DE ABIMELECHO.

EPIGRAMMA,

ABIMELECHVS homo iustus summusq; Sa-
cerdos.

Saul: no iussa qui iugulatus obit.

DE ABIATHARO SVM-
mo sacerdote VIII.

ABiatharus summus Sacerdos, patre Abimelecho ad supplicium tracto in locum eius à Davide suffectus est, apud quem fidelissime sacra ministravit, omnium periculorum particeps fuit. In coniuratione Absolonis, cū Sadocho collega Arcam fœderis vt comitaretur, eduxerat, sed ab ea prohibitus est. Cæterum quanquam visus fuerit parasytus Absolonis ac proinde eiectioni Davidis consentire, minime tamen consensit, sed potius coniurationem simulavit, vt Regi filii secreta facilius deferret. Propter talem fidem & optimi patris eius memoriam, summi sacerdotii dignitatem David ei tribuerat. Sed oblitus meritorum, ad partes Adoniæ cum Ioabo defecit; qua de causa à Salomone in agrum Anathotensem relegatus vitam priuatus finiuit. Honorq; sacerdotii à posteritate Ithamaris, in qua ab Heli, vsq; ad hunc eius abnepotem, annos

circiter octoginta durauerat, rursus in familiam Eleazaris translatus fuit.

DE ABIATHARO.

EPIGRAMMA,

*Davidis partes sub seditione secutus
Quem natus mouit per fera bella patri.*

DE SADOCHO SVMMO
Pontifice. IX.

Sadochus filius Achitobi, de stirpe Eleazaris, filii Aaronis procreatus collega fuit Abiathari. Similiter Davidis tempore sacris inseruiuit & fideliter illum coluit. Nam in cōiuratione filii secutus cum arca Dauidem, nequaquam ab eo discedere voluit, donec excluderetur. Tum reuersus, Absolonis partibus astitit, potius Arcana explorandi gratia quam consentiendo ad coniurationem. Cum Abiatharus declinasset ad Adoniam regem designandum à partibus stetit Salomonis, qui reiecto Abiathare illi summū dedit sacerdotium. Vnxit is cū Propheta Nathane Salomonē regē cui gratissimus fuit. Filiū habuit Athimaa, qui cum Ionata filio Abiathari magna beneficia Dauidi in cōiuratione Absolonica tribuit. Pietate videtur haud vulgari claruisse, vnde & eius pontificatus robur adeptus.

DE

SVM MORVM SACERDOTVM. 379
DE SADOCHO.

EPIGRAMMA,

*Sadochus fidi mansit, partesq; sacerdos
Davidis fuit Relligionis amans.*

DE AZARIA SVMMO
Pontifice X.

AZarias sacerdos maximi animi, & legis anti-
que defensor acris, regem Oziam ado-
lere incensum prohibet, & egredi è loco sacro
iubet: cui assenti sunt octoginta alii sacerdo-
tes. Rex opinione prava, & contumacia sacri-
lega neq; Azariæ comminationes, neque alio-
rum sacerdotum monita curat: sed quod in-
stituerat, agere pertendens, supplicia & mor-
tem minitatur obstantibus. Dum manu suffi-
mentum adhuc teneret, lepra frontem & faci-
em eius turpem in modum occupat, quique
omnia repleuerat minis & conuiciis, exire cum
dedecore & pudore è templo compellitur.

DE AZARIA.

EPIGRAMMA,

*Sacra sacerdos traclent, regalia Reges
Nam πολυπραγμοσύνη cōmoda pauca ferret.
Vates id incantum docuit regem atque superbum
Sed frustra. Πῶνας ἰσὺν ἔργο γρᾶυς.*

DE

DE IOIADA SVMMO
Pontifice XI.

IOiadas Summorum Pontificum vnus, qui vera illuxit in Deum pietate, & iustitia. Barachias etiam propter merita in regem & populum dictus fuit. Vxorem habuit Iosabethã Ochozia regis sororem. Caterum socru sua Athalia in stirpem Dauidis regiam desauiente, Ioam è manibus eius viuentis clam eripuit, & per septem annos in templo Domini abscondit. Dum igitur apud se regius puer ale-retur, ne Dauidica posteritas extingueretur, paucissimis centurionum fide accepta manifestauit, se in animo habere puero huic regnum addicere, multisque pollicitationibus centuriones onerati, dum presentem odissent statum Athalicæ in imperio, omnem promiserunt operam. Affuerunt igitur paucis diebus tribuum principes, & Leuitarum plurimi, quibus in templo comparentibus, presente etiam populo, Ioam primo in conspectum produxit, simulq; edocuit, quis esset quem oculis cernerent, quoue casu seruatus, quanta præterea cura apud se domi enutritus? Subiit statim puero inspecto omnium animos Dauidis & aliorum ab eo regum memoria, vnde à Pontifice diademate insignitus statim cōgratulatio magna cum lætitia subsecuta est. Athaliam nominatè perculsam & in templū cum suis irruentem,

tem, eici iussit, quæ puida & minabunda fugiens, in foribus regiae trucidata fuit. Et quia populus congregatus erat in concionem vocavit, exponens Dauidicæ stirpis sanctitatem promissumque esse dicunt oraculo nepotibus eius regnum, Sacramento etiã multitudinem deuinxit, ne quemquam alienum viuo puero in vrbe regnare pateretur, nec ab illo eum violari: Sed pro vnus salute omnes labores & pericula subirent. Adiecit deinde, ne vllas leges, præter quas Moyses tulisset, obseruarent. Ita ille cum populo & iuvene rege egit. Inde Baalã Phantum, quod Ioras Athaliæ suasu erigi passus fuerat à summo ad imum dirui curauit, Mathanem quoq; summum Sacerdotem ad basim statuæ obruncarunt. Mansit autem Ioas in eius tutela vsq; ad pubertatis annos, vbi per ætatem imperium accepit, à pietissimo opere administrationem auspicatus est, Ioiadam hortatus vt Magnifico apparatu templum Solomonis, quod per Maiores dirutum fuerat, repararet: id quod etiam Ioiadas summa diligentia executus est, qui insuper arculam iuxta aram posuit ad dextram, vbi ingressus erat in templum Domini, quæ arcula in summitate operculi erat perforata, vt prætereuntes si quã volent, immittere possent pecuniam, quã deinceps partim operariis, partim vasis, & instrumentis conficiendis erogabat. Cæterum æuo consumptus, ex humanis decessit, qui ex Isra-

elis

litis vnus post Moysen centum & triginta vixit annos sepultusque est Hierosolymis consensu publico cū regibus, eo q̄ fecisset bene Hebræis, & regibus Iudæ. Filium habuit Zachariam, qui sacerdotiū à morte eius nactus est. Cæterū eo viuente, & Ecclesia & respublica floruit, sed cū è vini excessisset, aulicorū Ioæ indulgentia & obsequium effecit, vt rex adolescēs corruptus & idololatra & tyrannus fieret.

DE IOIADA.

EPIGRAMMA.

Nutrit infantem regem suasitque tueri.

Principibus populi, vir pia sacra ferens.

Postquam triginta centum vixisset & annos

In regum tumultis conditus ipse fuit.

DE ZACHARIA SVMMO
sacerdote XII.

Zacharias filius Ioiadæ pietate & virtutibus patre nō inferior pontificatū à patris morte gubernauit. Et tempore Ioæ vixit, qui post mortē Ioiadæ quasi freno & vinculis solutus in eavitia erupit, quæ ad id tempus male dissimularet vt alienas Sacrorū ceremonias cum principibus ciuitatis amplectere: ur instituto diuino penitus contrarias, vnde à Zacharia admonitus, ne tantam impietate moliretur, id scelus neq; regi, neq; reliquæ multitudini fore impunitū asserens. Id cū rex cum superstitionis suis aulicis & parasitis ferret indignissime, sacerdotisq;

tisq; imperium non putaret tolerandū, in vestibulo templi, rege coniuente lapidibus fuit obrutus, ac inhumatus relictus; qua sane in re rex paternorū beneficiorum, à quo etiam cum summo vitæ periculo è manibus Athaliæ ereptus clam in templo nutritus atq; educatus fuerat, parum memor exitit. Cæterum cum moreretur, Zacharias, suam innocentiam dixit haud inultam fore. Nec fefellit vaticiniū, nam Regi breui ultio adfuit quippe qui per suos insidiosè interfectus est, ceteriq; qui in ipsius necem cōsenserant, mala & violenta morte perierunt vniuersi, idq; spatio anni nondū exacto. Sic iustissimus vir Zacharias malum & triste suæ monitionis *Σιδαντήσιον* à rege accepit. Hūc, vt id obiter dicam, apud Matthæum, cum Abele iungit Christus. Primus enim Martyr, de quo sacræ veteres literæ loquūtur, Abel est: & de quo eadem expresse testantur, postremus est Zacharias. Alii post ipsum licet occisi multi tamen nullius sit mentio, nisi *Vriæ*, sed quasi in transitu.

DE ZACHARIA.

EPIGRAMMA. III.

*Vir pius & sanctus regis cum crimina forte
Carpisset, quod non numina sancta colat.
Vestibulo in templi casus bene facta parentis.
Nil inuere virum, nec pietatis amor.*

DVO

DVODENARIVS NONVS,

DE DVODECIM SAPI-
entibus.

DE IONADABO SA-
piente. I.

IONADABVS filius Semmai
fratris Dauidis, vir magna pro-
dētia conspicuus, Regius consi-
liarius. Verum sapientia sua non
admodum prudenter vsus est.

Ammoni enim primogenito regis consilium
dedit callidissimū, quo pacto sorore Thamar,
in cuius amorem inciderat, potiretur. Nam
iussi: si mulare ægritudinē, ad quam leuandam
postulet à rege, demandare velit is sorori Tha-
mar, ipsa vt esculenta coquat eiq; præbeat, tum
enim sperare se melius secum habiurum, pos-
seque ipsum hac ratione sororis Thamar con-
cubitu facile potiri. Sic ergo solitudinem is
nactus

nactus quæ libidini vacabat, eam superavit
consilii suator Ionadab vir prudentissimus fu-
isse dicitur.

DE IONADABO.

EPIGRAMMA,

*Sat prudens Ionadabus erat rerumque peritus,
Consilia Hammoni vob male suada dedit.*

DE CHVSIO ARACHITĒ

Sapiente. II.

CHusius Arachites Regius cōsiliarius pru-
dencia & pietate haud vulgari præditus.
Dauidi filium fugienti occurrit, futurus exilii
& periculum, & spei etiam melioris particeps:
cum se non temporis, sed regis amicū profire-
retur. Rex ipsum humanitè allocutus, suadet,
in urbem vt redeat. Ac simulata defectione,
quæ ibi agantur caute obseruet, eique singu-
la renunciet, in primis vero periuri Ahitophe-
lis perniciosissima consilia retardet. Absolon
vbi tantæ prudentiæ virum reperiisset Hiero-
solyms, statim secretioribus consiliis admo-
uit. Cæterum cum Ahitophel Dauidem illa
ipse nocte insequendum & fessum de itinere
opprimendum censeret: Chusus rogatus vt
& ipse suam diceret sententiam diuersum sua-

Bb sit,

fit, (quia enim magnum putabat Dauidi periculum imminere, si priusquã suas alicubi copias firmasset, inopinato hostium accessu fuisset præuentus) nimirum cum maior in Dauidæ rei militaris sit peritia, quæ vt tam paueis superari possit; proinde sibi consultum videri, vt ex toto regno potius inuictus armetur exercitus, quem ipse rex Absolon in callidũ hostem emitteret, vbicunq; eum deprehendisset, valle clauderet, atque ita multis difficultatibus circumfessum aut deditum caperet, aut fame & siti confectum ad mortem cõpelleret. Probauit Absolon id consiliũ, & Chusium prætulit Achitopheli. Interea Dauid per Sadochũ, & Abiatharum sacerdotes, quos Chusius subito ad Dauidem ablegabat, admonitus, è filii elapsus, & noctis vnus interiecto spatio omnia quæ ad id bellum oportuna aut necessaria videbantur, disposuit. Cæterum conferto deinceps prælio, Absolonem in prælio sublatum cum cæteri ad regem deferre dubitarent, ipse confidenter cædem eius regi obnunciavit.

DE CHVSIO.

EPIGRAMMA,

*Chusius hic prudens regis consultor in aula,
Davidis partes egit in imperio.*

Dis-

*Disimulans nativitates exploravit & omne
Consilium regi detulit inde suo.*

DE IOSAPHATO SAPI-
ente. III.

Iosaphatus filius Achihudi sapientissimus,
fuit, Davidi à commentariis: plurimū vsus
est eo rex in secretis & arduis causis diffinien-
dis. Sicque apud eum vixit, vt non modo Da-
vidi, verum & Solomoni fuerit à commenta-
riis, & notavit que digna memoratu reges am-
bo iudicarunt. Vnde non sine causa sapienti-
bus accensetur.

DE IOSAPHATO.

EPIGRAMMA.

*Davidis causas perplexas ordine scripsit
Iosaphat & solers omnia scripta notans.*

DE IADIHÈLE, SAPI-
ente. IV.

Iadihel filius Achamoni, & prudens & lite-
ratissimus fuit. Cuius opera David non so-
lum in consiliis vsus, verum & filios erudien-
dos tradidit. Quare non intermitti potuit à
me, quin sapientibus illum viris anume-
zarem.

Bb 2 DE

DE IADIHELE.

EPIGRAMMA,

*Instituit regis natos, sapientia magna
Huic fuit, & prudens, ingeniū, vicens.*

DE ZACHARIA SAPI-
ente V.

ET hunc, qui filius Selemia, & Sacerdos
fuit, Sacra volumina testantur pruden-
tem & eruditissimum fuisse. Portam templi
Domini, versus plagam septentrionalem, ipse
custodiuit, vnde iuste inter sapientes refe-
retur.

DE ZACHARIA.

EPIGRAMMA.

*Zacharias candore nitens prudensq; sacerdos
Templi eius custos fidus & ille fuit.*

DE IOIADA SAPI-
ente VI.

AChitophelus postquam laqueo vitam fi-
niuit successit illi Ioiadas filius Banaia, sa-
pientia & solertia Achitophenon inferior. Vi-
xit & is temporibus Dauidis, qui & consilius
eius vsus est.

DE

DE IOIADA.

EPIGRAMMA.

*Successu Ioiadas, laqueo Achitophete perempto
Consilio promptus iudicioq; valens.*

DE ZOROBABELO SA-
piente VII.

Zorobabel filius Salathielis, regis Iechoniae nepos, Babyloniae natus, dictus alio nomine Berechias, primus Dux post exilium Babylonicum. Dimissus à Cyro, templi à fundamentis instaurandi accepit potestatem, estque opus difficilimum aggressus, non minore sapientia quam animositate. sua quoque munera quae à rege munifico acceperat, structurae liberaliter impendit. Ad loci sacri erectionem, cum gentes vicine se admitti flagitarent, eas in societatem noluit accipere, suisque eis facti rationem reddidit. Ea de causa accusantes ipsum in aula Persica, mandatum Cyri iussibus contrariū ab impio & scelerato Cambyse impetrarunt: hic tamen nihilominus institutum suum vsit, Deoque ipsius conatus iuuante, egit fortiter & prudenter. Inde ad Darium in Assyriam profectus, ingēs prudentiae specimen edidit. Rex venientem inter fidissimos cubiculi ministros habuit. Accidit

interim, vt omnes subditarum gentium præfectos, regio Darius conuiuio exciperet. Vingtinti septem prouinciarum magistratus vni cœne adhihitos scribit Iosephus (sacri vero libri rem narrant aliter.) In frequenti autem accubitu, tres inuenes satellites, corporis regii, è quibus erat hic Zorobabel, quæstionem mouerunt, quid potentissimum habeatur: Vinum, Rex, Mulier, an Veritas. Hic quisque suas iussi sunt dicere sententias, primus vinum omnium, sibi potentissimum videri asseruit, quod vertat fallatque omnium mentes, reges infantes effingat, seruos iuxta ac liberos audentiores reddat humiles æque potentibus, animorum rapiat habitus, ærumnis coopertos leuet; vt nemo meminerit, vllius molestiæ aut æris alieni, siquidem diuitiis implet animos omnium, vt nemo rationem habeat aut regis, aut præfecti. Sed illud mirabilius, mortem quam omnes reformidant, qui vino incaluit, negligit.

Secundus dixit, putare nil esse in terris, potestate ac vi regia maius, cuius imperio nobilissimum animal homo pareat, qui populos & ignotas gentes armis subigat, nec quicquam esse in terris sanctius, potentius, immobilius, rege; hæc vna potestas alieno quum velit periculo bella tranfigit, montes diruit, valles æquat, maria quo luber inducit, inducta expellit, flumina cursu detorquet, solo adæquat tur-

res,

res, & mœnia, victum perdit, seruat, perituros, mortem & vitam hominum in vnus potestate sitam esse, & quum voluptatibus, cunctis delitiisque perfruantur reges vt tutius dormiant, firmo custodiuntur praesidio. Quod quum ita sit, nil dicendum in terris regio fastigio maius esse, aut beatius,

Hos pro vino & Rege sic locutos, Zorababelus his verbis exceptit, fassus magnam vim esse vini, sed regis maiorem; Verum si quis recte singula metiretur, mulieris longe maximam, quippe reges ipsos, quibus ceteri subiacent mortales, pariunt & educant. Mulier ipsum vini repertorem ædidit, & vt filea, prima vitæ alimenta exhibuit: Nonne illius immensa vis est, quod cum omnib. cæteris inuiti seruiamus, huic vni placet seruire, aurum & diuitias huic quærimus hæc leges dat viris, præscribit, iubet, verat, in hanc vnam virorum oculi, & mentis aspectus defiguntur, huic vni vltro omnia damus, vltro indulgemus, parentes & cæteras necessitudines ob hanc vnam relinquimus. An fando auditum est nunquam, summos reges & Heroas puellari forma captos illis seruiuisse, legesq; his à virginibus datas, flagra intentata. Atque vt quod res est dicam. Nonne rex potestate sua magnus est nonne omnes terræ reformidant eum. Atqui spectabam hunc ipsum & Apamem Bartari illius admirandi filiam, pellicem regiam, alapas Regi

incutere, Diademâ illius capiti ademptum sibi imponere. Contra regem ipsum mœrore angî, suppliciterq; iratâ satisfaciendê, quod si ariserit ei, ridet: sin indignata fuerit, blanditur eidem vt sibi reconcilietur. Hæc de muliebri vî verissime locutus, cōuersis in se omnibus; pro vero pauca hæc subiecit. Habent hæc se ita, vt dixi rex potentissime. Caterum si vero comparentur friuola sunt hæc quidem & mutila. Enimuero terra maxima est, cœlum immensum, suntque Dei maximi hæc opera, is autem verus & iustus imo ipsa veritas immortalis & æterna, huius nutu potestareq; omnia reguntur.

Quod æquum, quodque pium, respicit, impietatem o lit, & scelera. rependit vt quisquis meritis est, vel præmia vel supplicia. Laudata ab omnibus Zorobabelis prudentia, sed à rege maxime, ille aurum neque argentum sed, templi, inquit, restitutionem abs te Deo promissam, & vasa quæ Cyrus reddere destinarat, peto. Annuit Darius satrapisque & toparchis scripsit vt eum deducerent, & ad Syriæ præsides mandata dedit, vt Iudæos qui ex Babylon in palæstinam reuersi fuerant liberos esse permitterent. Zorobabel à rege dimissus Babylonem venit & templi ædificationem accuratissime iuuit.

DE

DE ZOROBABELE

EPIGRAMMA.

*Differuit prudens iuuenis, fortissima rerum
 Qua sint natura, Rego petente suo.
 Non vinum dixit, Regem nec magni potentem,
 Imbelle est animal quod muliebri genus.*

DE MAMVCHA SAPI-
 ente VIII.

MAmuchas inter septem duces, & pruden-
 tes qui Assuero regi à consiliis erant, nō
 infimus: Hic suavitati regi, vt Vasthim reginam,
 quod iussum aspernata, priuaret cōiugali tha-
 lamo, ac regia dignitate vt documento esset om-
 nibus vxoribus Persiæ, & Iudæorum, mari-
 tis rem esse gerendum. Consilium illud maxi-
 moperere placuit Regi, & sanum fuit, ac feliciter
 cessit: Duxit enim postea Hesterem probissi-
 mam virginem. Vnde propter in sine & can-
 didum huius prudentis viri consilium, albo sa-
 pientum inferi commeruit.

DE MAMVCHA.

EPIGRAMMA.

*Vxorem regi suasis non ferre rebellem,
 Qua prastanda sibi regia in sa neget.*

Bb 5

DE

DE DANIELE SAPIEN-
te & propheta. IX.

Ingenii altitudine, & prudentia Daniel è tri-
bu Iuda clarissimus fuit; captiuus ductus est, è
Iudæa, in Babylonem Anno mundi 3375. So-
mniorum interpres apud regem gnarus, & pe-
ritus, vnde aulæ primatum præcipuus euasit.
cui etiam rex diuinos honores decernere sta-
tuit, propter incredibilem sapientiam, virtutem
omnium admirationem. Docuit reges
multos, Nebucadnezarem, Merodachum,
Balsaarem: item Darium & Cyrum, à quibus
etiam omnibus est & præmiis & honoribus
affectus. Iussus interfici cum Magis cæteris,
& se & suos liberauit. Coniectus in leonum
foueam, passus & seruatus fuit ab angelo quo
miraculo regem stupefactum atque attonitum
Daniel pro sua prudentia atque pietate ad verum
Dei cultum perduxit. Nebucadnezari mon-
strosam exilium, alteri eius filio interitum præ-
dixit: de imperiis regnisque ad finem vsque
mundi, ex habitu positæ statuæ, & ex imagini-
bus bestiarum quatuor prædixit: de Messia
venturo passuroque è numero hebdomeda-
rum, tum de Antichristo scripsit euidenter.
serpentem Babylonicum, qui pro Numine
colebatur, obiecta ossa necauit: sacerdotum
fraudes, qui regem deceperant, consilio si-
gnalari detegit. Nulla calumnia adactus, nul-
lo pe-

lo periculo territus, vt suum Deo æterno cultum detraheret. Susannam quoq; in maximis constitutam periculis coram duobus senioribus, vt lapidibus propter adulterium falso obiectum obrueretur ipse puerulus conuocata concione liberauit, duos postea veteranos qui illam adulterii falso aecusarant loco piæ fœminæ lapidibus obrui iussit. Exemplum certe omnium sapientum & eruditorum fuit Daniel, vt haud abs re catalogo virorum prudentum vel maxime inferendus sit. Cæterum præter hæc, in tanta æstimatione vixit, vt nullus clarior aut potentior in populo Iudaico vnquam fuerit: tanta in opibus immensis integritate, vt nullius vnquam ne suspicio quidem criminis in eum inciderit: à tot & tam potentibus aduersariis petitus, vt mirum sit, vnum fuisse hominem satis ad iniuriam: sed apertam Dei defensionem sensit, vsque ad annum exiliij sui sextum & septuagesimum, semper factus seipso clarior. Sepulchrum eius Babylone in angiporto multis seculis notum fuisse nonnulli tradunt.

DE DANIELE.

EPIGRAMMA.

*Regius est factus preses, & magnus in aula
Symphradmon, multum consiliis dedit.*

Dicitur

*Diuino explicuit decoratus flamine quaque
Somnia coniciens signa futura simul.
Falso accusantes bilingui voce Susannam.
Conuicit senes dexteritate sua.*

DE ANANIA SAPI-
ente X.

ANanias & is ex tribu Iuda cum Daniele ductus in captiuitatem. Binominus fuit, Sidrachus & Ananias dictus, mira prudentia celeberrimus extitit, vnde hunc inter regios pueros nutriti in aula mandatū est, Clibanum quoque ardentem, cum nō adorasset statuam, iniectus, integer atque illæsus ab igne euasit, factus est à Nabuchodonosore præfectus operarum quæ in Babylonicis prouinciis administrabantur.

DE ANANIA.

EPIGRAMMA.

*Ignes iniectus constanter Numen adorans
Euasit. Præsul regius inde fuit.*

DE MISAELE SA-
piente XI.

Ethic Danielis familiaris, & præ cæteris Nabuchodonosori charus, regalib. epulis

lis nutritus est, dictus & Misachus, simili prudentia & solertia claruit, qua & Ananias, Daniele tamen inferior fuit; Verum quod ad civilem sapientiam attinebat, plurimum excellabat. Præfectum egit regis iussu, operarum in Babylonicis prouinciis, vt Ananias & Daniel.

DE MISAELE.

EPIGRAMMA.

*Consilii functus magnos est nactus honores—
Munere, cum prudens, & pius esset homo.*

DE AZARIA SAPI-
ente. XI.

AZarias qui & Abdenago à rege dictus fuit, iisdem periculis, & calamitatibus quam Daniel perpeffus, obiectus, regi, antequã adorare nollet idolum, charissimus extitit. Ex tribu Iudæ fuit ductus in captiuitatem Babilonicam; ibi operarum præfectus in prouinciis Babylonicis creatus est à rege, cû ob prudentiam, tum ob pietatem singularem, qua clarebat.

DE AZARIA.

EPIGRAMMA.

*Ut primi claro functi sunt munere regis,
Sic quoq; præfectus regius illi fuit.*

DVO-

DVODENARIVS
DECIMVS,

DE PRAECLARIS ARTI-
ficibus.

DE TVBALE ARTI-
fice præclaro. I.

TVBAL filius Lamechi, ex vxore
Ada, fuit Artifex cithararum, &
organorum, musica instrumen-
ta primus excogitauit & modu-
latus est.

DE TVBALE.

EPIGRAMMA.

*Lamechi natus plectrum cytharasq; sonoras
Inuenit primus concinnitq; Chely.*

DE TVBAICAINÉ PRÆ-
claro artifice. II.

Hic illustris fama fuit arte æraria, nam mal-
leatorem, & fabrum egit, quã artem pri-
mus

PRÆCLARORVM ARTIFICVM 399
mus ille inuenit. Filius fuit fimiliter Lamechi,
sed ex vxore Zilla.

DE TVBAICAINÆ.

EPIGRAMMA.

*Artificis fulsit late sceleberrima fama
Huius, qui reperit cudat ut ara faber.*

DE ANA, PRÆCLARO
artifice. III.

ANas ex genere Esau primogeniti Isachi
in signis artifex: primus docuit, qui arti-
ficiose calidis aquis mortales vtantur, quas in
solitudine cum pasceret Asinas Zibeonis pri-
mus inuenit. Habuit filiam Difan, filiam Ozbi-
bamam.

DE ANA.

EPIGRAMMA.

*Inuenit primus pascendo patris Asellos
Vfus sit calida quis modo verus aqua.*

DE IAHELE, PRÆCLA-
ro artifice. IV.

IAhel filius Lamechi ex vxore Ada, excellens
Artifex, quomodo struenda atq; in habitan-
da sint

da sint tentoria docuit, fuit pastorum pater & alendi pecoris scientissimus.

DE IAHELE.

EPIGRAMMA.

*Castrorum docuit castrorum usumque peritè
Cum gnauius pecudes pasceret ipse suas.*

DE BESELEELO PRÆ-
claro artifice. V.

Beseleel filius Huri, de tribu Iuda artifex peritissimus spiritu Dei, & scientia varia in omni opere illustratus fuit. Fabricauit ex auro, argento, ære & marmore, gemis & lignis quicquid proponebatur, vnde tabernaculum fœderis Arcam testimonii, propitiatoriũ quod impositum ei, & omnia vasa tabernaculi mensam, candelabrum & alia diuino cultui necessaria confecit. Sacri libri eius opera euidentissime describunt. Tanta diligentia expoliuit vt interitura nunquam laude celebrari dignus sit.

DE BESELEELO.

EPIGRAMMA.

*Ex auro, argento, stanno nitidisq; metallis.
Effluxit pulchre plurima in æde Dei,*

DE

PRÆCLARORVM ARTIFICVM. 401
DE OOLIABO, PRAECLA-
ro artifice. VI.

Oliabus filius Achisemechi Danitæ, vir
priori magistro non multum arte dissi-
milis. Collega fuit Beseleefis in condendis iis,
quæ necessaria erant ad tabernaculum fœde-
ris, fuit artifex clarissimus in lignis & metallis
exculpendis, vestimentisq; sacris ex Hyacin-
tho purpura, Byfso, egregie parandis scientis-
simus.

DE OOLIABO.

EPIGRAMMA.

Castra Dei iunxit, dicti collega magistri.

Condere. Nam multa clarus in arte fuit.

DE HYRA PRAECLARO
artifice. VII.

Hyras Napthalimites sed patre Tyrio, &
matre Iudæa natus, licet alii diuersum sen-
tiant, nempe patrem fuisse Iudæum, sed ma-
trem Tyriam. Hoc quaecunque sit, constat
artificem ararium fuisse, cuius opera & indu-
stria Solomon ad vasa & alia conficienda tem-
plo necessaria vsus est. Prædicant mire huius

Ce arteta

artem sacra volumina. Epistylia fusilia in lili-
orum speciem figurata conflavit. Fudit & vas
aeneum tantæ magnitudinis, vt ab re sit ma-
re nominatum. Diametri longitudo decem
cubiculorû, opus Hemispherii speciem refe-
rens denis explicabatur coronis. Circumsta-
bant craterem boues duodecim, quatuor di-
uersas mundi plagas respicientes, eo ordine,
vt terni singulas perspectarent, eo statu cra-
tere auersi, vt in extremis churibas tota mols
secumberet. Fuit aeneum illud duorum nul-
lium batorum capax. Fudit & machinas æ-
neas, lateresque decem aeneos immensæ ca-
pacitatis, & alia plurima instrumenta, quæ
posuit rex in templo Domini, Cherubim
quoq; leones, & palmas more hominis stan-
tis exsculpfit in tabulatis, quæ ære confecta
erant, vt non cælata, sed apposita per circui-
tum viderentur. Proinde inter art. fices peri-
tissimos non infimum sortitur locum.

DE HYRA.

EPIGRAMMA.

*Egregius ferri, ligni, stannique magister
Sculpendi. Hunc scite Biblica scripta pro-
bant,
Namque hic omnigenis, Salomonis tempore tem-
plum,
Ornauit vasis, relligione sacris.*

DE

DE IOBABO PRAECLA-
ro artifice VIII.

Iobabus filius Sarariae frater Othonielis ex
tribu Iudae natus, egregius artifex fuit, &
multis præclaris operibus fabrilibus insignis;
vt & pater artificum diceretur.

DE IOBABO.

EPIGRAMMA.

*Saraiæ gnatus Iobabus laude canendus,
Quem patrem artificum dicere iure queas,*

DE EZIELE, PRÆCLA-
ro artifice, IX.

EZiel filius Arariae, aurifex celeberrimus,
a captiuitate Babylonica templum Domini
restaurare iuuit, cum Esdra sacerdote.

DE EZIELE.

EPIGRAMMA.

*Eziel insignis Templum reparare magister,
Iuuit cum reliquis, aurifaberq; fuit.*

DE MELCHIA PRAECLA-
ro artifice. X.

Melchias Gabaonites industrius fuit ar-
tifex, ædificauit à captiuitate Babylo-
nica Templum Dei diligentissime & artificio-
sissime.

DE MELCHIA.

EPIGRAMMA.

*Dum condit Domini templum moresq; relapsos
Hunc merito vatum carmina docta ca-
nant.*

DE ANANIA PRAECLA-
ro artifice XI.

Ananias filius cuiusdam pigmentarii, &
hic eximius artifex fuit; Templi restaura-
tionem accuratissime adiuuit.

DE ANANIA.

EPIGRAMMA.

*Anania quod Solyme qua quondam diruta ab
hoste.
Et templum reficit, lauda vehendus erit.*

DE

DE MOSOLLA PRÆ-
claro artifice XII.

Mosollas filius Besoidiæ, portam veterem
à captiuitate Babylonica in reparanda
e de Dominica cum Ioiada filio Phasæ con-
dere iuuit, affabre parauit valuas, serasque af-
fixit & vectes.

DE MOSOLLA.

EPIGRAMMA.

Portas affixit templo, valuisq; serisq;
Munuit, & mira sedulitate fores.

Ce 3 DVO-

DVODENARIVS

VNDECIMVS.

DE DVODECIM MINORI-
bus Prophetis,

DE OSEA MINORE
Propheta I.

SEAS filius Betheri, primus inter duodecim minores Prophetas recensetur qui minores dicuntur, temporibus Oziæ, Ioiachæ, Achazi, & Ezechia regum, & Hierobæ, filii Ioas regis Israelis vixit; prophetauit Anno mundi 3211. De quo Beat: Augustinus ait: quanto profundius loquitur, tanto operiosius penetratur. Habuit συγγρόνους Amosum, Esaiam & Micheam, inter quos Oseam primum prophetaffe quidam hinc colligunt, quod 1. cap. vers. 7. dicitur: *Principium loquendi Domino in Osee.* oraculo monitus accepit Gomerem filiam Debalaim meretricem (variant tamen hic interpretes) & ex ea genuit liberos meretricios tres duos filios, & vnam filiam. Causam fuisse perhibent, vt suo matrimonio

monio fornicatorio reprehenderet fornicantem populum cum idolis & alienis diis quos Numen colere prohibuerat. Vnde crebro nominat Ephraim, Samariam, Iosephū, & Iezraelem, vxorem fornicantem, fornicationis filios, & adulterā cubiculo clausam multo tempore sedere viduam, & sub veste lugubri, viri ad se reditum prætolari. Eius prophetia videtur ex multis cōcionibus ceu fragmentis confarcinata Iudæorum captiuitatem, deuastationem ac Christi resurrectionem prædixit de Iudæis sic loquitur capite 3. *Quoniam diebus multis sedebunt filii Israel sine rege, sine principe sine sacrificio, sine altari, sine sacerdotio, sine manifestationibus.* Quoniam ad Iudæos cōmode referri præcipiunt. Sic de Christi gloriosa resurrectione post tertiam diem, vaticinatus est *sanabit nos post biduum & in die tertio resurgetur.* versatur eius prophetia in manibus hominum, vt nō sit necessarium huc eam de verbo ad verbum transferre. Scripta huius Prophetæ Paulus Apostolus adducit, & eius testimonio Christus vitur cōtra Pharisæos, ipsum arguentes, quod cum publicanis & peccatoribus cibum sumeret. Docuisse fertur annos yltra octoginta.

DE OSEA.

EPIGRAMMA.

*Corripuit grauitè Iudæos, Numine spretò.
In sano cultu quod simulacra colant,*

Cc 4

Atq̃

*Atque securas pœnas denuntiat idem,
Mox incant vita in melioris iter.*

DE IOHELE SECUNDO Propheta minore.

Iohel filius Phatuelis, Rubenies in agro Bethoro oriundus, prophetauit Anno mundi 3225. Argumentum eius vaticiniorum est, quod denunciatione magnorum malorum famis, belli, vastationis terræ, atque simul commetatione magnæ Dei misericordiæ erga pœnitentiam agentes, hortatur ad salutarem pœnitentiam & conuersionem ad Deum. Deinde habet insigne vaticinium cap. 2. & 3. de Christi regno & beneficiis, atque in primis de effusione Spiritus sancti supra Apostolos & Ecclesiam primitinam noui Testamenti, abrogatione sacrificiorum veteris Testamenti & cultibus noui Testamenti, aperta Christi per vniuersum mundum inuocatione, vocatione gentium. Magna accedit huic Propheta auctoritas inde, quod Petrus in prima sua concione magnum illud opus Spiritus sancti, instruendis Apostolos dono loquendi variis linguis magnalia Dei, testimonio huius Prophete vindicat à derisu & calumniis profanorum hominum, & ipse Paulus Rom. 10. locum ex cap. 2. allegat: *Quicumque inuocauerit nomen Domini, saluus erit.*

La-

Lugubrem scripsit prophetiam & in fine
consolabilem, in patria pacifice mortuus ac se-
pultus est vixit temporibus Ozia.

DE IOHELE.

EPIGRAMMA.

*Pradixit pœnas seuas pestisq; famisque.
Et belli, ob gentis crimina multa sua.
Sed tamen ille simul miseris solatia dixit,
De Christo ac sacro flamine multa ferens*

DE AMOS MINORE PRO-
pheta. III.

AMos Propheta, & pastor, inter pastores
Thecua. Ozia regis Iudæ, & Hieroboæ
regis Israelitarum, filii Ioas temporibus flo-
ruit. Vixit anno mundi 3180. Huius D. Hiero-
nymus prophetiam paucis explicari non posse
asserit. Omnesque fere eius conciones sunt
legales, à principio vsq; ad finem. Nam graui-
ter redarguit regem Israelis & optimates eius,
sacerdotes & populum, ob idololatriam, secu-
ritatem, iniustitiã & impœnitentiam. Tamet-
si vero à principio etiam Syris, Philistinis, Tu-
riis, Edomitis, aliisque gentibus vicinis, quin-
etiam ipsi populo Iuda pœnas denunciarit, ta-
men conciones istæ eo pertinuerunt, vt popu-
lus Israel pœnarum ipsarum exemplis stimu-

Cc 5 latus

Iarus vel agat pœnitentiam, vel similes, imo grauiores pœnas expectet. Vnde regno Israëlis præter alias pœnas captiuitatem Babylonicã denunciãuit. In fine cap. 9. habet insignem prophetiam de Christo eiusque regno instaurando ex reliquijs Iudæorum & fidelium gentium: quem locum Iacobus Apostolus Act. 15. allegat, vt demonstrat, iugum legis non esse imponendum ceruicibus gentilium cõuersorum. Et Stephanus Act. 7. adducit. ex cap. 5. Amos versum 25. & 26. ad conuincendos Iudæos admissæ idololatriæ & transgressionis legis inde vsque ab educatione ex Ægypto.

DE AMOS.

EPIGRAMMA,

*Pastor hic, & vates sublimis quatuor vrbes
Perstrinxit grauitè, corripuitque malos
Iras non timuit, non verba minacia regum
Faticidum hunc fonit Thecna terra virum.*

DE ABDIA PROPHETA
minore. IV.

ABdias Anno mundi prophetauit 3355. populo exuli & captiuo verba facit de liberatione, quæ sit futura gloriosa. Inuehitur in gessum Idumæam impiam & insolentem, quæ ex ma-

malis & calamitatibus Iudæarum, non solum animo voluptatem caperet, verum etiam ludibriis & petulantia eos subsannaret: cuius gaudium versum iri in tristitiam, ore veridico narrat. Hebræi, teste Hieronymo, putant Abdiam hunc esse Obediam prefectum in aula Achabi impii regis Israel, quem legimus. 1. Reg. 18. à persecutione & insidijs Iesabelis veros prophetas occultaſſe. Hunc sentiunt dono prophético postea fuisse ornatum. Sed ille longe posteriorem esse prophétia fatis ostendit.

Quia enim Idumæos accusat ἐπιχειρεκας, immisericordiæ, malevolentia & virulentia, qua Iudæis expugnata Hierusalem insultarunt, hostesque eorum ad sauitiam maiorem incitarunt: verisimile est vixisse eum potius circa initium captiuitatis Babylonicæ, atque ita Ieremiæ σύγχρονον fuisse & Ezechielii. Breuissimus quidem est. Sed pulcherrimus, & plenus & spirituali sapientia.

DE ABDIA.

EPIGRAMMA.

*Taxat Idumæos grauiter pœnaque minatur.
Perversosque vocat, nempe ἐπιχειρεκας.*

DE

DE IONA PROPHETA
minore. V.

Ionas Propheta, Anno mundi prophetauit
3166. Tradunt Hebræi huac fuisse filium vi-
duæ Sareptanæ à qua hospitiò Helias susceptus
est, id quod inde colligunt, quod mater Eliæ
prophetae reddenti filiū è morte resuscitatum
dixit: *Nunc cognoui quod vir Dei es & verbum
Domini in ore tuo VERVM est*: quasi inde Ionas
filius Amathai, id est, veritatis dicatur. Sed gra-
uissime hallucinantur. Nam Ionas ipse se non
gentilem sed Hebræum esse, primo capite te-
statur. At vero Sarepta in Sidonia sita fuit.
Quis autem fuerit Ionas, non obscure liquet
ex 2. Reg. 4. vbi sic legimus: *Ipse (Ierobeam)
restituit terminos Israel ab introitu Emath vsq;
ad mare solitudinis, iuxta sermonem Domini Dei
Israel, quem locutus est per seruum suum Ionam
filium Amithai prophetam, qui erat de Geth
qua est in Opheis. Ergo pater Ionæ fuit Ami-
thai, patria Geth Hephén, sita in tribu Seb-
lon, Ioh. 19.*

Post mortem Helisæi à Domino electus est,
vt gentilibus cõcionaretur pœnitentiam, cum
neque Helisæus quicquam factis miraculis, ac
prophetiis apud Iudæos perfecissent. Ire ius-
sus à Deo in Assyriam, Tharsum metu profu-
git: in quo itinere sceleris sui, sorte conuictus,
à nautis in mare proiicitur, & à leone marino
deuo-

deuoratur : in cuius ventre cum gemitu atque
 cruciatu latens, atque post tres dies & totidem
 noctes rursus euomitur. Ingressus Niniuen,
 urbem Assyrię imperialem clamauit eam peri-
 turam intra dies quadraginta. Rex delicatus
 auditis prophetę minis, cilicio intuitur, & tam
 hominibus quam iumentis indicit, ieiunia, &
 credi sermoni prophetę diuinitus misso per e-
 dictum imperat. Ciuitas vniuersa territa ve-
 niam à Deo irato delictorum consequitur &
 seruatur, indignante Iona, quod vates fuisset
 falsus, à Deo causam audit inserationis im-
 mensę. Augustinus Ozia temporibus vixisse
 affirmat ille, ait, *nō tam sermone Christum quam
 sua passione Typum Christi, retulit.* D. Hiero-
 nymus columbam eum vocat pulcherrimam,
 & quod similiter passionē & resurrectionem
 Domini præfigurarit suo naufragio: & sub Ni-
 niuę ciuitatis nomine gentibus salutem si reser-
 uerint, denu nciat.

DE IONA.

EPIGRAMMA.

*Prætulit hic Christi surgentis morte figuram,
 Cum re, tum verbis, Christus ut ipse citat.*

DE MICHEA PROPHE-
 ta minore. VI.

Michęas Propheta Domini ex Morasti
 haud grādi viculo oriundus, qui est iuxta
 Eleuche

Eleucheropdun urbem Palestinæ prophetauit Anno mundi 3228. temporibus, Ioachan, Achaz, & Ezechia regum Iuda, sub Ioacha vero prophetiam suam incepit. Vnde alius est Micheas ille, qui sub Iosaphatho rege Iudæ & Achabo rege Israel vixit. Nam centum annos post hic Micheas suam exorsus vaticinium est in eo vehemens spiritus Domini in obiurgandis incredulis, tam ex Iuda, quam ex Israele Christum ita profigurauit vt nisi Iudæi penitus essent exæcati, ex vate hoc solo, verum natum Messiam cognoscerent.

DE MICHEA.

EPIGRAMMA.

*Morasti villa prognatus, regna futuri
Præcinnit Christi teclæque parua casa.
Spiritus est illi pergrandis, crimina carpsit
Et Bethlem laudat, parua licet fuerit.*

DE NAHVMO PROPHE-
ta minore. VII.

NAhumus Helchæus sub Ezechia rege Iuda, vaticiniis illustis fuit, Anno mundi 3226. Niniuitis qui prius à Iona conuersi ad resipiscentiam, cum ad consuetas impietates redirent & præter alia populum Domini multis, afficerent malis ipse euerfionem quæ annis
cen-

centum à Ionæ vaticinio secuta est, prædixit. Nomen Nahum consolatorem orbis significat, teste Hieronymo, eo quod consolator sit veri Israelis No, Ægyptiorum vrbs maxime inclytæ, quæ nunc Alexandria dicitur, euerfionem pariter pronunciauit. Est eius prophætia aduersus ingratos, & diuinæ misericordiæ contemptores directa & mira vehemètia vindictam & potentia Dei inculcat.

DE NAHV M.

EPIGRAMMA.

*Affyriis senam prædixit Numinis iram
Tractabant populum namque furore suum.
Arguit ingratos, & iustas nunciat vrbi.
No pariter pœnas ob scelerata mala.*

DE HABACVCHO PRO-
pheta minore VIII.

HAbacuchus Propheta tempore miserrimo gentem trepidantem solatio erexit: cui etsi dissipatio & seruitus præ foribus sit, tamen Babylonis non fore Iudæorum dominos perpetuos, nec suæ crudelitatis fructum plenum capturos. Experturum enim populum leuationem non modo vinculorum, quæ liurna futura non sint, sed omnium quoque per-

periculorum habiturum vacuitatem, per Mes-
fiam venturum, qui fit fide expectandus, nec
vllius mali magnitudine aut temporis difficul-
tate posse impediri, quin suo aduentu afferat
corporibus atque animis libertatem eius testi-
monium adducit Paulus pro stabilienda fidei
iustitia. Hic propheta, si in Babylonem è Chal-
dæa, cibum Danieli vincto deportauit, vt libri
apocryphi testantur, ad maximam eum sene-
ctutem peruenisse necesse est. Prophetauit An-
no mundi 3356. Magnus propheta, tametsi
scripto modicus: Lustator fortis à D. Hierony-
mo & nuncupator rigidus appellatur.

DE HABACVCHO.

EPIGRAMMA.

*Pulmentum porta coctum messoribus agro
Ex patria raptus, venit ad Assyrios.
Hic alimenta tulit Danieli à rege leonum
Iniecto in foveam ne periisse queat.
Per modico scripsit vates bona plurima libro,
Ast paruis crebro gratia magna subest.*

DE SOPHONIA PRO-
pheta minore. IX.

Sophonias maiores habuit iuxta Hebræo-
rum adsertionem, prophetas, parens ei fuit
Chusius, filius Godoliæ filii Amareæ, filii
Ezechie.

Ezechie. Probatissimi Iosia regis Iudæ temporibus viguit, & primum quidem pronunciauit mala Iudæ & Hierosolymitanis, deinde ne rex pius & pii mærore confecti, putarent le omnino abiectos, pronunciauit gentium contritionem, & plurima de reliquis Israel, veraque Hierosolyma vaticinatus est prophetauit Anno mundi 3358. Nomina ut D. Hieronymo speculator, & arcanorum Dei cognitor. Estque adeo prophetia eius partim Evangelica & consolatoria. Habet enim præter denunciationis iræ Diuinæ, insignia vaticinia de regno Christi in omnes gentes dilatando. Igitur de hoc etiam Prophetâ verum est illud Petri Act. 3. *Omnes propheta à Samuele & deinceps, quotquot locuti sunt, nunciarunt dies istos*

DE SOPHONIA.

EPIGRAMMA:

*Fatidico natus prædixit stemmate primo,
Iudæis multis damna sinistra modis.
Post monuit gentes grauius delicta dolerent.
Vitarent docuit quodlibet atque scelus,*

DE HAGGÆO PROPHE-
ta minore X.

Haggæus propheta, primus post exilium, ut in templo restituendo ne defatigarentur.

Dd tur,

tur, duci Serubabeli & sacerdoti Iosue hortator fuit, quippe cuius ædificatio quadraginta plus minus annis intermissa fuerat. Etsi enim Cyrus rex Persarum primo anno statim potestatem dederat Iudæis reuertendi in patriam suam, & ædificandi domum Domini, restituris vasis templi, quæ Nebucadnezar abstulerat, & suppeditatis sumptibus: tamen cum ille in Massagetas expeditione suscepisset, opus domus Domini à vicinis gentibus Samaritanis, & à Cambyse molitionibus aulicorum impeditum fuit, atque sic tum & deinceps 40. annos intermissum: vbi interim neglecta templi instauratione singuli Iudæi suis rebus curandis intenti erant. Itaque Propheta Haggæus excitatus spiritu Domini strenue hortatur Principem, sacerdotem magnum & populum ad instaurationem templi, eosque reprehendit, quod illa posthabita ipsi res suas probe curent, significans sterilitatem agrorum, siccitatem, annonæ caritatem, & rerum necessariarum penuriam, quam hæcenus experti essent, ob illam ipsam negligentiam in ædificanda domo Domini ipsis immissam. Cumq; omnes ipsius exhortationi obsequerentur, grauiterque pergerent in opere domus Domini perficiendo, cõfirmavit eos insigni vaticinio de Messiaæ aduentu, quem Delicias gentium vocat, cumq; stante adhuc domo hac secunda venturû prædixit, regnaturumq; in hoc ipso tẽplo doctrina,

na, miraculis, autoritate. Ad pœnitentiam insuper eos vocauit exemplis & memoria malorum præteritorum, addita comminatione de euertendis foliis regum impiorum.

DE HAGGÆO.

EPIGRAMMA.

*Exilio exacto Iudæis extitit autor,
 Ut reparent Solyma diruta templa Dei
 At cū quisq; domum propriã repararet & agros,
 Nec qui ades sacras edificaret, erat.
 Continuo experti manifestam Numinis iram.
 Ergo Haggæus eos taliter alloquitur:
 In steriles agros, in torrida præta, domusq;
 En vacuas. Quenam, dicite, causa mali?
 Quisq; suas reparatis ades. Sed Numinis ades
 Nemo parat. Vestri hac unica causa mali.*

DE ZACHARIA PRO-
phetam minore XI.

FVerunt Zacharias & Haggæus, Prophetae, *σὺν ἄλλοις* & collegæ, pfuncti munere prophetico post captiuitatē Babylonicā, secundo anno Darii, quem pleriq; existimant esse Artaxerxem Longimanum, non autem eodem mense. Hic enim mēse sexto, ille mense octauo concionari cœpit, quemadmodū tum ex 5. capite libri Esdræ, tum ex vtriusque Prophe-

Dd 2

ta exordio liquet. Hahuitq; Propheta Zacharias (vti & Haggæus) hunc finem sibi propositum, vt populum Iudaicum in ædificanda vrbe Hierosolymis & templo, cuius ædificationem sub Cambyse & Dario Hyftaspis intermittere coactus fuerat, confirmaret, & pusillaminem consolaretur. Id quod fideliter egit, exponendis suauissimis & maxime consolatoriis visionibus à Domino ostensis, quibus defensio aduersus hostes & calumnias populo promittebatur. Habet autem simul etiam præclara vaticinia de alio templo longe pulchriore, quod sit futurum perenne & æternū, Christum Dominum vectum asino, urbem regiam ingressurum affirmat, & triginta nummis argenti iri venditū, sub imagine indicat, & vulneratum ipsum atque tranfixum fore aliis solatio, dicit, deniq; effusurum esse spiritū suum gratiæ & precum. De percussione insuper pastoris & dispersione ouium: item de Ecclesiæ amplificatione & protectione, vocatione gentium, de Iudæorum reiectione & extremo iudicio vaticinatus est. Cuius etiam prophetiis ac testimoniis vtuntur Matthæus Marcus, Iohanes Euangelista & Paulus Apostolus. Vt hoc nomine cum præcipuis numerandus sit.

DE ZACHARIA.

EPIGRAMMA.

*Erigit hic timidus nimum, firmumq; ministrat
Solamen miseris, corda leuatque metu.*

Pulchrum

*Pulchrius est, inquit, templum, quod nempe per-
enne est,*

In quo sanctorum vita perennis erit.

DE MALACHIA PROPHE-
ta minore. XII.

Malachiam vltimum prophetarum esse in veteri Testamento, nemo ambigit. Quis vero ille fuerit, non inter omnes pariter conuenit. Origenes sane, teste Hieronymo, Angelū fuisse existimat, qui in specie humana hanc prophetiam ediderit, motus forsitan translatione 70. Interpretum, qui nomen Malachi verterunt vers. i. c. i. ἀγγέλου αὐτοῦ, id est, *angeli eius.* Quæ sententia absona est, & nullis suffulta rationib. Vt maxime enim eodem tempore munere prophetico sanctus fuerit, quo Esdras scriba in Iudæam venit, & instaurationem cultus diuini, & reformationem status corrupti in populo suscepit: non tamen sequitur, eundem numero fuisse. Apparet autem subsequutum fuisse prophetas Haggæum & Zachariam tempore Artaxerxis Longimani. Cæterum propheta eius continet grauissimas reprehensiones peccatorum in statu Ecclesiastico, politico & æconomico: ingratitude ergo Dei beneficia: πλεονεξίας & auaritiæ sacerdotum & populi, coniugiorum cum extraneis mulieribus, & immisericordia erga proprias & indige-

Dd 3 nas,

nas irrisionis & contemptus diuinarum ob-
iurgationum & cultus diuini. Qua in re, vt tan-
to magis Iudæorum delinquentium conscien-
tias vellicet & pungat, omniaque offugia eis e-
ripiat, vtitur sermone Dialogistico. Deinde
etiam habet illustria vaticinia de Messia, eius
aduentu, & præcursore Ioanne Baptista, quæ
adducuntur in nouo Testamento à Christo,
Matth. 11. ab Archangelo Gabriele, Luc. 1. Quia
ergo à Christo, Angelo & Paulo Apostolo,
Rom. 9. & 15. ex hoc Propheta allegantur te-
stimonia, apparet de libri huius autoritate Ca-
nonico (vt id obiter dicam) minime dubitan-
dum: sicut & à Iudæis & à Christianis indubi-
tato libris Canonicis semper adnumeratus
fuit.

DE MALACHIA.

EPIGRAMMA.

*Vltimus est inter Prophetas hic Malachi,
Inferior donis haud tamen ille fuit.
Non regum atroces vultus, sed neue furorem,
Plebis, sacrificum nec timet ille minas.
Solatur miseros, pungit feruore malignos.
Blandus nempe piis, horridus atq; malis.*

DVO.

DVODENARIVS

DVODECIMVS.

DE DVODECIM CHRISTI

Apostolis.

DE PETRO, APOSTOLO. I.

N hoc duodenatio vltimo primus locus assignatur Petro, non quod is reliquorum Apostolorum princeps sit & caput, hoc enim soli Christo competit,

qui caput Ecclesiae in scriptura appellatur: Sed quia inter Apostolos, qui in Evangelica historia enumerantur, ipsius nomen primo quoque loco ponitur. Is autem Simon Petrus, qui & Cephaz dictus est, filius fuit Iohannis seu Ionæ, frater Andreæ, oriundus ex Bethsaida (quæ proculdubio ideo ciuitas Petri & Andreæ à Iohanne Euangelista est dicta) piscationibus initio victum quæritans.

Dignitatem deinde Apostolicam (quæ ipsius vocatio ex sacris nota est) adeptus, Pe-

Dd 4 trus

trus, inter ceteros Apostolos non minimum tenuit locum. Etenim Christus ex mortuis resuscitâs Iairi filiam, neminem patitur esse præsentem, nisi cum Iacobo & Iohanne Petrum: mirandæ transfigurationis Christi in monte, præsens est spectator Petrus: grauissimæ luctæ, quâ sustinuit Christus in monte Oliueti, adest Petrus. Præclarissimam istam confessionem de Domino Iesu: Tu es filius Dei viui; nomine omnium Apostolorum edit Petrus. Christum in aula summi sacerdotis sequitur Petrus. Resurrectionem suam vult Dominus annunciari quidê discipulis, sed in specie & Petro. Qui bis, quis maris se committere audet, vt ad Dominum Iesum tendat, est Petrus. Qui tertia vice per Dominum iam à mortuis resuscitatum interrogatur: Diligisne me? Pasce ergo oues meas; est Petrus. Proinde dubium nullum sit, tam dilectum Christi Apostolum, toties ad oues Christi pascendas admonitum, saluberrimam Christi doctrinam Ecclesiæ fidelissime tradidisse, nobisque eam in suis etiam Epistolis reliquisse.

Hinc tamen existimandum non est, Petrum omni labe ac macula caruisse, ideoque Christo non immerito acceptum fuisse: eos vero qui imbecillitate humana laborant, ac peccatis præuiantur, Domino Iesu charos, gratos & acceptos esse non posse. Is enim non tantum suos quoque nauos habuit, verum in maxime e-

normia

normia ac grauiſſima peccata quandoq; etiam illapſus eſt.

A Chriſto in aquam maris euocatus, aliquot quidem paſſus initio facit, ac ſuper aquis non aliter ac ſi terram pedibus calcaret, incedit: poſtea vero, ventum ſibi aduerſum ſentiens, fidei imbecillitatem haud obſcure prodit, dum mergi incipit. Vnde merito etiam audit: Modicæ fidei, cur dubitaſti? Deinde Dominum ſeorſim deducit: ipſi paſſionem, crucē & mortem ſuam omnibus modis diſſuadet: & quantum in ſe eſt, ſalutem humani generis impedire conatur. Quod ſane conſilium non aliunde habuit, niſi ex ipſius Satanae inſtinctu: ideoque dignum quoque accipit præmium, ac audit: Abi poſt me Satana. Cum grauiſſimum periculum ſibi & aliis ob mortem Chriſti imminere percipit, ibi ſtatim collegas ſuos præ ſe eodem nit, ſeq; ipſis temere præfert, conſtantiam ſuam etiam vſque in mortem audaculus offert. Periculo autem deinceps incidente, nihilo ſecius ac cæteri, aufugit: ac licet animo non nihil recepto, Dominum in aulam vſq; Pontificis eminus ſequatur: non multo poſt tamen, ab imbecilli duntaxat ancilla compellatus, fideliffimum ſuum Dominum turpiter ter abnegat: ſemel ipſum impie deuouet, ac tandem ex aula ſe ſubducens, Magiſtrum ſuum penitus deferit. Iſta autem omnia Petro euenire paſſus eſt Deus ſingulari quodam conſilio, partim

Dd s ne

ne cæteri homines in peccata præcipitati desperarent: partim vero, ne Petro in Ecclesia Christi nimium (quod posterioribus seculis futurum præuidebat Spiritus sanctus) tribueretur, hocq; vnico Petri exemplo luce meridiana clarius fieret, salutem æternam nõ nostris virtutibus, sed meræ gratiæ Diuinæ tribuendâ & ascribendam esse. Et talis quidem fuit Petrus, Christo Domino suo adhuc in hisce terris, visibiliter versante ac obambulâte; qualem vero se præstiterit, Domino iam in cœlũ sublato, sequentia testabuntur.

Quinquagesima itaque die, à gloriosa Domini ascensione, quæ Pentecostes dicitur, iam instante, vna cõgregati Hierosolymis Apostoli, miraculosi Spiritus sancti donis cœlitus illuminantur: & inter hos quoq; Simon Petrus, cuius exhortatione, iam antea in locum desperati ludæ Apostolus electus erat Matthias. Hic iam in nouum quasi mutatus, in publicũ prodiens, palam de Christo docere orditur. Ac in prima sua ista concione, multis Prophetarum vaticiniis adductis, neruose probat, Christum ex mortuis resuscitatum, ac ad dextram patris sedentem effudisse hoc, quod iam (Spiritu sancto per os Apostolorũ variis linguis loquente) corã videant & audiãt ciues Hierosolymitani. Quo etiã sermone corda audiẽtium ita afficiuntur ac mouentur, vt illa ipsa cõcione ad numerum fideliũ accedant animæ circiter ter mille.

Paul-

Paulò post, cum Iohanne in templum ascen-
dens, populo vndique confluente, pergit pro-
pagare doctrinam illam de Christo cœptam,
manifeste affirmans, ipsum esse autorem vitæ,
quem omnes Prophetæ prædixerint passurum
ac moriturum esse, id quod tum Hierosolymis
impletum sit. Nihil ergo amplius reliquũ, nisi
vt pœnitentia acta, fide ipsum suscipiant: id
quod denuo multi faciunt, & fit numerus cre-
dentium virorum circiter quinq; milia.

Cæterum summã Apostolicã suã doctrinã
cõplexus est Petrus non tantũ in ea oratione,
qua contra scribas Hierosolymitanos se defen-
dens, inquit de nomine Iesu: Nec aliud nomen
datum est sub cœlo in quo oporteat nos saluos
fieri: verũ etiam in adhortatione sua, qua corã
cõcilio Hierosolymitano aperte asserit: p gra-
tiam Domini nostri Iesu Christi saluos nos fu-
tũros, quemadmodũ & patres nostri salui facti
sunt in veteri testamento. Ac q; hisce duob. in
locis, paucis cõprehendit, illud copiose dedu-
cere voluit in scriptis post se relictis. Scriptõrũ
autẽ Petri hodie extãt Epistolã duã: quarũ po-
steriorẽ (vt Hieronymus ait) pleriq; negãt esse
Petri, idq; ppter styli cũ priore dissonantiam.
Quã sententiã etiã Eusebius amplecti videtur his-
ce verbis: Petri Epistola vna, q; prior esse dici-
tur, citra cõtrouersiã recepta est. Hac & veteres
olim presbyteri, sine vlla hẽsitatione, in suis scri-
ptis vsũ sunt: Eã vero, q; posterior dicitur, nõ esse
legi;

legitimam accipimus : & tamen quia multis videtur esse utilis, cum aliis est vsurpata scripturis. Euseb. lib. 3. cap. 5.

Potissimum autem dedit operam Petrus, vt extaret testimonium de Iesu: ipsum videlicet esse verum Messiam & filium Dei. Docuit deinde de salute æterna, eam nobis cōtingere per fidem in Christum, ex mera gratia. De lege: ipsum tanquam iugum, gentibus nō imponendam: gratis tamen iustificatis opera Decalogi facienda esse. In sufferendis autem aduersis curam adhibendam, ne quis patiatut vt fur aut latro, & si quæ huius generis sunt alia. Act. 15. 1. Pet. 4.

Hanc vero suam doctrinam non tantum in Iudæa & Hierosolymis, verum etiam aliis in locis quamplurimis inter gentes propugnauit, Concionatus est quidem aliquandiu in vrbe Hierusalem. Ac postea vbi Samaritani à Philippo sermonem Dei recepisse dicebatur, missus est & Petrus cum Iohanne in Samariam, vt ibi eos qui nuper ad fidem conuersi erant, vltterius erudiret & confirmaret.

Palæstinæ loca pleraque peragrauit Petrus. Fuit enim Leppæ, fuit Ioppæ, fuit Cæsareæ, vbi vnica concione summam doctrinæ omnium Prophetarum comprehendens docet, Christo omnes Prophetas testimoniū perhibere, quod remissionem peccatorum accepturus sit per nomen eius, quisquis crediturus sit in eum. Factumq;

Etumque est tum, vt ipso adhuc loquente verba hæc, ceciderit Spiritus sanctus super omnes qui audiebant sermonem istum, adeo vt audirentur loqui liguis variis, & simul Christo initiarentur, tincti Baptismo, Cornelii omnes domestici, cognati etiam ac necessarii. Fuisse ipsum quoque in Ponto, Gallatia, Cappadocia, Asia & Bythinia, ex ipsius Epistola prima, capite primo, colligunt quidam. Non desunt, qui ipsum in Alexandria etiam Ecclesiam plantasse affirmant, præsertim Nicephorus, qui scribit: forte Petro Alexandriam contigisse, in qua postea ordinari Marcum, & alias vrbes adierit. Antiochia etiam septem annis sedisse alii sentiunt.

Cæterum quoad Romam & sedem, quam ibi Petrus habuisse fertur, varia admodum sunt autorum opiniones. Quidam enim ipsum nunquam Romam venisse putant: idque partim propterea, quia magna sit diuersitas illorum Autorum, qui eum Romæ fuisse scribant, & in illis scriptis maxime à se inuicem dissentiant: partim quia Euangelista Lucas (qui alias Apostolorum profectioes non reticuerit) Petrum Romæ fuisse nullibi mentionem faciat: partim etiam, quia computatio annorum id non ferre videatur, præsertim si qui dicere velint, Petrum viginti quinque annos Romæ sedisse. Vice versa vero Origenes Tom. 3. in Genes. aperte asseuerat, Petrum circa vitæ finem, Romæ

con-

constitutum, capite demisso cruci affixū esse; eo quod ipse Passionis hunc modū expeti erit. Idem & Eusebius iisdem fere verbis nō vno in loco expresse testatur. Nec nō & Irenæus li. 3. c. 1. & 3. hisce duob. suffragatur, clare affirmans, Petrum & Paulum Romæ Euangelizasse. Tertulianus quoq; de præscriptionibus hæreticorum; ac Hieronymus, multis in locis illud tradunt ac testificantur. Quos sane omnes mēdaciū aguere, in primis cum tam manifeste (quasi extra controuersiam res sit) ista scripserint, & nonnulli ipsorum, non vsq; adeo diu post Petri & Apostolorum tempora vixerint, temeritatis esse forsitan quis putare possit. Proinde hi non male iudicasse videntur, q̄ media quasi via incedentes senserunt, Petrum quidem Romæ certo fuisse, non tamē ibi viginti quinq; totos annos Ecclesiæ præfuisse: sed primo quidem eo venisse, expugnandi Simonis Magi causa. Deinde peragratis iis regionibus, quas in prioris Epistolæ inscriptione commemorat, Romam reuersam supplicio fuisse affectum. Neq; vero hinc vllū Romanæ Ecclesiæ priuilegiū accedit, cum dona Petri personalia fuerint, nec necessario ad successores trāsierint: Neq; si sancti sint, qui loca sancta tenent, sed qui imitantur virtutes eorum. Neq; etiam legitur Petrus vnquā vsarpasse eam autoritatē in reliquos Apostolos, quam postea Romanus pontifex in omniū Ecclesiarum Episcopos sibi vendicauit. Verū pres-

presbyteros hortatur ipse sympresbyter, ne
dominentur cleris, hoc est, Ecclesiæ: sed typi
potius fiant gregis. Quæ ipsius exhortatio
merito apud successores locum habuisse de-
bebat. Sessio præterea ipsius in cathedra Ro-
mana, cum citra fidei iacturam ignorari possit,
satis sit agitata: miracula de certitudine doctri-
næ eius testantia, breuib. attingere magis poterit.

Porro inter miracula ab ipso adita merito re-
ferri debet, quod in die Pentecostes à Spiritu
sancto illuminatus, incipit loqui variis linguis:
quod mox cum Ioanne orandi gratia in templum
Hierosolymis ascendens, claudum annorum
quadraginta circiter, ad portam quæ speciosa
dicebatur, sedentem, ita sanat, ut statim recta
incedat; quod non ita multo post Ananiam &
uxorem eius Sapphiram, sibi mendacium de ven-
diti agri pecunia dicentes, verbo necat. Sic Lyd-
am Ænicam in grabato decumbentem, ac paralyti
octo iam annos laborantem, compellat hisce dun-
taxat verbis: Ænea, sanet te Iesus Christus, surge
& sterne tibi: qui illico surgens & sanus iussa
exequitur. In Ioppen, ad discipulam Tabitham,
iam mortuam vocatus, cæteris quæ apud eam
erant, eiectis mulierculis, & positis genibus, de-
votè orat, ac inquit: Tabitha surge: quæ mox aper-
tis oculis resedit. Nec dubium est, Petrum plu-
ra edidisse signa, in Actis Apostolorum non scri-
pta, è quibus unicum solummodo potest sciri.
Simonem autem Magum referunt historiæ fide
dignæ, magicis præstigiis tantum venerationis
ade-

adeptum esse, vt statua ipsi cū hac inscriptione erecta sit: SIMONE DEO SANCTO. Nec non ipsum aliquando iactitasse, in cœlum se ascensurum, ac à Diabolis sublatum quidem esse in aerem, sed non diu volitasse. Patrem enim mandasse Diabolis, vt ipsum abiicerent. quod dum facerent, ipsum in terrâ delapsum, paulo post extinctum.

Aduersa autem & calamitates non leues, in functione hac sua Apostolica, sustinere coactus est Petrus. Hierosolymis enim docens resurrectionem Domini Iesu, nec non & resurrectionem mortuorum in nomine Christi, detruditur in carcerem, Postero die productus, mandatum accipit singulari quadam cū comminatione, ne omnino amplius loqueretur, nec doceret in nomine Iesu. Cui cum obsequi non vellet, mox iterum in carcerem coniiicitur: verum angelus Domini per noctem apertis ianuis, eoque producto, monet, vt in templo publice docendo pergat. Quod dum facit, mox casus dimittitur, accepto denuo præcepto, ne in nomine hoc loquatur. Anno deinde Domini 45. Claudii vero 3. rursus in Iudæorū gratiam in carcerem coniiicitur: verum tota Ecclesia pro ipso deuote preces fundente, per angelum denuo mirabiliter noctu liberatur, & educitur. Quæ omnia cum in actis Apostolicis prolixè extent, copiosius hic recēdere nolui. Tandem vero propter Simonem Magum
publice

publice (vt superius dictum est) à se pudefactum, in maximum odium adductus est apud Neronem.

Is itaque, vt familiarissime vsus fuerat Simone Mago: ita iam in Petrum ira plane inflammatus, morti ipsum tradendū mandat. Petrus ad crucem damnatus pōscit, vt in uersis vestigijs cruci affigatur, siquidem indignus sit, qui eodem modo, quo Christus passus sit, crucifigatur. Quo impetrato, & ipsum & Paulum sub eodem Imperatore, eademque die, videlicet die 29. Iunii, anno Christi 70. alterum cruce, alterum vero gladio necatum historiarū testantur. Et huic rei fidem facere, inquit Eusebius, quod illic (Romæ nimirum) cœmiteria habeantur, in quibus Petri & Pauli nuncupatio ad hunc vsque diem obtineatur.

DE PETRO APOSTOLO,

EPIGRAMMA.

*Piscator primum Petrus, sed Apostolus inde
Insignis, Christi pascere iussus oues,
Officium fido dignum Pastore peregit,
Et voce scriptis feruidus atque potens.
Nec ramen ipse unquam voluit dominari vlli,
Quippe datum ad summas Principibusque viris
Adiuta tulit, tandemque pedibus, (quod stōice petebat)
In uersis, crucifixus obiniouans.*

Ec

DE

DVODENARIVS XII.
DE ANDREA, APOS-
tolo II.

Petro subiungendus videtur Andreas, frater ipsius. Fuit is quoque natus patre Iona, in ciuitate Bethsaida: quæ in Galilæa sita, & ciuitas Andree & Petri à Iohanne Euangelista est appellata. Initio discipulus Iohannis Baptistæ, ipsius beneficio Christum cognouit: mox etiam fratrem Petrum, vt eundem cognoscere disceret, adduxit. Et hac ratione vterque, Iohanne derelicto, secutus est Christum: à quo & postea Andreas æque ac Petrus à piscatura externa auocatus, in Apostolum & piscatorem hominum est electus. De hoc autem Apostolo in sacra historia plura non extant, nisi quod vna cum cæteris, Christi concionum ac miraculorum præsens auditor & spectator fuerit, ante passionem: post passionem vero certis quibusdam Christi apparitionibus, necnon & ipsius in Christi ascensionem interfuerit, ac prædicandi Euangelii mandatum acceperit. In die Pentecostes, Spiritu sancto in Apostolo mirabiliter illapso, iisq; docendi & propagandi Euangelii causa egredientibus, aliis quidem in has, aliis autem in alias terræ partes, Andreas in Scythiâ abiit, vt ex Origene de ipso testatur Eusebius. In Scytharum autem solitudines, ad vtrumque Pontum Euxinum ipsum accessisse, itinere facto per Cappadociam, Gallatiam ac Bithyniam Nicephorus refert.

Nazianzen

Nazianzenus in Epirum missum Andrea dicit: ac Hieronymus in Achaia, Epiro conterminam, eum profectum esse tradit. Quas vero alias in regiones abierit, quamdiu ibi moratus, quo successu docuerit, quæ pericula sustinuerit, ex certis ac fide dignis historiis commemorari nequit. Vnicū tamen silentio præterire nolui: quod pleræque de sanctis vulgaræ historiæ testantur, ipsum in Patris, ciuitate Achaia, ab Ægea, præfecto Edessenorum, in crucem esse actum.

DE ANDREA APOSTOLO.

EPIGRAMMA.

*Andreas Petri frater, primumq, Iohannis
Baptista auditor, discipulusq, pius.
Atq, huius ductu, Christum cum fratre secutus,
Munus Apostolicum nactus uterq, fuit.
Gnauiter id subiit. Tandem post mille pericla
In cruce extrema clausit & ipse diem.*

DE IACOBO ZEBEDÆI,
Apostolo III.

DVos hosce fratres, Petrum nimirum & Andream, in catalogo Apostolorū à Matthæo posito, sequuntur alii duo fratres, Iacobus videlicet & Iohānes. Ac nomē Iacobi primas tenet: Iohānes vero subsequitur. Id q̄ initio statim

E e 2 ad

ad aliquam Iacobi laudem facere nonnulli sentiunt. Natum autem hunc esse patre Zbedæo, matre vero Salomè, quæ & Maria Iacobi dicebatur, ac appellatum Maiorem, Domini que consobrinum, apud omnes extra controuersiam est. Vocatus iste à Christo ad munus Apostolicum, absque omni cunctatione, patre etiam ac omnibus relictis, Christum sequitur. Exercuerat autem antea piscaturam, & sic ex nauicula piscationis, ad nauiculam Christi, id est, Ecclesiam curandam est adhibitus. Apostolus iam factus, ipse & frater Iohannes fortiuntur nomen Bnchergen, quod sonat filios tonitruui. Qua nominis impositione, Dominus proculdubio significare voluit, ipsos voce Euangelii nihilo secius frugifera reddituros corda auditorum, ac tonitru cælitus emissum fecundam seu fertilem reddere solet terram. Qua singulari autem beneuolentia ac amore Dominus hunc Iacobum semper præ cæteris Apostolis persecutus fuerit, ex Euangelica historia liquido patet. Initio enim reuocaturus in vitam Christus archisynagogi filiam mortuam, admirandi ac vere diuini illius operis spectatores nullos esse patitur, nisi cum Petro & Iohanne Iacobum hunc. Hunc solum cum reliquis duobus gloriam suam (cum in mōte transfiguraretur) intueri voluit. Hunc cū dictis duobus, lucis suæ tristissimæ ac precationi ardentissimæ in monte Oliueti præsentem esse iussit.

Cum

Cum vero in multis labamur omnes, nec sit, qui sine crimine viuat, etiã hic aliquid humani passus est. Nam humanum ac huius seculi regnum Christi somnians, matrem subornauit. quæ à Christo peteret, vt sibi & fratri liceret sedere in regno Christi, alteri ad dextrã, alteri vero ad sinistram. Quæ sane petitio, præter singularem quandam superbiam, magnam etiam tum stultitiam, tum in schola Christi ruditatem sapiebat. Cæterum tum temporis à Domino melius instructus, melius etiam sapere cœpit. Humanum enim est errare, at perseverare Diabolicum.

Itaque in festo Pentecostes de regno Christi & aliis omnibus, ad vitam æternam consequendam necessariis, aliter illuminatione Spiritus sancti edoctus, cœpit ipse etiam docere alios; idq; potissimum Hierosolymis, vbi maiorem vitæ suæ partem egisse fertur: & tamen pro occasione in vicinia illa quandoque Euangelium prædicasse dicitur. Tandem vero anno Christi 45. Claudii vero tertio, Hierosolymis ante diem azymorum, ab Herode nuper regnum ingresso, ac ludæis hac ratione gratificari volente, gladio est interfectus. De cuius obitu Eusebius lib. 2. cap. 9 sic scribit: De hoc Iacobo Clemens historiã memoratu dignam, in septimo hypotyposeon, quam ex præcedentium relatione acceperat, ponit dicens: Is sane, qui eum ad tribunal duxerat, cum marty-

Ee 3 rium

rium subiturū cerneret, ea re motus, & se Christianum esse vitro est fassus. Ducti sunt igitur simul utriq; Ille vero in itinere petiit à Iacobo, ut sibi ignosceretur. Hic cum parumper deliberasset, pax tibi, inquit, & osculatus est eum. Atque ita simul uterq; decollatus est. Hæc ille. In hunc itaq; modum Iacobus ipsa experientia didicit, Christi regnum non de hoc mundo esse: vnde & calicem Christi libenter bibere, & proprii sanguinis effusione Euangelium Christi veluti obsignare, gratus voluit.

DE IACOBO ZEBEDÆI,
Apostolo,

EPIGRAMMA.

*Hic consobrinus Christi cum fratre Iohanne,
Munus Apostolicum nactus, obiit idem
Strenue intrepide. Atq; hinc dictus uterq; Bne-
hagen,*

*Verba utriusq; etenim fulminis instar erant.
Impius hunc ferro truncari iussit Herodes,
Cum gente Hebræa gratiam inire volens.
Scilicet egregium id mediū est quod cadit priorē,
Prætorum inter se conciliatur amor.*

DE IOHANNE EVANGE-
lista, & Apostolo IV.

EX præcedentibus liquet, Iohannem hunc
Apostolum & Euangelistam natum esse
patris Zebedæo, matris vere Salome, ac fratrem
fuisse

fuisse germanū Iacobi illius, de quo modo dictum est. Piscator vero etiam cum esset, vna cum fratre, iuxta mare Galilææ à Christo vocatus, & patrem & piscaturam deserens, fit Apostolus. A Christo autem in tantum diligitur, vt inter cæteros ipsi facile charissimus discipulus fuisse videatur. Nam præter id quod tribus istis mirandis ac stupendis Christi operibus, resuscitationi defunctæ puellæ nimirū, transfigurationi in monte, agoni in monte Oliueti adhibetur, præter id, inquam, habet alia multa signa singularis Christi erga se amoris. Cum enim iam adesset tempus comedendi agnum paschalem, ac è cæteris omnibus duos eligere vellet Dominus, quos ad præparandum locum cœnæ idoneum, in urbem Hierusalém, ablegaret, præ reliquis ad illā legationem dignus iudicatur Iohannes. Reliquis deinde omnibus in vltima ea cœna ad mensam assidentibus, solus Iohannes is est, quem Dominus sibi in sinu recumbere voluit. Ac alii omnes, licet magnopere desiderarent cognoscere, quis sit, quem Dominus se proditurum conquestus erat: tamen id aliter & commodius experiri se posse non existimant, quam si Iohannem per nutum subornent, vt à Domino id expiscetur. Nouerant enim ex singulari familiaritate, qua Christus Iohānem fouebat, denegatū hoc ipsi non fore. Et quid multis opus? Cum Iohannes ipse per periphrasin se vocet eū discipulū

Ecce enim quem

quem Christus amat. Taceo iam ex septem Christi in Cruce prolatis verbis, etiam vnum fuisse illud, quo Christus Iohannem non tantum humaniter alloqui dignatus est, sed ipsi propriam quoque matrem commendare voluit, dicens: Ecce mater tua. Taceo ex illis Christi verbis etiam hoc fuisse, quo matrem consolari ac ostendere ei voluerit, quem deinceps loco sui filium habitura esset, dicens: Mulier ecce filius tuus. Quo sermone haud obscure testatus est Dominus, non solum quantæ caræ sibi mater, sed quantæ vicissim etiam caræ sibi esset discipulus suus Iohannes.

Cæterum, quod ad loca, in quibus Iohannes Euangelium de Christo propagarit, atinet, manifestum est ex actis Apostolorum, ipsum vna cum Petro, cõmuni reliquorum discipulorum consilio missum esse in Samariam, ad confirmandos in fide eos, qui à Philippo iam prima Euangelii semina exceperant. Vbi etiam, ad manuum impositionem, quam ipse & Petrus apud fideles adhibebãt, mirabiliter datus est Spiritus sanctus. Diuisione autem Apostolorũ facta, ac alijs in alias regiones pergentibus, Iohannem sortitum esse Asiam, autor est Eusebius. Ac Ephesi quidem ipsum aliquandiu, vt pastorem moratũ esse multi affirmant: qua in sententia etiam fuisse videtur Irenæus, dicens: Ephesi Iohannem fuisse, cum suũ Euangelium scriberet. Nec multo post, inquit
idem

idem Irenæus, Paulum quidem fundasse Ecclesiam Ephesinam, sed Iohannem ibi perman-
sisse vique ad Traiani tempora.

His accedit, quod Eusebius quidem scribit, Iohannem Apostolum tempore Domitiani, anno Domini 96. circiter, propter diuini verbi testimonium ad Insulam Patmon esse conde-
mnatum (vbi & suam Apocalypsin scripsisse creditur) mox tamen subiungit, eundem Iohannem, mortuo Domitiano, de exilio reuer-
sum: Ephesi denuo commorari cœpisse, ac ibi residentem, Asiæ minoris Ecclesiam gubernasse. Vbi simul etiam prolixam historiam commemorat, de iuvene quodam, à latronū sodalitia per Iohannem reuocato, quam lector ex vigesimo capite libri tertii historię ipsius petere potest.

Capita vero doctrine, quam Iohannes professus est, quæ fuerint, cernere licet ex scriptis ipsius quæ Ecclesiæ reliquit; potissimum vero ex historia Euangelii. Illam autem præcipue fertur adornasse contra deliria Cerinthi ac E-
bionis, qui somniabant, Christum non esse Patri consubstantialem, nec verum Deum. Hinc factum est, quod Iohannes diuinitatem Christi tam sollicitè asserit: ac per totum illud suum Euangelium fidem in Christum tot verbis inculcat. Iustitiam etiam gratuitam, quam per so-
lam in Christum consequimur fidem, vix quicquam Euangelistarum dilucidius ac planius

Et s tra-

tradidit Iohanne isto. Nouissimus autem omnium Euangelistarum historiam suā Euangelicam contexit: ideoque cum videret, quæ à reliquis tribus conscripta essent, illa quidem approbavit omnia: Verum desideratis nonnullis, quæ ante incarnationem Iohannis Baptistæ acciderant, illa in suo Euangelio addere, ac egregias etiam Christi conciones à cæteris omissas recensere, ipsi visum est. Quia vero fidem oportet esse efficacem per Charitatem, ideo Iohannes in sua Epistola primā Charitatem fraternam mirum in modū commendat & extollit. Reliquæ duæ Epistolæ, sub ipsius nomine extantes, ab Eusebio, lib. 3. cap. 22. inter Apocrypha numerantur.

De miraculis ab ipso editis nihil certi constat: in vas oleo calefacto plenum ipsum immissum, indeque illæsum esse egressum, a deo incertum est, ut multi etiam dubitent de loco, Ephesine an Romæ factum sit. Imbecillitatis humanæ est, quod Iohannes, capto iam Christo, fuga salutem quarit, ac relicto vestimento (Iohannē enim fuisse, de quo ista Marcus 14. cap. scribit, quidam opinantur) nudus elabitur. Vicissim autem eximiæ pietatis fuit, quod Ephesi balneum, lauandi gratia, ingressus, mox ubi Cerinthum ibidem cernit, denuo egreditur dicens: Fugiamus, ne corruat balneum, in quo Cerinthus, veritatis inimicus, lauat; ut Euseb. lib. 14. cap. 14. testatur.

Inter alias calamitates quas sustinuit, etiam refertur exilium ipsius, dum sc̄uiente in Christianos Domitiano, ipse in Pathmo delitescit: ac anni spatio elapso, inde demũ, succedere Nerua, ac impia decreta Domitiani rescindẽte, Ephesum reuertitur. Vbi tandẽ anno Christi 102. (vt apud Eusebium ex D. Hieronymo annotatur) placide abdormiuit. Et ista de Iohanne: cuius scriptis si crediderimus, æque ac is, à Domino diligeremur, ac in æternum cum ipso saluabimur.

DE IOHANNE EVANGELISTA
& Apostolo,

EPIGRAMMA.

*Munere Apostolico fuit hic quem dico Iohannes,
Quin & Euangelico, functus viroq; simul.
Hũc Christus summo cõplexus amore Iohannem,
Is quem Christus amat, dictus & inde fuit.
Discipulum sese ipse vocat quem Christus amavit,
Signaq; amoris erant indubitata satis.
Hic est quem matri moriens matremq; vicissim
Mandauit dicens: Filius ecce tuus.
Et mox intentis oculis conuersus ad ipsum,
(O quam fidus amor!) En tua mater, ait.
Actus in exilium, in Pathmo latuisse per annum
Dicitur. Interea Domitianus obit:
Hinc rediens Ephesum, placide obdormiuit ibidẽ;
Cum commendasset seq; suosq; Deo.*

DE

DUODENARIUS XII.
DE PHILIPPO APO-
stolo V.

TEstantur acta Apostolica aperte: Aposto-
los duodecim communicato consilio cō-
uocasse multitudinē reliquorū discipulorum,
illisq; iniunxisse, vt ex eorum numero circum-
spicerent viros spectatæ probitatis septem, qui
ministrarent mensis. Non enim esse placitum,
vt ipsi duodecim nimirum Apostoli, derelicto
sermone ministrarent. Vade satis patet, duos
fuisse, qui nomine Philippi sint appellati: al-
terum Apostolum, alterum Diaconum seu
ministrantem. Diaconus fuit is, de quo Lucas
postea in Actis scribit: Postridie vero nos, qui
eramus cum Paulo, venimus Cæsaream. Et
ingressi in domum Philippi Euangelistæ, qui
erat vnus è septem, mansimus apud eum. Huic
autem erāt quatuor filia virgines, Prophetan-
tes Actor. 21. De hoc iam non est sermo. Alte-
rum autem qui postea electus est in Aposto-
lum, fuisse Sympatriotam Petri & Andree,
oriundum videlicet ex Bethsaida, sita in Gali-
læa, ex Euangelio Iohannis liquet: Petro itaq;
& Andrea fratre ipsius, à Domino iā receptis,
postero die Dominus Iesus in Galilæam exitu-
rus, reperit Philippum, eumq; vocans dicit:
Sequere me. Philippus in hūc modum assump-
tus, videt postea Nathanaelem: quem & is ad
Christum adducit; Charitatis enim fraternæ
est,

est, ut in veram notitiam Christi adducti, alios quoque adducere conemur. Ex eo tempore Philippum crebro cum Domino conuertatū, præclarissimarum concionum, necnon & stupendorum miraculorum ipsius præsentem tum auditorem, tum etiam spectatorem fuisse, ex aliis Euangelistæ Iohannis relationibus apparet. Etenim ad mare Tiberiatis (refert Iohannes) Dominum Iesum cum Philippo (nimirum ipsius confirmandi gratia) consilium cœpisse de ratione pascendi innumeram multitudinem hominum ad se venientium. Familiaritæ hanc quæ Christo cū Philippo intercedebat, non ignorabant etiã Græci seu Gentiles. Vnde ipsi, postquam Hierosolymã adorandi gratia, in festo venerant, per Philippum accessum ad Dominum Iesum quarunt, ad ipsum accedentes ac dicentes: Domine, volumus Iesum videre, Ioh. 12. Hoc etiã facit, quod cæteris tacentibus solus Philippus Dominum in concione à cœna interpellat, inquit: Domine, ostende nobis patrem & sufficit nobis. Præter hanc Philippi cum Christo consuetudinem, aut pauca aut nulla apud fide dignos scriptores de eo extant, quantum quidem ad ea attinet, quæ ante passionem & resurrectionem Christi facta sunt.

Post resurrectionem Christi, ipsum in Scythia annis viginti concionatum plerique testantur. Eusebius lib. 3. cap. 27. ex Clementis
 t esti

testimonio maritū ipsum fuisse, ac liberis procreandis operā dedisse, nec non & filias elocasse, manifeste recenset. Similiter & Polycrates, Ephesinæ Ecclesiæ Episcopus commemorat, Philippi vnus ex duodecim filias duas in virginitate consenuisse, & alteram eius filiam, quæ in Spiritu sancto conseruata sit, Ephesi quiescere: fides tamen esto penes lectorem. Crucifixum ipsum & lapidibus obrutū, anno Christi 45. Claudii vero 12. Eusebius in Chronicis annotauit. Idem tamen Eusebius lib. 3. c. 28. ex Epistola Polycratis, Ephesini Episcopi, de obitu Philippi allegat hæc verba: Philippus vnus ex duodecim obdormiuit Hieropoli. Idem confirmat quoq; Synopsis Dorothei, Episcopi Tyri. Ac sunt omnino variæ opiniones de ipsius morte, quales hic commemorare, nō parum quidem molestiæ, parum autem vtilitatis adferre videtur.

DE PHILIPPO A-
postolo,

EPIGRAMMA.

*Hic ex Bethsaida Galilæa oriundus. Et inde
Andrea & Petri Sympatriota fuit.
Discipulus Christi: factus mox Nathanaelem
Ad Christum adduxit. Nempe coegit amor:
Fertur liberius cum Christo sepe locutus,
Idæ cæna Domini quod satis acta probant.*

Ef.

*Efferagens (Scythiã dicunt) immane peremptã
Crucifixerunt. Scripta docent veterum.*

DE BARTHOLOMÆO A-
postolo VI.

EX testimonio Petri de Natalibus colligi-
tur, Bartholomæum fuisse natione Syrum,
eumq; ex omnibus Apostolis solum extiisse
nobilitate carnali clarum & ornatum, vt qui
regis Syrorum nepos fuerit. De hoc autẽ Bar-
tholomæo non multa mentio fit in Euangeli-
ca historia, excepto ipsius nomine, quod in Ca-
talogo Apostolorum quoque recensetur. I-
psium autem in India Euangelium Christi
docuisse Eusebius lib. 5. cap. 9. refert, inqui-
ens: Ad Indos venisse dicitur Pantænus, v-
bi illum Euangelium Matthæi (quod ante
aduentum ipsius in India fuerit) apud quos-
dam illic Christum cognoscentes, reperisse
ferunt: quibus Bartholomæus, vnus ex Apo-
stolis predicauerit, & scriptum Matthæi in He-
bræorum literis reliquerit, quod & ad prædi-
ctum vsque tempus seruatum esse volunt. Ha-
ctenus illẽ.

Suam vero doctrinam quibus confirma-
rit miraculis: aut quibus hinc inde exposi-
tus fuerit & subiectus periculis, de hoc nul-
lam fere mentionem faciunt scriptotes. Ex-
cepto ipsius martyrio, quo in Armenia vr-
be Albania, coronatus esse fertur. Illiq;
enim

enim ipsum ab Aftyage, Polymnii fratre, pelle prius detracta, interfectum esse Sabellius auctor est, idque ex insidiis pontificum illorum qui dæmonibus seruire solebant. Rationale Diuinorū perhibet, ipsum initio execoratum, ac deinde demum decollatum quoque esse. Quo sane crudeli mortis genere doctrinæ suæ certitudinem fideliter obsignauit.

DE BARTHOLOMÆO A-
postolo.

EPIGRAMMA.

*Ex omni numero est hic solus nobilis ortu,
Regis Syrorum nam fuit ille nepos.
India Euangelium Christi didicisse per ipsum
Fertur, ubi & tandem martyrio oscubuit.
Namque ipsum Aftyages detracta pelle peremit,
Hæc quæ sunt fidei hæc premia iniqua nimis.*

DE THOMA APOSTO-
lo VII.

Thomas in Apostolorum catalogo etiam recēsetur, ac in Evangelica historia Didymus alio modo appellatur. Quibus autem parentibus natus, quaque ratione & ubi ad Apostolatam vocatus sit, in sacris non exprimitur. Christi autem coniectiones ipsum audisse, miraculaq;

culaq; coram spectasse, & reliqua etiam cum
 cæteris Apostolis communia habuisse dubium
 non est. In primis verò luculenter depingitur
 enormis ipsius incredulitas, quo omnes discât,
 quantum possit homo, relictus propriis suis
 viribus, ac non adiutus gratia diuina. Sed & o-
 solationis plenissima concio ipsi habetur, dum
 audit: Quia vidisti Thomam, credidisti: beati
 qui non vident, & tamen credunt ne videlicet
 desperent, etiam in grauißima peccata lapsi,
 si modo pœnitentiam vere agant. Thomam
 autem misisse Thaddæum ad Agbarum, idque
 iussa Domini, vt sanitati ipsum restituat, Euse-
 bius indicat.

Idem deinde Eusebius asserit, Thomam in
 diuisione Apostolorum obrigisse Parthiam, vt
 in ea Euangelium propagaret. Cui etiã suffra-
 gatur Dorotheus Episcopus Tyri, in sua Sy-
 nopsi, dicens: Thomas, quemadmodum tra-
 ditio habet, Parthis, Medis ac Persis Euangeliũ
 Domini nostri Iesu Christi prædicauit. Prædi-
 cauit enim Germanis, Hircanis, Baëtris & Ma-
 gis. Quidam lanceis eum transfuerberatum es-
 se: quidam vero gladio interfectum putant.
 Dorotheus, quem paulò antè citauit, in sua sy-
 nopsi sic inquit: Obdormiuit autem Thomas
 Calamina, ciuitate India, calamo quem lan-
 ceam vocant, occisus, vbi & honorifice sepul-
 tus est.

DE THOMA APOSTOLO,
EPIGRAMMA.

Munere Apostolico Thomas quoq; functus. Eundem

*In simul & Didymum pagina sacra vocat.
Hic nisi quod tereret digitis, oculisq; videret,
Credere nil voluit. Vah homo desipiens.
Post tamen à Christo edoctus, veniaq; petita,
Peccatum agnoscens, credulus inde fuit.
Parthos hic docuit, Calamo, qua lancea vulgo
Dicitur, extinctus. Quod Dorothæus ait.*

DE MATTHÆO A-
postolo, VIII.

Octauum locū in Catalogo Apostolorum tenet Matthæus: cum binominem fuisse ex Marco apparet, qui cum appellat Leui, ac Alphæi filium fuisse pronuntiat. Publicanū ipsū egisse Capernai, aut vicino aliquo in loco, ex historia Euangelii colligitur. Iesu autem locum istum, vbi Matthæus ad teloniū sedebat, forte prætereunte ac ad Matthæum dicente: Sequere me, Matthæus illico relictis omnibus, Dominum sequitur, ipsumque parato solenni conuiuiō, multisq; aliis publicanis ad id vocatis (proculdubio vt hac ratione etiam ipsi ad Christum conuerterentur) hospitio excipit. Postea & publicam quasi muneris sui confirmationem,

mationem, cum reliquis Apostolis vndecim in genere accipit. Ac post Christi ascensionem vna cum cæteris, iisdem etiam donis Spiritus sancti ornatur: fitque non tantum (vt iam dictū est) Apostolus, sed etiam Euangelista. Porro qua fide ac dexteritate doctrinam Christi propagarit, luculentū ipsi perhibet testimoniū Euangelica historia ab ipso conscripta. Quam Hebræo sermone scriptā esse apud Eusebium Papias refert hisce verbis: Matthæus itaque Hebraica dialecto librum suum composuit. Quemadmodum & ipsum Hebræis prædicasse, alibi Eusebius testatur, Iulius Africanus (qui nomen Abdię præ se fert) narrat, Matthæum in Æthiopiā venisse, ibiq; duos Magos, qui se deos esse iactarint, confudisse, nec non & alia multa in ea regione miraculose operatū esse. Verum autori isti vulgo non multum tribuitur fidēi. Dorotheus Episcopus Tyri, Matthæum Hierapoli Parthiæ obiisse, ibique cum honore sepultum esse in sua Synopsi tradit. At de Matthæo ista sufficiant.

DE MATTHÆO A-
postolo,

EPIGRAMMA.

*Hic est Matthæus qui veltigalia primum
Exegit, Leni dictus & ille fuit.*

Ef 2

Ma

*Me sequere, huic Christus cū diceret; ilico surgēs
 Obsequitur Christo; Conuiuiniq; parat,
 Christo ac discipulis Christi, sociisque vocatis,
 Nempe esse & socios participes voluit
 Colloquiū Christi sancti atque exinde salutis.
 O quanto flagranspectus amore fuit!
 Non minus hic scriptis quam viua voce docebat.
 Huius apud Parthos molliter ossa cubant.*

DE IACOBO MINORE,
 Apostolo IX.

Nonus in Catalogo Apostolorum est Iacobus iste: qui alias etiam minor dictus est, ad differentiam alterius Iacobi, cuius superius facta est mentio. Idque propter hanc causam, quia huius vocatio ad Apostolatam posterior erat, quam illius. Appellatus est & iustus, propter singularem suam seueritatem. Insuper etiam frater Domini nominatus est, vel propter singularem cum ipso conuersationem ac conuictum, & quia Dominus ipsum loco fratris habuerit, vt quidam opinantur: vel quod forma corporis & moribus Domino fuerit quam similitus, vt alii putant: vel quod fuerit filius Iosephi, ex alia vxore, quam ex Maria virgine, seu matre Domini, vt rursus alii autumant. Ista vtut se habeāt, certe eorum sententia maxime verisimilis videtur, qui cum D. Hieronymo statuunt, secundum cognationem, Iacobum dici

dici fratrem Domini, quia de Maria Cleophæ
 (quæ soror matris Domini erat) natus sit. In
 libro autem, quem contra Heluidium scripsit
 Hieronymus, prolixè indicat, Iacobum fuisse
 Alphæi & Mariæ Cleophæ filium. Quemad-
 modum etiam à Matthæo, Marco & Luca, Ia-
 cobus Alphæi expresse appellatur. Ita ut Chri-
 stus Dominus & Iacobus Minor, duarum so-
 rorum filii esse videantur. Hic in cōcilio Hier-
 osolymitano ad fratres cæteros concionem
 habens, decernit, gentibus non esse imponen-
 dum intolerabile iugum legis Mosaicæ. Sor-
 titus est quoq; teste Eusebio primam Episco-
 palem Ecclesiæ Hierosolymitanæ sedem. Cui
 Episcopatu prædesse ipsum, per annos tri-
 ginta, ex Eusebii supputatione colligitur. De
 Epistola Iacobi inquit Eusebius lib. 2. cap. 1. in-
 ter cætera. Eius dicitur esse Epistola, quæ in-
 ter catholicas prima est. Sciendum autem est,
 esse adulterinam: non enim multi ex veteri-
 bus mentionem illius faciunt. Denique ipsum
 è pinna templi deiectum, ac fullonis instru-
 mento percussum, obiisse, ex historia Eusebii
 manifestum est. Ac qui insignem ipsius pieta-
 tem, deuotionem ac martyrium tandem ple-
 nius cognoscere cupit, ex prædicta historia li-
 bro secundo, cap. 23. omnia copiose & prolixè
 videre poterit.

DE IACOBO MINORE,

Apostolo,

EPIGRAMMA.

*Iacobus Minor hic, alio quoq; nomine Iustus,
 Qui frater Domini dicitur & ipse fuit.
 Concilio Solymis habito, intolerabile legis
 Mosaica docuit gentibus esse iugum.
 Triginta docuit quoq; primus Episcopus annis
 Assiduus Solymis. Ab amor in patriam!
 Epinna templi tandem deiectus obiit,
 Nempe recompensam hanc turba maligna
 dedit.*

DE IVDA THADDÆO

Apostolo, X.

IVdas hic, qui alias Lebbæus & cognomento
 Thaddæus, est appellatus: à quibuidam filius
 Iosephi fuisse putatur, sed incerto id indicio.
 Proinde commendatur eorum sententia,
 qui ipsum statuunt fuisse fratrem, non solum
 Iacobi istius Minoris, quem modo descripsi-
 mus: verum etiam Simonis illius, qui paulò
 post subsequitur. Pater autem horum trium
 Cleophas dicebatur & Alphæus, ac Iosephi
 frater traditur fuisse. Vnde dextre colligi pos-
 se videtur, Cleopham, qui & Alphæus dicitur,
 ac Iosephum, duos fuisse fratres, & in matri-
 monio

monio habuisse duas sorores, nimirum Mariam, matrem Domini, & Mariam Cleophæ, quæ vulgo soror matris Domini vocatur. De hoc Iuda nihil habent sacræ literæ, nisi quod Iohannes Euangelista testatur in proluxa oratione Christi, à cœna habita, quæsiuisse Iudam, quamobrem discipulis se suis, & non mundo ostensurus esset Christus. Hic Ecclesiam Iesu Christi, (facta diuisione Apostolorum) primum in Mesopotamia & Ponto dilataste: Deinde etiã in Iudæam & vicinas regiones, videlicet Galilæam, Syriam, Samariam, Idumæam & Arabiam, docendo peragrassè fertur. Eû quoque ad Agbarum, Edesseorum regem, missum esse, & Eusebius & Hieronymus asserunt, à quo & Agbarus pristinæ valetudini sit restitutus. Non tantum autem regem Agbarum, sed tam tēporis permultos in Edesseæ regione mirabiliter curauit Thaddæus, & verbum Domini de Christi morte, ac passione diserte ibi docuit, vt ista omnia prolixè & copiosè ab Eusebio recensentur. Epistola vero ipsi inscripta ab Eusebio inter τὰ ἀντιλεγόμενα refertur. De obitu ipsius variant autores: sunt tamen qui ipsum cum fratre Simone in Persidem profectum, ibidem à sacerdotibus Ethnicis interemptum dicant: at fides sit penes lectorem.

DUODENARIUS XII
DE IVDA THADDÆO,
Apostolo,

EPIGRAMMA.

*Proditor hic minime est Iudas, cognomine namq;
Hic est Thadæus, patre factus Cleopha.
Missus ad Agbarum, morbo releuauit eundem,
Vnus cultus edocuitq; Dei.
Post multas peragrans urbes, in Perside tandem
Sacrificium seu a cade peremptus obit.*

DE SIMONE SIVE SIMEO-
ne Apostolo, XI.

Simonem hunc fuisse fratrem Thaddæi illius, de quo modo dictum est, plerique sentiunt, ipsumque natum esse dicunt ex patre Alphæo, qui cognomine Cleophas fuerit vocatus, ac matre Maria, sore matris virginis. Hic alio nomine appellatus fuit Cananæus, seu quod idem est, Zelotes. Hinc D. Hieronymus in cap. 10. Matthæi inquit: Simeon Cananæus ipse est, qui in alio Euangelista scribitur Zelotes: Cana enim idem significat quod Zelus. Vnde facile colligi potest, ipsum nomen hoc suum ob insignem Zelum, quem Hebræa vox Cana exprimit, & non à vico Galilææ, sortitum esse.

Professum hunc esse Euangelium Christi,
pri-

primum in Ægypto, Libya & Persia: deinde etiam per Cyrenam, Africam, regiones ad occidentalem oceanum & Insulas Britannicas, vulgo existimant. Inde reuersus, Hierosolymitanæ præficitur Ecclesia, ac fratri Iacobo in Episcopatu succedit. In quo etiam præsedisse annos 47. vel circiter dicitur. Nam diu admodum vixisse, ac ætatis annum centesimum vigesimum attigisse fertur. Vnde facile coniectura assequi licet, ipsum multarum animarum cū salute, strenue ac indefesso labore Euangelium docuisse. Ac quia ingrattissimus hic mundus malam eiusmodi Euangelii præconibus solet rependere mercedem & gratiam, dubium non est, quia multa, tot annorum spatio grauissimaque pericula experiri coactus sit: id quod etiam Eusebius silentio præterire non potuit, de martyrio, quod Simon Hierosolymis passus sit, in hunc modum scribens: Post Neronem ac Domitianum, sub eo Imperatore, (Traiano) cuius iam tempora inquirimus, rumor est singularim & per ciuitates, per seditiones populares, motam esse contra nostros persecutionem, in qua Simeonem Cleophæ filium, quem alterum fuisse Ecclesiæ Hierosolymitanæ Episcopum significauimus, martyrio vitam finisse accepimus. Et paulo post de eodem, ex Egesippo refert ista: Hic rationem (Egesippus) de quibusdam hæreticis scribens subiungit ac significat, quomodo prædictus

Ff s Simeon

258 DVODENARIVS XII,

Simeon, ab iis eodē tempore variis modis accusatus, tanquā Christianus, plurimis diebus flagris cæsus sit, ita vt ipsum iudicem, & qui circa illum erant, plurimum stupefecerit; atque ita finem Dominicæ passioni conformem acceperit. Quod martyrium ipsum passum esse, dicit Eusebius ex Egesippo, cum natus iam esset annos centum & viginti, sub Traiano Cæsare & Attico consulari.

DE SIMONE A-
postolo,

EPIGRAMMA.

*Simon Zelotes fuit hic cognomine dictus
Nam zelo insigni preditus ille fuit.
Iacobo extincto Solymis, successit eidem,
Expositum sciret se licet esse malis
Flagris hic, annos natus centum atque viginti,
Innumeris mortem casus ad usque fuit.
Nempe ita consimile est passus quod Christus
Iesus,
Cui conformis in hoc hac ratione fuit.*

DE MATTHIA A-
postolo, XII.

Iuda proditore in locum suum iam digresse,
Ivisum est reliquis Apostolis, alium quendam,
qui cum ipsis conuersatus sit ex eo tempore,
quo

quo Iesus docere & miracula edere cœperit, ipsi substituere. Ipsi itaque hac de re monente Petro, inuicem deliberantibus, in electionem etiam veniebat Matthias. Fuisse autem hunc unum ex septuaginta discipulis, quos antea sibi quoque elegerat Dominus Iesus, Eusebius testatur. Eum itaque, simul congregati Apostoli, facta ad Deum precatione & missa sorte, diuinitus in Apostolum electum esse, ipsa experientia ac euentu edocentur. Quod verò munus tum temporis Matthias sorte adeptus est, illud summa etiam cura ac diligentia administravit; & accepto, æq; ac reliqui, Spiritu sancto, perrexisse fertur in partem quandam Æthiopiæ, maxime agrestem, ac ibi hominibus Barbaris denuntiassè Euangelium Christi & sic pie obiisse.

Circumfertur liber quidam Abdiæ inscriptus, in quo inter cætera habetur: Matthiam hunc fuisse de nobili genere, ac habuisse parentes de tribu Iuda opulentos: ab ineunte ætate ipsum in lege diuina optime fuisse institutum: vsunque esse præceptore, Simone quodam, homine literatissimo. Tandem vero etiam Giscolæ, in Galilæa, ipsum in publica ac longa disputatione de religione disseruisse cum Ariano Pontifice: ibiq; & lapidatū & truncatum fuisse. Ista, & alia quamplurima, quæ ex illo autore de singulis Apostolis huc annotari potuissent, cum nō apud omnes fide digna

460 DVODENARIUS XII.
digna habeantur, data opera in medio & suo
autori relinquere visum est.

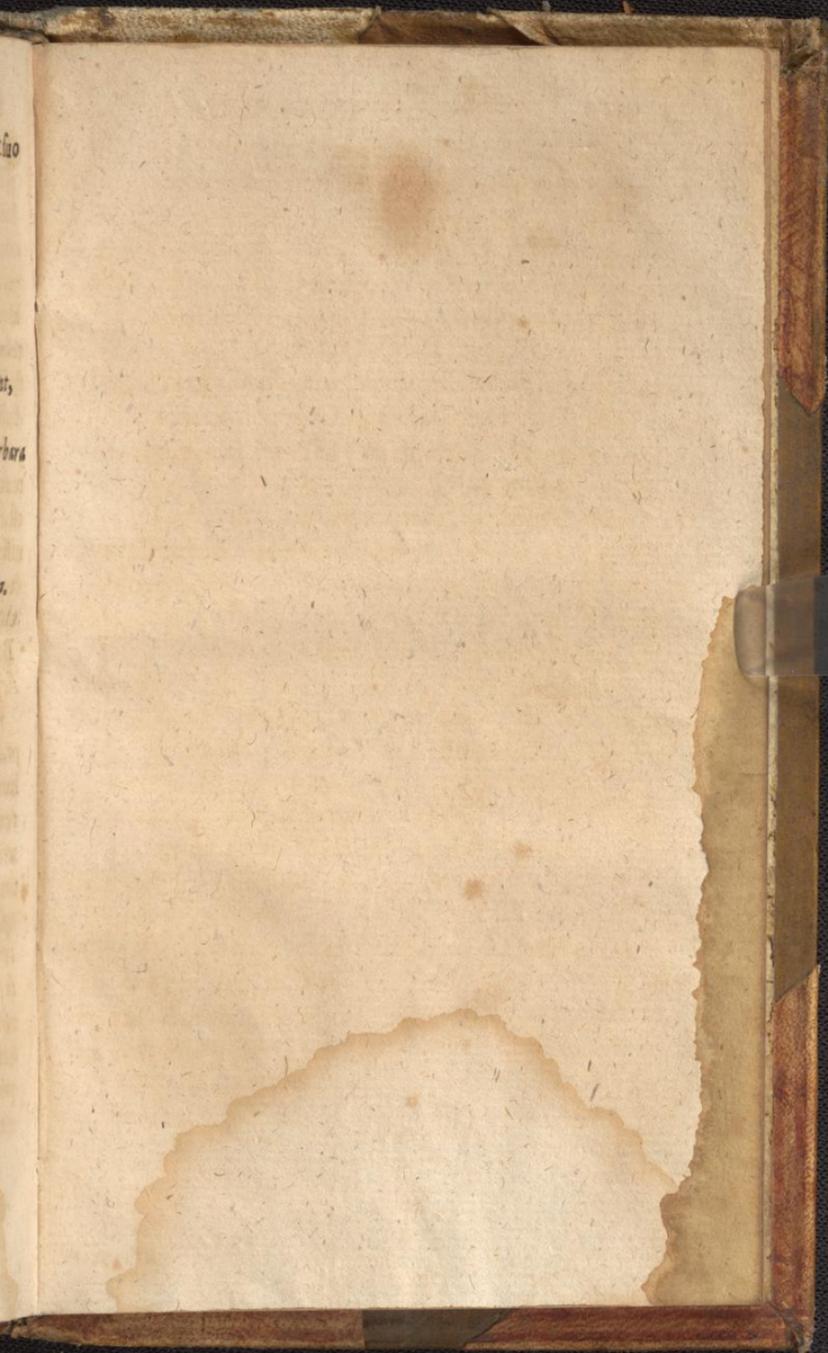
DE MATTHIA A-
postolo,

EPIGRAMMA.

*Solus hic est omnes inter, quem sorte legebant,
Intulerat Iudas cum sibi sponte necem.
Agrestem Aethyopum urbam, qua barbara
gens est.
Instruxit veri religione Dei.
Sed tandem saxis furibunda à plebe petitus
Extremum intrepide clausit in orbe diem.*

F I N I S.

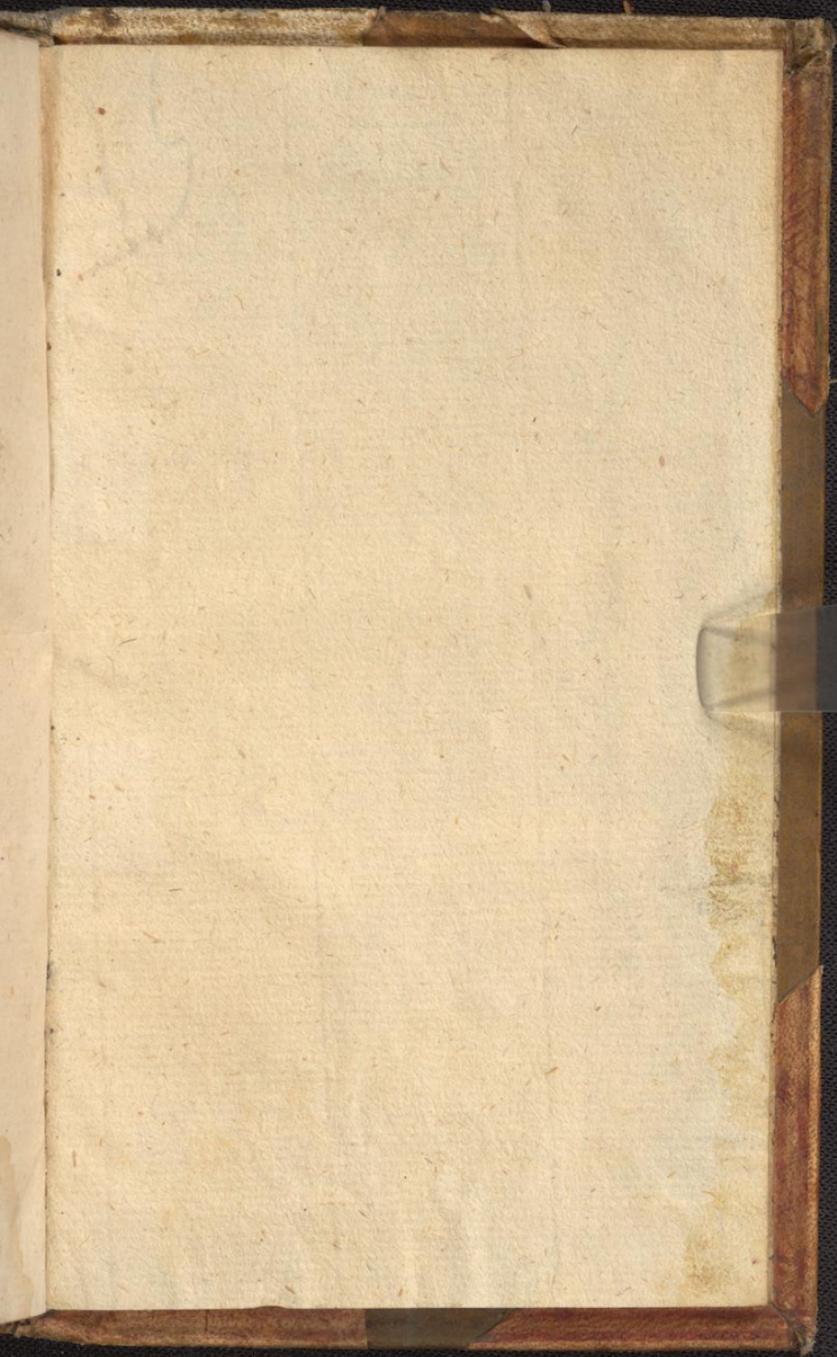

lio
it,
bars
r.
is

X Violenbibi Maria Beringa von

Sachsen-Lauenburg,

verh. Prinzessin

Piccolomini. Vgl.

Jak hat W A B Wein

✓ Draudius, G. Pandectarū veteris et novi testamenti historicae...
FfM., Forsianus. 1613. HSchweinsldr. d. Zt. mit Rollenstemp. u.
Wappensupralibros (Mit Exlibris d. Markgrin. Ludwig Wilh. I. v.
Baden. Etw. stockf. u. gebreunt. Einbd. starker beschabt. etw.
fl., kl. Wurngänge).

X

